

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

33 Numaralı Kalebend Defteri (s.1-133/H-1227-1229/M-1812-1814)
(Metin ve İnceleme)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Volkan ÇERİBAŞ

Tarih Anabilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Programı

Tez Danışmanı: Prof.Dr.Ömer İŞBİLİR

HAZİRAN 2018

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

33 Numaralı Kalebend Defteri (s.1-133/H-1227-1229/M-1812-1814)
(Metin ve İnceleme)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Volkan ÇERİBAŞ

Tarih Anabilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Programı

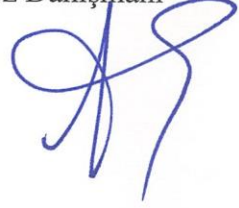
Tez Danışmanı: Prof.Dr.Ömer İŞBİLİR

HAZİRAN 2018

Volkan ÇERİBAŞ tarafından hazırlanan 33 NUMARALI KALEBEND DEFTERİ (S.1-133/H-1227-1229/M-1812-1814) (METİN VE İNCELEME) adlı bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ömer İŞBİLİR
Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof Dr. Ömer İŞBİLİR

Üye : Doç. Dr. Zeynep AYCIBİN SEYİTKIRAN

Üye: : Doç. Dr. Uğur DEMİR

Bu Tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Klavuzuna uygun olarak yazılmıştır.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Klavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı(dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Adı-Soyadı

İmza

ÖZET

Kalebendlik cezası, Osmanlı İmparatorluğu'nda kullanılan bir cezalandırma yöntemidir. Bu cezanın verildiği hükümlerin kayıtlı olduğu defterlere ise Kalebend Defteri denilmektedir. Kalebendlik cezası imparatorluk coğrafyasında önceleri de kullanılan bir cezalandırma yöntemi olsa da bu ceza türü için müstakil defter tutulmaya başlanması özellikle XVIII. yüzyıla rast gelmektedir. Bu defterler ihtiva ettikleri suç tanımını, ceza çeşitleri, mahkûm kimlik kayıtları, suç-ceza mahalleri gibi bilgiler ile Osmanlı sosyal ve hukuk tarihi açısından önem arz eden arşiv malzemeleridir.

Kalebend Defterlerinde bu ceza türü dışında Cezirebendlik, Nefy, Kulebendlik, Manastırbendlik, Palankabendlik, uyarı ve ihzar gibi çeşitli ceza türleri bulunmaktadır. Bahsi geçen tüm ceza türleri mahkûmları suç mahallinden uzaklaştırarak mağduriyetleri ortadan kaldırmak arzusuyla verilmektedir. Mahkûmların bir yere zorla sürülmesi veya hapsedilmesi yöntemi ile gerçekleşen bu cezalar ile şahısların "ıslah-ı nefis" etmesi yani suçlarından arınmaları amaçlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu için sıklıkla zikredilen "adalet dairesi" anlayışı temel manada halkın refahını ve emniyetini temin etme noktasına odaklanmıştır. Bu sebeple halkın refahına veya emniyetine hanel getirebilecek herhangi bir davranışta devlet hükmetme yetkisini kullanmıştır. İncelediğimiz defterde de genel olarak Kalebendlik ve nef'i cezaların halkın refahını ve emniyetini gözetme noktasına odaklandığı, işlenen suçların genel manada halka tasallutu söz konusu olan yönetici ve eşkiya takımı üzerine uygulandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kalebend, Cezirebend, Nefy, Suç, Ceza, Hukuk

ABSTRACT

Kalebend (fortress confinement) punishment is a punishment method used in the Ottoman Empire. The records in which the provisions of this penalty are registered are called Kalebend Registers. Although Kalebend punishment is a method of punishment which is also used in the empire geography previously, the beginning of keeping a separate book for this punishment type is particularly important in XVIII. century. These books are archival materials that are important in terms of Ottoman social and legal history with information such as crime definition, penalty types, prisoner identity records, crime-punishment places.

Apart from this type of punishment, there are various criminal types such as Cezirebend (island confinement), Nefy, Kulebend (pinnacle confinement), Manastirbend (abbey confinement), Palankabend, (redoubt confinement) warning and habeas corpus. All types of punishment that are applied are given to remove prisoners from the crime scene and to eliminate victimization. It is aimed to purify the individuals from the crimes of "correctional-nafs" by means of these penalties, which are carried out by means of forcible execution or imprisonment of prisoners.

The concept of "the circle of justice", which is often mentioned for the Ottoman Empire, focuses on the point of ensuring the prosperity and security of the people on a fundamental level. For this reason, the state has exercised its power of domination in any behavior that may prejudice the welfare or safety of the people. In the book we have examined, it has been found out that in general Kalebendlik and other crimes of the type, punishments focus on the point of protecting the welfare and security of the people and that the crimes committed are applied on the managers and the bandit classes.

Key Words: Kalebend, Cezirebend, Nefy, Crime, Punishment, Law

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	I
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VII
KISALTMALAR	IX
GİRİŞ	XI
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1.KALEBENDLİK CEZASI.....	1
1.1. Kalebendlik Cezası Hakkında.....	1
1.2. 33 Numaralı Kalebend Defterinin İçerik Yönünden Değerlendirilmesi.....	3
1.2.1 Kalebendlik cezasının işlem süreci	3
1.3 Hüküm Türleri	6
1.3.1 İtlak süreci ve itlak hükümleri	8
1.3.2 Tekrar olarak yazılan hükümler.....	12
1.3.3 Tebdil-tahvil hükümleri	13
1.3.4 Terkin hükümleri	14
1.3.5 İlm ü haber hükümleri.....	16
1.3.6. Ceza hükümleri.....	17
İKİNCİ BÖLÜM	20
2.CEZA TÜRLERİ	20
2.1. Cezirebendlik Cezası.....	22
2.1.1. Cezirebendlik cezası'nın uygulandığı adalar	22
2.1.2 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların suç mahalleri.....	25
2.1.3 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların suç türü incelemesi.....	28
2.1.4 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların sosyal statüleri	31
2.1.5 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri.....	36
2.2 Nefy Cezası	38
2.2.1 Nefy cezasının uygulandığı mahaller.....	39
2.2.2. Nefy cezası alan mahkûmların suç mahalleri	41
2.2.4 Nefy cezası alan mahkûmların sosyal statüleri	47

2.2.5 Nefy cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri	50
2.3 Kalebendlik Cezası	53
2.3.1 Kalebendlik cezasının uygulandığı kaleler	53
2.3.2. Kalebendlik cezası alan mahkûmların suç mahalleri	56
2.3.3. Kalebendlik cezası alan mahkûmların suç türü incelemesi	57
2.3.4 Kalebendlik cezası alan mahkûmların sosyal statüleri	60
2.3.5. Kalebendlik cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri	62
2.4 Kulebendlik Cezası	65
2.5 Manastırbendlik Cezası	69
2.6 İkamet Cezası	72
2.7 Kürek Cezası	74
2.8. Diğer Ceza Türleri	75
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	78
3.TRANSKRİPSİYON YÖNTEMİ VE TRANSKRİPSİYON METNİ.....	78
3.1. Transkripsiyon Yöntemi	78
(METİN).....	80
SONUÇ.....	386
EKLER.....	389
KAYNAKÇA	392
ÖZGEÇMİŞ.....	394

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: 33 Numaraları Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Hükümlerin Türlerine Göre Sayısal Dağılımı.....	7
Şekil 1.2: 33 Numaraları Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Hükümlerin Türlerine Göre Oransal Dağılımı.....	7
Şekil 1.3: 33 Numaraları Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan İtlak Hükümlerinin Ceza Türlerine Göre Sayısal Dağılımı.....	9
Şekil 2.1: 33.Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Ceza Hükümlerinin Ceza Türlerine Göre Sayısal Dağılımı.....	21
Şekil 2.2: 33.Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Ceza Hükümlerinin , Ceza Türlerine Göre Oransal Dağılımı	21
Şekil 2.3: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı.....	25
Şekil 2.4: Cezirebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Sayısal Dağılımı.....	32
Şekil 2.5: Cezirebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Oransal Dağılımı.....	33
Şekil 2.6: Cezirebendlik Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı	33
Şekil 2.7: Cezirebendlik Cezası Alan M Reaya Sınıfının Mesleki ve Unvan Bazlı Sayısal Dağılım.....	34
Şekil 2.8: Cezirebendlik Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri.....	37
Şekil 2.9: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı.....	41
Şekil 2.10: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Sayısal Dağılımı.....	47
Şekil 2.11: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Oransal Dağılımı.....	48
Şekil 2.12: Nefy Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı	48
Şekil 2.13: Nefy Cezası Alan M Reaya Sınıfının Mesleki ve Unvan Bazlı Sayısal Dağılımı.....	49
Şekil 2.14: Nefy Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri.....	51
Şekil 2.15: Nefy ve Cezirebend Cezası Verilen Suçluların Mahkûmiyet Sürelerine Göre Oransal Karşılaştırması.....	52

Şekil 2.16: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı.....	55
Şekil: 2.17: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Sayısal Dağılımı..	60
Şekil: 2.18: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Oransal Dağılımı.....	61
Şekil: 2.19: Kalebendlik Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı	61
Şekil: 2.20: Kalebendlik Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri	63
Şekil: 2.21: Nefy, Cezirebend ve Kalebend Cezası Verilen Suçluların Mahkûmiyet Sürelerine Göre Oransal Karşılaştırması.....	64
Şekil: 2.22: Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Ait Olduğu Toplumsal Sınıfların Oransal Dağılımı.....	68

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Katle Bedel Ceza Alan Mahkûmların Ceza Türü, Din, Cinsiyet, Suç Türü ve Meslek/Unvan Bazlı Sayısal Dağılımı.....	18
Tablo 2.1: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Gönderildikleri Adalara Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri.....	23
Tablo 2.2: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşedikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri.....	26
Tablo 2.3: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı	29
Tablo 2.4: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Gönderildikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri.....	39
Tablo 2.5: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşedikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri.....	42
Tablo 2.6: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı	44
Tablo 2.7: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Kalebend Edildikleri Kalelere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri.....	54
Tablo 2.8: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşledikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri	56
Tablo 2.9: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı	58
Tablo: 2.10: Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Gönderildikleri Manastırlara Göre Sayısal Dağılımı	66
Tablo: 2.11: Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Suç Mahallerine Göre Sayısal Dağılımı	67
Tablo: 2.12: Manastırbendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Gönderildikleri Manastırlara Göre Sayısal Dağılımı	70
Tablo: 2.13: Manastırbendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Suç Mahallerine Göre Sayısal Dağılımı	71
Tablo: 2.14: İkamet Cezası Alan Mahkûmların İkamet Biçimi/ Suç-Ceza Mahalli/ SuçTürü/ Ceza Süresi ve Hüküm Numarası Bilgisi	73

KISALTMALAR

A.DVNS.KLB.d : Divan-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğundaki Kalebend Defterleri

Bkz. : Bakınız

BOA. : Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C. : Cilt

DİA : İslâm Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı)

E : Erkek

GM : Gayri Müslim

H : Hicri

K : Kadın

Ms : Müslüman

Ml : Miladi

MSGSÜ : Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

nr. : Numara

s : Sayfa

sy. : Sayı

vs. : Vesaire

M: Muharrem

S: Safer

Ra: Rebi'ü'l-evvel

R: Rebi'ü'l-âhir

Ca: Cemâziye'l-evvel

C: Cemâziye'l-âhir

B: Receb

Ş: Şa'bân

N: Ramazân

L: Şevvâl

Za: Zi'l-ka'de

Z: Zi'l-hicce

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu; kurumsal ve yapısal insicamı, ordu-merkeziyet odaklı inkişafı ve seleflerinden aldığı devlet yönetme mirası ile tarih sahnesinde her zaman şahsına münhasır bir alanın sahibi olmuştur. Bu alan Osmanlı İmparatorluğu'nun hem Türk-İslam sentezli yapısal oluşumları hem de bu sentez üzerine inşa ettiği özgün karakterli uygulamaları ile sağlanmıştır. İmparatorluğun miras aldığı Türk-İslam sentezli yönetim kabiliyetinin yanında, günün gereklerine göre kendi içerisinde pragmatik çözümler bulabilme özelliği Osmanlı İmparatorluğu'nun özünü oluşturmuştur.

İmparatorluk; askerî, siyasal ve ekonomik alanda gelenek-gereklik çizgisinde hareket etmiş ve bu yaklaşım ile kendisini yüzyıllarca diri tutabilmiştir. Çerçevesini çizmeye çalıştığımız bu özgünlük-geleneksellik çizgisi, hukuksal alanda şer'î ve örfî hukuk olarak iki başlı bir tezahür neticesi doğurmuştur. Burada iki başlılıktan kasıt birbiri ile çelişen iki neticeyi değil birbirlerini tamamlayan iki terimi ifade etmektedir. Şer'î hukuk kuralları ilahi iradeye dayanan, Allah'ın koyduğu kurallar ve Hz. Peygamberin tespit ettiği doğrulardır. Bunlar bağlayıcı ve değişmez esaslardır¹. Osmanlılar, elbette dini anlamda İslam Hukukuna bağlı bir devlet olmuştur. Ancak kendi öz yapısı içerisinde padişah eliyle (yine de şeriat kuralları dahilinde olmak şartıyla) çeşitli düzenlemeler de yapmışlardır. Buna imkân tanıyan prensip ise örf olmuştur². Örfî hukukun temelini oluşturan bu yaklaşım ile Osmanlılar kendi hukuk alanlarını da (şeriatla çelişmemek şartıyla) bir bakıma ortaya çıkarmışlardır. Ancak padişah iradesi ile sağlanan bu hukuksal alan Osmanlılardan önceki Türk-İslam Devletleri'nde de yer etmiş bir mefhumdur³. Osmanlıların bunu kendi yönetim anlayışları ile ileri bir boyuta taşıdıkları burada pek tabi zikredilebilir bir durumdur.

Hukuksal ayırım konusunun ardından şer'î hukuk içerisindeki cezalandırma sistemi, üzerinde durulması gereken ikinci mevzu olarak karşımıza çıkmaktadır. Şer'î hukukta cezalandırma usulleri had, kısas ve ta'zir olarak üç kısma ayrılmaktadır. Bunlar içerisinde had, Allah hakkı olarak miktar ve keyfiyeti nasla belirlenmiş cezaî müeyyideleri ifade etmektedir⁴. Örneğin, zina edene yüz sopa vurulması miktar ve keyfiyet sınırları belirtilmiş bir hâlde, had cezası içerisinde zikredilir. Kısas ise kasten adam öldürme veya yaralama suçlarında bulunanların muadil şekilde

¹ Ahmet AKGÜNDÜZ, *Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:6, Diyarbakır 1986, s. 4.

² Halil İNALCIK, "Osmanlı Hukukuna Giriş Örfî-Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları", *Siyasi İlimler ve Hukuk*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, s. 102.

³ Halil İNALCIK, "Osmanlı Hukukuna Giriş", s.103.

⁴ Ali BARDAKOĞLU, "Had", *DİA*, C.14, s.547.

cezalandırılmalarını ifade etmektedir⁵. Elbette bu cezanın ayrıntıları, şartları veya belirli ölçülerde diyet yolu mevcuttur. Son olarak ise ta'zir cezası, had ve kısas cezaları dışında miktarı ve uygulanması yöneticinin veya hâkimin takdirine bırakılan cezaları ifade etmektedir⁶. Bizim incelediğimiz defter kapsamında olan Kalebend, Nefy, Cezirebend vs. gibi cezalandırma yöntemleri de ta'zir cezası içerisinde yer almaktadır. Bu tür cezalandırmalarda süre, yöntem gibi değişkenler yönetici veya hâkimin inisiyatifine bırakılmakla birlikte ortak amaç suçluyu tedip yani edeplendirme ve oluşan mağduriyeti giderme tematiği üzerine kurulmuştur. Ta'zir cezaları yelpazesinde yer alan cezalandırma türleri dönemin şart veya ihtiyaçlarına göre değişkenlik arz etmektedir. Çalışmamızın konusu olan Kalebendlik ve nev'i cezalar, Osmanlılar için (özellikle) 18. yüzyıldan itibaren had ve kısas içerisinde yer almayan cezalandırmalarda sıklıkla kullanılmaya başlanan ceza türleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarafımızdan yapılan bu çalışmada, 33.Kalebend Defteri'nin incelememize tabi olan ilk 133 sayfasında (M 1812- 1814) bulunan hükümler yeni yazıya geçirilmekle birlikte; bahsi geçen yıllar aralığında Osmanlı mülkünde Kalebend ve nev'i cezalara çarptırılan şahısların cinsiyet, millet ve sosyal aidiyet ayrımları ile işlenen suçlar, ceza mahalleri, suç mahalleri ve ceza süreleri gibi birçok veri tablo-grafik desteği ile belirtilmiştir. Ceza türlerinden başka hüküm türleri de ayrı ayrı tanıtılarak işlem süreçleri ve kapsamaları üzerinde durulmuştur. Ancak toplam 50 adet olan Kalebend Defterlerinin tamamının yeni yazıya aktarılıp verilerinin ortaya konulması, sağlıklı bir suç-suçlu denklemi ortaya koyabilmek adına bir elzemdır.

---

⁵ Şamil DAĞCI, "Kısas", *DİA*, C.25, s.488.

⁶ Tuncay BAŞOĞLU, "Ta'zir", *DİA*, C.40, s.198.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.KALEBENDLİK CEZASI

1.1. Kalebendlik Cezası Hakkında

Kalebend, bir cezalandırma yöntemi olarak, kişilerin işledikleri suçlar sebebiyle bir kale içerisinde serbest fakat dışarısına çıkmamaya mahkûm olmaları anlamına gelmektedir⁷. Temel itibarıyla Arapça *Kal'a*⁸ ve Farsça *Bend*⁹ kelimelerinin birleşmesi ile ortaya çıkan bu terim Osmanlı İmparatorluğu'nda özellikle XVIII.yüzyıldan itibaren hayli yaygın bir şekilde başvurulan bir cezalandırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁰ Kalebendlik cezası, Osmanlı İmparatorluğu'nda siyaset cezasını gerektirmeyen teşhir, dayak(ta'zir), kürek cezası, para cezası gibi ceza türleri içerisinde yer almaktadır¹¹.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 980 numaralı Bâb-ı Asâfi tasnifinde 6 adet (1091-1239/ 1680-1824) ve 989 numaralı Divân-ı Hümâyûn Defterleri tasnifinde 44 adet (1135-1256/1722-1841) olmak üzere toplamda 50 adet Kalebend Defteri mevcuttur¹². Esasen Kalebendlik cezası yukarıda zikredilen defterlerin tarih aralığından önce de uygulanan bir ceza türüdür. Ancak bu ceza türünün müstakil bir

⁷ Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, s.1079.

⁸ Şemseddin Sami, *Kâmûs*, s.1079.

⁹ Şemseddin Sami, *Kâmûs*, s. 304.

¹⁰ Neşe ERİM, “ Osmanlı İmparatorluğu'nda Kalebendlik Cezası ve Suçluların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları*, sy.4 (1984), s.81.

¹¹ Neşe ERİM, “Kalebendlik Cezası”, s.80

¹² Y. İhsan Genç, Mustafa Küçük, Raşit Gündoğdu, Sinan Satar, İbrahim Karaca, H. Osman Yıldırım, Nazım Yılmaz, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Ankara 2010, s. 50

defter şeklinde kaydedilmesi XVII. yüzyıl sonuna XVIII. yüzyıl başına rast gelmektedir.

Kalebendlik cezasının tatbikinde de diğer mahkûmiyetlerde olduğu gibi standart bir ceza süresi uygulanmamıştır¹³. Genelde “*ıslâh-ı nefis idinceye kadar*” gibi sonu belli olmayan hükümler karşımıza çıkmaktadır¹⁴. Bu sebeple aynı suçu işleyip farklı sürelerle cezalandırılan mahkûm örneklerine Kalebend Defterlerinde rastlanmaktadır. Bununla birlikte mahkûmların ıtlak edilmelerinde belirli şartlar veya durumlar göz önüne alınmıştır. Kefil gösterme, yakınlarının muhtaç duruma düşmesi veya mübarek günlerin gelmesi gibi birçok sebep mahkûmların cezalandırıldıkları süreyi belirleyen parametrelerden olmuştur. Mahkûmların cezalarını çekecekleri sürgün ve Kalebend yerlerinin belirlenmesinde de belli bir standart uygulanmamıştır. Yani herhangi bir suçun karşılığı olarak belli mahaller kullanılmamıştır. İstisnai ve genel çerçeveli olarak GM kadınların birkaç bölgedeki Kızlar Manastırı¹⁵'na, müsülüman kadınların Bursa¹⁶'ya ve Kırım Hanları soyundan gelenlerin Rodos¹⁷'a gönderildiği çıkarımı yapılabilir¹⁸.

Kalebend Defterlerinde Kalebend Cezası dışında; Cezirebend, Palankabend, Manastırbend, ikamet, nefy, uyarı gibi birçok cezalandırma yöntemi de vardır. Bunlar kişilerin dinlerine, bağlı oldukları sınıfa ve işledikleri suçun cinsine göre değişkenlik göstermektedir. Kalebend Defterlerinde ceza alan suçluların ceza hükümleri ile serbest bırakılma hükümleri ayrı ayrı ve genel itibarıyla kronolojik bir tarih akışı içerisinde defterlere geçirilmiştir. Defterlerde hükmün ceza veya ıtlak hükmü olmasına göre uygulanacak işlemin gerekçeleri, kişilerin isim, ün, şöhret, lakap veya yaptıkları işten doğan unvanları ile birlikte hükmün tarihi belirli bir dizgi içerisinde kaydedilmiştir. Hükümlerin arasında derkenar dediğimiz çıkmalar için boşluklar bırakılmıştır. Bu boşluklara genel olarak kişilerin cezalarının tatbik edildiğine veya kişilerin salıverildiğine dair notlar tarihi ile birlikte yazılmıştır.

¹³ Ömer İŞBİLİR, “Kalebend”, *DİA*, Ek-2, s.5-7. Ayrıca Bkz. Ömer İŞBİLİR, “XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devletinde Limni Kalebentleri”, *Zindanlar ve Mahkûmlar*, İstanbul 2006, s.54.

¹⁴ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 3/3, 5/2, 5/3 vs. Ayrıca bkz. Ömer İŞBİLİR, “Kalebend”, s.5-7.

¹⁵ Aynı defter, s. 25/1, 12/2, 120/3 vs.

¹⁶ Aynı defter, s. 64/4 vs.

¹⁷ Aynı defter, s. 67/3, 73/1 vs.

¹⁸ Ömer İŞBİLİR, “Kalebend”, s.5-7.

Bütünsel bir çerçeve ile bakıldığı zaman Kalebend Defterlerinin ihtivâ ettiği kişi/zümre profili ve suç/ceza bağlamı sosyal ve hukuk tarihimiz için önemli bir malzemedir.

1.2. 33 Numaralı Kalebend Defterinin İçerik Yönünden Değerlendirilmesi

33 Numaralı Kalebend Defteri H Evâ'il-i Rebî'ü'l-Evvel 1227-Evâsıt-ı Şevvâl 1230/ M 23 Nisan 1812 - 25 Eylül 1815 tarihlerini kapsamaktadır. Ancak tarafımızdan bahsi geçen defterin ilk 133 (Hicri Evâ'il-i Rebî'ü'l-Evvel 1227 ile Evâsıt-ı Ca 1229, Milâdî 23 Nisan 1812 ile 10 Mayıs 1814 arası) sayfası incelemeye tâbi tutulmuştur. Bununla birlikte defterde bazı teknik aksaklıklar da mevcuttur. 74. sayfanın 3. hükmü yarım kalmış devamının 99. sayfanın ilk hükmünde olduğu anlaşılmıştır. Yine 108. sayfadaki 4. hükmün devamı daha önceki 79. sayfanın başındaki yarım hükümdür. Bu yarım hükümler tarafımızdan tespit edildikten sonra devamı olan hükümlerle birleştirilerek yazılmıştır. Ayrıca 1/1 hükmü ıtlak hükmü iken daha önce olması gereken ceza hükmü 73/1 hükmündedir. Aynı şekilde 76/3 ıtlak hükmünün ceza hükmü 97/1, 78/2 ıtlak hükmünün ceza hükmü 84/2, 80/3 ıtlak hükmünün ceza hükmü 108/1 ve 85/1 ıtlak hükmünün daha önce olması gereken ceza hükmü 106/3 hükmüdür. Tespit edebildiğimiz bu aksaklıklar dışında defterde kronolojik tarih akışının da yer yer kaydığı çok rahat gözlemlenebilmektedir.

1.2.1 Kalebendlik¹⁹ cezasının işlem süreci

Kalebend Defterlerindeki ceza hükümleri ayrı ayrı incelendiği ve karşılaştırıldığı zaman genel itibarıyla belirli bir formülasyon üzerinden gittiği ve bir standart yakaladığı rahatlıkla söylenebilir. Bu anlamda bir kişi cezayı mucip bir hareket içine girmişse bağlı bulunduğu bölgenin yöneticileri, devlet işi görüyorsa bağlı bulunduğu amiri ya da bizzat kadı veya ahali kişinin bu harekettten dolayı cezalandırılmasını merkezden talep edebilmektedir. Örneğin kişi müderris, imam, hatip gibi ilmiye

---

¹⁹ Kalebendlik Cezası ve diğer ceza türlerinin (Cezirebend, Manastırbend, Kulebend, Palankabend, Nefy, Kürek, İkamet, İhzar) işlem süreçleri temel itibarıyla aynı olduğu için tek başlık kullanılmıştır.

kökenli ise hükümler genellikle “*bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî*²⁰” formalizasyonu ile karara bağlanır ya da mesela hükümde maden nizamına zarar veren hâl ve hareket anlatılıyorsa “*Darbhâne-i âmirem nâzırı bâ-takrîr istid'a etmekle...*²¹” gibi bir bağlam ile suçlunun cezasının tatbiki karara bağlanmaktadır. Eğer suçlu devlet görevlisi veya dini bir görevli ise sahip olduğu statünün de işlediği suç neticesinde elinden alındığı anlaşılmaktadır. Hükümlerde sıklıkla “*Kapucubaşılığı ref' olunan...*²²” veya “*Papaslığı ref' olunup...*²³” gibi ifadeler görülmektedir.

Suçlu bulunan kişilerin birçoğunun cezasının hemen tatbik edilmediği ve uyarıldığı da hükümlerden anlaşılmaktadır. Bu durum “*bi'd-defa'ât mesfûra pend ü nush olunmuş ise de mütenebbih ve mutenassih olmayup.*²⁴” gibi tabirlerle ifade edilmiştir. Uyarıların dikkate alınmaması ve suçta ısrar edilmesi neticesiyle de takdir edilen cezaya çarptırılmışlardır. Divân-ı hümayûna gönderilen şikâyetler arzuhâl, mahzar, ilam, takrir, telhis vs. çeşitli isimlerle adlandırılmaktadır. Bu şikâyetler divanda değerlendirilerek karara bağlanmış ve verilen cezanın uygulanması için genel itibarıyla suçlunun bulunduğu mahallin sorumlusu ile cezanın uygulanacağı mahallin sorumlusu adına hükümler “*Galos Nâhiyesi Nâ'ibiyle Eğriboz Nâ'ibine hüküm ki.*²⁵” örneğindeki gibi yazılmıştır. Hükümün yazıldığı kişiler durumun karmaşıklığına göre ikiden fazla veya az olabilmektedir. Suçun işlendiği mahallin yöneticisinin sorumluluğu, suçluyu yakalayıp cezasını çekeceği mahale götürmek için tayin olunan çavuş, harbeci, yasakçı vs. gibi görevlilere teslim etmektir. Yukarıdaki örnek üzerinden gidecek olursak “*..imdi sen ki Golos Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, kocabaşı-i mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dib Eğriboz'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin.*²⁶” şeklindeki ifade ile mahallin yöneticisinin görevi sarih bir şekilde ifade edilmiştir. Burada bahsi geçen “çavuş”, çavuşbaşının maiyetinde çalışan bir görevlidir. Suçluları teslim alıp güvenli bir şekilde cezalarını çekecekleri adrese teslim etmekle görevlendirilmişlerdir²⁷. Aynı şekilde “harbeci”ler de Muhzır

²⁰ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.7/3, vs.

²¹ Aynı defter, s.9/2, 86/2 vs.

²² Aynı defter, s.96/1 vs.

²³ Aynı defter, s.26/1 vs.

²⁴ Aynı defter, s.106/4 vs.

²⁵ Aynı defter, s.68/2.

²⁶ Aynı defter, s.68/2.

²⁷ Murat ULUSKAN, “*Divan-ı Hümayun çavuşbaşılığı (XVI-XVII. yüzyıllar)*” yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1998,s.40-41.

Ağa'nın maiyetinde çalışan ve mücrimleri hapsetmekle vazifelendirilmiş kişilerdir²⁸. Fakat hükümler incelendiği zaman harbecilerin daha çok “..çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş ve terfîk olunan ( ) harbeciye teslîmen..²⁹” gibi ifadelerle yolculuk boyunca muhtemelen güvenlikten sorumlu ve çavuşlara refakatçi olarak görevlendirildikleri anlaşılmaktadır. Bunların dışında olan “yasakçı”nın görev tanımı da çavuş ve harbeci ile aynı olmasına rağmen farklı olarak sadece GM kişilerin ceza mahalline sevkiyle görevlendirildikleri hükümlerden çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır³⁰. Ayrıca bahsi geçen bu görevlilerin bazen direkt olarak suçluların yakalanmasıyla da görevlendirildiği görülmektedir³¹.

Yakalanıp ceza çekeceği yere getirilen suçlular burada aldıkları cezanın türüne göre (nefy, kalebind, kürek vs.) hükümlü olarak cezalarını çekmeye başlarlar. Suçlu ceza mahalline geldiğinde o mahallin yetkilisi olan şahsın bazı görevleri yerine getirmesi gerekmektedir. Öncelikle “*sen ki Eğriboz Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde kocabaşı-i mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlakından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet..*³²” şeklindeki örnekten anlaşılacağı üzere suçluyu cezasını çekmeye mecbur etmekle yükümlendirilmişlerdir. Bununla birlikte salıverilmesi veya bir şekilde firar etmesi/ettirilmesi durumundan kaçınılması da devamında tembih olunmuştur. Daha sonra “..vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylesin.³³” gibi bir bağlamla bölge yetkilisinden suçlunun ceza çekeceği yere vardığını çavuş aracılığıyla geri bildirmesi talep edilmiştir. Defterde suç hükümlerinin üzerine bu geri bildirimlerin alındığına ve kaydedildiğine dair “*Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.*³⁴” şeklinde notlar düşülmektedir. Son olarak tüm bu görevlerin verildiği kişiye görevini yapmaması durumunda bunun sonuçlarına katlanacağını hatırlatan “..tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mesfûrun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete

²⁸ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, İstanbul, s.294.

²⁹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.70/1, 86/3 vs.

³⁰ Aynı defter, s.89/3. 91/2 vs.

³¹ Aynı defter, s. 91/3 vs.

³² Aynı defter, s.68/2.

³³ Aynı defter, s.68/2.

³⁴ Aynı defter, s.68/2.

*dikkat eylemen bâbında.*³⁵” şeklinde güçlü bir tembih ve tehdit ile cezalandırma sürecinin sıhhatli bir şekilde başlaması-tamamlanması amaçlanmıştır.(Bkz. **Ek-B**)

Yukarıda bahsetmeye çalıştığımız süreç GM tebaa içinde aynı dizgi içerisinde gerçekleşmiştir. GM kişi suç işlediği zaman “*İstanbul ve tevâbi’i Rûm/Ermeni patriği ve Der-sa’âdetimde mukîm cemâ’at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde.*”³⁶” şeklindeki gibi bağlı bulunduğu milletin başı olan patrik veya metropolit unvanlı kişilerin arzuhâlleriyle sürecin başladığı ve yasakçı refakatiyle ceza mahallerine gönderildikleri, ardından sürecin Müslüman suçlularınkiyle aynı şekilde tamamlandığı anlaşılmaktadır.

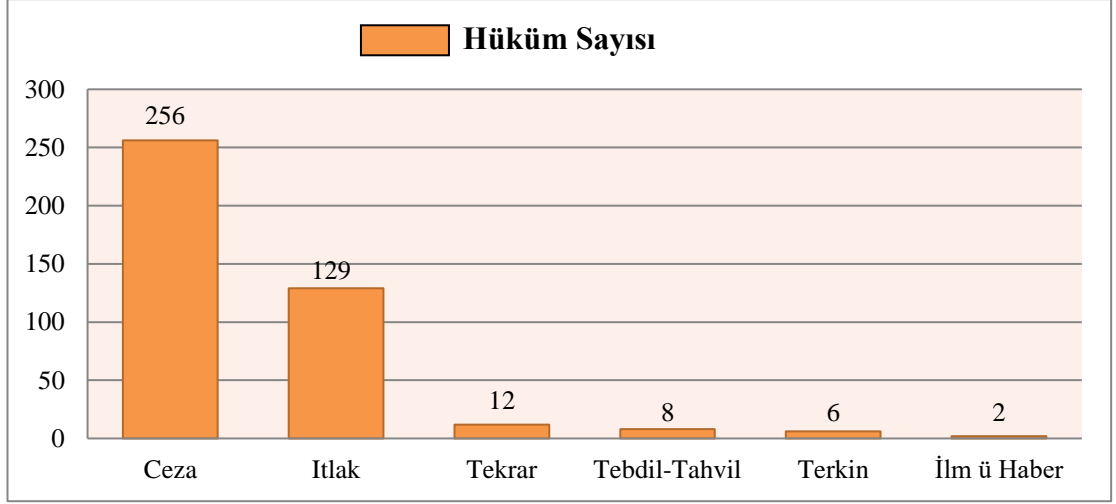
1.3 Hüküm Türleri

33 Numaralı Kalebend Defteri'nin incelememize tabi tutulan ilk 133 sayfasında 413 hüküm mevcuttur. Bu hükümleri türlerine göre tasnif ettiğimizde 256 hüküm sayısı ile ceza hükümleri en çok yazılan hüküm türü olarak öne çıkmaktadır. 129 hükümle ıtlak hükümleri en çok yazılan ikinci hüküm türü olmuştur. Bu iki hüküm türünün dışında defterde 12 tekrar, 8 tebdil-tahvil, 6 terkin ve 2 de haber verme hükmü bulunmaktadır (**Şekil 1.1**). Bu türsel ayrıştırmayı yaparken hükümlerin yazılış amaçları göz önüne alınmıştır.

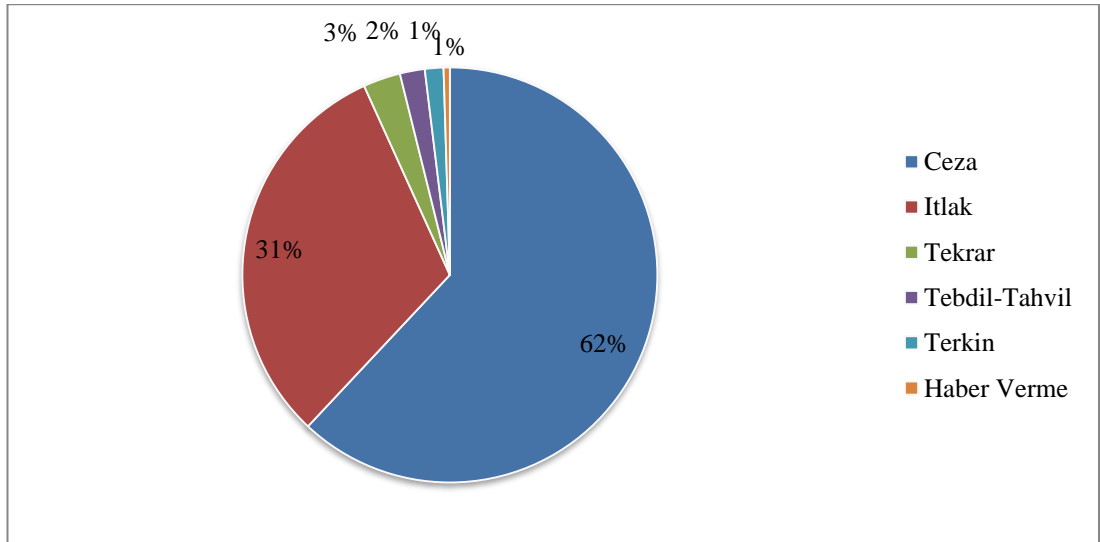
³⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.68/2.

³⁶ Aynı defter, s.73/2 vs.

Şekil 1.1: 33 Numaraları Kalebend Defteri' nde(1-133) Bulunan Hükümlerin Türlerine Göre Sayısal Dağılımı

Sayısal veriler ışığında hüküm türlerinin oransal dağılımına bakıldığında ceza hükümlerinin oranının toplam hükümlerin %62'sini oluşturduğu görülmektedir. %31 oranla ceza hükümlerini takip eden ıtlak hükümleri ceza hükümlerinin yüzdesel olarak yaklaşık yarısına tekabül etmektedir. Bu hüküm türleri dışındaki diğer türler kalan %7'lik bölümü oluşturmaktadır. (Şekil 1.2)

Şekil 1.2: 33 Numaraları Kalebend Defteri' nde(1-133) Bulunan Hükümlerin Türlerine Göre Oransal Dağılımı

1.3.1 İtlak süreci ve itlak hükümleri

İtlak mana olarak salıverme, koyuverme anlamlarına gelmektedir³⁷. İncelediğimiz hükümler ışığında son tahlilde şunu ifade edebiliriz ki; karar alıcılar tarafından suçluların cezalandırılması sürecinde gösterilen hassasiyet ve mağduriyetin/ mağduriyetlerin giderilmesi arzusu aynı şekilde itlak sürecinde de söz konusu olmuştur. Daha önce bahsettiğimiz üzere mahkûmların ceza süreleri belirsizdir. Bu anlamda mahkûmların 15 gün ile 6-7 yıl (ıtlak tarihleri bilinmeyen mahkûmlar düşünüldüğünde daha fazlası olabilir) arası cezalara çarptırıldıkları elimizdeki hükümlerden ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte aynı suçtan farklı sürelerde veya türlerde ceza alan mahkûmların da olması “suç-ceza türü-ceza süresi “ ilişkisinde bir standardın olmadığını göstermektedir.

İtlak hükümlerini incelediğimizde, itlak sürecinin ne şekilde işlediğine dair çeşitli bilgileri bu hükümlerden öğrenmemiz mümkün olmuştur. Bu anlamda ceza-infaz sürecine benzer bir sürecin itlak sürecinde de vaki olduğunu pekâlâ söyleyebiliriz. İtlak hükümlerinde genel olarak kişinin cezasından affedilmesi; yakınlarının, bağlı bulunduğu kişilerin, ahalinin veya bizzatihi mahkûmun kendisinin çeşitli açıklamalar-bahaneler (hatta bazı taahhütler veya kefiller) veya değişen şartlar ile itlak olunmayı talep etmesine bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Gelen talep veya değişen şartları değerlendiren merkez eğer mahkûmun salıverilmesine dair karar almışsa bir hükümle karar, mahkûmun bulunduğu mahallin yöneticisine tebliğ edilmektedir. Bu hükümde mahkûmun neden salıverildiği, -varsa- hangi şartlar ile salıverildiği ve -varsa- salıverilme şartlarının yönetici tarafından mahkûma tembih edilmesi ile salıverilmesi emredilmektedir³⁸. Son olarak mahkûmun affedilip salıverildiğine dair açıklama, tarih bilgisi ile birlikte daha önce yazılmış olan ceza hükmünün üzerine not düşülerek süreç tamamlanmaktadır.

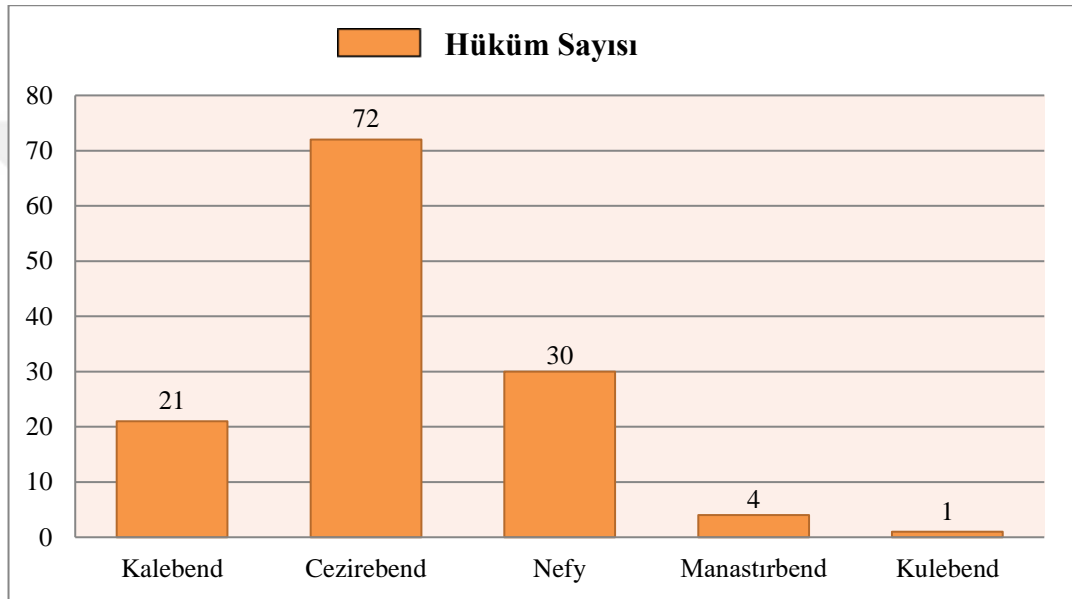
GM suçluların salıverilme süreçleri de genel itibarıyla yukarıda anlatmaya çalıştığımız minval üzere olmaktadır. Bununla birlikte tıpkı cezalandırma sürecindeki

³⁷ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 2010, s.459.

³⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.14/1, 22/2 vs.

gibi şahsın bağlı bulunduğu patrik ve metropolitin talebi ıtlak sürecinde de en etkin sebep olarak görünmektedir³⁹. Ayrıca şahsın kendisinin veya yakınlarının talepleri neticesinde ıtlak işlemi kararı verilen hükümler de mevcuttur⁴⁰.

İtlak hükümlerinin ceza türü bazlı sayısal dağılımı incelendiğinde 128 ıtlak hükmü içerisinde 72 hüküm adedi ile en çok Cezirebend cezasının ıtlak kararıyla sonuçlandığı görülmektedir. Bunu 30 hükümle Nefy ve 21 hükümle Kalebend cezası takip etmektedir. Ayrıca 4 ıtlak hükmü Manastırbend, 1 ıtlak hükmü Kulebend cezasıyla ilgili verilmiştir. (Şekil 1.3)

Şekil 1.3: 33 Numaraları Kalebend Defteri'nde (1-133) Bulunan İtlak Hükümlerinin Ceza Türlerine Göre Sayısal Dağılımı

1.3.1.1. Mahkûmların ıtlak edilme sebepleri

Defterin içerisindeki ıtlak hükümleri incelendiğinde ıtlak durumunun ortaya çıkması için çeşitli sebeplerin oluşması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sebepleri genel hatlarıyla şu şekilde sıralayabiliriz:

- 1) Yakınlarının ıtlak talepleri⁴¹
- 2) Mahkûmun ihtiyar olması⁴²

³⁹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.25/3.

⁴⁰ Aynı defter, s.60/1.

⁴¹ Aynı defter, s.6/1, 7/3 vs.

⁴² Aynı defter, s.8/3.

- 3) Hakkındaki suçların ifk ve iftira olduğunun anlaşılması⁴³
- 4) Önemli kişilerin rica ve iltimasları⁴⁴
- 5) Kendi hâlinde olacağını taahhüt etme veya kefil göstermesi⁴⁵
- 6) Suçsuz olduğunun anlaşılması⁴⁶
- 7) Islah-ı nefis etmiş olması⁴⁷
- 8) Mübarek günlere hürmeten⁴⁸
- 9) İşe yarar bir kişi olması⁴⁹
- 10) Hasta olması⁵⁰
- 11) Cezasını uzun süredir çekiyor olması⁵¹
- 12) Durumunun fakir ve çocuklarının fazla olması⁵²
- 13) Salâh ile meşgul olması⁵³
- 14) İşlediği suçtan dolayı pişman olması⁵⁴
- 15) Aceze güruhundan olması⁵⁵
- 16) Bir kâr ve kesbe teşebbüs edemeyip mağdur olması⁵⁶
- 17) Uzun müddet iyâl u evlâdından uzak kalması⁵⁷

Yukarıda sıralanan ıtlak sebepleri dışında birkaç hükümde hiçbir sebep öne sürülmeden “*ıtlakına müsâ‘ade-i aliyem erzânî kalınmağla*⁵⁸” gibi bir ifade ile ıtlak kararı alınanlar da görülmüştür.

---

⁴³ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.11/1, 17/1 vs.

⁴⁴ Aynı defter, s.12/1.

⁴⁵ Aynı defter, s.14/1, 58/2vs.

⁴⁶ Aynı defter, s.15/4 vs.

⁴⁷ Aynı defter, s.18/1, 18/2 vs.

⁴⁸ Aynı defter, s.22/1, 22/2 vs.

⁴⁹ Aynı defter, s.26/3 vs.

⁵⁰ Aynı defter, s.26/2 vs.

⁵¹ Aynı defter, s.26/2, 126/3 vs.

⁵² Aynı defter, s.43/1 vs.

⁵³ Aynı defter, s.54/1 vs.

⁵⁴ Aynı defter, s.58/1, 59/1 vs.

⁵⁵ Aynı defter, s.88/2 vs.

⁵⁶ Aynı defter, s.112/3 vs.

⁵⁷ Aynı defter, s.118/1 vs.

⁵⁸ Aynı defter, s.69/1, 104-1.

1.3.1.2. Mahkûmların ıtlak edilme şartları

Mahkûmların ıtlaklarına sebep olan durumların yanı sıra ıtlak edilmek için bazı şartlara bağlandıkları da görülmektedir. Bu şartlar temel itibarıyla şu şekildedir:

- 1) Vazifeleri olmayan işlere karışmamak⁵⁹
- 2) Hilâf-ı rızâ hareket etmemek⁶⁰
- 3) Vatan-ı aslîsinde ikamet edip beldenin işlerine karışmamak⁶¹
- 4) Suçunda ısrar etmemek⁶²
- 5) Kendi hanesinde ikamet etmek⁶³
- 6) Memur kılındığı işi yerine getirmek⁶⁴
- 7) Yalancı şahitlik yapmamak⁶⁵
- 8) Ef'âl-i şeni'aya cür'et etmemek⁶⁶
- 9) Mahalline ayak basmamak⁶⁷
- 10) Bir daha ocağa adım atmamak⁶⁸
- 11) Firari olan menzilcisini yakalamak⁶⁹
- 12) Esnafa zarar vermemek⁷⁰
- 13) Ayinlerine aykırı hareket etmemek⁷¹
- 14) Der-Saadet'e ayak basmamak⁷²
- 15) Bir daha çavuşân zümresine girmemek⁷³

Bahsi geçen bu şartlar tüm ıtlak hükümlerinde bulunmamaktadır. Devlet muhtemelen sakıncalı gördüğü suçlar/suçlular karşısında tedbiren şartlar koymayı gerekli görmüş olmalıdır. Nitekim bazı hükümlerde şart ile birlikte bu şarta uyulmaması durumunda suçlu kişiye başına neler geleceğini anlatmak ve tehdit ile korkmasını sağlamak için

⁵⁹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.4/2 vs.

⁶⁰ Aynı defter, s.6/3, 11/1 vs.

⁶¹ Aynı defter, s.8/3 vs.

⁶² Aynı defter, s.22/3, 25/3 vs.

⁶³ Aynı defter, s.43/1 vs.

⁶⁴ Aynı defter, s.51/1 vs.

⁶⁵ Aynı defter, s.53/3 vs.

⁶⁶ Aynı defter, s.55/2 vs.

⁶⁷ Aynı defter, s.64/2, 67/2 vs.

⁶⁸ Aynı defter, s.75/3 vs.

⁶⁹ Aynı defter, s.100/2 vs.

⁷⁰ Aynı defter, s.102-1 M vs.

⁷¹ Aynı defter, s.104/2 vs.

⁷² Aynı defter, s.104/2, 112/3 vs.

⁷³ Aynı defter, s.111/1 vs.

“..hilâf-ı emr u rızâ hareket etmemek ve eder ise te'dîb-i ekid ile te'dîb olunmak..⁷⁴” veya “..kendüleri dahi nefy-i ebed ile nefy-birle te'dîb olunmak..⁷⁵” gibi tembihler ile ancak ıtlak kararı alındığı görünmektedir. Bir hükümde ise direkt olarak şahsın suçunda ısrar etmesi durumunda mensubu olduğu ocaktan atılmasının şart olarak öne sürüldüğü görülmektedir⁷⁶.

1.3.2 Tekrar olarak yazılan hükümler

Defterde toplam 12 hüküm çeşitli sebeplerle tekrar yazılmıştır. Tekrar hüküm yazılmasına en çok (6 hüküm adedi ile) suçluların firar etmiş olması sebep olmuştur. Anlaşılan o ki hakkında yakalama ve cezalandırma emri çıkan suçlular durumu bir şekilde haber alıp mahallinden kaçma yoluna tevessül etmişlerdir. Bu durum “*ısdâr iden emr-i şerîfînden bir takrîb habîr ve agâh bulunarak.. ..cânibinden dahi firâr*⁷⁷” şeklinde hükümlerde ifade edilmiştir. Fakat firar ettikleri araştırma-tahkik yoluyla veya “*mahall-i âhara firâr etmiş olduğunu cezîre-i mezbûr ahâlîsi ihbâr etmiş olduklarından*⁷⁸” örneğindeki gibi ahalinin ihbarı yoluyla öğrenilerek haklarında yakalama ve ceza tatbiki kararı tekrar yazılmıştır. Bununla birlikte sadece tek bir hükümde tekrar hüküm yazılma sebebi olarak suçlunun mahkûm olarak cezasını çektiği mahalden kaçtığı görülmektedir. Bu hükümde Limni'ye cezirebend edilen mahkûm “bir takrîb firâr” ile yaşadığı yere geri dönmüş ve ahaliye musallat olup zarar verir düşüncesiyle de bir daha o mahalle ayak bastırılmaması adına hüküm yazılmıştır⁷⁹.

Suçluların firar etmesinden sonra tekrar hüküm yazılmasına sebep olan en önemli ikinci etken yazılan emr-i şeriflerin kaybolması (3 hüküm adedi ile) olmuştur. Kaybolan hükümler genel itibarıyla yolculuk esnasında (suçluları teslim alırken veya suçluları ceza mahallerine götürürken) kaza sonucu kaybolmuştur. Mesela bir hükümde mahkûma refakat etmekle yükümlü çavuş mahkûmu alıp ceza mahalli olan

⁷⁴ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.71/1 vs.

⁷⁵ Aynı defter, s.62/2 vs.

⁷⁶ Aynı defter, s.109/3.

⁷⁷ Aynı defter, s.82/3.

⁷⁸ Aynı defter, s.28/1.

⁷⁹ Aynı defter, s.124/2.

Midilli'ye götürmek için Menemen'deki Gürus Nehri'nden geçerken emr-i şerif nehre düşmüş ve bu emr-i şerifin tekrar yazılması durumu ortaya çıkmıştır⁸⁰.

Bunların dışında “*te'kid*”⁸¹ (hükümün işlerliği arttırmak için üsteleme) ve “*ilâm-ı hâl*”⁸² amacıyla da birer hüküm tekrarı tespit edilmiştir. Bir hüküm ise defter akışı içerisinde kendinden önceki hükmün aynısı olarak -muhtemelen- sehven yazılmıştır⁸³.

1.3.3 Tebdil-tahvil hükümleri

Tebdil-tahvil kelime anlamı olarak değiştirme, değiştirilme manalarına gelmektedir⁸⁴. Tebdil-tahvil kelimelerini hüküm sınıflandırmalarında kullanmamızın sebebi, bazı hükümlerde çeşitli sebeplerle şahısların ceza mahallerinin değiştirilmesine yönelik kararların alınmış olmasıdır. Defterde toplam 8 adet tebdil-tahvil hükmü bulunmaktadır. Tebdil-tahvil hükümlerinde genel itibarıyla her hükmün kendine özgü sebeplerle ortaya çıktığı görülmektedir. 16/3 hükmünde Ahmed Efendi isimli suçlu, çavuş refakatiyle sakini olduğu Limni'den menfası olan İstanköy'e kayık vasıtasıyla giderken hava muhalefeti oluşması üzerine Sakız'a çıkmaya mecbur kalmış ve menfasının Sakız'a tahvil edilmesini talep etmesi üzerine menfası Sakız olarak tahvil edilmiştir⁸⁵. 40/3 hükmünde ise Hacı Ziver? isimli şahıs Mihalic'te ikamet üzere iken “ihtilâl-i memlekete” sebep olur zannıyla menfası Mihalic'ten Limni'ye tahvil olunmuştur⁸⁶. Burada ilginç olan şey şahsın Mihalic'te menfiyyen ikamet olan cezasının Limni'de cezirebend olarak değiştirilmesi yani ceza türünde değişiklik yapılmasıdır. Yine 66/3 hükmünde, suçlu GM şahıs İnöz'de kalebend edilmişken hastalanmış ve bu sebepten Ayanaroz'da manastırbend olarak cezası/ceza türü tahvil edilmiştir⁸⁷. Benzer bir şekilde 122/3 hükmünde suçlu şahıs sakini olduğu Erzurum'dan menfası olan Magosa'da Kaledend edilmek üzere yola çıkmışken yolda hastalanmış ve Diyarbakır Valisi'nin de iltimasıyla Harput'a nefy olunarak cezası

⁸⁰ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.72/3.

⁸¹ Aynı defter, s.114/3.

⁸² Aynı defter, s.63/2.

⁸³ Aynı defter, s.104/3.

⁸⁴ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s.1194,1220.

⁸⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.16/3.

⁸⁶ Aynı defter, s.40/3.

⁸⁷ Aynı defter, s.66/3.

tahvil edilmiştir⁸⁸.Yine hastalığı sebebiyle 128/3 hükmünde Divriğili Musannif Osman isimli şahıs daha önce Lefkoşa'ya nefy edilmişken menfası Gelibolu olarak tahvil edilmiştir.

Bunlar dışında ahalinin şikâyetlerinin de kişilerin ceza mahallerinin değişmesinde etkili olduğu görülmüştür. 111/2 hükmünde eski Anadolu Kazaskeri olan Köstendilli Tahir Efendi isimli şahıs arpalığı olan Tire'de menfiyyen emekli iken Tire ahalisi şahsı şikayet ederek menfasının tahvilini talep etmiş ve bu meyanda hüküm yazılmıştır⁸⁹. 111/3 hükmünde ise ilginç bir durum görülmektedir. Suçlu şahıs İstanköy'de menfiyyen ikamet üzere iken hizmetinde çalıştığı kişinin menfası Gelibolu'ya tahvil olunmuş. Sonrasında kendisi de Gelibolu'ya gitmek istemişse de kabul edilmemiş. Bunun üzerine şahsın karısı merkeze başvurarak tahvil kararı talep etmiş ve talep kabul edilerek şahsın menfası Gelibolu olarak tahvil olunmuş⁹⁰. Son olarak 129/2 hükmünde Hafız Abdullah isimli şahıs Boğazkesen Kalesinde kalebend olunmuşken “*müddet-i medîde*” kalebend olunması için Midilli Kalesi'ne gönderilmiştir⁹¹. Hükümden anlaşılan o ki şahsın Boğazkesen Kalesi'nde uzun süre kalması mümkün görülmemiş veya o kale uzun süreli cezalar için kullanışlı olamamıştır.

1.3.4 Terkin hükümleri

Terkin; yazılı bir şeyi bozma, çizme, silme⁹² anlamlarına gelmekle birlikte hükümlerde karşımıza “*kaydı terkin*” veya “*terkin-i kayd*” şekillerinde çıkmaktadır. Terkin hükümlerinde, hükmün üzerine yazılan terkin kelimesi ve hükmün ortasından geçen bir karalama çizgisi işlemin iptal edildiğini anlatmak için kullanılmıştır.(**Ek-C**) Terkin edilme sebepleri ise hükümlerin üzerine düşülen derkenarlarda veya sonradan yazılan ıtlak hükümlerinde kısaca anlatılarak tarih kaydı ile birlikte defterde yer almaktadır.

Defterde tespit edebildiğimiz toplam 8 adet terkin hükmü bulunmaktadır. Bu hükümlere terkin işlemi uygulanmasında çeşitli sebepler etkili olmuştur. İki

⁸⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.122/3.

⁸⁹ Aynı defter, s.111/2.

⁹⁰ Aynı defter, s.111/3.

⁹¹ Aynı defter, s.129/2.

⁹² DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s.1266.

hükümde terkin sebebi olarak suçlu görülen şahsın hakkındaki suçlamaların iftira olduğunun tespit edilmesi gösterilmiştir. Bahsi geçen iki hükümden biri olan 19/3 hükmünde, yeniçeri ocağına bağlı altmış yedinci cemaatin ağalarından olan Seyyid Mustafa isimli şahıs ocağın kurallarına uymadığı gerekçesiyle Magosa'ya cezirebend edilmiştir⁹³. Bu hükmün içinde veya üzerine düşülen kayıtlarda hükmün terkin edilme sebebi verilmemiştir. Fakat daha ilerideki 20/2 hükmünde bahsi geçen şahsın ıtlak olduğuna dair kayıt tespit edilmiştir. Burada Seyit Mustafa'nın hakkında yapılan suçlamaların iftira olduğu ve daha önce verilen emrin kaydının terkin edilerek mahkûmun tahliye edilmesi babında emir verilmiştir⁹⁴. İftira durumunun ortaya çıkması iftirayı atan kişi veya kişilerin tespit/akıbet süreçleri merak cezbetse de bu kişi veya kişiler hakkında herhangi bir bilgi tespit edilememesi bir eksiklik olarak karşımızda durmaktadır. Bu hüküm dışında diğer bir iftira temelli terkin hükmü 30/4 hükmüdür. Bu hükümde Çolak Osman isimli şahsın daha önce suçu sabit olan iki kişi ile ittifak yaptığı ortaya çıkmış ve bunun üzerine Limni'ye cezirebend edilmiştir⁹⁵. Fakat daha sonra yazılan 36/3 ıtlak hükmünde belirtilene göre şahsa isnat edilen suçların iftira olduğu anlaşılmış (bu sürece dair herhangi bir bilgi yok) ve daha önceki kayd (30/4) “*ref' ü terkîn*” olunarak şahsın ıtlakı kararı verilmiştir⁹⁶.

Terkin hükümlerinde tespit edilen sebeplerin tasnifi olayların kendine münhasır durumlarından dolayı mümkün olamamıştır. Defterde genelgeçer bir şekilde, şu durumlarda terkin işlemi uygulanmaktadır diyebileceğimiz bir standart bulunmamaktadır. Nitekim 47/2 hükmü terkin edilmiş olmakla birlikte hükümde kişinin işlediği suça istinaden cezası verilmiş fakat üzerine düşülen kayıta cezası affolunduğu için bu hükmün terkin edildiği söylenmiştir⁹⁷. Fakat genel itibarıyla her ıtlak edilen mahkûmun ceza hükmünün terkin edilmediği de hükümlerden anlaşılmaktadır. Bu şekilde olan hükümlerin neye göre terkin edildiği veya edilmediği bilgisine maalesef haiz değiliz. Mesela daha önce tebdil-tahvil hükümleri başlığı altında incelediğimiz 122/3 hükmünde şahsın menfası Magosa'dan Harput olarak tahvil edilmişti. Bu tahvil hükmünün öncesinde şahsın ceza hükmü olan 116/2 hükmü, menfanın tahvili vesilesiyle terkin olunmuştur. Fakat diğer tahvil

⁹³ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.19/3.

⁹⁴ Aynı defter, s.20/2.

⁹⁵ Aynı defter, s.30/4.

⁹⁶ Aynı defter, s.36/3.

⁹⁷ Aynı defter, s.47/2.

hükümlerinin öncesindeki ceza hükümleri terkin işlemine tabi tutulmamıştır. Belli başlı bir standardın olmadığı bu örnekten de anlaşılmaktadır. Bunun dışında bir hükümde ise tamamen farklı bir durum terkin işlemini gerektirmiştir. 40/2 hükmünde Mekke ahalisinden Şeyh Atâ isimli şahıs işlediği suç neticesinde Mısır'a nefy cezası almıştır⁹⁸. Fakat hükmün derkenarına düşülen notta bahsi geçen şahsın Mısır'a kendi gideceği -yani mübaşir olarak atanan çavuş olmadan- belirtilerek hükmün terkin edildiği ifade edilmiştir. Burada muhtemelen İstanbul'dan atanan çavuşun Mekke'ye gelip oradan Mısır'a suçluyu teslim işleminin uzun süreceği öngörülmüş olmalıdır. Fakat yine de böyle bir uygulamanın neden yapıldığı tam kestirilememekle birlikte suçlunun gerçekten refakatinde kimse yok muydu veya gerçekten menfasına gitti mi gibi sorular cevapsız kalmaktadır.

1.3.5 İlm ü haber hükümleri

Defterde hemen her hüküm suçluların tevkif edilmesi veya salıverilmesi amacıyla yazılmıştır. Fakat istisnai olarak iki hüküm başka şahıslara haber vermek amacıyla ortaya çıkmıştır ki bu hükümleri türlerine göre tasnif ederken “ilm ü haber hükümleri” olarak nitelendirmiş bulunmaktayız. Bahsi geçen iki hükümden ilki olan 1/2 hükmünde, Bilecik Müftüsü ve Naibi olan Seyyid Hüseyin isimli şahsın işlediği suç neticesinde ulufesinin kesilmesi için Anadolu ve Rumeli Askerî Ruznâmçelerine “ilm ü haber” verilmiştir⁹⁹.

İlm ü haber hükmü olarak nitelendirdiğimiz diğer hüküm ise 20/1 hükmüdür. Bu hükümdeki suçlu şahıs daha önceki 17/1 hükmünde hakkındaki suçlamaların iftira olduğunun ortaya çıkması neticesinde ıtlak edilmiştir. Hükümde ıtlak kararı ile birlikte bu kararın Balıkesir Naibi'nin yanı sıra Bergama Voyvodası'na da ikinci bir emr-i şerif ile bildirilmesi yer almaktadır¹⁰⁰. Bahsi geçen bu ikinci emr-i şerif 20/1 hükmüdür ki durumu Bergama Voyvodası'na açıklayarak “*nefy teklîfiyle mûmâ-ileyhe ta'addî olunmamak bâbında*¹⁰¹” yazılmıştır. Bu noktada akıllara neden bu emr-i şerifin ayrı ayrı iki kişiye yazıldığı sorusu gelmektedir. Dikkatli incelendiğinde ıtlak olunan şahsın adının ilk olarak 2/2 hükmünde geçtiği görülmektedir. Bu hüküm

⁹⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.40/2.

⁹⁹ Aynı defter, s.1/2.

¹⁰⁰ Aynı defter, s.17/1.

¹⁰¹ Aynı defter, s.20/1.

şahsın ceza hükmü olup hem Balıkesir Naibi'ne hem de Bergama Voyvodası'na hitaben yazılmıştır. Bu iki şahsa suçluyu yakalayıp çavuş mübaşeretiyle Rodos'a göndermeleri tembih edilmiştir¹⁰². Dolayısıyla suçlu şahsın esasen suçlu olmadığı ve hakkındakilerin iftira olduğu anlaşılınca ayrı ayrı iki emr-i şerif yazılarak bahsi geçen şahıslar durumla ilgili bilgilendirilmişlerdir.

1.3.6. Ceza hükümleri

Ceza hükümlerinden, mahkûm edilecek şahısların isim-şöhretleri, ne suç işledikleri (bazen açık olmayan tabirlerle “hilâf-ı rızâ hareket” vs.), suçu nerede işledikleri ve cezalarını nerede çekecekleri gibi birçok veriye sahip olmaktayız. Ceza hükümleri suçun sabit olduğu düşünülen durumlarda, mahkûm edilecek şahsın tevkif sürecinin sorunsuz ve belli bir düzen dahilinde ilerlemesini sağlamak için genel olarak teferruatlı olarak kaleme alınmıştır. Mahkûmun cezasını çekeceği mahalle sorunsuz şekilde ulaştığının bilgisi ve daha sonra -eğer böyle bir durum varsa- serbest kaldığının bilgisi (Genelde serbest kalma sebepleri açıklanmamıştır ancak ıtlak hükmü varsa serbest kalma sebeplerini öğrenebiliyoruz.) genel olarak hükümlerin üzerine çıkmalar yapılarak not edilmiştir. Ceza hükümlerinin tür ve içerik incelemeleri daha sonra ceza türleri başlığı altında ayrıntılı bir şekilde işleneceği için buraya alınmamıştır. Bununla birlikte ceza hükümlerinde tespit edebildiğimiz bazı özel tabirler de mevcuttur. Hükümlerin daha sıhhatli anlaşılabilmesi adına bu tabirlerin açıklanması zaruri görülmüş ve aşağıda alt başlıklar şeklinde açıklanmıştır.

1.3.6.1. Katle bedel cezalandırma

Defterde bazı hükümlerde karşımıza çıkan “katle bedel” tabiri, genel itibarıyla suçlunun katledilmeyi mucip bir suç işlediğini fakat bunun yerine katlolunmakla eşdeğer bir şekilde cezalandırmasını ifade etmektedir. Elbette katl cezasının başka bir cezalandırma yöntemine dönüşmesi her zaman mümkün değildir. Zira nasla tayin olunmuş had ve kısas cezalarının yerine başka bir ceza uygulanamamaktadır. Fakat suçta şüphe veya ispat eksikliği gibi durumlarda had ve kısas cezalarının –Osmanlı

¹⁰² BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.2/2.

uygulamasında- görevi kötüye kullanma, kalpazanlık, yolsuzluk vs. suç türlerinde tâzir cezasına çevrildiği görülmüştür¹⁰³.

Katle bedel cezalandırma sisteminde mahkûmların hangi koşullarda cezalarını çektiklerine dair maalesef bir bilgi sahibi değiliz. Bu mahkûmların ne şartlarda yaşadıkları, ne yedikleri, ne içtikleri normal cezalandırılan mahkûmlardan farklı olarak nasıl bir uygulama ile cezalarını çektikleri büyük bir soru olarak karşımızda durmaktadır. Bunun dışında defterde tespit edebildiğimiz 5 adet ceza hükmünde katle bedel cezalandırma söz konusu olmuştur. Bu hükümlerde ismi geçen şahısların din, cinsiyet, meslek/unvan gibi bilgilerinin dışında ceza ve suç türlerine dair bilgilerinin de yer aldığı tablo aşağıda verilmiştir.(**Tablo 1.1**) Bu hükümler dışında bir hükümde de daha önce katle bedel cezirebend cezası alan şahsın firarı ve ardından yakalanmasını takiben Mısır'a müebbeden sürgün edildiği tespit edilmiştir¹⁰⁴.

Tablo 1.1: Katle Bedel Ceza Alan Mahkûmların Ceza Türü, Din, Cinsiyet, Suç Türü ve Meslek/Unvan Bazlı Sayısal Dağılımı

Sıra	Ceza Türü	Din	Cinsiyet	Suç Türü	Meslek/Unvan	Suçlu Sayısı
1.	Kalebend	Ms	E	Görevini Kötüye Kullanmak	Türbedâr	1
2.	Kalebend	Ms	E	Uygunsuz sözler/ağır küfürler	Kapıcıbaşı	1
3.	Kalebend	Ms	E	Ahaliyi/Devlet Görevlilerini Tahrik	Çukadar	1
4.	Cezirebend	Ms	E	Suçluların Firarına Yardım ve Yataklık	Çavuş	1
5.	Kalebend	Ms	E	Hırsızlık, Sirkat	Mahyacı	1

¹⁰³ Tuncay BASOĞLU, “Ta‘zîr”, *DİA*, C.40, s.199.

¹⁰⁴ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.43/2.

1.3.6.2. Nezre kat‘/nezre rabt uygulaması

Nezir, kelime anlamı olarak adak manasına gelmektedir¹⁰⁵. Dini bir terim olan nezir esasen Allah rızası için yapılan bir ibadet sayılmakla birlikte Osmanlı uygulamasında tamamen farklı bir hüviyette ve tamamen başka bir pratik fayda kaygısıyla karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı pratiğinde bir tür yemin, akit olarak nitelendirebileceğimiz nezir uygulaması, tematik olarak kamu düzenini sağlama noktasında devlet-millet arasında ve hukuki bir zeminde (yaptırım gücü bağlamında) tezahür eden bir kontrol mekanizması olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁰⁶. Üzerine çalıştığımız Kalebend Defteri'nde “*nezre kat‘/nezre rabt*” formlarıyla bahsi geçen bu uygulamaya, suçlu kişinin suç işlediği mahalle bir daha ayak basmaması noktasında ahali ile devletin anlaşmasını ve ahalinin bu işin kontrolünü üstlenmesini formalize eden bir tür tümel sorumluluk bilincini ifade etmektedir. Bu durum “*.fîmâ-ba‘d memleket-i mezkûreye ayak bastırılmamak üzere ahâlî-i merkûme nezre rabt olunarak hîfz u himâyet-i fukarâ ve refâh u emniyet-i re‘âyâyâ ale‘d-devâm ikdâm ve dikkat..*” şeklinde bazı hükümlerde karşımıza çıkmaktadır. Bu ifade ediş biçiminden anlaşılacağı üzere suçlu kişinin bir daha o mahalle gelmemesi tüm ahaliyi sorumluluk altına alan bir durumdur ve ahali bu yemini, akdi yine kendi refah ve emniyeti için yapmaktadır. Devlet adına ise bu uygulamanın çok pratik ve uygulanabilir olduğu söylenebilir. Nitekim hem reayanın emniyeti bu yolla sağlanmış olmakta hem de devlet kendi adına bu stabilize durumu sağlamak için ekstra bir çaba içine girmemiş olmaktadır.

¹⁰⁵ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s.974.

¹⁰⁶ Cemal ÇETİN, “Kamu Düzenine Alternatif Bir Yöntem: Nezir”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.8 S.36, s.289-291.

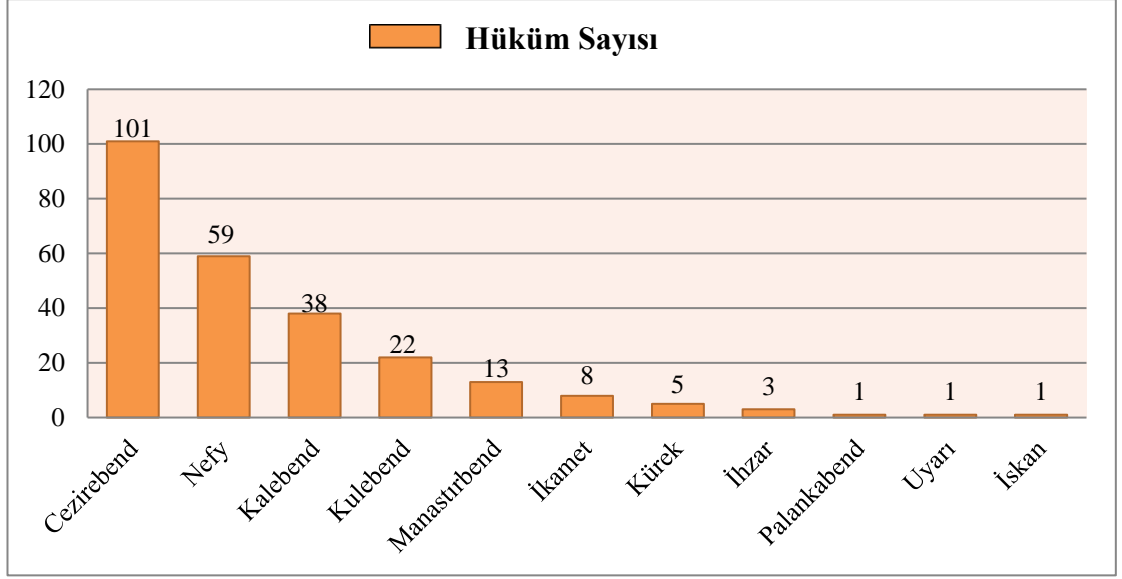
İKİNCİ BÖLÜM

2.CEZA TÜRLERİ

İncelediğimiz defterde toplam 252 ceza hükmü bulunmaktadır. Bu hükümlerin ceza türü bazlı dağılımlarına baktığımızda 101 hüküm sayısı ile en çok Cezirebend cezasının verildiği görülmüştür. Daha sonra 59 hüküm ile Nefy cezası, 38 hüküm ile Kalebend cezası, 22 hüküm ile Kulebend cezası, 12 hüküm ile Manastırbend cezası, 8 hüküm ile ikamet cezası, 5 hüküm ile kürek cezası, 4 hüküm ile ihzar ve birer hüküm sayısı ile Palankabend, Uyarı ve İskan cezaları uygulanmıştır.(Şekil 2.1) Bununla birlikte defterde 4 ceza hükmünde mahkûm edilen şahısların haklarındaki suçlamaların iftira olduğu anlaşılmış ve tahliye edilmişlerdir¹⁰⁷. Bu sebeple bahsi geçen 4 hüküm hesaplama dahil edilmemiştir. Ayrıca defterde ceza hükmü olmayıp ceza türlerini defterde mevcut olan ıtlak hükümlerinden öğrendiğimiz toplam 30 adet hüküm bulunmaktadır. Bunlar 13'ü Cezirebend, 8'i Nefy, 6'sı Kalebend ve birer adet olarak Kulebend, İkamet ve Manastırbend cezası almış suçluların ıtlak hükümleridir. Fakat kişilere verilen ceza tarihi, üzerine çalıştığımız defterin tarih aralığına girmediği için sayısal olarak değerlendirmeye katılmamıştır.

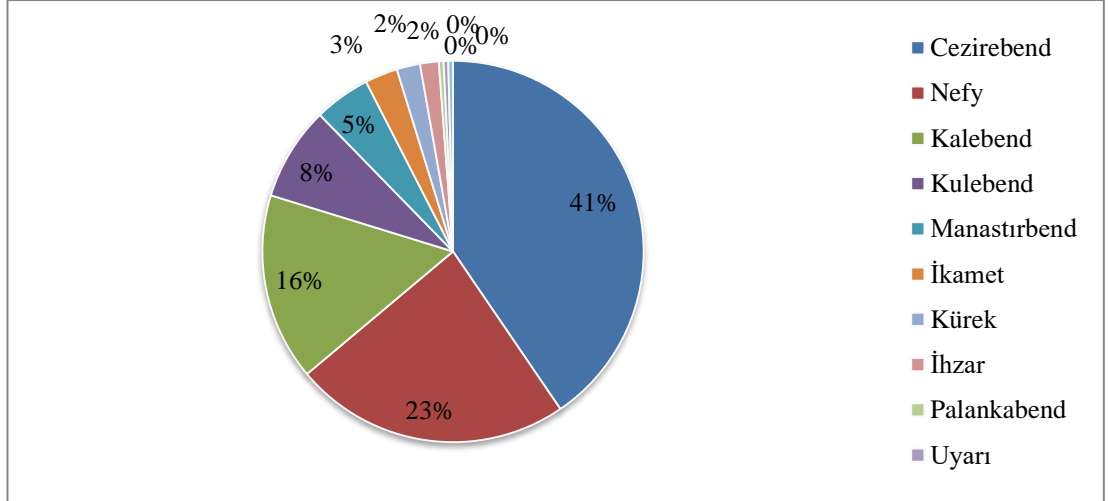
---

¹⁰⁷ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.6/2, 23/4, 44/4, 46/1.

Şekil 2.1: 33.Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Ceza Hükümlerinin, Ceza Türlerine Göre Sayısal Dağılımı

Oransal açıdan baktığımızda ise Cezirebend Cezası'nın %41 oranıyla ezici bir şekilde tüm ceza hükümleri arasından öne çıktığı görülmektedir. %23 oranıyla Nefy Cezası toplamın neredeyse 4/1 'ini oluşturmaktadır. Bunu %16'lık dilimle Kalebend Cezası ve %8'lik bir oranla Kulebend Cezası takip etmektedir. Kalan 7 ceza türü ise toplamın %12'sini oluşturmaktadır.

Şekil 2.2. : 33.Kalebend Defteri'nde(1-133) Bulunan Ceza Hükümlerinin, Ceza Türlerine Göre Oransal Dağılımı

2.1. Cezirebendlik Cezası

Cezirebend, Arapça ada anlamına gelen Cezire¹⁰⁸ ve Farsça bağ, bağlama anlamlarına gelen bend¹⁰⁹ kelimelerinin birleşmesi ile oluşmuştur. Terminolojik olarak ise bir mahkûmu cezasının karşılığı olarak bir adaya göndermek ve ceza süreci boyunca ada dışına çıkmamasını sağlamak olarak açıklayabiliriz. Bir mahkûmun adaya gönderilmesi Kalebend, Manastırbend, Kulebend ve Palankabend Cezalarından sonra en ağır ceza olarak nitelendirilebilir. Nitekim adaların hem yaşam sahası küçük hem de bu küçüklüğün getirisi olarak mahkûmların kontrol edilmesi daha sıkı olabilmiştir. Adaların dört tarafının denizlerle çevrili olduğu düşünülürse mahkûmların kaçmasına da pek elverişli olmadığı söylenebilir. Zira sadece tek bir hükümde Cezirebend Cezası verilen mahkûmun firar ettiği görülmüştür¹¹⁰.

Cezirebend Cezası'nın verilişinde genel itibarıyla “*nefy ve cezîre-bend olunmak fermânım olmağın*” veya “...*Cezîresi 'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın*” şeklindeki ifadeler kullanılmıştır. Ancak birinci örnekteki şekliye “*cezîre-bend*¹¹¹” tabiri sadece tek bir hükümde görülmüştür. Bunun dışındaki tüm Cezirebend Cezası verilen hükümlerde “*nefy*”, “*nefy ü iclâ*” veya “*nefy ve irsâl*” şeklinde ifadeler kullanılmıştır. Esasen bu tabirler mahkûmların Nefy Cezası'na çarptırıldıklarını ifade etmekte ise de mahkûmun bir adaya nefy edilmesi Cezirebend edilmek ile aynı şeyi ifade ettiği düşüncesiyle bahsi geçen tabirler ile mahkûmların bir adaya sürgün edilmeleri durumunu ihtiva eden tüm hükümler Cezirebend Cezası olarak nitelendirilip tasnif edilmiştir.

2.1.1. Cezirebendlik cezası'nın uygulandığı adalar

İncelememize tabi tutulan defterde, Cezirebendlik Cezası alan mahkûmların gönderildikleri adalara bakıldığı zaman, tüm Osmanlı mülkünde toplam 11 adanın bahsi geçen ceza için uygulama mahalli olarak seçildiği görülmüştür. Bu 11 ada

¹⁰⁸ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s.157.

¹⁰⁹ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s.94.

¹¹⁰ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.81/2-124/2.

¹¹¹ Aynı defter, s.108/3.

içinde Cezirebendlik Cezası için en çok kullanılan ada, 30 mahkûmun sürüldüğü Limni Adası olmuştur. Onu 22 mahkûm sayısı ile Rodos ve 17 mahkûm sayısı ile de Midilli izlemektedir.(**Tablo 2.1**) Bahsi geçen mekânların ceza tatbiki için neden en çok tercih edilen yerler olduğu elbette akla gelen ilk sorudur. Fakat elimizdeki verilerle bu soruya cevap vermemiz mümkün değildir. Ancak diğerlerine nispetle daha büyük adalar olmaları bu adaların tercihinde bir noktada etkili olmuş olabilir. Bunun dışında tartışma konusu olabilecek diğer bir nokta ise Kıbrıs'tır. Kıbrıs'a sürgün edilenler için (hemen hemen tüm Cezirebend Cezalarında olduğu gibi) “*cezirebend olunmak*” tabiri yerine “*nefy olunmak*“ tabiri kullanılmıştır. Burada ihtilafa sebep olan nokta Kıbrıs'ın, Cezirebendlik Cezası alan bir mahkûmun kontrol altına alınabilmesini engelleyebilecek ölçüde büyük olmasıdır. Düşünüldüğü zaman, Cezirebendlik Cezası alan mahkûmlar için bir adada hapis hayatı yaşamaları ve kontrol altında tutulmaları öngörülmüştür. Fakat Kıbrıs için bu ne derece mümkün olabilir sorusu cevaplanması gereken bir sorudur. Yine de daha önce yapılan çalışmalarda Kıbrıs'ın bir Cezirebend mahalli olarak mütalaa edilmesi¹¹² ve değerlendirdiğimiz hükümlerde Kıbrıs'ın; Magosa, Lefkoşa ve Kıbrıs olarak üç ayrı ceza mahalli olarak ifade edilmesi durumları nazar-ı dikkate alınarak Kıbrıs, Cezirebend Cezası'nın tatbik mahalleri içerisine dahil edilmiştir. Bununla birlikte 2 adet Tebdil Hükümünde menfanın değişmesi neticesinde mahkûmların yeni sürgün yerleri Sakız ile Limni olmuş ve tabiatıyla bahsi geçen iki hüküm de hesaplama dahil edilmiştir.

Tablo 2.1: Cezirebendlik Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Gönderildikleri Adalara Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

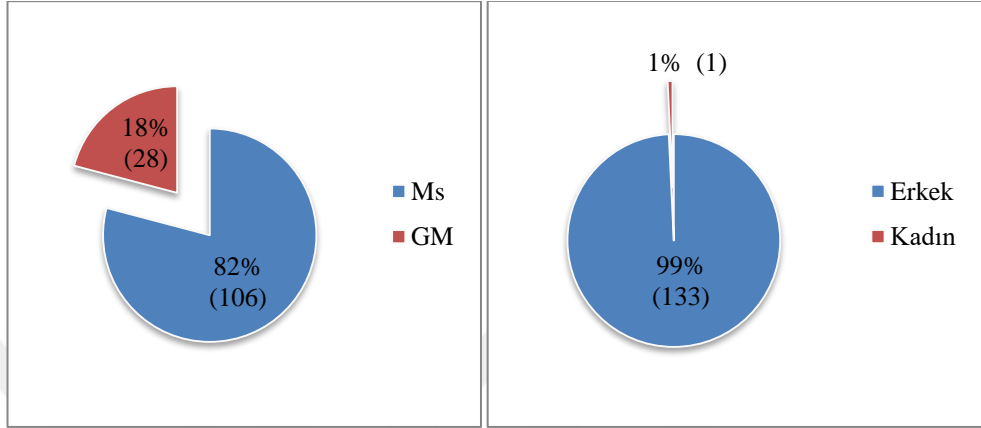
Sıra	Cezire	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		M	G	E	K		
1.	Bozcaada	5	8	13	-	9/3, 11/2, 70/2, 80/1, 93/1, 97/1, 125/2	13

¹¹² Uğur Koca, “17 Numaralı Kalebend Defterine Göre Hicri 1182-1188 (M.1768-1774) Yılları Arasında Osmanlı Devletinde Suç, Suçlu, Hapishaneler Ve Cezalar” yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.63 Ayrıca bkz. Ramazan Uz, “24 Numaralı Kalebend Defterine (H. 1203 – 1205 /M. 1788 – 1790) Göre Osmanlı Devleti'nde Suçlar, Suçlular Ve Cezalar (Değerlendirme Ve Metin)” yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.78

2.	Eğriboz	-	1	1	-	68/2	1
3.	İnöz	2	-	2	-	23/2, 124/1	2
4.	İstanköy	11	1	12	-	4/1, 15/1, 23/1, 52/3, 64/1, 76/2, 83/2, 101/3, 105/3, 119/2, 125/1	12
5.	Kıbrıs	4	-	4	-	7/2, 31/1, 80/2, 112/4	4
6.	Kıbrıs (Lefkoşa)	1	6	7	-	29/3 96/3	7
7.	Kıbrıs (Magosa)	14	2	16	-	13/4, 23/3, 27/2, 33/3, 34/4, 39/1, 74/2, 79/2, 84/1, 86/2, 108/3, 131/3, 132/1	16
8.	Limni	27	3	29	1	3/3, 11/4, 18/4, 27/1, 36/2 38/3 40/3, 45/1, 50/1, 52/1, 73/2, 77/2, 78/1, 81/2, 85/2, 87/1, 96/1, 103/2, 106/3, 117/4, 118/3, 123/1	30
9.	Midilli	13	4	17	-	12/3, 21/2, 24/2, 28/2, 34/2, 35/1, 47/1, 59/4, 61/4, 65/4, 81/3, 94/2, 119/1, 123/2, 123/3	17
10.	Rodos	20	2	22	-	2/1, 2/2, 6/3, 13/1, 19/1, 29/1, 34/1, 44/2, 45/2, 48/2, 55/1, 61/1, 67/3, 73/1, 79/1, 83/1, 90/2, 102/4	22
11.	Sakız	9	1	10	-	3/2, 16/3, 33/1, 44/1, 48/ 1, 52/2, 57/2, 101/2	10
-	Toplam	106	28	133	1	-	134

Cezirebend Cezası alan mahkûmlara bakıldığında, toplam 134 mahkûmun bu cezaya çarptırıldığı görülmektedir. Bu mahkûmların 106 tanesi Ms, 28 tanesi ise GM (**Şekil 2.3**) olup M için en çok Limni Ceziresi (27) tercih edilmişken GM vatandaşlar için ise Bozcaada (8) ve Kıbrıs Lefkoşa (6) en çok tercih edilen cezireler olmuştur.

Cezirebend Cezası alan mahkûmlara cinsiyet bazlı olarak bakacak olursak, erkek mahkûmların 133 kişi sayısı ile hemen hemen tüm Cezirebend mahkûmlarını oluşturdukları görülmektedir. Cezirebend Cezasına çarptırılan tek kadın mahkûm ise Limni Ceziresi'nde Cezirebend olunmuş bir GM'dir. Yine GM bir erkek ile ahaliyi tahrik ve ifsada düşürdüğü gerekçesiyle Limni'ye Cezirebend olunmuştur.

Şekil 2.3. Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı

2.1.2 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların suç mahalleri

Cezirebendlik Cezası alan mahkûmların suç mahalli bazlı dağılımlarını ortaya çıkarmak adına yaptığımız incelemede toplam 36 mahal, suç mahalli olarak ortaya çıkmıştır. Ancak 11 adet hükümde suçluların suç mahallerine dair bir bilgi bulunamamış ve bu sebeple Tablo. 2.2'de "Belirtilmemiş" adı altında tasnif edilmiştir. Bununla birlikte bahsi geçen 36 mahalden en göze çarpanı 59 mahkûmun sınırları içerisinde suça karıştığı İstanbul olmuştur. İstanbul'un günümüzde olduğu gibi o dönemde de cazibe, yönetim ve kazanç merkezi olması dışarıdan göç almasına, göç alması nüfusun artmasına ve nüfusun artması da elbette suç oranının artmasına sebep olmuştur. İncelemeye çalıştığımız defterin kapsadığı tarih aralığında (1812-1815) İstanbul'un nüfusunun yarım milyona dayandığı¹¹³ düşünülürse suç işleme oranının diğer yerlere nispetle fazlaca olması olağan karşılanacak bir durum olsa gerektir. Yine GM kişiler için de Cezirebendlik Cezasını mucip en fazla suçun işlendiği yer İstanbul olmuştur. İkinci sırada ise 6 mahkûm sayısı ile Sakız gelmektedir. Fakat Sakız'da suç işleyen bu 6 şahıs tek bir hükümle tek bir suçtan

¹¹³ Zafer Toprak, "Nüfus", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, cilt 6, 1994, s. 108-111.

hüküm giymiştir. Mahal bazlı yaptığımız incelemede Cezirebend Cezası alan tek kadın mahkûmun (aynı zamanda GM) ise Midilli Adası 'ndan çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 2.2: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşedikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

Sıra	Suç Mahalli	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		Ms	G M	E	K		
1.	Alanya	1	-	1	-	29/3	1
2.	Amasra	1	-	1	-	78/1	1
3.	Ankara	2	-	2	-	3/3	2
4.	Ayazmend	1	-	1	-	117/4	1
5.	Babadağı	1	-	1	-	124/1	1
6.	Balıkesir	8	-	8	-	2/2, 52/1, 52/2, 52/3	8
7.	Bereketli-Ergani Madeni	3	-	3	-	86/2	3
8.	Biga	1	-	1	-	12/3	1
9.	Bilecik	1	-	1	-	79/2	1
10.	Birunabad	1	-	1	-	132/1	1
11.	Bursa	1	-	1	-	4/1	1
12.	Edincik	1	-	1	-	27/1	1
13.	Galos	-	1	1	-	68/2	1
14.	Gelibolu	2	-	2	-	28/2, 84/1	2
15.	Gümülcine	1	-	1	-	81/2	1
16.	Güvercinlik	2	-	2	-	18/4, 40/3	2
17.	Havass-1 Refia	1	-	1	-	94/2	1
18.	İstanbul (Der-Saadet/Der-Aliyye)	50	10	60	-	3/2, 6/3, 7/2, 11/4, 19/1, 21/2, 23/1, 23/3, 24/2, 27/2, 29/1, 33/1, 34/1, 34/2, 34/4, 36/2, 38/3, 39/1, 44/1, 44/2, 45/1,	60

						45/2, 47/1, 48/1, 48/2, 55/1, 57/2, 59/4, 61/4, 64/1, 65/4, 70/2, 76/2, 79/1, 81/3, 85/2, 90/2, 93/1, 96/1, 97/1, 101/2, 101/3, 102/4, 103/2, 108/3, 118/3, 119/1, 123/1, 123/3	
19.	Karabiga	1	-	1	-	77/2	1
20.	Keban Madeni	1	1	2	-	9/3	2
21.	Kemer Edremit	1	-	1	-	83/1	1
22.	Kilis	1	-	1	-	31/1	1
23.	Kudüs	1	1	2	-	74/2, 112/4	2
24.	Larende	3	-	3	-	13/4, 33/3	3
25.	Limni	3	-	3	-	2/1, 15/1, 16/3	3
26.	Malkara	-	2	2	-	80/1	2
27.	Midilli	-	2	1	1	73/2	2
28.	Mostar	1	-	1	-	50/1	1
29.	Muğla	1	-	1	-	106/3	1
30.	Sakız	-	6	6	-	96/3	6
31.	Saray Vize	1	-	1	-	73/1	1
32.	Selanik	1	-	1	-	131/3	1
33.	Şarköyü	-	4	4	-	11/2	4
34.	Tire	1	-	1	-	125/1	1
35.	Turgutbey	1	-	1	-	67/3	1
36.	Uşak	1	-	1	-	80/2	1
37.	Belirtilme miş	10	1	11	-	13/1, 23/2, 35/1, 61/1, 83/2, 87/1, 105/3 123/2, 125/2	11
	Toplam	106	28	133	1	-	134

2.1.3 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların suç türü incelemesi

Cezirebendlik Cezası alan mahkûmların ne tür suçlar işleyerek bu cezaya çarptırılmış olduklarını tespit çalışmamız üzerine, toplamda 32 farklı suç türü belirlenerek Tablo 2.2 oluşturulmuştur. Suç türü tasnifi yapılırken “*mahallin düzenini bozmak*” veya “*fitne-fesad çıkarmak*” gibi genellemelerle temelde aynı suçlar bir arada değerlendirmeye çalışılarak bir yelpaze oluşturulmuştur. Bu genellemelere uymayan şahsına münhasır suçlar da “*miri zahireyi telef etmek*” veya “*miri zahireyi kendi hesabına satmak*” gibi suçun tam tanımını yapılarak ayrı kategorilerde değerlendirilmiştir.

Mahkûmların Cezirebendlik Cezası'na çarptırılmalarına sebep olan suçların nicel verilerini incelediğimizde 13 hükümde geçen “*ahaliye zulm etmek*” suçu en çok işlenen suç olarak öne çıkmaktadır. Bu durum devletin iç ve dış gailelerle uğraştığı sırada taşrada eşkıyalık faaliyetlerinin artmış olabileceğini göstermektedir. Nitekim “*mahallin düzenini bozmak*” ve “*fitne fesad çıkarmak*” suçlarının da direkt olarak reaya ve sosyal hayatı ilgilendiren suçlar olmaları, kargaşa-eşkıyalık-bozgunculuk faaliyetlerinin tezahürünü ifade etmeleri ve bununla birlikte genel olarak taşrada işlenen suçlar olmaları sebepleriyle merkezden uzak bölgelerde eşkıyalık-zorbalık faaliyetlerinin bu dönemde fazlaca olduğu söylenebilir. Bunun dışında 11 hükümde “*hilâf-ı rızâ hareket*” şeklinde bir yuvarlak tabir mevcuttur. Bahsi geçen hükümlerde ve –varsa- itlak hükümlerinde gerekli incelemeler yapılmasına rağmen bu yuvarlak tabir dışında başka bir suç tanımına rastlanmamıştır. Bununla birlikte GM kişiler için de “*Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale*” şeklinde bir yuvarlak tabir mevcuttur. GM kişilerin ayinlerine riayet etmemesi Ms kişilerin ise sultanın rızasının tersine hareket etmeleri suç tanımı olarak kabul edilip tabloya eklenmiştir. Ayrıca bir hükümde de herhangi bir suç tanımına rastlanmamış olup tabloda “Belirtilmemiş” şeklinde tasnif edilmiştir. Bunun yanı sıra bazı hükümlerde mahkûmların birden fazla suç işledikleri tespit edilmiş ve işledikleri her suç tabloya veri olarak girilmiştir.

Tablo 2.3: Cezirebend Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı

Sıra	Suç Türü	Hüküm Numarası	Toplam Hüküm Sayısı
1.	Mahallin düzenini bozmak/ Beldenin ihtilâlüne sebep olmak	2/2, 3/3 28/2, 61/4, 68/2, 80/1, 85/2, 108/3, 131/3	9
2.	Fitne-fesat çıkarmak	2/2, 7/2, 33/1, 48/2, 61/1, 77/2, 79/1, 123/2, 125/2	9
3.	Ahaliye tecrim/ takdir/ taciz/teaddi/ zulm etmek- Ahaliyi perişan/perakende/terk-i vatan etmek	3/3, 12/3, 21/2, 28/2, 31/1, 67/3, 70/2, 73/1, 73/2, 83/2, 85/2, 125/1, 131/3	13
4.	Dava-yı müzevvire/yalancılık/yalancı şahitlik /şahid-zor / iftiracı olmak	19/1, 34/2, 36/2, 47/1, 55/1, 61/4, 65/4, 97/1, 123/1	9
5.	Ahaliyi kışkırtmak, tahrik etmek	15/1, 96/3	2
6.	Eşkîyaya yardım/ yataklık/taraftarlık	79/2, 81/2	2
7.	Suçluların firarına yardım ve yataklık	84/1	1
8.	Sihir, efsun, buhurculuk işlerine süluk	38/3,39/1	2
9.	Sahte mühür-belge hazırlamak/ Belge üzerinde oynama yapmak	34/1, 45/1, 45/2, 81/3, 93/1	5
10.	Rüşvet almak/vermek	27/2, 105/3	2
11.	Miri zahirenin mübayaasına mani olmak/geciktirmek	18/4, 44/4, 52/1, 52/2, 52/3	5
12.	Miri zahireyi kendi hesabına satmak	23/4	1
13.	Miri zahireyi telef etmek	24/2	1
14.	Tecavüz/ırza saldırı/ef' al-i şeni'	29/1, 44/1, 44/2	3
15.	Devlet işlerinin tehirine sebep olmak	29/3, 33/3, 50/1, 85/2	4
16.	Maden nizamını bozmak	9/3, 86/2	2
17.	Hilaf-ı rıza zeytin yağı bey' ve fûruht etmek	11/2, 83/1	2
18.	Suçtu sabit kişi için hüsn-i hâl bildirmek	4/1	1
19.	Fahiş fiyata mal satmak	2/1, 48/1	2
20.	Esnaftan akçe ahz ve gala-yı es'arı mucib hareket etmek	23/1, 23/2	2

21.	Darp	3/2	1
22.	Vazifesi olmayan işlere müdahale etmek	23/1, 59/4, 64/1, 90/2	4
23.	Vazifesini kötüye kullanmak	57/2, 123/2	2
24.	Vazifesini yerine getirmemek/vazifesini ifada ihmalkârlık/rehavet göstermek	78/1, 94/2, 102/4, 112/4	4
25.	Kendi hesabına ahaliden para toplamak/el kolaymak/ gasp etmek	80/2, 131/3, 117/4	3
26.	Serseri geşt ü güzar üzere olmak	119/1, 119/2	2
27.	Firar etmek	96/1	1
28.	Devlet görevlilerini rencide/tekdir etmek	105/3	1
29.	Âyanlık tahsil daiyesiyle fesat çıkarmak	124/1	1
30.	Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale etmek	74/2, 101/2	2
31.	Hilaf-ı rıza hareket etmek	6/3, 11/4, 13/1, 13/4, 23/3, 27/1, 76/2, 87/1, 101/3, 103/2, 106/3	11
32.	Belirtilmemiş	118/3	1
	Toplam	-	110

Suç türleri tablosundaki “Suçluların firarına yardım ve yataklık” suçu için ilginç bir durum mevcuttur. Bahsi geçen suç türünde tek bir hüküm bulunmaktadır ve bu hükümde kendisine terfîk edilen bir mahkûmu menfasına götürmekle görevlendirilen çavuş, mahkûmun firarına yardım etmiş ve bu anlaşılınca da hakkında yakalama kararı çıkarılmıştır. Çavuş yakalanıp İstanbul’a yollanmış, çavuşluğu ref’ edilmiş ve hakkında katle bedel ceza uygulanmıştır. Cezirebendlik Cezası için tek katle bedel ceza uygulaması bu hükümdür. Çavuş için “*tertîb-i cezâ*” öngörülmüşse de 3 ayların içinde bulunulması (Hüküm Receb ayında yazılmış) hasebiyle yani “*eyyâm-ı mübârekeye hüriyeten*” cezası katle bedel olarak tebdil edilmiştir. Muhtemelen böyle bir durumun tekrar yaşanmaması için muamele sert olmuştur. Fakat mahkûm çavuş altı buçuk ay sonra salıverilmiştir. Bununla birlikte diğer bir ilginç konu

zeytinyağının alım satımı ile olmuştur. Bilindiği üzere zeytinyağı değerli bir tüketim maddesidir ve Osmanlı İmparatorluğu'nda sadece tüketim maddesi olarak değil aynı zamanda aydınlatma bağlamında yakacak olarak da kullanılmaktadır ¹¹⁴ . Zeytinyağına üretim ve ticareti bağlamında çeşitli kurallar, kanunlar ve narhlar uygulanmıştır. Öncelikli olarak bölgesel tüketim ve İstanbul'un ihtiyaçlarını karşılama noktasında zeytinyağının ticareti kısıtlanmıştır. Tabloda “*Hilaf-ı rıza zeytinyağı bey' ve fûruht etmek*” şeklinde tasnif ettiğimiz suç türünde de zeytinyağının İstanbul'a değil başka mahallere satılmasının tespiti neticesinde bu işe tevessül edenler cezalandırılmıştır. Hatta ceza süreleri de ortalama ceza sürelerinin çok üstünde olmuştur. Örneğin 11/2 hükmünde geçen suçlular “*mahall-i memnû'aya*” el altından zeytinyağı ticareti yapmaları gerekçesiyle tam 5 yıl 5 ay Cezirebendlik Cezası'na çarptırılmışlardır.

2.1.4 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların sosyal statüleri

Osmanlı toplum yapısı incelendiğinde genel olarak 4 ayrı sosyal tabaka ¹¹⁵ dan bahsedilmektedir. Bunların ilki ve en kalabalığı reaya (köylü-çiftçi, esnaf, tüccar ve sanatkâr) olarak nitelendirilen yani üreten ve elinde padişah beratı bulunmayan kesimdir ¹¹⁶ . İkinci kesim seyfiye olarak nitelendirilen, devlet hizmetlerini ve askeri işleri yürüten asker ve devlet adamlarının bulunduğu kesimdir ¹¹⁷ . Üçüncü kesim ise ilmiye tabir edilen ve medrese mezunu olup çeşitli ilmi ve bürokratik görevlere tayin olunanları ifade etmektedir ¹¹⁸ . Son olarak ise kalemiye veya kalem ehli olarak adlandırılan ve bürokratik işlemler ile ilgilenen sınıf gelmektedir ¹¹⁹ . Bahsi geçen bu

¹¹⁴ Zeki Arıkan, “Midilli-İstanbul Arasında Zeytinyağı Ticareti”, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, s.3-4.

¹¹⁵ Osmanlı toplum yapısında temelde askerî ve reaya olmak üzere iki sınıf ayırımından söz edebiliriz. Askerî sınıf, doğrudan sultan hizmetinde bulunan herkesi, üretimle uğraşmayan tüm askeri grupları, din adamlarını, bürokratları (ayrıca aile ve akrabaları ile uyruk ve kölelerini) içermektedir. Bu tanımlamanın dışında kalanlar ise reaya denilen ve vergi veren kesimi oluşturmaktadır.(bkz. Halil İNALCIK, *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, Çev. Ruşen Sezer, İstanbul, 2016, s.75.) Ancak ayrıntılı tasnif yapabilmek adına biz toplumu 4 sınıf üzerinden değerlendirdik. Bu noktada bazı kesimlerin hangi toplumsal sınıf içerisinde değendirileceği noktasında ihtilaflar söz konusuydu.(Ayan, Kırım Hanı soyundan gelenler veya kassabbaşı gibi) Bu sebeple hangi tabakada değerlendirileceği belirlenemeyen şahıslar sınıfların sözlüksel tanımına uyup uymama referansı ile değerlendirilmiş ve tasnif edilmiştir.

¹¹⁶ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, s.556.

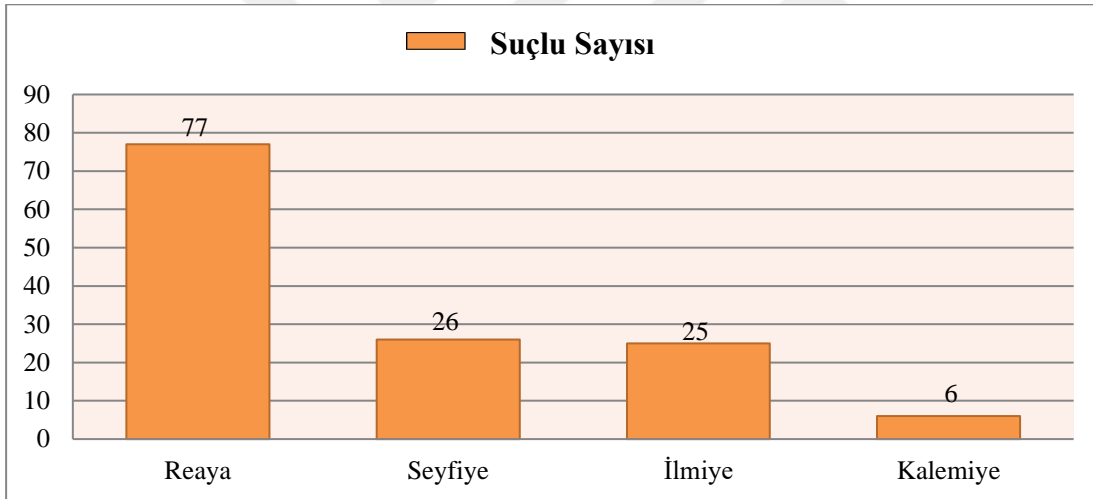
¹¹⁷ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, s.613.

¹¹⁸ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, s.345.

¹¹⁹ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, s.368.

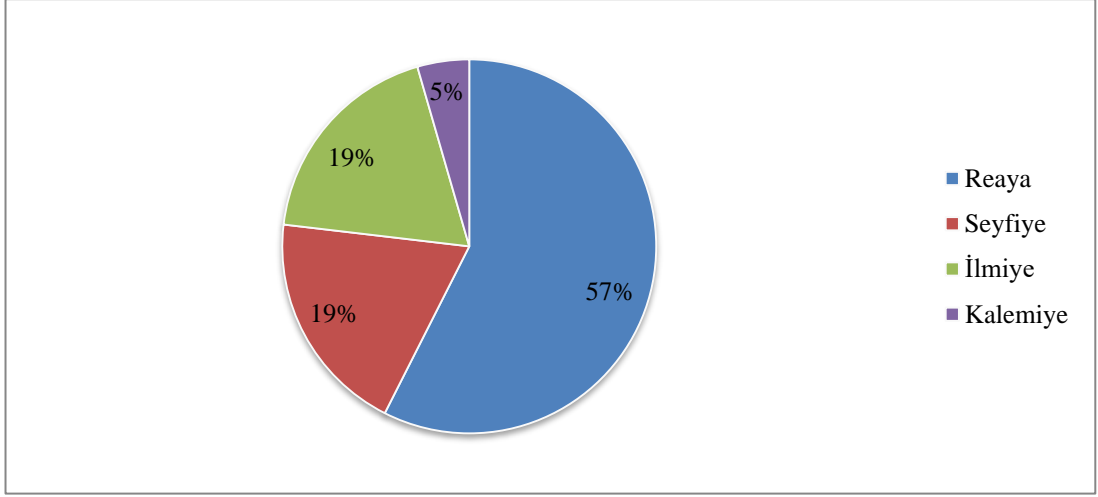
4 sınıfın ahenk içerisinde olması elbette Osmanlı İmparatorluğu için hayati denilebilecek bir öneme sahiptir. Zira bu tabakalar içerisinde ahengin bozulması devletin iç buhranlara sürüklenmesine birçok kere sebep olmuştur.

Cezirebendlik Cezası'na mahkûm edilenlerin sosyal tabaka aidiyetlerini ortaya koymayı amaçladığımız bu incelemede, yukarıda açıkladığımız 4 tabakadan da mahkûmların olduğu tespit edilmiştir. Bu cezaya çarptırılan 134 mahkûm içerinden 77'si reaya mensubu olarak öne çıkmaktadır. Reayanın en kalabalık ve gelir seviyesi en düşük sınıf olduğu düşünülürse bu sayının reaya için normal olduğu anlaşılabilir. Ardından 26 mahkûm sayısı ile seyfiye sınıfı mensupları ve 25 mahkûm sayısı ile ilmiye mensupları gelmektedir. Son olarak is 6 kalemiye mensubu Cezirebendlik Cezasını'nı mucip kılan suçlara bulaşmıştır. Burada Seyfiye ve İlmiye sınıfı mensuplarının Kalemiye sınıfı mensuplarına nispetle daha fazla sayıda ve reaya ile daha fazla münasebette olmalarına bağlanabilir.

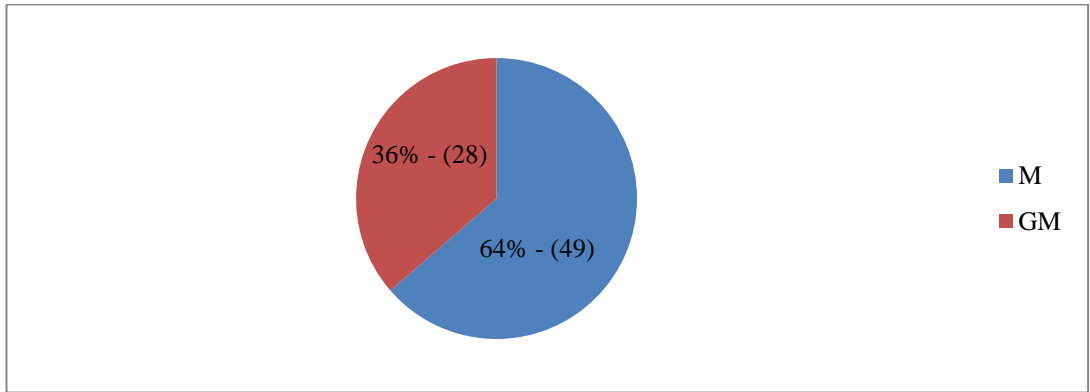
Şekil 2.4. Cezirebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Sayısal Dağılımı

Cezirebendlik Cezası alan mahkûmların bağlı bulunduğu sosyal tabakalara göre oransal dağılımına bakacak olursak, toplam mahkûmların içerisinde %57'lik oranıyla reaya sınıfının yarısından fazlayı oluşturduğunu görmekteyiz. Seyfiye mensupları toplamın %19'unu ve İlmiye sınıfı ise toplamın %18' ini oluşturmaktadır. Bununla birlikte %5'lik dilim ise Kalemiye mensuplarının cezalandırılma oranını göstermektedir.

Şekil 2.5. Cezirebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Oransal Dağılımı

Mahkûmların sınıfsal ayrımının ötesinde yaptığı meslek, ün, unvan, şöhret bilgilerinin de irdelenmesinde fayda olacağı kanaatindeyiz. Bu bağlamda suç oranı en yüksek kesim olan reayayı incelersek; ilk etapta dini bağlamda yapılan ayırım neticesinde Cezirebendlik Cezası alan reaya sınıfının toplam 77 mahkûmu arasından 49'unun Ms reaya, 28'inin ise GM (zimmî) reaya olduğu anlaşılmaktadır. Yüzdesel olarak ifade edecek olursak Cezirebendlik cezası alan reaya sınıfı mahkûmlarının yüzde 64'ü Ms ve %36'sı GM reayadan oluşmaktadır.

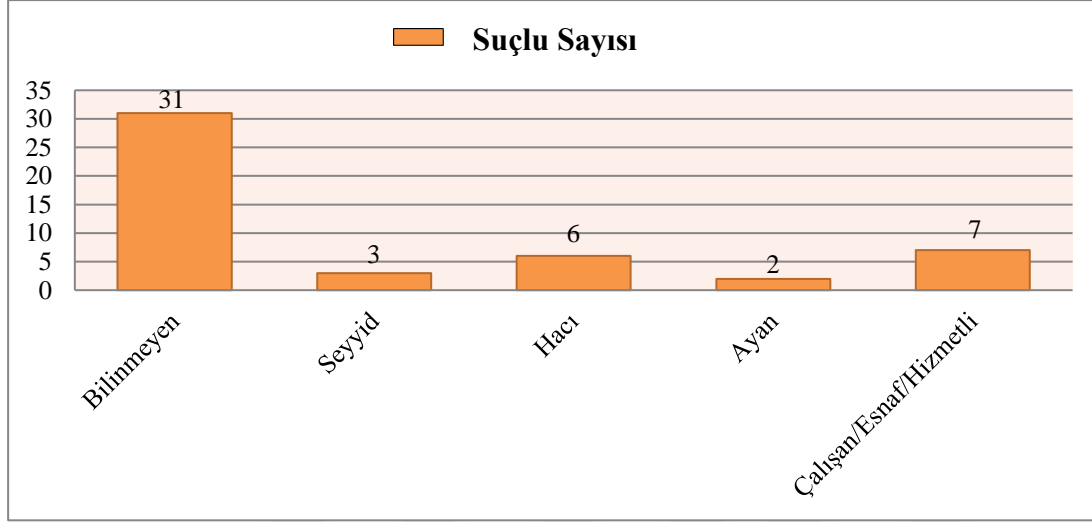
Şekil 2.6. Cezirebendlik Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı

M reaya içerisinde 31 şahsın herhangi bir meslek, ün, şöhret bilgisine ulaşamamıştır. Kalanlar içerisinde 3'ünün seyyid¹²⁰, 6'sının Hacı¹²¹, 2'sinin

¹²⁰ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.3/3, 4/1, 87/1.

¹²¹ Aynı defter, s.9/3, 40/3, 52/3, 83/1, 123/1, 125/1.

Ayan¹²² ve 7'sinin de çalışan/esnaf/hizmetli grubunda olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışan/esnaf/hizmetli sınıfı içerisindeki 7 kişiden 1'i tüfenkçi¹²³, 2'si hizmetli¹²⁴, 1'i sebilci¹²⁵, 1'i terzi¹²⁶, 1'i dikimcibaşı¹²⁷ ve biri de Ahi Baba¹²⁸ olarak nitelendirilmiştir. Bu kişilerden bazılarının unvanları meslekleri şeklinde açıklanmış olup bazılarının ise önad şeklindeki lakaplarından çıkarım yapılarak bu verilere ulaşılmıştır.

Şekil 2.7. Cezirebendlik Cezası Alan Ms Reaya Sınıfının Mesleki ve Unvan Bazlı Sayısal Dağılımı

GM reaya içerisindeki 28 şahıstan ise 14'ünün herhangi bir kimlik bilgisi saptanamamıştır. Kalan 14 kişi içerisinde 2 kişinin Yahudi tüccar¹²⁹, 1 kişinin Ermeni kuyumcu¹³⁰, 1 kişinin Ermeni din adamı¹³¹, 6 kişinin Rum¹³² (fakat meslek veya unvan bilgisi bulunamamıştır) ve bu Rumlardan 1'inin kadın¹³³ olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte dini veya etnik aidiyeti belli olmayan 1 kocabaşı¹³⁴, 1

¹²² BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.78/1, 117/4.

¹²³ Aynı defter, s.12/3.

¹²⁴ Aynı defter, s.33/1, 55/1.

¹²⁵ Aynı defter, s.59/4.

¹²⁶ Aynı defter, s.52/2.

¹²⁷ Aynı defter, s.76/2.

¹²⁸ Aynı defter, s.80/2.

¹²⁹ Aynı defter, s.61/4.

¹³⁰ Aynı defter, s.70/2-99/3.

¹³¹ Aynı defter, s.74/2.

¹³² Aynı defter, s.73/2, 101/2, 118/3, 119/1, 119/2.

¹³³ Aynı defter, s.73/2.

¹³⁴ Aynı defter, s.68/2.

yazıcı¹³⁵, 1 Boğdan Voyvodası kapu kethüdası¹³⁶(sabık) ve bir de Fenarlu takımından ve Bey mazullerinden¹³⁷ olduğu ifade edilen şahıs tespit edilmiştir.

Seyfiye sınıfına mensup mahkûmlar incelendiğinde; 2 serdar¹³⁸(2'si de sabık), 1 voyvoda¹³⁹, 4 Divan-ı Hümayun çavuşu¹⁴⁰(1'i sabık, 1'i Arzuhacı), 1 kassabbaşı¹⁴¹, 3 kapucubaşı¹⁴²(2'si sabık), 1 humbaracı¹⁴³, 1 reis¹⁴⁴, 3 yeniçeri¹⁴⁵(1 ortabaşı ve sabık), 1 silahdar¹⁴⁶ (sabık), 1 topçu¹⁴⁷, 3 lağımcı¹⁴⁸, 1 cebecibaşı vekil-harcı¹⁴⁹(sabık), 2 sultân¹⁵⁰(Selatin-i Cengiziyye'den), 1 subaşı¹⁵¹ ve 1 otrakçı¹⁵² tespit edilmiştir.

İlmiye sınıfından ise; 2 müderris¹⁵³, 4 molla¹⁵⁴, 1 şeyh hizmetlisi¹⁵⁵, 3 naib¹⁵⁶, 2 müftü¹⁵⁷(1 i sabık ve daha önceden de naib), 1 muhızrlar kethüdası¹⁵⁸, 1 vakıf mütevellî kaim-makamı¹⁵⁹, 3 imam¹⁶⁰, 1 mezun bi'l-ifta¹⁶¹, 1 hatip¹⁶², 4 kadı¹⁶³, ve bir de medrese sakini¹⁶⁴ tespit edilmiştir.

Son olarak ise kalemiye sınıfına mensup olarak; 1 baş muhasebe kisedarı¹⁶⁵(sabık), 1 vekayi katibi¹⁶⁶ (sabık), 2 kassam-ı askerî ketebesini¹⁶⁷, anbar emini¹⁶⁸, 1 mektupcu¹⁶⁹

---

¹³⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.79/1.

¹³⁶ Aynı defter, s.123/2.

¹³⁷ Aynı defter, s.90/2.

¹³⁸ Aynı defter, s.2/2, 27/1.

¹³⁹ Aynı defter, s.18/4.

¹⁴⁰ Aynı defter, s.19/1, 84/1, 85/2.

¹⁴¹ Aynı defter, s.102/4.

¹⁴² Aynı defter, s.28/2, 33/3, 96/1.

¹⁴³ Aynı defter, s.34/4.

¹⁴⁴ Aynı defter, s.35/1.

¹⁴⁵ Aynı defter, s.36/2, 125/2.

¹⁴⁶ Aynı defter, s.36/2.

¹⁴⁷ Aynı defter, s.44/1.

¹⁴⁸ Aynı defter, s.44/2, 48/2.

¹⁴⁹ Aynı defter, s.48/1.

¹⁵⁰ Aynı defter, s.67/3, 73/1.

¹⁵¹ Aynı defter, s.94/2.

¹⁵² Aynı defter, s.101/3.

¹⁵³ Aynı defter, s.3/2, 93/1.

¹⁵⁴ Aynı defter, s.6/3, 31/1, 52/3.

¹⁵⁵ Aynı defter, s.11/4.

¹⁵⁶ Aynı defter, s.13/4, 106/3, 132/1.

¹⁵⁷ Aynı defter, s.13/4, 79/2.

¹⁵⁸ Aynı defter, s.23/1.

¹⁵⁹ Aynı defter, s.36/2.

¹⁶⁰ Aynı defter, s.47/1, 65/4, 97/1.

¹⁶¹ Aynı defter, s.50/1.

¹⁶² Aynı defter, s.64/1.

¹⁶³ Aynı defter, s.83/2, 105/3, 112/4, 131/3.

¹⁶⁴ Aynı defter, s.103/2.

¹⁶⁵ Aynı defter, s.23/3.

ve 1 fodula katibi¹⁷⁰(sabık, aynı zamanda Cizyedar, aynı zamanda tazııcı) tespit edilmiştir.

Suçluların ait oldukları tabakalara dair tasnif yapılırken ihtilaf uyandıran bazı unvan veya meslekler ile karşılaşmıştır. Bu anlamda ihtilafı olabilecek ve reaya sınıfına dahil ettiğimiz ayanlar, devlet işi görmedikleri ve temelde bir yerin ileri gelenleri olarak nitelendirildikleri için reaya sınıfına dahil edilmişlerdir. Yine kapucubaşlıların temel görevleri kapı bekçiliği ve muhafızlığı olduğu için seyfiye sınıfı içerisinde tasnif edilmişlerdir. Seyfiye içerisine dahil ettiğimiz kassabbaşı rütbesinde ise genel olarak yeniçeriler gibi askeri bölüklerin esnaflık işlerine sülükü ve meslek başlıklarına getirilmeleri nazar-ı dikkate alınarak sınıflandırılmıştır.

2.1.5 Cezirebendlik cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri

Cezirebenlik Cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süresi hesaplanırken ceza hükümlerinin üzerine düşülen ıtlak tarihlerinden veya mevcut ise ıtlak hükümlerinden yararlanılmıştır. Fakat her hükmün ıtlak notu veya ıtlak hükmü mevcut olmadığı gibi bazı hükümlerin de ıtlak hükümleri incelediğimiz defterin tarih kapsamı dışında kalmıştır. Bununla birlikte bazı mahkûmların ıtlak tarihleri defterin tarih kapsamından çok daha sonra olsa bile ceza hükmünün üzerine düşülen not ile ıtlak tarihi ortaya çıkmaktadır. Bu tüm hükümler için uygulanmamış olup standart bir uygulama olduğu söylenememektedir. Bununla birlikte toplam 67 Cezirebendlik Ceza hükmünde mahkûmların ıtlak tarihilerine ulaşılmış ve mahkûmiyet süreleri hesaplanabilmiştir. Bu bağlamda Şekil 2.8’de görüldüğü üzere 67 mahkûmdan 26’sı 1-3 ay ve 17’si 3-6 ay mahkûmiyet çekmiştir. Buradan mahkûmiyetlerin genel olarak 1 aydan 1 yıla kadar çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Fakat daha önce ıtlak hükümleri üzerine yaptığımız incelemede görüldüğü gibi mahkûmların ıtlak edilmelerinde hastalık, yaşlılık, aile yakınlarının ricası, devlet büyüklerinin iltiması gibi çeşitli birçok parametre bulunmaktadır ve bu durum mahkûmiyet süreleri üzerinde oldukça belirleyici olmaktadır. Örneğin yasak mahallere zeytinyağı satmış

---

¹⁶⁶ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.27/2.

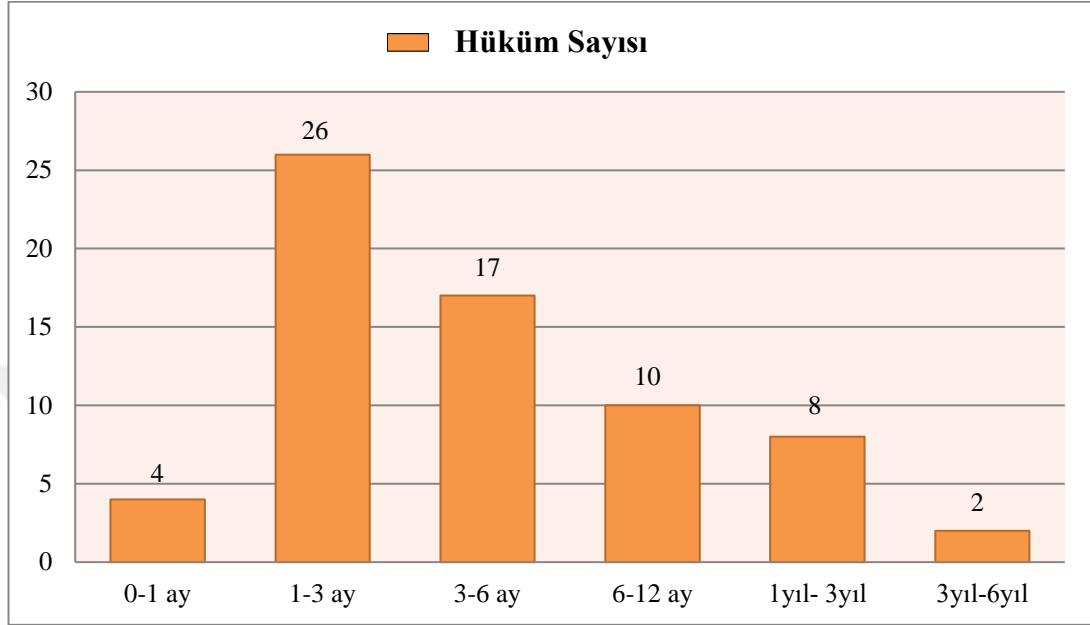
¹⁶⁷ Aynı defter, s.5/2.

¹⁶⁸ Aynı defter, s.24/2.

¹⁶⁹ Aynı defter, s.61/1.

¹⁷⁰ Aynı defter, s.123/3.

olan 11/2 hükmündeki 4 mahkûm yaklaşık 5,5 yıl Cezirebenlik mahkûmiyeti çekerken 83/1 hükmündeki mahkûm benzer bir suçtan yalnızca 9 aylık bir ceza süreci yaşamıştır. Çünkü ikinci hükümdeki kişi yaşlı ve hasta olduğunu beyan ile ıtlak olunmayı talep etmiş ve bazı şartlarla ıtlak olunmuştur.

Şekil 2.8 Cezirebenlik Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri

Bununla birlikte grafikte görüldüğü üzere 0-1 ay ceza alan toplam 4 mahkûm mevcuttur. Bu mahkûmların bu kadar kısa sürelerde salıverilmelerine sebep olan şey ise aile fertlerinin onların yokluğunda çok zor duruma düşmüş olmaları ve bunu payitahta bildirmiş olmalarıdır. Burada mahkûmların muhtemelen evlerini geçindirebilecek parayı kazanamamaları büyük etken olmuştur. Mahkûmların ceza mahallerindeki yaşamlarını ve hayatlarını idame noktasındaki salahiyetlerini bilemememiz bu anlamda bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine de mahkûmiyet durumunun ekonomik bağlamda bir sarsıntı yarattığı söylenebilir. Devlet yönetiminin de ailelerin düştükleri zor durumlara kayıtsız kalmadığı ve mahkûmiyet durumunu sonlandırdığı görülmektedir. Daha büyük mağduriyetler yaratmamak burada etken olmuş olsa gerektir. Elbette devletin gösterdiği bu müsamahanın tüm suç türleri için de geçerli olup olmadığı veya bu tarz talepler arasında reddedilenlerin de olup olmadığı meseleleri aydınlatılmaya muhtaç kalmaktadır. Yine grafiğe bakılarak 3 – 6 yıl arası ceza alan mahkûmların da istisnai bir durum teşkil ettikleri görülmektedir. Bu mahkûmların ıtlak sebeplerine dair

elimizde bir veri bulunmamaktadır. Çünkü incelediğimiz defterin tarih aralığından çok sonra ıtlak olunmuşlar ve elimizdeki ceza hükümlerine sadece ıtlak oldukları bilgisi ve tarihi not olarak düşülmüştür. Bunun dışında Cezirebendlik Cezası'nın uygulandığı 3 hükümde, cezanın süresiz yani müebbeden uygulandığı tespit edilmiştir. Bu hükümlerdeki suçların diğer suçlara nispetle daha ağır oldukları da söylenebilir. Nitekim bu hükümlerde geçen suçlardan biri adam öldürmek¹⁷¹, biri eşkıya taraftarlığı yapmak¹⁷² ve biri de ahalinin nefretini kazanacak şekilde vazifesi olmayan işlere karışmak¹⁷³ şeklindedir.

2.2 Nefy Cezası

Kelime anlamı olarak sürme, sürgün etme manalarına gelen neyf, uygulamada suçluyu yaşadığı yerden, ailesinden, işinden uzaklaştırarak ıslah olması amacıyla başka bir yerde zorla ikametini sağlamak şeklinde kullanılan bir tabirdir. Cezirebendlik Cezası ile karşılaştırıldığında nispeten daha hafif bir ceza olduğu söylenebilir. Nitekim karayla bağlantılı bir yerde ceza çekmenin hem nispeten daha güvenli(adaların el değiştirmeye müsait savaş alanları olması göz önüne alınırsa) hem de iletişim-ulaşım anlamında daha konforlu olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte nefy cezası verilen hükümlerde ceza tanımı genel olarak “*nefy ü iclâ olunmak*” ve “*nefy ve irsâl olunmak*” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Ardından “*ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet*” şeklindeki bağlayıcı bir emir ile mahkûmun nefy cezasına çarptırıldığı tebliğ edilmektedir. Nefy Cezası verilen bazı hükümlerde “*vatan-ı aslîsi*”, *vatan-ı asliyyesi*” veya “*maskat-ı re'si*” şeklinde bazı tabirler geçmektedir. Bu tabirler mahkûmun asıl vatanına veya doğduğu yere sürgün edileceği anlamını taşımaktadır. Ayrıca bazı Nefy Cezalarında “*nefy-i ebed ile nefy*” şeklinde tabirler de görmek mümkündür. Bu tabirler de mahkûmun ömür boyu menfasında ikamet etme zorunluluğunu ifade etmektedir. Yine bazı hükümlerde “*fîmâ-ba'd mahall-i merkûma ayak basmamak üzere...*” şeklinde söylemler mevcuttur. Bu söylemler de mahkûmun ıtlak olursa bile bahsi geçen yere bir daha gelmemesini ifade etmektedir.

¹⁷¹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.34/4.

¹⁷² Aynı defter, s.79/2.

¹⁷³ Aynı defter, s.108/3.

2.2.1 Nefy cezasının uygulandığı mahaller

33. Kalebend Defteri'ndeki Nefy Cezası tatbik mahallerinin incelenmesi neticesinde Tablo 2.4'e ulaşılmıştır. Tabloda görüldüğü üzere toplam 40 mahal bahsi geçen cezanın tatbiki için kullanılmıştır. Mahallere gönderilen suçlu sayılarına bakıldığında arada çok büyük uçurumların olmadığı görülmektedir. Burada mahkûmların vatan-ı aslilerine sürgün edilmeleri uygulamasının etkili olduğu söylenebilir. Zira birçok mahkûmun doğduğu mahalle cezasını çekmek için gönderilmesi, özellikle seçilen nefy mahallerinin olup olmadığı noktasındaki tespitini hayli güç duruma düşürmektedir. Yine de 6 mahkûm sayısı ile Bursa ve 5 mahkûm sayısı ile Gelibolu'nun bu anlamda nispeten ön plana çıktığı da söylenebilir. Bu iki mahal ilk Osmanlı fetih hareketlerinde ele geçirilmiş olup diğer yerlere nispetle daha erken ve kuvvetli dini örgütlenme ve müesseseleşme ile muhatap olmuştur. Sürgün yeri olarak da bu mahallerin öncelikli olarak seçilmiş olmaları, mahkûmların ıslâh-ı nefis formülüne din-çevre etkileşimi neticesinde daha çabuk ve kuvvetli şekilde ulaşmalarını sağlamak amacı ile olduğunu tasavvur etmek pek de yanlış bir düşünce olmasa gerektir. Bununla birlikte tabloda “Muhtelif mahaller” şeklinde tasnif edilmiş olan kısım, Bayburt ve Divriği alay beyleri için yazılan genel bir hüküm ile bu beylerin muhtelif mahallere sürülmeleri şeklinde alınan kararın neticesi olarak bu şekilde sınıflandırılmıştır. Burada alay beylerinin erkek ve Müslüman oldukları bilirse de sayıları hakkında bir bilgimiz olmadığı için soru işareti ile ifade edilip hesaplama dahil edilmemiştir. Bununla birlikte tabloda geçen mahaller mümkün olduğunca en küçük birim (ki genel olarak kaza isimleri) şeklinde tasnif edilmiş ve bazıları bağlı oldukları merkezler ile birlikte verilmiştir.

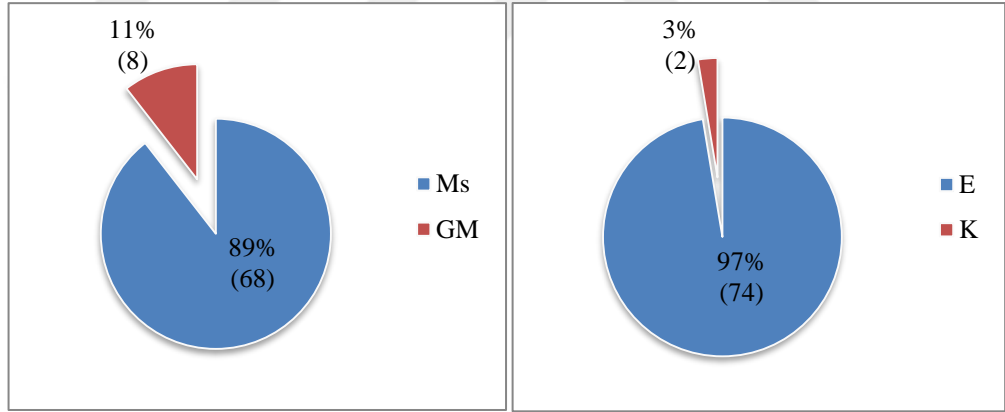
Tablo 2.4: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Gönderildikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

Sıra	Nefy Mahalli	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		Ms	GM	E	K		
1.	Alanya	2	-	2	-	32/2	2
2.	Amasya	2	-	2	-	36/1, 119/3	2

3.	Ankara	-	2	2	-	91/1, 102/3	2
4.	Antep	1	-	1	-	18/3	1
5.	Arapkir	1	-	1	-	3/1	1
6.	Arhos	-	1	1	-	14/2	1
7.	Bilecik	1	-	1	-	108/1	1
8.	Bolu	2	-	2	-	92/2, 108/4	2
9.	Bosna	1	-	1	-	10/2	1
10.	Bursa	5	1	5	1	19/2, 39/3, 50/2, 56/1, 93/2, 112/2,	6
11.	Debre	2	-	2	-	116/3	2
12.	Diyarbakır	1	-	1	-	37/2	1
13.	Gelibolu	4	1	4	1	20/3, 41/1, 81/1, 88/4, 120/4	5
14.	Harput	1	-	1	-	122/3	1
15.	Hendek	1	-	1	-	102/1	1
16.	İnebolu	4	-	4	-	14/2	4
17.	İvraca	1	-	1	-	47/3	1
18.	İzmir	3	-	3	-	100/1, 130/2	3
19.	İzmit	1	-	1	-	58/3	1
20.	İzmitmid	1	-	1	-	69/3	1
21.	Kastamonu	5	-	5	-	132/3	5
22.	Kayseri	3	1	4	-	34/3, 118/2, 126/1	4
23.	Kızılhisar (Antep)	1	-	1	-	113/3	1
24.	Kuşadası	1	-	1	-	90/1	1
25.	Kütahya	1	-	1	-	24/3	1
26.	Manisa	1	-	1	-	13/2	1
27.	Mardin	1	-	1	-	128/4	1
28.	Mısır	4	-	4	-	32/1, 43/2, 88/3,	4
29.	Mihalıç	2	-	2	-	74/3	2
30.	Selanik	1	-	1	-	68/1	1
31.	Sinop	4	-	4	-	37/1, 49/2,	4
32.	Sivas	2	-	2	-	84/3, 114/2	2
33.	Sulak?	-	1	1	-	115/3	1
34.	Tatarpazarı	1	-	1	-	15/3	1

35.	Tekfurdağı	4	-	4	-	24/1, 65/3, 75/1	4
36.	Tokat	1	-	1	-	130/1	1
37.	Trabzon	-	1	1	-	44/3	1
38.	Trapoliçe (Mora)	1	-	1	-	113/2	1
39.	Yenişehir-i Fenar	1	-	1	-	27/3	1
40.	Muhtelif Mahaller	?	-	?	-	31/3	?
	Toplam	68	8	74	2		76

Tablo incelendiğinde toplam 76 mahkûmun Nefy Cezası'na çarptırıldığı görülmektedir. Bu mahkûmlarda 68'i M iken 8'i GM olarak tespit edilmiştir. 68 M mahkûm arasında hiçbir kadın mahkûm yokken 8 GM mahkûm içerisinde 2 tanesinin kadın mahkûm olduğu görülmüştür. Elbette M kadınlardan hiçbir mahkûmun olmaması ilginç bir veri olarak karşımızda durmaktadır.

Şekil 2.9. Nefy Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı

2.2.2. Nefy cezası alan mahkûmların suç mahalleri

Nefy Cezası alan mahkûmların suç mahallerine baktığımızda, esasen Cezirebendlik Cezası'nda karşılaştığımız tablonun bir benzeri ile karşılaşmaktayız. Bu anlamda oluşturulan Tablo 2.5'e bakılacak olursa 76 mahkûm sayısının yarısından fazlasının Cezirebendlik Cezası'nda olduğu gibi yine İstanbul'da suç işlediği görülmektedir. Daha önce belirttiğimiz üzere İstanbul'un kadimden beri süregelen "yeni umutlar

vaat etme” misyonu, sosyalleşme ve hayatın idamesi noktasında sağladığı fırsatlar, bilhassa geniş sosyal ilişki-mesken ağı cümle Osmanlı mülkünde İstanbul’u ön plana atmakla birlikte bahsettiğimiz sosyal ağ hinterlandı suç-suçlu skalasında da İstanbul’u öne çıkarmıştır. İstanbul’da suç işleyen mahkûmların 37’si Ms iken 5’i GM şahıslardır. En fazla Ms ve en fazla GM’nin ayrı ayrı en çok suç işlediği mahal yine İstanbul olmuştur. Ayrıca Nefy Cezası’na çarptırılmış olan iki kadın da yine İstanbul’da suç işlemiştir. Bununla birlikte tabloda “Belirtilmemiş” adı altında suç mahalline ulaşılamayan mahkûmların bulunduğu hükümler verilmiştir. Yine daha önce Nefy mahalleri kısmında sayılarını bilemediğimiz ve soru işareti konularak hesaplamaya katmadığımız Bayburt ve Divriği beyleri burada da soru işareti ile gösterilerek hesaplamaların dışında tutulmuş fakat tabloya eklenmiştir.

Tablo 2.5: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşedikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

Sıra	Suç Mahalli	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		Ms	GM	E	K		
1.	Ankara	2	-	2	-	18/3, 108/4	2
2.	Bayburt ve Divriği	?	-	?	-	31/3	?
3.	Beyşehir	2	-	2	-	130/2	2
4.	Burdur	1	-	1	-	58/3	1
5.	Darende	1	-	1	-	126/1	1
6.	Diyarbakır	1	-	1	-	128/4	1
7.	Edirne	1	-	1	-	27/3	1
8.	Eflak	-	1	1	-	102/3	1
9.	Elbistan	1	-	1	-	113/3	1
10.	Erzurum	1	-	1	-	122/3	1
11.	Halep	2	-	2	-	37/2, 114/2	2
12.	Hanya	1	-	1	-	113/2	1
13.	İbradi (Akseki)	2	-	2	-	32/2	2
14.	İstanbul	37	5	40	2	10/2, 19/2, 20/3, 24/1, 32/1, 34/3, 36/1, 41/1, 43/2,	42

						47/3, 49/2, 50/2, 56/1, 65/3, 68/1, 69/3, 75/1, 81/1, 88/3, 88/4, 91/1, 92/2, 93/2, 100/1, 102/1, 108/1, 112/2, 115/3, 116/3, 118/2, 119/3, 120/4, 132/3	
15.	Kapan	1	-	1	-	24/3	1
16.	Kırşehir	1	-	1	-	84/3	1
17.	Ladik (Amasya)	1	-	1	-	130/1	1
18.	Merzifon (Amasya)	-	1	1	-	44/3	1
19.	Mora	4	1	5	-	14/2	5
20.	Tire	3	-	3	-	74/3, 90/1	3
21.	Belirtilmemi ş	6	-	6	-	3/1, 13/2, 15/3, 37/1, 39/3	6
	Toplam	68	8	74	2		76

2.2.3. Nefy cezası alan mahkûmların suç türü incelemesi

Nefy Cezası alan mahkûmların ne tür suçlar işlediğine dair yaptığımız inceleme sonucunda Tablo 2.6 oluşturulmuştur. Bazı suçluların birden fazla suç işlediği de göz önüne alınarak toplam 84 hükümde tabloda tasnif edilen suçlar işlenmiştir. Burada daha önce Cezirebendlik Cezası'nda da açıkladığımız “mahallin düzenini bozmak” gibi genel kavramlar daha anlaşılır bir tasnif için yeniden kullanılmıştır. Bununla birlikte “hilâf-ı rızâ hareket” ve “ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale etmek” şeklinde hükümlerde karşımıza çıkan ve başkaca bir suç tanımlaması olmayan ifadeler aynı şekilde tabloya yansıtılmıştır. Bunun yanında en çok işlenen suç yine Cezirebendlik’de olduğu gibi “ahaliye zulm etmek”, “mahallin düzenini bozmak” ve “fitne-fesad çıkarmak” şeklinde tasnif edilen ve temelde eşkıyalık-bozgunculuk ve halk arasında kargaşa çıkarmak anlamlarına gelen sosyal

suçlarda görülmüştür. Bu sosyal suçlar içinde ayrıca yalancı şahitlik veya iftiracılık şeklinde tanımlayabileceğimiz suç türleri de fazlaca bulunmaktadır. Burada şahsi çıkar / şahsi menfaat peşinde koşmak temel nokta sayılmaktadır. Bununla birlikte devletin verdiği görevleri yerine getirmemek veya kötüye kullanmak temelli suçlar da yine Cezirebendlik’de karşımıza çıktığı gibi Nefy Cezası’nda da karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 2.6: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı

Sıra	Suç Türü	Hüküm Numarası	Toplam Suç Sayısı
1.	Mahallin düzenini bozmak/ Beldenin şîrâze-i nizâmının ihtilâlîne sebep olmak	90/1, 92/2, 118/2, 128/4, 130/2	5
2.	Fitne-fesat çıkarmak	44/3, 47/3, 100/1, 126/1, 128/4	5
3.	Ahaliye tecrim/ takdir/ taciz/teaddi/ zulm etmek- Ahaliyi perişan/perakende/terk-i vatan etmek	13/2, 18/3, 27/3, 37/1, 69/3, 84/3, 122/3, 128/4, 132/3	9
4.	Dava-yı müzevvere/yalancılık/yalancı şahitlik /şahid-zorluk / iftiracı olmak	19/2, 39/3, 65/3, 75/1, 130/1	5
5.	Hakkına razı olmayıp ısrarla mansıp talep etmek	3/1	1
6.	Eşkiyaya yardım/ yataklık/taraftarlık	49/2, 113/2	2
7.	Adam öldürmek	34/4	1
8.	Ekmeğin ayarıyla oynamak/ ayarına dikkat etmemek	24/3	1
9.	Sahte mühür-belge hazırlamak/ Belge üzerinde oynama yapmak	36/1, 119/3	2
10.	Memur kılındığı işi/ görevini yerine getirmemek	31/3	1

11.	Görevini kötüye kullanmak	108/1	1
12.	Kalb sikke kat' etmek	32/1	1
13.	Eşkivalık yapmak	114/2	1
14.	Tecavüz/ırza saldırı/ef'al-i şeni	50/2	1
15.	Devlet işlerinin tehirine sebep olmak	32/2	1
16.	Vakıf nizamını bozmak	41/1	1
17.	Silah ile çarşı-pazar gezmek/ bî-adâbâne hareket etmek	88/3	1
18.	Firar etmek	43/2	1
19.	Hırsızlık, sirkat	68/1, 112/2	2
20.	Esnaflık kurallarına uymamak	116/3	1
21.	Bağlı bulunduğu ocağın kurallarına uymamak	102/1	1
22.	Vazifesi olmayan işlere müdahale etmek	34/3, 74/3, 75/1, 91/1, 102/3, 120/4	6
23.	Kötü sözler sarf etmek	56/1	1
24.	Kıl u kâl işâ'ası/ Dedikodu	58/3	1
25.	Bir hatunu zorla kendine tezvic dâ'iyesinde olmak	126/1	1
26.	Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale etmek	81/1, 84/2, 115/3	3
27.	Hilaf-ı rıza hareket etmek	15/3, 20/3, 24/1, 37/2, 88/4, 93/2, 108/4, 113/2	8
	Toplam	-	64

Tablo'da dikkat çekici suçlardan biri de “*ekmeğin ayarıyla oynamak/ayarına dikkat etmemek*” şeklinde tasnif edilen suç türüdür. Bir Osmanlı terimi olarak “nan-ı aziz” şeklinde takdis edilen ekmeğe, elbette günümüzde olduğu gibi imparatorluk döneminde de pek ziyade önemi olan bir tüketim maddesiydi. Evliya Çelebi, ekmeği Cebraîl'in Hz.Adem'e öğrettiğini söyler ve “*taze sıcak ekmeğe taze can verir*” şeklinde ekmeğin önemine vurgu yapar¹⁷⁴. Böylesine değer verilmiş, karın doyurmak

¹⁷⁴ Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul*, 1.kitap, 2.cilt, haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, s.49.

ile eş anlamlı hale gelmiş bir tüketim maddesinin satışında elbette dikkat edilmesi gereken kurallar olmuş ve kurallara uymayanlar cezalandırılmıştır. Bu anlamda elimizdeki örnekte müderrisinden olduğu belirtilen şahıs akvât-ı yevmiyyesi olan nân-ı azîzin nizâmına hâlel getirmiş ve Kütahya'ya nefy ü iclâ edilmiştir¹⁷⁵. Burada ilginç olan durum ise suçlunun mahkûmiyet süresi olmuştur. Zira ortalamanın çok üstünde bir sürede, tam bir buçuk yıl mahkûmiyet süresi geçirmiştir. Bu hüküm ekmeğin nizamı meselesine devletin ne denli önem verdiği iyi bir örneği olarak görülebilir. Yine “*esnaflık kurallarına uymamak*” şeklinde tasnif ettiğimiz suç türüne tabi hükümde, iki ekmekçi esnafının esnaflık kurallarına uymadıkları gerekçesiyle bir daha İstanbul'a ayak basmamak şartıyla vatan-ı aslîlerine nefy edilmeleri kararı verilmiştir¹⁷⁶. Bahsi geçen şahıslar da ortalamanın üzerinde olarak bir yıl iki ay nefy cezası çekmişlerdir. Hülâsa, devlet ekmek ve esnaflık meselelerine gereği gibi fazlaca önem vermiş ve cezalandırmada caydırıcılığı esas olarak kabul etmiştir.

Tabloda karşımıza çıkan bir diğer ilginç mesele “*tecavüz/ırza saldırı/ef'âl-i şeni*” şeklinde tasnife tabi tutulan suç türüdür. Daha önceki Cezirebendlik Cezası'nda da karşımıza çıkan bu suç türünün elimizdeki örneği ilginç bir durum arz etmektedir. Hüseyin isimli şahsın şâbb-ı emred bir sabîye fi'l-i şenî icrâsı dâ'iyesinde olduğu ihbar edilmiş, şahsın bu konuda sabıkasının da olduğu öğrenilmiş ve eşedd-i ukûbet ile te'dîb edilmesi kararı alınmıştır. Fakat mübarek ayların içinde olunması hasebiyle bundan vazgeçilmiş ve ceza Bursa'ya nefy şeklinde değiştirilmiştir¹⁷⁷. Bahsi geçen şahsın bu suçtan sabıkası olması yani suçta ısrar ve suç türünün toplum değerlerinin tam aksi yönünde olması gibi saikler, mahkûmun eşedd-i ukûbet ile te'dîb edilmesini icab ettirmiş olsa da eyyâm-ı mübâreke uygulaması bu anlamda cezanın hafiflemesine direkt etki eden bir durum olarak karşımıza çıkmıştır. Yine mahkûmun Bursa'ya nefy edilmesi daha önce üzerinde durduğumuz Bursa'nın özel durumundan kaynaklanıyor olsa gerektir. Nitekim böylesi bir fiile tevessül eden şahsın ıslâh-ı nefsinin tam anlamıyla sağlanması için Bursa özellikle seçilmiş olmalıdır. Suçlu şahsın mahkûmiyet süresi için ise bir şey söyleyememekteyiz. Zira, ıtlak notu veya ıtlak hükmü bulunmamaktadır. Muhtemelen mahkûmun cezası çok uzun sürmüş veya hiç bitmemiş olmalıdır.

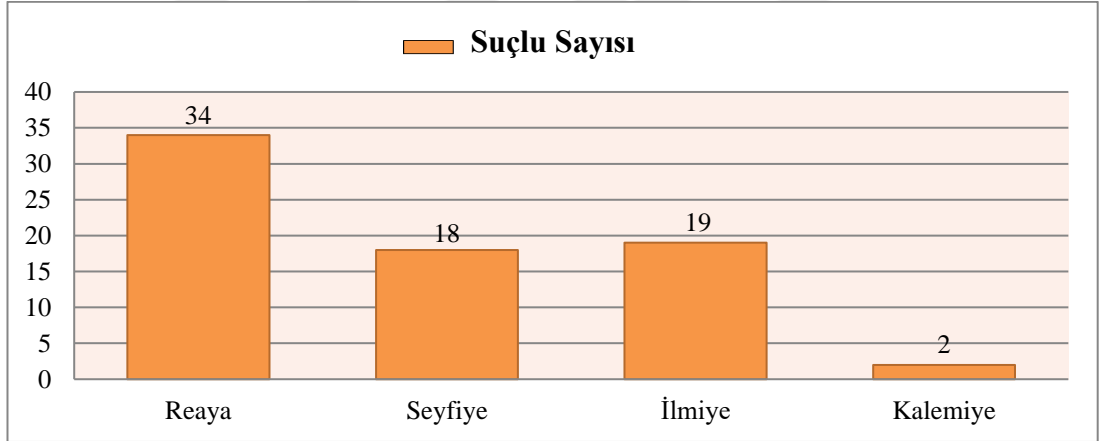
¹⁷⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.24/3.

¹⁷⁶ Aynı defter, s.116/3.

¹⁷⁷ Aynı defter, s.50/2.

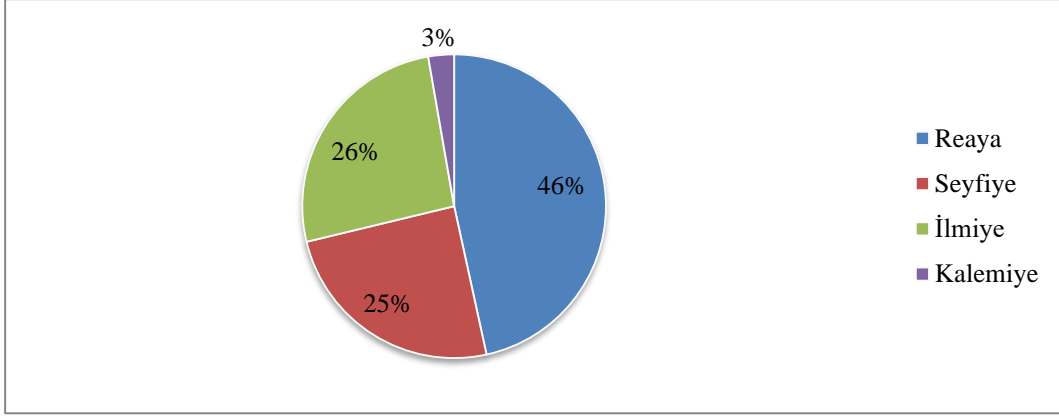
2.2.4 Nefy cezası alan mahkûmların sosyal statüleri

Nefy Cezası'nın verildiği hükümler incelendiğinde toplam olarak 73 mahkûmun bu cezaya çarptırıldığı görülmüştür. Bu mahkûmların ait olduğu sosyal tabakalara baktığımızda ise daha önce aynı çalışmayı yaptığımız Cezirebendlik Cezası'nın bir benzeri ile karşı karşıya kalmaktayız. Buna göre yine en çok mahkûmun ait olduğu sınıf 34 mahkûm sayısı ile reaya sınıfı olmuştur. Cezirebendlik'te olduğu gibi ilmiye sınıfı mensupları ile seyfiye sınıfı mensupları sırasıyla 19 ve 18 mahkûm sayısı ile reaya sınıfını takip etmekte ve birbirlerine sayısal olarak çok yakın şekilde sıralanmaktadır. Son olarak kalemiye mensupları 2 mahkûm sayısı ile en az mahkûm çıkararak sınıf olmuştur. Burada daha önce belirttiğimiz saikler yine geçerli olup reaya sınıfı ve onun nispeten daha çok etkileşimde olduğu seyfiye ve ilmiye sınıfları mensupları nicel olarak kalemiye mensuplarından daha fazla suçlu sayısına ulaşmışlardır.

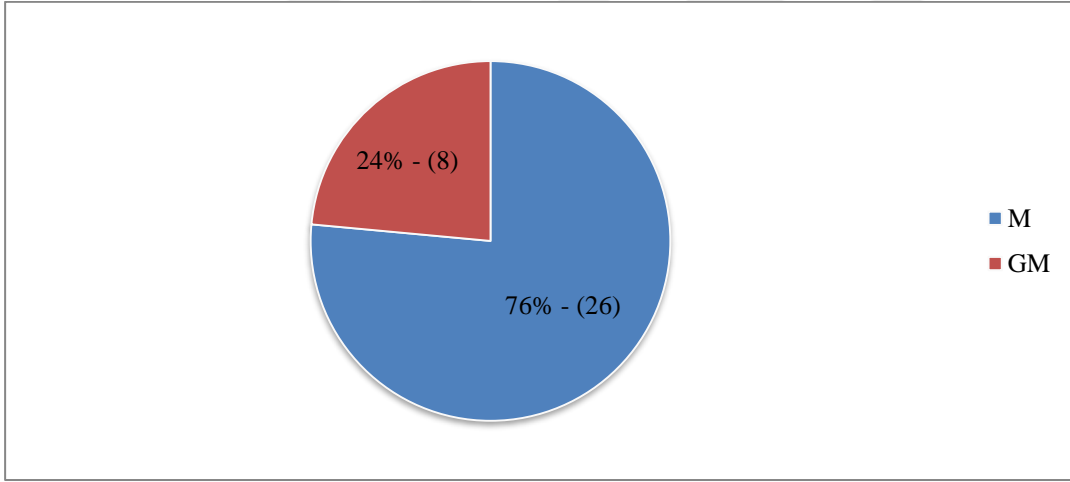
Şekil 2.10 Nefy Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Sayısal Dağılımı

Mahkûm sayılarının oransal ifadesine bakacak olursak, %46 oranıyla reaya sınıfı mensupları tüm mahkûmların neredeyse yarısını oluşturduğu görülmektedir. Bununla birlikte ilmiye sınıfı mensupları mahkûmların %26'sını ve seyfiye sınıfı mensupları da mahkûmların %25'ini oluşturmaktadır. Kalemiye mensupları ise yüzdelik dilimde kendilerine %3'lük bir oran bulmuşlardır.

Şekil 2.11: Nefy Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Tabakalara Göre Oransal Dağılımı

Mahkûmların ait oldukları sınıfların ötesindeki ayrıntılarına bakıldığında ilk olarak reaya sınıfının din bazlı sayısal dağılımı incelenmiştir. Buna göre reaya mensubu 34 mahkûm içerisinde Ms reaya sayısı 26 iken GM reaya sayısı bunun yaklaşık üçte bir nispetinde olup 8 kişi olarak tespit edilmiştir.

Şekil 2.12: Nefy Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı

Nefy Cezası alan Ms reaya incelendiğinde 13 tanesi için herhangi bir statü, meslek, ün, şöhret, unvan bilgisi tespit edilememiştir. Bunlar Şekil 2.13’de “Bilinmeyen” şeklinde ifade edilmiştir. Bunun dışında 3 kişinin Seyyid¹⁷⁸, 1 kişinin Şerif¹⁷⁹, 1 kişinin Hacı¹⁸⁰, 2 kişinin Bey¹⁸¹ ve 6 kişinin de herhangi bir işte çalışan, esnaf veya

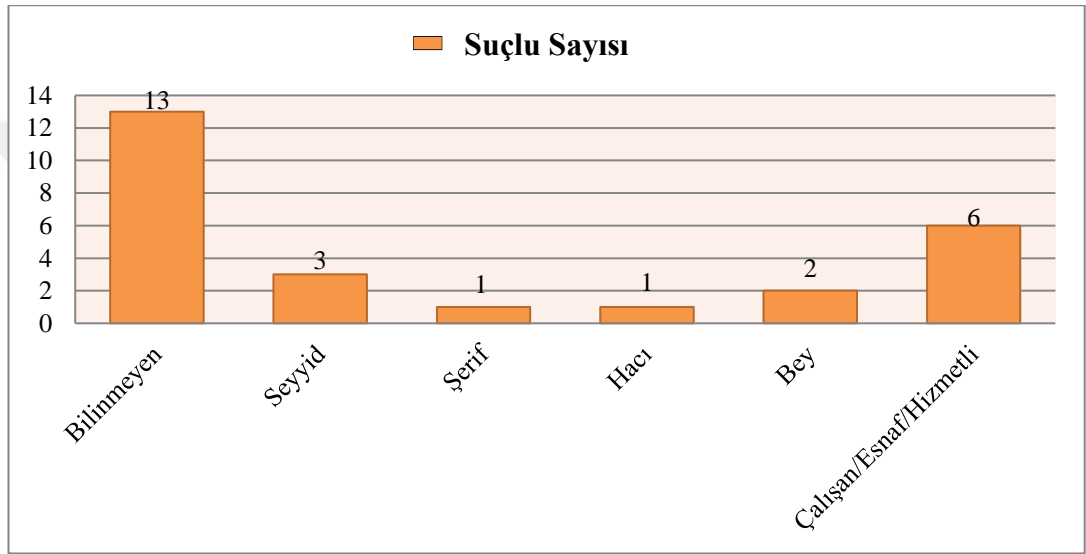
¹⁷⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.32/1, 49/2, 130/1.

¹⁷⁹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.188/3.

¹⁸⁰ Aynı defter, s.14/2.

bir yer/kişi için hizmetli olarak iş gördüğü saptanmıştır. Çalışan/Esnaf/Hizmetli şeklinde belirtilen 6 kişiden; 1'i hizmetli¹⁸², 1'i basmacı kalfası¹⁸³, 1'i bezzazlar kethüdası (sabık)¹⁸⁴, 1'i tüccar¹⁸⁵, 1'i manav¹⁸⁶ ve biri de hammal¹⁸⁷ olarak tespit edilmiştir.

Nefy Cezası alan GM reayaya bakıldığında ise; 1 Rum sarraf¹⁸⁸, bir Rum şahıs¹⁸⁹, 2 GM kadın¹⁹⁰ (1'i Ermeni, diğerinin milleti belli değil), 2 kapu kethüdası¹⁹¹ (1'i Rum diğerinin milleti belli değil) ve 2 de rahip¹⁹² (1'i Rum, diğeri Ermeni) hükümlerden tespit edilmiştir.

Şekil 2.13 Nefy Cezası Alan M Reaya Sınıfının Mesleki ve Unvan Bazlı Sayısal Dağılımı

İlmiye sınıfı mensuplarının ayrıntıları incelendiğinde ise; 7 kadı¹⁹³ (1'i Anadolu payeli İzmir kadısı, 1'i sabık İstanbul kadısı ve biri de mevleviyet payeli kadı), 1 Kazasker¹⁹⁴ (Rumeli), 3 molla¹⁹⁵, 1 müderris¹⁹⁶ (1'i önceden Naib, 1'i seyyid), 1

¹⁸¹ Aynı defter, s.37/2, 90/1.

¹⁸² Aynı defter, s.37/1.

¹⁸³ Aynı defter, s.68/1.

¹⁸⁴ Aynı defter, s.75/1.

¹⁸⁵ Aynı defter, s.92/2.

¹⁸⁶ Aynı defter, s.130/2.

¹⁸⁷ Aynı defter, s.132/3.

¹⁸⁸ Aynı defter, s.115/3.

¹⁸⁹ Aynı defter, s.118/2.

¹⁹⁰ Aynı defter, s.81/1, 112/2.

¹⁹¹ Aynı defter, s.91/1, 102/3.

¹⁹² Aynı defter, s.14/2, 44/3.

¹⁹³ Aynı defter, s.3/1, 18/3, 20/3, 32/2, 93/2, 108/4, 113/2.

¹⁹⁴ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.10/2.

¹⁹⁵ Aynı defter, s.14/2, 49/2.

mütevelli¹⁹⁷, 1 müezzin¹⁹⁸, 1 imam¹⁹⁹, 1 müftü²⁰⁰ (ayrıca Seyyid) ve 1 de Naib²⁰¹ (sabık) olarak tespit edilmiştir.

Nefy Cezası'na çarptırılan seyfiye sınıfının ayrıntılarına bakıldığında; 1 cebecibaşı²⁰², 4 sekbanbaşı²⁰³(4'ü de sabık), 1 kapu kethüdası²⁰⁴, 1 çeribaşı²⁰⁵, 1 baltacı²⁰⁶ (sabık), 1 menzilci²⁰⁷, 1 voyvoda²⁰⁸, 1 ser-turnayî²⁰⁹ (sabık), 1 bostancı²¹⁰, 2 serden geçti ağası²¹¹ (ayrıca habbazan esnafı) ve 4 yeniçeri²¹² (2'si alemdâr) hükümlerden tespit edilmiştir.

Son olarak Kalemiye mensubu olarak tespiti yapılan iki kişiden birinin arzuhalci²¹³(ayrıca seyyid) ve diğerinin ise katip²¹⁴ olduğu tespit edilmiştir.

2.2.5 Nefy cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri

Daha önce Cezirebendlik Cezası alan mahkûmların ceza-infaz süreleri genel hatlarıyla ortaya konulmaya çalışılmıştı. Nefy Cezası için de aynı inceleme yapılmış olup toplam 36 hükümde mahkûmların ne zaman cezalarından azat edildikleri bilgisine ulaşılmış ve tabiatıyla mahkûmiyet süreleri hesaplanabilmiştir. Yalnız bir hükümde beraber suç işleyen iki kişinin ıtlak süreleri farklı olmuş²¹⁵ ve bu iki kişinin mahkûmiyet süreleri ayrı ayrı veri olarak alınmıştır. Ayrıca bir hükümde de beraber suç işleyen iki kişiden biri Yahudi milletinden olup kürek cezası alırken Müslüman

---

¹⁹⁶ Aynı defter, s.15/3, 24/3, 27/3.

¹⁹⁷ Aynı defter, s.32/2.

¹⁹⁸ Aynı defter, s.65/3.

¹⁹⁹ Aynı defter, s.69/3.

²⁰⁰ Aynı defter, s.113/3.

²⁰¹ Aynı defter, s.122/3.

²⁰² Aynı defter, s.14/2.

²⁰³ Aynı defter, s.19/2, 24/1, 88/4, 120/4.

²⁰⁴ Aynı defter, s.37/1.

²⁰⁵ Aynı defter, s.47/3.

²⁰⁶ Aynı defter, s.56/1.

²⁰⁷ Aynı defter, s.74/3.

²⁰⁸ Aynı defter, s.74/3.

²⁰⁹ Aynı defter, s.100/1.

²¹⁰ Aynı defter, s.102/1.

²¹¹ Aynı defter, s.116/2.

²¹² Aynı defter, s.132/3.

²¹³ Aynı defter, s.36/1.

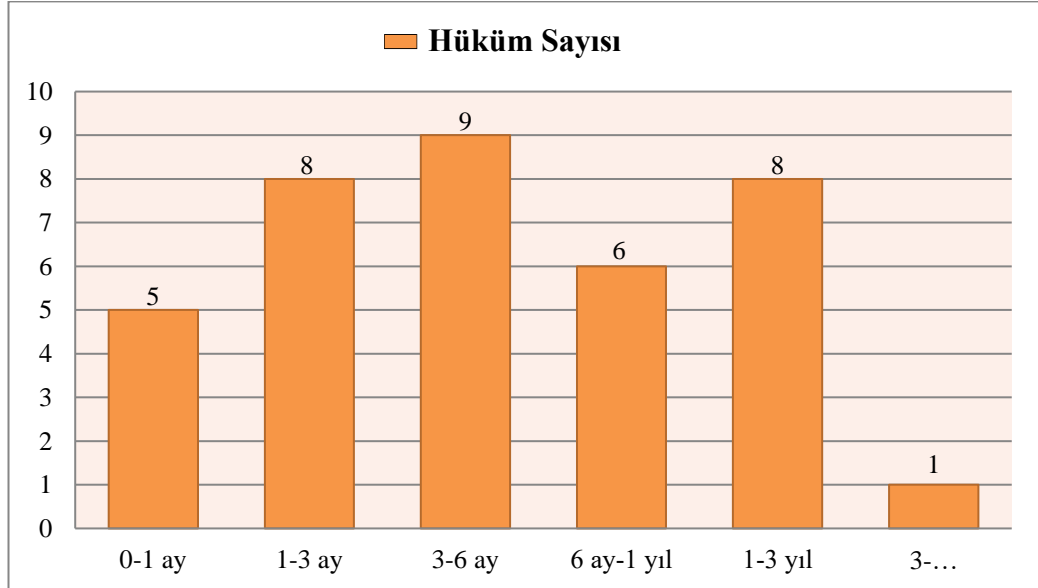
²¹⁴ Aynı defter, s.108/1.

²¹⁵ Aynı defter, s.65/3.

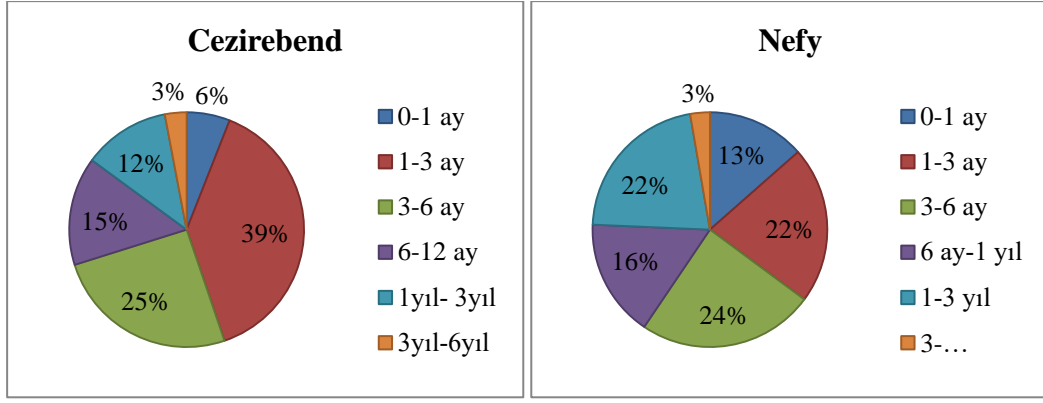
olan diğ er suçlu nefy cezası almış²¹⁶ ve yalnızca ikinci şahsın mahkûmiyet süresi hesaba katılmıştır.

Mahkûmiyet süreleri bağlamında oluşturulan Şekil 2.14'e bakıldığında en çok mahkûmun 3-6 ay arası mahkûmiyet süreci geçirdiği görülmektedir. Ayrıca Cezirebenlik Cezası'ndan farklı şekilde 0-1 ay ceza alan mahkûm sayısı Nefy Cezası için çok daha fazla olmuştur. Ancak benzer bir şekilde 0-1 ay ceza alan mahkûmların Cezirebendlik'te olduğu gibi yine hastalık, yaşlılık, aile isteği veya iltimas yoluyla ceza mahallerinden çabucak salıverildikleri görülmüştür. Burada ilginç nokta şu ki 0-1 ay ceza alan mahkûmlar arasında hiçbir reaya sınıfı mensubu bulunmamaktadır. Bu durum devlet işi gören mahkûmların daha çabuk Der-Saadet'e ulaşabildiği veya kendisine daha çabuk yüksek rütbeden bir kefil sağlayabildiği görüşünü ortaya çıkarmaktadır. Oransal olarak bakacak olursak da Nefy ceza sürelerinin Cezirebenlik'e oranla daha uzun olduğu söylenilebilir. Burada etkin nokta Nefy Cezası verilen mahkûmların birçoğunun asıl vatanlarına sürgün edilmeleri olmuştur. Bu mahkûmlar asıl vatanlarından ya hiç ayrılmamışlar ya da normalin çok daha üzerinde bu mahallerde ikamet etmişlerdir. Bu noktada daha önce Cezirebendlik Cezası için söylediğimiz 1 ay-1 yıl arası mahkûmiyet süresi ortalaması, Nefy Cezası için 1 ay - 3 yıl şeklinde söylenebilir.

Şekil 2.14 Nefy Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri

²¹⁶ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.68/1.

Şekil 2.15 Nefy ve Cezirebend Cezası Verilen Suçluların Mahkûmiyet Sürelerine Göre Oransal Karşılaştırması

Şekil 2.14’te 3 yıl ve üzerinde ceza verilen hüküm sayısı 1 hüküm olarak verilmiştir. Bu hükümde suçlu şahıs “yübûset-i dürûğa ve hefevât-ı kelâma” tevessül etmiş ve “mahfûzu’l-lisân” olmamış, bunun sonucunda 6 yıldan fazla bir süre Nefy Cezası’na çarptırılmıştır²¹⁷. Mahkûmun söylemleri neticesinde bu kadar uzun bir süre ceza alması abes bir durum olarak dikkat çekmektedir. Nitekim yalancılık, kötü söz sarf etme gibi suçlara bulaşan suçluların (mahkûmiyet süreleri hesaplanabilenler içerisinde) hiçbiri bu kadar süre ceza almamışlardır. Hükümden yeterli ayrıntıya ulaşamamış olmakla birlikte, mahkûmun devlet aleyhinde bir söylem veya devlet işine büyük zararlar verebilecek bir tutum içerisinde olmuş olabileceği yalnızca bir tahmin olarak ifade edilebilir. Bunun dışında bir hükümde suç işleyen şahıs için müebbeden nefy cezası verilmiştir. Bu hükümdeki suçlu şahıs, daha önce “hilâf-ı rızâ hareket” etmiş bunun neticesinde katle bedel Magosa’ya Cezirebend edilmiş ve hakkında beş pençe ve sahhli ferman verilmedikçe salıverilmemesi ifade edilmiştir. Fakat mahkûm bir şekilde ceza mahallinden kaçıp Der-Saadet’e gelmiş, ardından burada yakalanıp Mısır’a müebbeden nefy edilmiştir²¹⁸. Burada öncelikli olarak pençeli ve sahhli ferman şartı dikkat çekicidir. Normal şartlarda emr-i şerif ile mahkûmların ıtlakı sağlanırken özellikle sahh ve pençe şartlarının belirtilmesi mahkûmun büyük bir suç işlediği anlamına gelmektedir. Nitekim ceza biçiminin katle bedel olarak ifade edilmesi de bu durumu destekler niteliktedir. En nihayetinde mahkûmun firar etmesi ve yakalanıp Mısır’a nefy edilmesi hem evvelki suçunun hem de firar etmesinin karşılığı olarak müebbeden şeklinde tatbik edilmiştir.

²¹⁷ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.56/1.

²¹⁸ Aynı defter, s.43/2.

2.3 Kalebendlik Cezası

İncelediğimiz deftere adını veren Kalebendlik Cezası, defterin içerisinde en çok karşılaşılabilecek ceza türü olarak beklense de ceza türleri arasında üçüncü sırada gelmektedir. Esasen tüm Kalebend Defterlerine bir dizgi içerisinde bakmak gerekmektedir. Nitekim bazı defterlerde Kalebend, bazılarında Nefy Cezası çok olabileceği gibi bazılarında GM sayısı çok iken bazısında Ms sayısı çoğunlukta olabilmektedir. Bu noktada tüm Kalebend Defterlerinin tek bir defter şeklinde veri haline getirilme lüzumu açıktır. Kalebendlik Cezası temelde bir mahkûmun kale sınırları içerisinde ikamete tabi tutulmasını ifade etmektedir²¹⁹. Cezirebendlik ve Nefy Cezaları ile karşılaştırıldığında yaşam alanının daha sınırlı olması ve sosyal hayattan tecrit edilme durumları düşünüldüğünde Kalebendlik Cezası'nın daha ağır bir ceza olduğu söylenebilir. Nitekim daha sonra da üzerinde durulacağı gibi katle bedel cezalandırmaların hemen hepsinin Kalebendlik Cezası'nda uygulandığı görülmektedir. Yani katledilecek mahkûmların ceza tatbiklerinden çeşitli sebeplerle cayıldığında ağır mahpusluk cezası olarak Kalebendlik Cezası seçilmiştir. Yine Kalebendlik Cezası'nda bazı mahkûmların muhkem hapsedilmeleri hükümler içerisinde ifade edilmiştir. Kalebendlik Cezası'nın verilmesiyle temel olarak, Kalebend edilen mahkûmların sosyal hayattan ve faili oldukları suçlardan arındırılmaları ile birlikte mağdur ettiği kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

2.3.1 Kalebendlik cezasının uygulandığı kaleler

İncelediğimiz defterin Kalebend Cezası verilmiş olan hükümlerine baktığımızda tüm Osmanlı mülkünde toplam 20 kalenin bahsi geçen ceza türü için kullanıldığı oluşturulan **Tablo:2.7**'de görülmektedir. Buradan en çok mahkûmun gönderildiği kale olarak Limni, Magosa, Eğriboz ve Seddü'l- Bahr Kaleleri ön plana çıkmaktadır. Daha çok adalardaki kalelerin tercih edildiği dikkat celbetmekle birlikte Anadolu ve Rumeli'deki kalelerin de bu anlamda kullanıldığı görülmektedir. Kale seçimi

²¹⁹ Ömer İŞBİLİR, "Limni Kalebendleri", s.48.

noktasında suçların büyüklük-küçüklük durumları etkin olabileceği gibi yaşanan yere yakınlık durumu da etkin olmuştur. Örneğin Bağdat'ta suç işleyen GM suçlu yine Bağdat Kalesi'ne²²⁰, Bolu'da suç işleyen Ms suçlu Ankara Kalesi'ne²²¹ veya Tokat'ta suç işleyen yine Ms suçlu Çankırı Kalesi'ne²²² Kalebend edilmiştir. Fakat suçluların işledikleri suç ağır ise yakınlık gözetme durumu ortadan kalkmış ve daha uzak yerlerdeki kaleler bu anlamda seçilmiştir. Örneğin İstanbul sakinlerinden ve hassa hasekilerinde olan Ahmet Haseki isimli şahıs bağlı olduğu ocağın kurallarına uymaması neticesinde defaatle tembih edilmişse de bir türlü mütenebbih olmamış ve en nihayetinde Magosa Kalesi'ne Kalebend ve “*muhkem habs*” olunmuştur²²³.

Tablo 2.7: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Kalebend Edildikleri Kalelere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

Sıra	Kale	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		Ms	GM	E	K		
1.	Ankara	1	-	1	-	107/2	1
2.	Bağdat	-	1	1	-	121/1	1
3.	Çankırı (Kangrı)	1	-	1	-	35/3	1
4.	Diyarbakır	1	-	1	-	86/1	1
5.	Eğriboz	5	-	5	-	30/2	5
6.	İnöz	-	1	1	-	26/1	1
7.	Kal'a-ı Sultaniye	1	-	1	-	48/3	1
8.	Kastel-i Mora ²²⁴	-	2	2	-	98/1	2
9.	Kavala	2	-	2	-	133/1	2
10.	Kilidü'l- Bahr	1	-	1	-	53/2	1
11.	Kütahya	3	-	3	-	35/2, 55/3	3

²²⁰ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.121/1.

²²¹ Aynı defter, s.107/2.

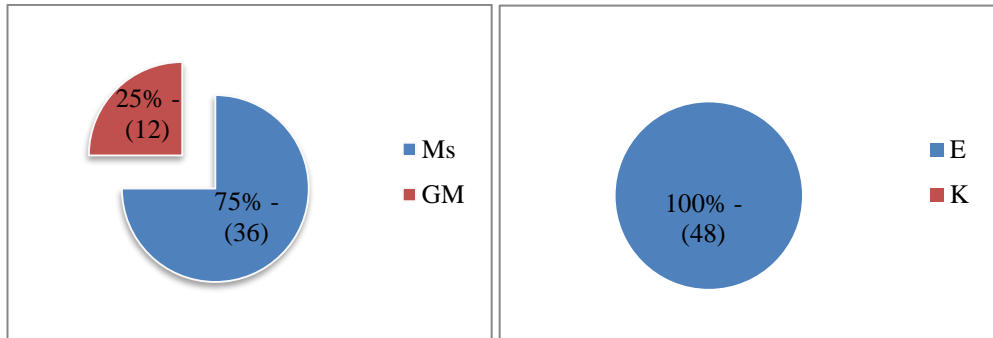
²²² Aynı defter, s.35/3.

²²³ Aynı defter, s.30/1.

²²⁴ Kastel, bir boğaz ağzında veya bir dağda karakolhane gibi yapılan kuleler anlamında kullanılmaktadır. Mora Kasteli II.Mehmet devrinde yapılmış olup I. Süleyman devrinde (Hayrettin Paşa eliyle) genişletilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*,8.kitap,1.cilt, haz. Seyit Ali Kahraman, s.280.

12.	Limni	6	3	9	-	11/3, 33/2, 56/4, 71/2, 72/1, 103/3M, 106/4	9
13.	Magosa	6	2	8	-	13/3, 14/3, 28/3, 30/1, 70/1, 70/3, 75/2, 95/1	8
14.	Midilli	1	-	1	-	129/2	1
15.	Molova (Midilli)	-	1	1	-	10/1	1
16.	Rodos	2	1	3	-	16/1, 42/1, 105/2	3
17.	Sakız	1	-	1	-	7/1	1
18.	Seddü'l- Bahr	4	-	4	-	31/2, 32/3, 49/1, 126/4	4
19.	Sinop	1	-	1	-	2/3	1
20.	Varna	-	1	1	-	62/1	1
	Toplam	36	12	48	0		48

Kalebend Cezası alan mahkûmlar incelendiğinde, toplam 48 mahkûmun Kalebendlik Cezası'na çarptırıldığı görülmektedir. Bu mahkûmların 36'sı Ms olup toplam Kalebendlik mahkûm sayısının %75'ini oluşturmaktadır. Kalan 12 şahıs ise GM statüsünde olup toplam Kalebendlik mahkûmlarının %25'ini oluşturmaktadır. Cinsiyet bazlı bakıldığında ise Kalebendlik Cezası verilen hiçbir kadın mahkûmun olmadığı görülmektedir. Yani Kalebend edilen mahkûmların %100'ü E mahkûm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 2.16: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyet ve Dinsel Bazda Oransal Dağılımı

2.3.2. Kalebendlik cezası alan mahkûmların suç mahalleri

Kalebendlik Cezası'na çarptırılan mahkûmların suç mahallerine baktığımızda daha önceki ceza türlerinde olduğu gibi birçok bölgeden mahkûmun bu cezaya çarptırıldığı görülmektedir. Yine daha önceki ceza türlerinde karşımıza çıkan bir durum olarak İstanbul, Kalebendlik Cezası'na çarptırılan mahkûmların en çok suç işlediği mahal olarak öne çıkmaktadır. İstanbul'da toplamda 23 suçlu Kalebendlik Cezası'nı icap ettiren suçları işlemiştir. Bu suçlular içerisinde 19'u Ms, 4'ü ise GM olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında Tablo:2.8'de görülebileceği üzere Osmanlı mülkü olan birçok bölgeden birer ikişer mahkûmlar Kalebendlik Cezası'na çarptırılmıştır. Bununla birlikte tabloda "Belirtilmemiş" nitelemesiyle tasnif edilen bölümde 4 adet Ms şahıs bulunmaktadır ve bu şahısların suç işledikleri mahallere; ceza hükümleri ve -varsa- ıtlak, tebdil, tekrar hükümlerinden ulaşılamamıştır.

Tablo 2.8: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Din ve Cinsiyet Bazında Suç İşledikleri Mahallere Göre Sayısal Dağılımı ve İlgili Hükümleri

Sıra	Suç Mahalli	Din		Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		Ms	GM	E	K		
1.	Atina	5	-	5	-	30/2	5
2.	Bağdat	-	1	1	-	121/1	1
3.	Balyabadra (Mora)	-	2	2	-	98/1	2
4.	Bolu	1	-	1	-	107/2	1
5.	Çanlı (Kastamonu)	1	-	1	-	70/1	1
6.	Halep	1	-	1	-	86/1	1
7.	İstanbul	19	4	23	-	2/3, 7/1, 10/1, 16/1, 26/1, 28/3, 30/1, 32/3, 35/2, 48/3, 49/1, 53/2, 56/4, 70/3, 71/2, 72/1, 75/2, 95/1, 103/3 M, 105/2, 126/4, 129/2	23
8.	Kalonya	-	1	1	-	14/3	1

	(Midilli)						
9.	Maraş	-	1	1	-	13/3	1
10.	Pazarköyü (Bursa?)	2	-	2	-	55/3	2
11.	Semadirek	-	1	1	-	106/4	1
12.	Tokat	1	-	1	-	35/3	1
13.	Uzuncaabad- ı Hasköy	2	-	2	-	133/1	2
14.	Vidin	-	1	1	-	42/1	1
15.	Yenipazar	-	1	1	-	62/1	1
16.	Belirtilmemi ş	4	-	4	-	11/3, 31/2, 33/2,	4
	Toplam	36	12	48	0		48

2.3.3. Kalebendlik cezası alan mahkûmların suç türü incelemesi

Kalebendlik Cezası'na çarptırılan mahkûmların işledikleri suçlar kapsamında Tablo:2.9 oluşturulmuştur. Bu bağlam daha önceki iki suç türünde de olduğu gibi “*Fitne-fesad çıkarmak*” nev’inde genel ve kapsayıcı suç tanımları ile birlikte bu tanımlara uymayan “*Piştov endahtına cesaret etmek*” gibi münferit suçlar Kalebendlik mahkûmlar için de söz konusu olmuştur. Bununla birlikte yine daha önceki suç türlerinde olduğu gibi “*hilâf-ı rızâ hareket etmek*” tarzındaki kalıp tabirler Kalebendlik için de kullanılmıştır. Tabloda en çok işlenen suç olarak da “*hilâf-ı rızâ hareket etmek*” ve “*Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale etmek*” kalıpları yine ön plana çıkmıştır. Bunların ardından genel bir çerçeve olarak tanımlanan “*Fitne-fesad çıkarmak*” suçu en çok işlenen suçlar arasındadır. Bahsi geçen suçlar dışındaki tüm suçlar birer ikişer işlenmiş olup genel olarak şahsına münhasır suçlardır.

Kalebendlik hükümlerinin bazılarında mahkûmların Kalebend edilmesi ile birlikte “*muhkem habs*” tabiri kullanılmaktadır. Muhkem kelime manası olarak tahkim edilmiş, sağlamlaştırılmış, kuvvetli anlamlarına gelmektedir²²⁵. Muhkem habs tabiriyle ise mahkûmiyetin daha sıkı kontrol ve şartlarda olmasının gerekliliği

²²⁵ PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1983, C.2, s.571

belirtilmiştir. Muhkem habs tabiri ceza türü Kalebend olan 8 hükümde geçmektedir. Bu hükümlerdeki suç türleri ise; Hilaf-ı rıza hareket etmek²²⁶, ekmek maddesinin gramajıyla oynamak²²⁷, askerinin cesaretini kırmak²²⁸, bağlı bulunduğu ocağın kurallarına uymamak²²⁹, yalancılık²³⁰, görevini kötüye kullanmak²³¹ ve hırsızlık²³² olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2.9: Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Suç Türlerine Göre Hüküm Bazlı Sayısal Dağılımı

Sıra	Suç Türü	Hüküm Numarası	Toplam Suç Sayısı
1.	Ekmek maddesinin gramajıyla oynamak/gramajını bozmak	11/3, 126/4	2
2.	Fitne-fesat çıkarmak	32/3, 49/1, 86/1	3
3.	Ahaliye tecrim/ takdir/ taciz/teaddi/ zulmetmek- Ahaliyi perişan/perakende/terk-i vatan etmek	13/3, 98/1	2
4.	İftiracı olmak	14/3, 72/1	2
5.	Askerinin cesaretini kırmak	16/1	1
6.	Adam öldürmeye sebebiyet vermek	30/2	1
7.	Efrenç mezhebine girmek ve ayin-i efrenciye icrasıyla mahkûmları tahrik	26/1	1
8.	Psikoposluk tahsil daiyesiyle ahaliye zulmetmek	42/1	1
9.	Yalancılık/Neşr-i erâcif ve ekâzib	31/2, 103/3 M	2
10.	Uygunsuz Sözler/Ağır küfürler	70/3	1
11.	Görevini kötüye kullanmak	70/1, 121/1	2
12.	Bağlı bulunduğu ocağın	30/1, 107/2	2

²²⁶ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.7/1.

²²⁷ Aynı defter, s.11/3.

²²⁸ Aynı defter, s.16/1.

²²⁹ Aynı defter, s.30/1.

²³⁰ Aynı defter, s.31/2, 103/3 M.

²³¹ Aynı defter, s.70/1.

²³² Aynı defter, s.95/1.

	kurallarına uymamak		
13.	Eşkiyaya yardım-yataklık/ tafaftarlık	55/3	1
14.	Tecavüz/ırza saldırı/ef'al-i şe'ni	28/3, 105/2	2
15.	Ahaliyi/Devlet görevlilerini tahri, kışkırtmak	75/2, 133/1	2
16.	Hadidü'l-lisân olmak	30/1	1
17.	Piştov endahına cesaret etmek	53/2	1
18.	Vazifesi olmayan işlere müdahale etmek	35/3	1
19.	Hırsızlık, sirkat	95/1	1
20.	Hukuk edasının iptaline sebep olmak	35/3	1
21.	Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale etmek	10/1, 56/4, 62/1, 72/1, 106/4	5
22.	Hilaf-ı rıza hareket etmek	2/3, 7/1, 33/2, 35/2, 48/3, 71/2, 129/2	7
	Toplam		42

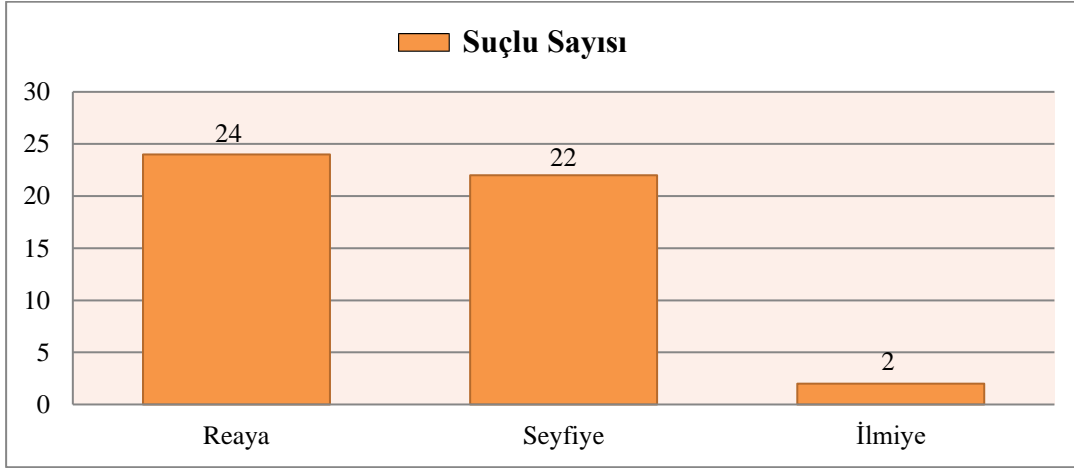
Kalebend hükümlerinde üzerinde durulması gereken bir diğer durum ise katle bedel cezalandırmadır. Kalebendlik cezası alan toplam 4 mahkûmun cezaları katle bedel şeklinde değiştirilmiştir. Daha önce “Katle Bedel Cezalandırma” başlığı altında bu kişilerin unvan-meslek, din, cinsiyet ve suç türleri verildiği için burada tekrar edilmeyecektir. Ancak burada daha önce üzerinde durmadığımız bir durum olarak bahsi geçen 4 katle bedel Kalebendlik Cezası mahkûmunun, Magosa’da Kalebend edildiğini söylemeliyiz²³³. Hatta Kalebendlik dışında uygulanan tek katle bedel cezalandırma bir Cezirebendlik hükmünde verilmiştir ki o hükümdeki suçlunun da sürgün yerinin yine Magosa olduğu tespit edilmiştir²³⁴. Buradan Magosa’nın hem kale olarak ağır suçlar için kullanıldığı hem de bir Cezirebendlik mahalli olarak mahkûmlara zor şartlar oluşturduğu çıkarımı yapılabilir.

²³³ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.70/1, 70/3, 75/2, 95/1.

²³⁴ Aynı defter, s.84/1.

2.3.4 Kalebendlik cezası alan mahkûmların sosyal statüleri

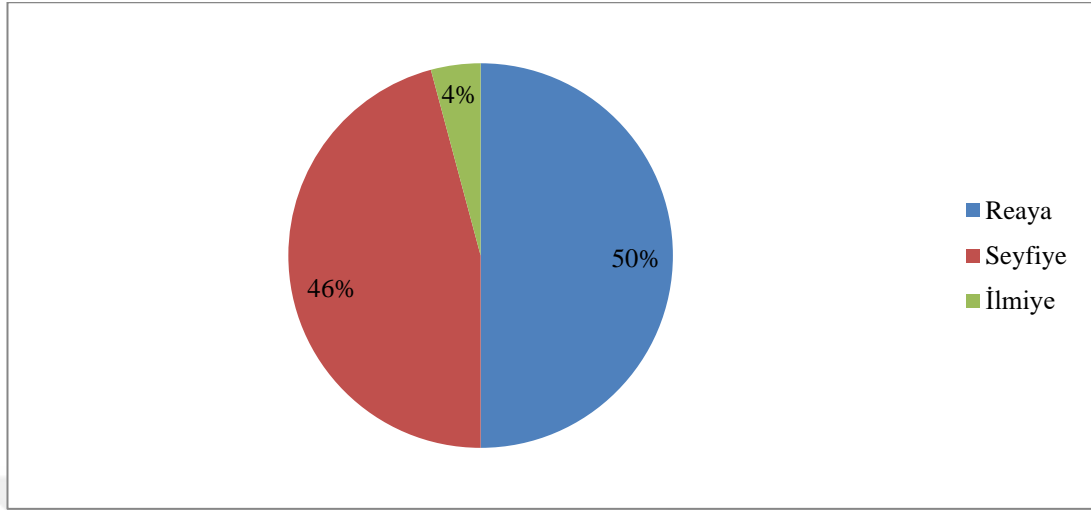
Kalebendlik Cezası'na çarptırılan mahkûmların sosyal sınıf aidiyetlerine bakıldığında daha önceki iki ceza türünden daha farklı bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Bu ceza türünde mahkûm edilen kişiler reaya, seyfiye ve ilmiye sınıfı mensuplarından oluşmuştur. Kalemeye mensubu hiçbir şahıs bulunmamakla birlikte reaya ve seyfiye mensubu sayıları birbirlerine çok yakın durumdadır. 48 mahkûmun 24'ünü reaya mensupları, 22'sini seyfiye mensupları ve 2'sini de ilmiye mensupları oluşturmaktadır. Seyfiye mensupları oransal olarak neredeyse reaya kadar Kalebendlik Cezası almıştır. Seyfiye sınıfı için Kalebendlik Cezası'nın diğer iki ceza türüne göre tercih edildiği pek tabii söylenebilir. Bununla birlikte yalnızca iki ilmiye mensubunun Kalebend edilmesi de ilginç bir durum olarak ifade edilebilir. Diğer iki hüküm türünde seyfiye mensupları ile nicel olarak benzer verilere sahipken Kalebendlik Cezası'nın ilmiye mensupları için pek de tercih edilmediği şu noktada ifade edilebilir. Hakeza kalemeye mensupları için de benzer bir durum söz konusudur. Suç oranı normalde de düşük olan kalemeye mensuplarının Kalebend Cezası'nı icap ettiren bir suç işlemedikleri de Şekil: 2.17'de görülmektedir.

Şekil: 2.17 Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Sayısal Dağılımı

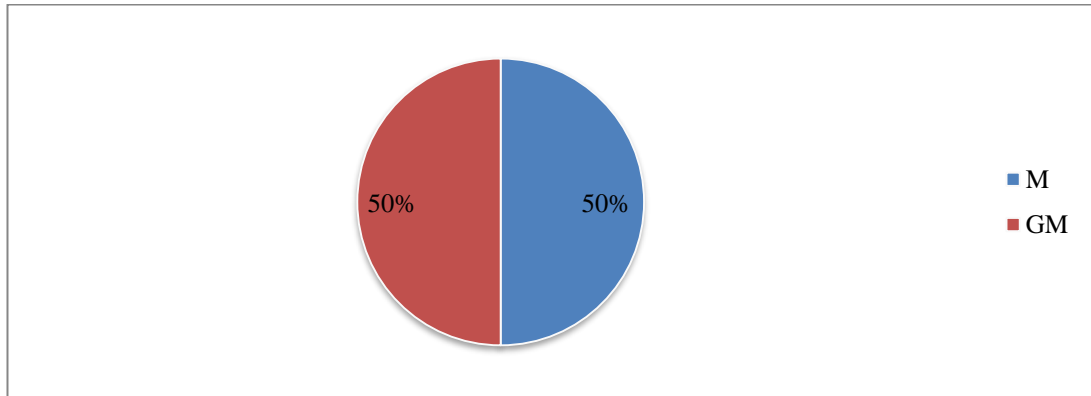
Mahkûmların ait oldukları sınıflara göre oransal olarak Kalebendlik Cezası alma durumlarına bakıldığında %50 oran ile reaya mensuplarının toplam suçlu sayısının yarısını oluşturdukları görülmektedir. Seyfiye mensupları %46'luk oran ile neredeyse

toplamdan kalanın yarısına tekabül etmektedir. Son olarak ilmiye mensupları toplam mahkûm sayısının %4'ünü oluşturmuş ve istisnai özellik teşkil etmiştir.

Şekil: 2.18 Kalebendlik Cezası Alan Mahkûmların Mensubu Oldukları Sınıflara Göre Oransal Dağılımı

Reaya mensubu suçluların ayrıntılı analizi yapıldığında dinsel bazlı olarak toplam 24 mahkûm sayısının 12'sini Ms reaya ve kalan 12'sini GM reayanın oluşturduğu tespit edilmiştir. GM reayadan olan 12 kişiden 1'nin herhangi bir dini aidiyeti tespit edilememiştir²³⁵. Kalan 11 kişiden 3'ünün Ermeni milletinden 8'inin ise Rum milletinden olduğu yine hükümlerden tespit edilmiştir. Ermeniler içerisinde 2 kişinin herhangi bir ün, unvan ve meslek bilgisine ulaşamamış²³⁶, diğer kişinin ise bir karabaş²³⁷ olduğu tespit edilmiştir.

Şekil: 2.19 Kalebendlik Cezası Alan Reaya Sınıfının Din Bazlı Oransal Dağılımı

²³⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.14/3.

²³⁶ Aynı defter, s.13/3, 72/1.

²³⁷ Aynı defter, s.121/1.

M reyaya baktığımızda ise toplam 12 kişi içerisinde 6'sının herhangi bir ün, unvan ve meslek bilgisine ulaşamamıştır²³⁸. Kalan 6 kişi içerisinde 2'sinin Bey²³⁹, 2'sinin uncu esnafı²⁴⁰, 1'inin berber²⁴¹ ve 1'ninin de tabya ustası²⁴² olduğu tespit edilmiştir.

Seyfiye sınıfı mensuplarına baktığımızda 3 turnacı²⁴³, 1 reisler kethüdası²⁴⁴, 1 hassa hasekisi²⁴⁵, 1 ocak mütevellisi²⁴⁶ (mîr-i piyâde zeamate mutasarrıf), 1 ocak çorbacısı²⁴⁷ (sabık), 1 baş barutçu²⁴⁸ (sabık), 1 baltacı ağası²⁴⁹, 1 enderun çerağanı²⁵⁰ (sabık), 1 ocak aşçısı²⁵¹, 1 tatar²⁵², 1 saray-ı atik türbedârı²⁵³, 1 kapucubaşı²⁵⁴ (Erzurum gümrükçüsü), 3 yeniçeri²⁵⁵ (1'i aynı zamanda ekmekçi), 1 çukadar²⁵⁶, 1 ser-zağarî²⁵⁷ (önceden Halep serdarı ve Halep salyane çavuşu), 1 mahyacı²⁵⁸, 1 eşkinci²⁵⁹ ve 1 alemdâr²⁶⁰ (sabık) hükümlerden tespit edilmiştir.

2.3.5. Kalebendlik cezası alan mahkûmların mahkûmiyet süreleri

Mahkûmiyet süresi hesaplaması yapılırken yine daha önceki iki hüküm türünde izlenen yol talim edilmiştir. Bu anlamda tespit edilebilen ıtlak hükümleri veya ıtlak notları üzerinden mahkûmiyet süreleri hesaplanabilmiştir. Kalebendlik Cezası verilen toplam 19 hükümde ıtlak tarihine ve bunun neticesinde mahkûmiyet süresine ulaşılabilmiştir. Bu anlamda mahkûmların 10 tanesinin 1-3 ay ceza alarak çoğunluğu

²³⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.30/2, 133/1.

²³⁹ Aynı defter, s.55/3.

²⁴⁰ Aynı defter, s.11/3.

²⁴¹ Aynı defter, s.28/3.

²⁴² Aynı defter, s.33/2.

²⁴³ Aynı defter, s.2/3, 7/1, 103/3 M.

²⁴⁴ Aynı defter, s.16/1.

²⁴⁵ Aynı defter, s.30/1.

²⁴⁶ Aynı defter, s.31/2.

²⁴⁷ Aynı defter, s.32/3.

²⁴⁸ Aynı defter, s.35/2.

²⁴⁹ Aynı defter, s.35/3.

²⁵⁰ Aynı defter, s.48/3.

²⁵¹ Aynı defter, s.49/1.

²⁵² Aynı defter, s.53/2.

²⁵³ Aynı defter, s.70/1.

²⁵⁴ Aynı defter, s.70/3.

²⁵⁵ Aynı defter, s.71/2, 126/4.

²⁵⁶ Aynı defter, s.75/2.

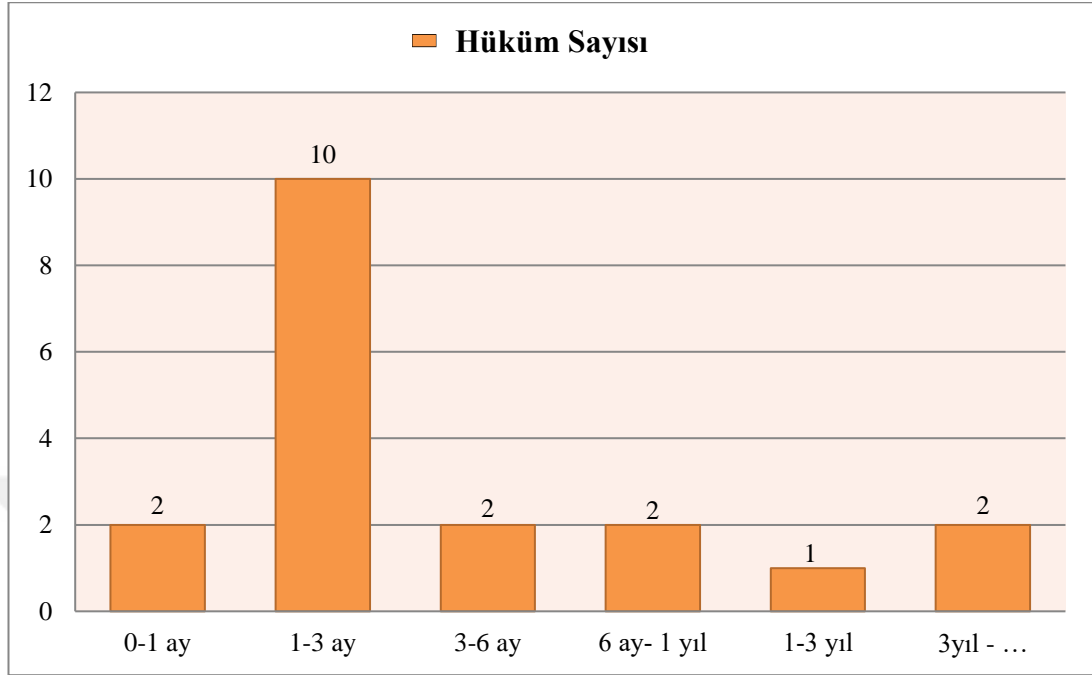
²⁵⁷ Aynı defter, s.86/1.

²⁵⁸ Aynı defter, s.95/1.

²⁵⁹ Aynı defter, s.105/2.

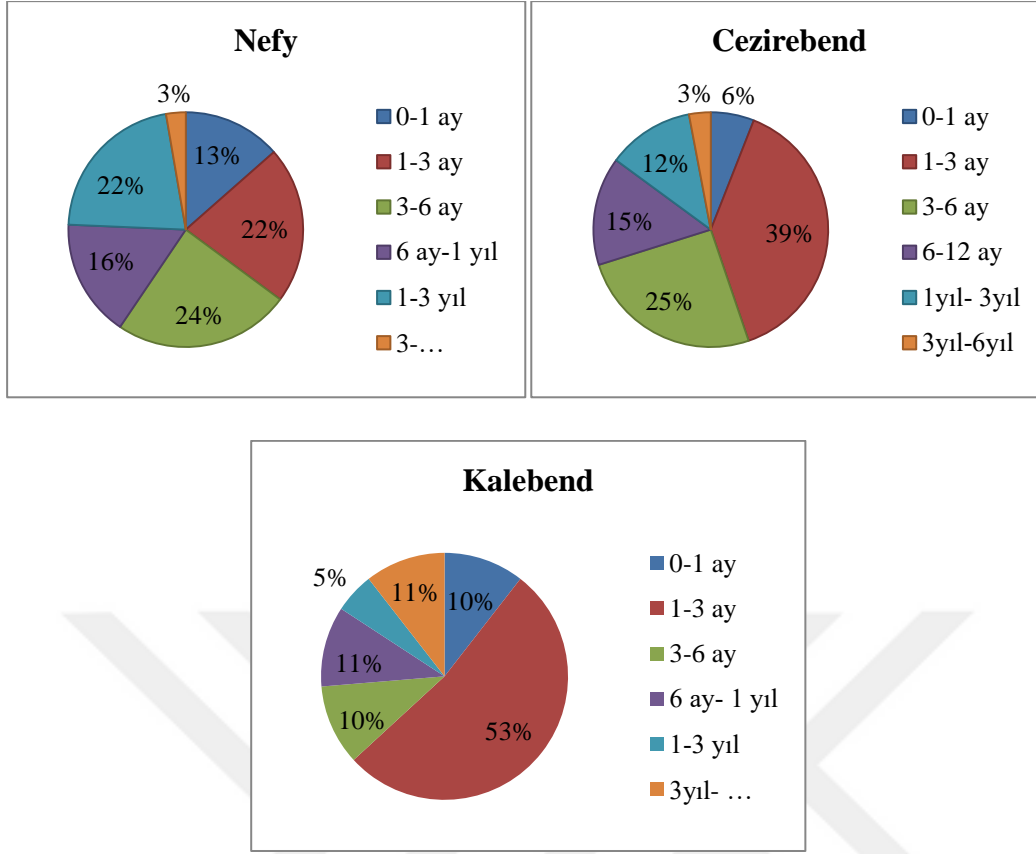
²⁶⁰ Aynı defter, s.107/2.

oluşturdukları Şekil:2.20’de görülmektedir. Diğer sürelerde cezaya çarptırılan mahkûmların sayıları ise hemen hemen aynı olmuştur.

Şekil: 2.20 Kalebendlik Cezası Verilen Hükümlerin Sayılarına Göre Mahkûmiyet Süreleri

Mahkûmların Kalebendlik ceza sürelerini daha önce incelediğimiz diğer iki ceza türü ile kıyasladığımızda Cezirebendlik ile Kalebendlik Ceza sürelerinin genel bağlamda Nefy Cezası süresinden daha kısa olduğu oransal olarak söylenebilir. Kalebendlik Cezası’nda 0-6 ay arası ceza alan mahkûmlar toplam Kalebendlik mahkûm sayısının %73’ünü oluşturmaktadır. Bu oran Cezirebendlik Cezası’nda %70 olarak ortaya çıkmakta ve Kalebendlik ile benzer bir çizgi izlemektedir. Nefy Cezası’na bakıldığında ise bu oran % 49 olarak ortaya çıkmaktadır. Yani Nefy Cezası’nda diğer iki ceza türünün aksine mahkûmların çoğunluğu 6 aydan fazla ceza süreci yaşamışlardır.

Şekil: 2.21 Nefy, Cezirebend ve Kalebend Cezası Verilen Suçluların Mahkûmiyet Sürelerine Göre Oransal Karşılaştırması

Kalebendlik Cezasına çarptırılan mahkûmlar arasında 3 yıldan fazla ceza alan iki adet mahkûm bulunmaktadır. Bunlardan ilki Maraş'da sakin olan Ermeni bir zimmidir. Bu şahıs ayinlerine münafî hareket etmek ve “*fukâra-yı ra'iyyeti ızrâr ve tekdîr ile ihlâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi ictisâr etmekde...*” olmak suçlarından dolayı Magosa'da Kalebend edilmiştir²⁶¹. Magosa'nın yine böyle uzun bir cezalandırma için seçilmiş olması daha önce Magosa için açıkladığımız saiklerden olsa gerektir. Bahsi geçen şahıs Magosa Kalesi'nde toplamda 7 yıl 2 ay gibi bir süre Kalebend edilmiştir. 3 yıldan fazla ceza alan bir diğer mahkûm ise Saray-ı atik türbedârı iken Kastamonu'nun Çanlı Kazası'na bir vakfın nizâ' durumunu çözmek üzere memur olarak gönderilmiş fakat buraya vardığında üzerine vazife olmayan işlere karışarak sabah akşam silahlı bir şekilde gezip ahaliyi rencide edip korkutmuştur. Bunun üzerine Kastamonu Sancağı mutasarrıfı çeşitli şekillerde bu şahsı uyardıysa da şahıs suçunda ısrar etmiş, sonunda ise Magosa'ya katle bedel

²⁶¹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.13/3.

Kalebend edilmiştir²⁶². Bahsi geçen şahıs işlediği bu suçtan dolayı 4 yıl 11 ay kadar Magosa’da Kalebend edilmiştir.

2.4 Kulebendlik Cezası

Kulebendlik Cezası, Manastırbendlik Cezası ile birlikte GM reaya için uygulanan bir ceza çeşididir. Manastırların kulelerine mahkûmların kapatılması tematiği üzerine kurulu olan Kulebendlik Cezası, Manastırbendlik Cezası ile karşılaştırıldığında yaşam alanı darlığı sebebiyle daha ağır bir ceza çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. İncelediğimiz defterde tüm ceza hükümleri içerisinde Kulebendlik Cezası verilen hüküm sayısı 22 adettir. Bu 22 hükümden 8 tanesinde Kulebend tabiri yerine Kalebend tabiri kullanılmıştır²⁶³. Bu şekilde ifade edilmesi ya sehven olmalıdır ya da kasıt aynı olduğu için dikkat edilmemiş olmalıdır. Biz bu 8 hükmü kasıt olarak Kulebendlik Cezası’nı işaret etmesi gerekçesiyle Kulebend Cezası içerisinde tasnif etmiş bulunmaktayız. Nitekim Kalebendlik Ceza mahalleri manastırlar değil kalelerdir. Ayrıca bu 8 hükümdeki tüm mahkûmların GM olması yine söylemlerimizi destekler niteliktedir.

Kulebendlik Cezası için seçilen mahallere baktığımızda tamamının Aynaroz Ceziresi’nde kâin manastırlar olduğu Tablo:2.10’da görülmektedir. Aynaroz Ceziresi 1430’da Selanik’in Türkler tarafından fethi ile Osmanlı mülkü haline gelmiştir²⁶⁴. Aynaroz sahip olduğu manastırlar ile ün yapmış bir adadır. Evliya Çelebi burayı “*Papaz yurdu*” olarak nitelendirir ve içerisinde toplam 366 kilise ve manastır olduğunu ifade eder ancak kendisinin saymadığını, işittiğini eklemekten de geri kalmaz²⁶⁵. Aynaroz’un bahsettiğimiz manastır ve kilise yoğunluğu, tabiatıyla papaz yoğunluğu Kulebend Cezası için buradaki manastırların seçiminde etkin olmuştur denilebilir. Aynaroz Manastırları içerisinde Kulebend ceza mahalli olarak en çok tercih edilen yapı 11 kişinin gönderildiği Lavra Manastırı olmuştur. Bizans Kralı Nikephoros tarafından yaptırılan manastır (963-969), Aynaroz’un en büyük

²⁶² BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.70/1.

²⁶³ Aynı defter, s. 16/2, 17/4, 76/1, 91/2, 91/3, 107/1, 117/3, 130/3.

²⁶⁴ Semavi Eyice, “Aynaroz”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.4, s. 267-269.

²⁶⁵ Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*,8.kitap,1.cilt, haz. Seyit Ali Kahraman, s.99-100.

manastırlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. 16. yüzyılda içerisinde 400 keşişin ikamet ettiği sanılmaktadır ki bu durum manastırın azametini ortaya koymaktadır²⁶⁶.

Tablo: 2.10: Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Gönderildikleri Manastırlara Göre Sayısal Dağılımı

Sıra	Kule	Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		E	K		
1.	Aynaroz Ceziresi/ Aya Pavlu Manastırı	1	-	17/2	1
2.	Aynaroz Ceziresi/ Eksropu? Manastırı	1	-	115/1	1
3.	Aynaroz Ceziresi/ Hulyandar Manastırı	8	-	5/3, 76/1, 91/3, 95/3, 103/1M, 117/1, 121/2, 130/3	8
4.	Aynaroz Ceziresi/ İviran Manastırı	2	-	91/2, 117/3	2
5.	Aynaroz Ceziresi/ Lavra Manastırı	11	-	5/2, 8/2, 16/2, 17/4, 37/3, 56/3, 60/3, 105/1, 107/1, 124/3,	11
	Toplam	23	-		23

Kulebend Cezası alan mahkûmların suç işlediği mahallere bakıldığında ise (Tablo: 2.11) daha önce incelediğimiz diğer üç ceza türünde olduğu gibi yine İstanbul'un başat rolde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte tabloda gösterilen mahallerin hemen hepsi Rum tebaanın yoğunluklu olarak yaşadığı meskenlerdir. Nitekim bu ceza türünde hüküm giyen mahkûmların tamamı da Rum milletinden olmuştur.

²⁶⁶ Semavi Eyice, "Aynaroz", s. 267-269.

Tablo: 2.11: Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Suç Mahallerine Göre Sayısal Dağılımı

Sıra	Suç Mahali	Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		E	K		
1.	Arkadya (Mora)	2	-	117/1, 121/2	2
2.	Atina	1	-	17/4	1
3.	Batnoz Ceziresi	1	-	103/1 M	1
4.	Edirne	1	-	115/1	1
5.	Heybeliada	1	-	124/3	1
6.	İbsala	1	-	5/3	1
7.	İnöz	1	-	5/2	1
8.	İstanbul	5	-	8/2, 17/2, 37/3, 76/1, 91/2	5
9.	Mostar	1	-	91/3	1
10.	Sakız	2	-	117/3, 130/3	2
11.	Selanik	1	-	56/3	1
12.	Sirem Adası	2	-	105/1	2
13.	Suzebolu	1	-	107/1	1
14.	Şehrköyü (Şarköy)	1	-	60/3	1
15.	Tatar Pazarı	1	-	16/2	1
16.	Tırhala	1	-	95/3	1
	Toplam	23	-		23

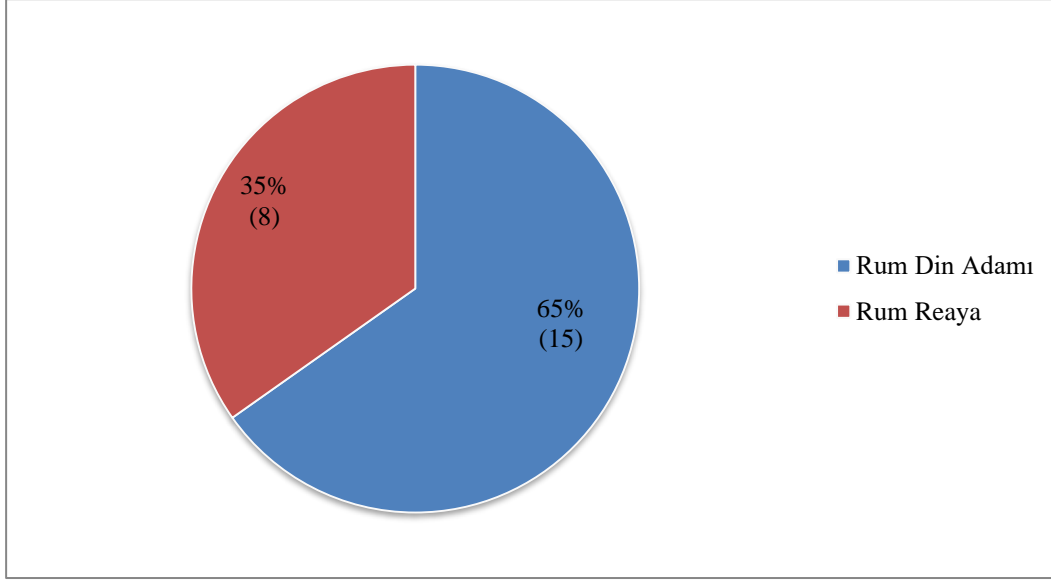
Kulebendlik Cezası'na çarptırılan Rumlar içerisinde 15'inin din adamı kalan 8'inin ise sıradan reaya olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Kulebendlik Cezası'na çarptırılan Rumların %65'ini din adamları oluşturmaktadır. Din adamları içerisinde 6'sının rahip²⁶⁷, 8'inin keşiş²⁶⁸ ve 1'inin de kocabaşı²⁶⁹ olduğu saptanmıştır. Sıradan reaya içerisinde ise 1'inin boyacı esnafından²⁷⁰ olduğu tespit edilmiş olup kalan 7 kişinin herhangi bir meslek, ün veya unvan bilgisine ulaşılamamıştır.

²⁶⁷ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s.5/2, 5/3, 60/3, 103/1 M, 105/1.

²⁶⁸ Aynı defter, s.17/2, 17/4, 91/3, 107/1, 117/1, 117/3, 124/3, 130/3.

²⁶⁹ Aynı defter, s.121/2.

²⁷⁰ Aynı defter, s.76/1.

Şekil: 2.22 Kulebendlik Cezası Alan Mahkûmların Ait Olduğu Toplumsal Sınıfların Oransal Dağılımı

Kulebendlik Cezası alan mahkûmların işledikleri suçlara bakıldığında daha önceki GM suçlular için kullanılan “*Ayinlerine münafî hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale*” formüllü suç tanımının, bu ceza biçiminde de genel olarak başvurulan bir yöntem olduğu görülmüştür. Nitekim toplamda yirmi bir Kulebendlik Ceza hükmünde suç tanımı olarak yukarıda verdiğimiz tanım kullanılmıştır. Sadece tek bir hükümde suçlu şahsın suç tanımı olarak farklı bir şekilde, “*aklına hiffet târî olmak*” hasebiyle ayinlerine münafî harekette bulunduğu belirtilmiştir. Mahkûmun akıl sağlığını yitirmesinden dolayı ayinlerine uygun olmayan hareketlere girişmiş olduğunu ifade eden bu hükümde mahkûmun serbest kalma şartı olarak ise “*aklına berû ‘-i tâm*” gelmesi, yani akıl sağlığının düzelmesi öne sürülmüştür²⁷¹.

Hükümlerdeki ceza sürelerine baktığımızda ise yalnızca beş hükümde mahkûmların ıtlak tarihlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Geri kalan 18 hükümde ıtlak hükümleri veya ıtlak şerhleri tespit edilmemiştir. Bahsi geçen dört hükümdeki mahkûmlardan biri yaklaşık 1yıl 8 ay²⁷², biri 2 yıl 1 ay²⁷³, biri yaklaşık 10,5 ay²⁷⁴, biri 1 yıl²⁷⁵ ve son olarak biri de yaklaşık 6 yıl 9 ay kadar Kulebendlik Cezası çekmiştir. Bahsi geçen beş mahkûmun ceza süreleri diğer ceza türlerinin ortalamasının üzerinde

²⁷¹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 115/1.

²⁷² Aynı defter, s. 56/3.

²⁷³ Aynı defter, s. 95/3.

²⁷⁴ Aynı defter, s. 117/3.

²⁷⁵ Aynı defter, s. 121/2.

seyretmektedir. Geri kalan Kulebendlik mahkûmların ıtlak hükümlerinin bulunmaması ise birçoğunun ya hiç salıverilmediğini ya da ceza sürelerinin kapsam dışı olacak şekilde uzun olduğunu gösteriyor olmalıdır. Bu durum ve elimizdeki beş mahkûm örneğinden yola çıkarak Kulebendlik Ceza sürelerinin daha önce incelediğimiz üç ceza türünden de uzun olduğu söylenebilir.

2.5 Manastırbendlik Cezası

Manastırbendlik Cezası bir önceki incelediğimiz Kulebendlik Cezası gibi sadece GM suçlular için uygulanmaktadır. Mahkûmun manastır sınırlarından dışarı çıkmamasını öngören bu ceza çeşidi Kulebendlik Cezası ile karşılaştırıldığında nispeten daha hafif bir ceza olarak görülebilir. Nitekim Kulebendlik Cezası'nda yaşam sahası manastırların kuleleri ile sınırlıyken Manastırbendlik Cezası'nda yaşam, manastırın tamamı ile sınırlanmıştır. İncelediğimiz ceza hükümleri içerisinde toplam 13 hükümde suçlular Manastırbendlik Cezası'na mahkûm edilmişlerdir. Bu hükümlerden yalnızca birinde “manastır-bend” tabiri yerine “nefy ü icla” tabiri kullanılmış olup bir manastıra sürülme formülünün sadece Manastırbendlik Cezası'nın tanımı olabileceği düşünüldüğünden bahsi geçen bu hüküm de tabiatıyla Manastırbendlik hükmü olarak değerlendirmeye katılmıştır.

Manastırbendlik Cezası'nın tatbiki için seçilen mahallere bakıldığında Kulebendlik'ten farklı olarak bir çeşitlilik arz ettiği söylenebilir. Nitekim toplam 7 ayrı mahalde toplam 8 manastır bu cezanın uygulanma alanı olarak seçilmiştir. Bunlar içerisinde Tırhala'daki Varlam Manastırı 5 mahkûm sayısı ile en çok tercih edilen manastır olarak öne çıkmaktadır. Bu manastırın üzerinde biraz durmak gerekir. Çünkü manastır Kalabaka denilen bir kaya kule üzerine yapılmıştır. Evliya Çelebi burası için “*Yeryüzünde buna denk ibretlik yüksek dağ yoktur.*” der ve bu kaya kuleye ancak kâfirlerin yaptığı makara sistemine bağlı insan taşıyan sepetlerle çıkılabildiğini ifade eder ²⁷⁶. Burasının mahkûmlar için özellikle seçildiği düşünülebilir. Nitekim hayattan kopuk münzevi bir yer olduğu açıktır. Mahkûmların kendilerini dine verip ıslah olmaları düşünülmüş olmalıdır. Bunun dışında Tablo: 2.12'ye bakıldığında Santron ve Gemlik'teki Kızlar Manastırlarının kadın

²⁷⁶ Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, 8. kitap, 1. cilt, haz. Seyit Ali Kahraman, s.206-207

mahkûmlar için ceza mahalli olarak seçildiği görülmektedir. Manastırbendlik Cezası'na çarptırılan toplam 3 kadın mahkûmdan ikisi Santron'daki, biri de Gemlik'teki Kızlar Manastırı'na manastırbend edilmişlerdir.

Tablo: 2.12: Manastırbendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Gönderildikleri Manastırlara Göre Sayısal Dağılımı

Sıra	Manastır	Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		E	K		
1.	Ankara/Ermeni Manastırı	1	-	84/2	1
2.	Aynaroz Ceziresi/Hulyandar Manastırı	1	-	46/2	1
3.	Aynaroz Ceziresi/Lavra Manastırı	1	-	8/1	1
4.	Gemlik/Kızlar Manastırı	-	1	120/2	1
5.	Kıbrıs/Kikko Manastırı	2	-	9/2	2
6.	Mora/Esilyos? Manastırı	1	-	109/1	1
7.	Santron Ceziresi/Kızlar Manastırı	-	2	25/1, 120/3	2
8.	Tırhala(Kalabaka)/Varlam Manastırı	5	-	77/1, 89/3, 95/2, 102/2, 117/2	5
	Toplam	11	3		14

Bu ceza türünde mahkûm edilen suçluların, suç işledikleri mahallerde yine daha önceki dört ceza türündeki tablonun bir benzeri ile karşı karşıya kalmaktayız. Tablo: 2.13'te görüldüğü üzere 7 suçlu sayısı ile manastırbend edilen suçluların yarısı İstanbul'da suç işlemiştir. Bu suçluların 3'ü kadın olup manastırbend edilen tüm kadınlar bu kadardır. Bunun dışında diğer beş mahalden birer, İnsuyu'ndan ise iki suçlu manastırbend edilmiştir.

Tablo: 2.13: Manastırbendlik Cezası Alan Mahkûmların Cinsiyetlerine ve Suç Mahallerine Göre Sayısal Dağılımı

Sıra	Suç Mahali	Cinsiyet		Hüküm Numarası	Toplam Suçlu Sayısı
		E	K		
1.	Alasonya	1	-	8/1	1
2.	İnsuyu(Konya)	2	-	9/2	2
3.	İstanbul	4	3	25/1, 77/1, 84/2, 89/3, 109/1, 120/2, 120/3	7
4.	İzmir	1	-	117/2	1
5.	Sakız	1	-	120/2	1
6.	Semadirek	1	-	46/2	1
7.	Yenişehir-i Fenar	1	-	95/2	1
	Toplam	11	3		14

Mahkûmların dini aidiyetleri incelendiğinde ise bir kişinin Ermeni milletinden bir rahip²⁷⁷ olduğu, kalan 13 kişinin ise Rum milletinden olduğu tespit edilmiştir. 13 Rum içerisinde 4'ü din adamı 9'u ise sıradan reyadır. Din adamlarından 3'ü rahip²⁷⁸ ve 1'i de keşiştir²⁷⁹. Sıradan Rum reaya olan 9 kişiden 3'ü kadın olup başka bir kimlik bilgisine ulaşamamıştır. Geri kalan 6 kişiden 1'i madenci²⁸⁰ biri beyzade²⁸¹ ve biri de şerbetçi²⁸² olarak tespit edilmiştir. Son olarak kalan 3 kişinin de başka bir kimlik bilgisi bulunamamıştır²⁸³.

Suçluların suç türüne baktığımızda Kulebendlik Cezası'nda olduğu gibi “*Ayinlerine münafî hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale*” kalıbı yine ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda 9 hükümde bahsi geçen kalıp suç tanımı olarak verilmiştir. Kalan 4 hükümde ise suçlar; ef'al-i şeni²⁸⁴, milletlerinin ihtilâl ve efsâdına sebep olacak harekette bulunmak²⁸⁵, zorla bakire kız kaçırmak²⁸⁶ ve serserî geşt ü güzâr üzere olmak²⁸⁷ şeklindedir.

²⁷⁷ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 84/2.

²⁷⁸ Aynı defter, s. 8/1, 46/2, 102/2.

²⁷⁹ Aynı defter, s. 109/1.

²⁸⁰ Aynı defter, s. 9/2.

²⁸¹ Aynı defter, s. 77/1.

²⁸² Aynı defter, s. 117/2.

²⁸³ Aynı defter, s. 9/2, 89/3, 95/2.

²⁸⁴ Aynı defter, s. 25/1.

²⁸⁵ Aynı defter, s. 84/2.

Suçluların ceza sürelerinde de Kulebendlik Cezası'na benzer bir durum söz konusudur. 13 Manastırbendlik hükmünden yalnızca 4 tanesinde suçluların mahkûmiyet süreleri saptanabilmiştir. Diğer hükümlerin ise -varsa- ıtlak tarihlerine ulaşamamıştır. Tespit edilen süreler; 4 yıl 7 ay²⁸⁸, 6,5 ay²⁸⁹, 1,5 ay²⁹⁰ ve 4,5 ay²⁹¹ şeklinde olmuştur. Kulebendlik ile karşılaştırıldığında daha az süreler oldukları pek tabii söylenebilir.

2.6 İkamet Cezası

İkamet Cezası temel itibarıyla Nefy Cezası'na benzemektedir. Nitekim bir mahkûmun yaşadığı yerden başka bir yerde zorla ikametini sağlamak olarak Nefy Cezası gibi tanımlayabiliriz. Fakat burada nüans olarak mahkûmların arpalığı olan mahallere ya da çiftliklerine tekaüden veya bir suç karşılığı olarak sürülmeleri söz konusudur. Yani Nefy Cezası'ndan daha hafif bir ceza olarak mahkûmların aşına oldukları ya da o an olmasa da daha sonra zaten emekliliklerini geçirecekleri arpalık veya asıl vatanlarına sürülmeleri burada bizim bu cezayı Nefy Cezası'ndan ayrı ele almamızı mucip kılmıştır. Örneğin bir tebdil hükmü olarak ele aldığımız 128/3 hükmünde mahkûmun Lefkoşa'ya suçu karşılığı sürüldüğü fakat hastalanması üzerine Der-Saadet'e yakın bir mahal olarak Gelibolu'da ikameti için af ve ıtlak olunması kararı alınmıştır. Mahkûmun cezasının hafifletilmesi burada bizim referans aldığımız ve Nefy Cezası'ndan ayırım yapabildiğimiz noktadır. Nitekim mahkûm belli bir süre sonra bu cezadan da halas ederek tamamen serbest bırakılmıştır²⁹².

İkamet Cezası'nın verildiği hüküm sayısı 8 adet olarak tespit edilmiştir. Bu hükümlerde suçluların bazıları tekaüden arpalıklarında veya çiftliklerinde ikamete zorlanmışken bazıları ise vatan-ı aslîlerinde veya yaşadıkları yerlere yakın yörelerde ikamet etmeye mecbur bırakılmışlardır. Tekaudden arpalığına gönderilen iki kişi mevcuttur.(Tablo:2.14) Bu iki şahıs da önceden Anadolu Kazaskerliği görevinde

---

²⁸⁶ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 89/3.

²⁸⁷ Aynı defter, s. 109/1.

²⁸⁸ Aynı defter, s. 25/1.

²⁸⁹ Aynı defter, s. 84/2.

²⁹⁰ Aynı defter, s. 89/3.

²⁹¹ Aynı defter, s. 95/2.

²⁹² Aynı defter, s. 128/3.

bulunmuşlardır. Bu kişilerden Güzelhisar'da ikamet cezası alan şahıs esasen Ayntab'da ikamete mecbur iken, Ayntab'ın uzak olması sebebiyle Güzelhisar'da ikamete zorlanmıştır. Bunun dışında vatan-ı aslîlerinde ikamete mecbur bırakılan iki kişi, çiftliğinde ikamete mecbur bırakılan ise bir kişi olarak tespit edilmiştir. Üç kişi ise arpalık, çiftlik veya vatanlarında değil yaşadıkları yerlere yakın mahallerde ikamete mecbur bırakılmışlardır. Esasen tablo incelendiğinde de hemen tüm hükümlerde suç mahalleri (yani yaşanan yer) ile ceza mahallerinin birbirine çok yakın yerler oldukları da görülmektedir.

Mahkûmların işledikleri suç türlerinde ise birbirlerine yakınlık gözlenebilmektedir. Hepsi temelde yaşadıkları yerlerin düzenine kast etmek suçundan yargılanmışlardır. Cezas sürelerinde ise tespit pek mümkün olamamıştır. Yalnızca iki suçlunun ceza süreleri hesaplanabilmiştir. Bu mahkûmlardan 5 ay ceza alan şahsın hakkında olan suçlamaların iftira olduğu anlaşılmış ve itlak edilmiştir.

Tablo: 2.14: İkamet Cezası Alan Mahkûmların İkamet Biçimi/Suç-Ceza Mahalli/Suç Türü/Ceza Süresi ve Hüküm Numarası Bilgisi

Sıra	Ün/unvan/meslek	İkamet Biçimi	Suç Mahalli	Ceza Mahalli	Suç Türü	Ceza Süresi	Hüküm No
1.	Anadolu Kazaske ri (Sabık)	Tekaüde n Arpalığı nda İkamet	-	Tire	Nâ-be-câ hareket etmek	-	15/2
2.	Reaya (Hacı)	Çiftliğin de İkamet	Edincik	Mihaliç	Hilaf-ı rızâ hareket etmek	-	25/4
3.	Anadolu Kazaske ri (Sabık)	Tekaüde n Arpalığı nda İkamet	Bozok	Güzelhisar	-	-	40/1
4.	Amid Müftisi(	Vatan-ı aslîsinde	Diyarbakır	Harput	Ahaliye zulm ve	5 ay	46/1

	Sabık)	ikamet			taaddi etmek		
5.	Ocağ-1 amire kul kethüdası	Azl ile ikamet	İstanbul	Tekfurdağı	Hilaf-1 rızâ hareket	-	77/3
6.	Bosna Kadısı(Sabık)	İkamet	Bosna	İstanbul	Hilaf-1 rızâ hareket	-	121/4
7.	Mütesellim Kethüdası (Arnavud)	Vilayeti nde İkamet	Sofya	Arnavudluk	Mahallin düzenini bozmak	-	131/1
8.	Malkara Ayanı	İkamet	Malkara	Tekfurdağı	Mahallin düzenini bozmak	2.5 ay	133/2

2.7 Kürek Cezası

Kürek Cezası, diğer ceza türleri ile karşılaştırıldığında biraz daha farklı bir ceza olarak ön plana çıkmaktadır. Diğer ceza türleri mahkûmları suç mahallinden uzaklaştırıp bir mahalde ya da kapalı bir alanda cezalarını çekmelerini sağlamak tematiği üzerine kurulmuştur. Kürek Cezası'nda ise mahkûm yine suç mahallinden uzaklaştırılır ancak bu sefer cezasını çekme noktasında bedeni bir iş olarak denizcilik alanında kürekçi olarak çalıştırılır. Bu durum devletin hem asayişini sağlamasına hem de bir iş yükünü veya iş açığını kapatmasına olanak sağlar. Devlet için kârlı ve pratik bir çözüm denilebilir.

İncelediğimiz ceza hükümleri içerisinde yalnızca beş hükümde Kürek Cezası'na rast gelinmiştir. İlginç bir durum olarak bu cezaya çarptırılan tüm mahkûmlar GM

suçlulardır. Hatta bir hükümde aynı suçu işleyen iki kişiden Ms olan şahıs Nefy Cezası alırken GM (Yahudi) şahıs Kürek Cezası'na çarptırılmıştır²⁹³. Buradan yola çıkarak tüm Kürek Cezaları yalnızca GM suçlular için uygulanır gibi bir çıkarım elbette sakıncalı olacaktır²⁹⁴. Ancak genel olarak bu cezanın GM suçlular üzerinde tatbik edildiği pek tabii söylenebilir. Mahkûmlar için bir diğer ilginç durum ise hiçbir hükümde ıtlak şerh veya hükmünün bulunmuyor olmasıdır. Tabiatıyla bu şahısların ne kadar süre kürek cezası aldığına dair bir malumatımız bulunmamaktadır.

Mahkûmların dini aidiyetlerine baktığımızda ise daha önceki ceza hükümlerinde GM suçlular içerisinde ağırlıklı olarak bulunan Rumların yine bu ceza türünde de çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Toplamda altı mahkûm bu ceza türünde mahkûm edilmiştir. Bu mahkûmlardan 5'i Rum, 1'i ise Yahudi'dir. Yahudi kişi için ön adı şeklinde Boğçacı²⁹⁵ tabiri kullanılmıştır. Rumlar içerisinde ise 2'sinin keşiş²⁹⁶, 3'ünün ise başka bir unvan ve meslek bilgisi bulunmayan sıradan reaya²⁹⁷ olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak Kürek Cezası alan mahkûmların suç tanımlarına baktığımızda yine daha önceki GM suçlularla benzer bir durum ortaya çıkmaktadır. Kürek Cezası verilen beş hüküm içerisinde dördünde “*Ayinlerine münafi hareket ve vazifesinden hariç umura müdahale*” tabirinin suç tanımı olarak kullanıldığı görülmüştür²⁹⁸. Tek bir hükümde suç tanımı olarak suçlunun hırsızlık yapması neticesinde bu cezaya çarptırıldığı bilgisine ulaşılmıştır²⁹⁹.

2.8. Diğer Ceza Türleri

Yukarıda incelediğimiz ceza türleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun özellikle 18.yüzyıl itibarıyla birçok defa uyguladığı temel cezalandırma yöntemleridir. Ancak bu temel

²⁹³ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 68/1.

²⁹⁴ Daha önce yapılan bir çalışmada M suçlunun da Kürek Cezası aldığı görülmüştür. Bkz. Ramazan Uz, “24 Numaralı Kalebend Defterine (H. 1203 – 1205 /M. 1788 – 1790) Göre Osmanlı Devleti'nde Suçlar, Suçlular Ve Cezalar (Değerlendirme Ve Metin)” yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.106.

²⁹⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 68/1.

²⁹⁶ Aynı defter, s. 25/2, 66/2.

²⁹⁷ Aynı defter, s. 82/1, 82/2.

²⁹⁸ Aynı defter, s. 25/2, 66/2, 82/1, 82/2.

²⁹⁹ Aynı defter, s. 68/1.

cezalandırma yöntemlerinin dışında azınlıkta olmakla birlikte bazı cezalandırma/hesap sorma yöntemleri de kullanılmaktadır.

- a. İhzâr: Bunlardan ilki “İhzar” diye nitelendirdiğimiz, kelime manası olarak “hazırlama, hazır etme, huzura getirme³⁰⁰” anlamlarına gelen bir tür sorgu yöntemidir. İhzar hükümlerinde suçlu şahıs bir memuriyet veya zorbalık yoluyla zimmetine külliyatlı para/emval geçirmiştir ve bunun neticesinde şahıs İstanbul’a getirilir ve burada “*hesâbı rû‘yet*” olunur yani hesabı görülüp bu para/emval zimmetinden alınır. İncelediğimiz defterin üç hükmünde suçluların ihzâr edilmesi kararı alınmıştır. Bunlardan ilki, zimmetinde olan keşişhane akçelerinin hesabını vermek adına Köstendil metropolidinin ahzedilip Der-Saadet’e gönderilmesini ihtiva etmektedir³⁰¹. Bir diğeri ise, Kassâm-ı askerî ketebelerinden bir şahsın “*emvâl-i eytâma gadr ve itlâf*” etmesi neticesinde zimmetinde biriken külliyetli emvalin hesabını vermek için Der-Saadet’e çağrılmasını içermektedir³⁰². Son hükümde ise, yine bir GM din adamının keşişhane akçesinin hesabını vermesi adına ihzâra celbedilmesi emr olunmuştur³⁰³.
- b. Palankabendlik: Palanka, kaleden küçük istihkâm edilmiş mevkiiler için kullanılan bir tabirdir³⁰⁴. Genel olarak palankaların askeri amaçlarla kullanıldıkları da bilinmektedir. Ancak burada mahkûmların palankalar içerisinde mahkûmiyetleri söz konusu olmaktadır. Palankabendlik, Kalabendlik nev‘inden bir ceza türü olmakla birlikte yaşam alanı darlığı ve imkân kısıtlılığı sebepleriyle daha ağır bir ceza olarak mütalaa edilebilir. İncelediğimiz hükümlerden yalnızca bir tanesinde Palankabendlik Cezası verilmiştir. Bu hüküm, müfsit ve muharrik makulesinden oldukları ifade edilen iki kişinin mahallin düzenini bozmak suçundan Eğridere Palankası’na palanka-bend edilmelerini ihtiva etmektedir³⁰⁵. Mahkûmların salıverilmelerine dair bir şerh veya hüküm ise bulunamamıştır.

³⁰⁰ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s. 485.

³⁰¹ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 5/1.

³⁰² Aynı defter, s. 57/3.

³⁰³ Aynı defter, s. 121/3.

³⁰⁴ Mehmet Ali ÜNAL, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, s.539.

³⁰⁵ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 131/2.

- c. Uyarı: Uyarı Cezası, temel olarak suçun önüne geçilmek amacıyla verilen bir cezadır. Tematiğinde suçlunun uyarılması ile birlikte eğer bu uyarılara kulak asılmazsa başına neler gelebileceği de ifade edilmektedir. İncelediğimiz hükümlerde yalnızca bir adet uyarı hükmü tespit edilmiştir. Bu hüküm, daha önce Kalabend Cezası almış iki kişinin ıtlak edilmesini müteakip tekrar aynı suça meyletmeleri üzerine yazılmıştır. Suçlular uyarılmış ve eğer suçta ısrar edilirse yine Kalabend edilecekleri de bildirilmiştir³⁰⁶.
- d. İskân: Sakin kılma, oturtma, ev sahibi etme³⁰⁷ anlamlarına gelen iskân, ilk etapta Nefy Cezası olarak algılanabilir. Ancak elimizde tek bir hükmü olan İskân Cezası'nda, Nefy Cezası'ndan farklı bir şekilde suçlunun “*evlâd u iyâli*” ile birlikte bir mahalden başka bir mahalle yerleştirilmesi söz konusu olmuştur³⁰⁸. Tabiatıyla bu durum iskân ve nefy ifadelerinin birbirinden farklı muhteviyata sahip oldukları neticesini ortaya çıkartmaktadır.

---

³⁰⁶ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 92/1.

³⁰⁷ DEVELLİOĞLU, Ferit, *Lûgat*, s. 518.

³⁰⁸ BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33, s. 132/2.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.TRANSKRİPSİYON YÖNTEMİ VE TRANSKRİPSİYON METNİ

3.1. Transkripsiyon Yöntemi

33. Kalebend Defteri'ndeki hükümler transkripsiyon işlemine tabi tutulurken ilk etapta çerçevesini çizdiğimiz bazı kurallar bu işlem sırasında uygulanmıştır. Öncelikle hükümleri yazan kâtiplerin bilerek boş bıraktıkları (bilinmeyen çavuş, yasakçı vs. isimlerinde olduğu gibi) kısımlar “ ( ) ” şeklinde iki parantez arası boşluk nizamıyla gösterilmiştir. Kâtiplerin hükümleri yazarken unuttukları veya eksik yazdıkları kelime veya harfler “ [XXX] ” şeklindeki gibi köşeli parantez içerisinde harflerin/kelimelerin yazılması suretiyle tamamlanmıştır.

Hükümlerde karşımıza çıkan Arapça veya Farsça kelimelerde, kaf [ق] ve ayın [ع] harflerinden sonra gelen harf-i medler “ ā, ī, ū ” şeklinde sembolize edilmiştir. Ancak eğer bu harf-i medler bahsi geçen iki sessiz harfin dışındaki başka bir sessiz harften sonra geldiyse “ â, î, û ” şeklinde çevirisi yapılmıştır. Ayrıca Arapça -Farsça kelimelerin ortasında veya sonunda gelen ayın [ع] harfi için “ ‘ ” işareti, hemze [ء] için ise “ ’ ” işareti kullanılmıştır.

Hükümlerin hemen başında parantez içerisinde, defterin numarasını belirten “ 33 ” sayısı, sayfasını belirten “ s.X ” ifadesi ve sayfadaki hüküm sırasını belirten “ -X ” ifadesi bir bütün halinde “[33/s.X-X] ” şeklinde belirtilmiştir. Bununla birlikte eğer hükmün başında hükmün terkin edildiğine dair bir kayıt varsa çeviri sırasında sayfa/hüküm numarasını belirten ifadelerin hemen yanına “**Terkin**” ifadesi koyularak bu durum belirtilmiştir. Metin içerisinde okunamayan kelimeler için “ ...?”

” şekli simgeleştirilirken doğruluğundan emin olunamayan kelimeler için ise “ (?) ” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca kâtip hatası ile sehven yazılan ve metnin anlamını bozması neticesinde tespit edebildiğimiz yanlış ifadeler tarafımızdan düzeltilerek çevirisi yapılmış ve bunlar dipnotlar şeklinde izah edilmiştir.

Transkripsiyon işlemi yapılırken olabildiğince orijinal metne sadık kalınmıştır. Yer isimlerinde özellikle eski telaffuzlar (Kayseriyye, Balıkesri, Burusa, Gügercinlik vs.) aslına uygun şekliyle yeni yazıya geçirilmiştir. Çeviri sırasında zımmi isimlerinde hayli zorluklar yaşanmış olup bunlar da okudukları şekliyle yeni yazıya aktarılmıştır.

Hükümlerin sonlarında bulunan tarihlerde yıllar bazen dört haneli, bazen üç, bazen iki hatta nadir de olsa tek haneli olarak yazılmıştır. Bunlar ne şekilde yazıldıysa öylece çevrilmiştir. Hükümlerde ay hanelerinde genel olarak ayların rumuzları kullanılmıştır. Çeviride de aynı şekilde sadece rumuzlara yer verilmiştir. Bunun dışında derkenar olarak tabir edilen, hükümlerin üzerine düşülen notlar da (ıtlak veya vürud bilgisi) *italik* yazı biçimiyle ilgili hükmün altına yazılmıştır.

(METİN)

Kal'a-bend Defteri

Min evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel Sene 1227 ilâ Evâsıt-ı Şevvâl Sene 1230

33

[33/s.1-1] Zikr-i âtî menfinin bulunduğu mahallin kâdısına hüküm ki,

Selâtin-i Cengiziyye'den Saray Vize Kazâsı'na tâbi' İdil? Köyü çiftliğinde ikâmet üzere iken mugâyir-i emr ü rızâ hareketine mebnî li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında bundan akdemce Rikâb-ı müstetâbımdan emr-i şerîfim sudûr iden Arslan Giray Sultân zîde uluvvuhû menfâsına gitmeyüp firâr ve ba'zı mahallerde şimdiye dek ihtifâya ibtidâr etmiş ise de mübtelâ-yı sefâlet ve giriftâr-ı mihnet ve meşekkat olarak ıslâh-ı nefs eylediğinden bahsle afv ve ıtlâkı husûsu Selâtin-i Cengiziyye'den Subaşı Karyesi'nde mukîm Selîm Girây Sultân zîde uluvvuhû tarafından arz ve inhâ olunmağla fîmâ-ba'd kendü hâlinde ırz ve edebiyile mukayyed olmak ve hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki bulunduğu mahallin kâdısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile mûmâ-ileyhin cerâ'im-i güzeştesine kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ve Rikâb-ı müstetâbım tarafına dahi ilm ü haberi i'tâ olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını mûmâ-ileyhin gûş-ı hûşına ilkâ-birle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mebnî nefy teklîfiyle ta'addî olunmamak bâbında.

Fî Evâhîr-i Ca Sene 228.

İlm ü haber Fî B Sene 27 kat'ı tobrasındadır.

[33/s.1-2] Bundan akdem Bilecik Müftîsi ve Nâ'ibi olan Seyyid Hüseyin nâm şahsın havene-i Devlet-i aliyyeden olan Kalyoncu Ali'nin tarafdârı olduğu inhâ olunmağla

tarîki hakk ve kendüsü dahi mü'ebbeden Magosa'ya nefy ü iclâ olunmak husûsuna irâde-i seniyye-i mülükânem ta'alluk etmekle merkûmun tarîk-i kazâda ulûfesi var ise rûzname-i kazândan yeri hakk ve mü'ebbeden Magosa'ya nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîf sudûru taraf-ı hazret-i fetvâ-penâhîden işâret buyurulmağla işâretleri mücebince merkûmun mü'ebbeden Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında Kocaili Sancağı Mutasarrıfı devletlü el-Hâc Azîz Ahmed Paşa hazretlerine hitâben iktizâ iden emr-i şerîf tasdîr ve irsâl olunmağla ber-mûceb-i işâret-i aliyye merkûmun tarîk-i kazâda ulûfesi var ise yeri hakk olunmasıçün Anadolu Askerî Rûzname-i tarafına ilm ü haberi verilmekle Rumili Askerî Rûzname-i'ne dahi ilm ü haber verildi.

Fî 15 Ş Sene 227.

**Kal'a-bend, der-zemân-ı kâ'im-makâm âlî-makâm Ahmed Şâkir Paşa
yessarallâhu mâ yeşâ ve mâ yürîd ve fî eyyân-ı Re'îsü'l-küttâb Mustafa Mazhar
Efendi nâle mâ bi temennâhu el-vâkı' Fî Evâ'il-i R Sene 227.**

[33/s.2-1] Limni ve Rodos Nâ'ibine hüküm ki,

Limni cezîresi sâkinlerinden Deli Mehemmed nâm şakî kendü hâlinde olmayup re'âyâ fukarâsına ta'addî ve tecâvüz ve umûr-ı mukâta'aya müdâhale ile mukâta'a-i mezbûre nizâmına külli halel tasarrufuna bâ'is-i harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr eylediğinden mâ'adâ re'âyâ fukarâsından bir-takrib dûn bahâ ile zahîre ahz ve adalara götürüp galî bahâ ile mugâyir rızâ-yı şâhânem fûrûht etmek misillü kâr-ı mekrûhu kendüsüne me'kel ittihâz etmiş olduğu beyânıyla merkûmun ibreten li'l-gayr li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mukâta'a-i mezbûrun mutasarrıfı tarafından bâ- takrîr istid'â olunmaktan nâşî vech-i meşrûh üzere merkûmun mütecâsir olduğu harekât-ı nâ-marziyyesine binâ'en li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın imdi senki Limni Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâyâ müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda

menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîfim ıtlâk ve bir-takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünde çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i(...) Sene 1227.

Bu husûsa dâ'ir tekrâr yazılan emr-i âlî-şân müsveddesi tobrada mahfûzdur.

Battâlı Fî R Sene 227. Kat'ı torbasındadır.

[33/s.2-2] Bergama voyvodası Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer dâme mecduhûya ve Balıkesri ve Rodos cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Balıkesri sâkinlerinden serdâr-ı sâbık Giridî-oğlu Süleymân ve Unabatan Ali nâm mefsedet-pîşeler dâ'î-i ikâz-ı fitne vü fesâd iderek ihtilâl-i beldeyi mûcib harekete ibtidâr ve umûr-ı mühimmenin ta'tîl ve te'hîrine bâdî etvâra ictisâr eyledikleri tahkîk ve ihbâr olduğuna binâ'en merkûmânın ibreten li's-sâ'irîn ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâlâri fermânım olmağın, imdi siz ki Kara Osmân-zâde ve Balıkesri Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz, merkûmânı ahz ve ocağ-ı âmîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan Rodos Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesiniz. Ve sen ki cezîre-i mezbûre Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûllerini Der-aliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbetle merkûmân bilâ-fermân salıverilmek ve yâhûd firârına ruhsat gösterilmek misillü vaz'ı tecvîz ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 1227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâil-i Ca Sene 227.

Bu mâddeye dâ'ir isti'lâmı hâvî emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâil-i Ca Sene 227.

Merkûm Unabatan Ali 'nin itlâkiyün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N Sene 227.

Battâlı Fî R Sene 227. Kat'ı tobrasında mahfûzdur.

[33/s.2-3] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Dervîş dâme mecduhûya ve Sinob Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Ocağ-ı âmîrem turnacılarından İznikmidli Hâcî Süleymân'ın hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylediğine binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî li-ecli't-te'dîb nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin bâ-takrîr istid'â itmekle merkûmun ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Sinop Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz ve ocağ-ı âmîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde kadruhûya terfikan kal'a-i merkûma nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-i mezbûreye vaz' ve habs-birle vüsûlünü mübâşir-i mezbûr ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbet ile merkûmu bilâ-fermân itlâk ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım.

Fî Evâhir-i S Sene 227.

Tashîh olan fermânına kayd olunmuştur.

Vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu nâtik Sinop Dizdârınain vârid olan arzına bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 R Sene 27.

Battâlı Fî R Sene 27. Kat'ı tobrasında mahfûzdur.

Itlâkiyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 27.

[33/s.3-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Arabkir kâdîsına hüküm ki,

Kuzâtdan Arabkirli es-Seyyid el-Hâc İsmâ'il hakkına râzî olmayup tarîkine mugâyir mansıb istid'âsını mübeyyin arzuhâl takdîmiyle Rikâb-ı hümâyûnumu tâ'cizden hâlî olmadığına binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzım gelmekten nâşî merkûmun maskat-re'si olan Arabkire nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulusî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile maskat-ı re'si olan Arabkire nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan maskat-ı re'si olan Arabkir'e nefy ü iclâyâ mübâderet eylesin. Ve sen ki Arabkir Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmun firârına irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Gurre-i M Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 11 R Sene 227.

Battâlı Fî R Sene 27. Kat'ı tobrasında mahfûzdur.

[33/s.3-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Sakız cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Der-alıyyem sâkinlerinden müderrisînden Mehemmed Emîn menzili civarında kâ'in Fatma nâm hâtûnun mutasarrıfa olduğu menzilin makarr-ı nisvân olan mahalline hilâf-ı şer' pencere güşâd etmiş ve merkûmun güşâd eylediği pencerelerinin men' ü def'içün taraf-ı şer'den bâ-i'lâm-ı şer' tenbîh olunmuş iken adem-i itâ'at-birle sedd

etmediğinden başka mezbûre Fâtma'yı darb-ı şedîd ile darb ettirdiğinden ve ol darbdan bir dişi dahi çıkmış olduğun mezbûre bâ-arzuhâl inhâ ve mezbûrenin inhâsı vâkı'a mutâbık olduğu beyânıyla merkûm Mehemmed Emîn li-ecli't-te'dîb Sakız Cezîresi'ne neyf ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l- fi'l Şeyhü'l-islâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâma'llâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş-ı merkûm mübâşeretiyle cezîre-i mezbûreye neyf ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, müderris-i mûmâ-ileyhi ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû[ya] terfîkan cezîre-i mezbûreye neyf ve irsâle müsâra'at eylesesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezbûrede menfiyyen meks ü ikâmet ettirüp vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesesin. Şöyle ki tama'-ı hâma meyl ile mezbûru bilâ-fermân itlâk olunmak ve yâhûd mezbûreye ruhsat gösterilmek misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 16 R Sene 227.

Bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâm itlâkı bâbında emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

Battâlî Fî R Sene 227. Kat'ı torbasındadır.

[33/s.3-3] Rikâb-ı müstetâbında çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Limni Kal'ası Dizdârlarına hüküm ki,

Vâlidem Sultân dâmet iffetühâ ve zâdet ismetühânın havâssından Tabânlu Ma'a Türkmânân-ı Bozulus sâkinân Ankara ve tevâbi' mukâta'ası ahâlîsinden Seyyid Musa Bey ve Karaoğlu el-Hâc Osmân nâm kimesneler kendü hallerinde olmayup dâ'i-i hâss-ı müşârun-ileyhânın ihtilâlini ve sekenesi olan ibâdullâhın pâ-zede-i hasâr olmasını müstelzim hareket-i nâ-marziyyeye cesâret etmiş olduklarından li-ecli't-te'dîb Kütahya Kal'ası'na neyf ü iclâlariçün dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Cebbâr-zâde Mîr Süleymân dâme mecduhûya hitâben bundan akdem sudûr eden

emr-i şerîfimin infâz ve icrâsı mümkün olmadığından mu'âhharan Ankara sancağı mutasarrıfı düstûr vezirim Abdurrahmân Paşa iclâluhûya hitâben sudûr iden emr-i şerîfim çavuş-ı mübâşir-i müşârun-ileyh tarafına lede'l-vüsûl müşârun-ileyh mezbûrânı huzûruna celb etmiş ise de menfâlarına göndermeyüp cünhaları olmadığı ...? bast eyledikleri ekâzib-i sarihâlârına ve haklarında olan inhâ mîr-i aşiret olan Hüseyin Bey'in ifk ü iftirâsı olduğunu beyân iderek istirhâm-gûne istid'âlarına müşârun-ileyh tarafından müsâ'ade olunarak keyfiyyet bu tarafa tahrîr olunmuş olduğuna binâ'en tarafeynin dahi Der-aliyyeme ihzârlarıçün mu'âhharan şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfim mücebince mezbûran Seyyid Mûsa Bey ve refiki el-Hâc ve huzûru olan [S. 4] merkûm Hüseyin Bey ile elli neferden mütecâviz aşiret ahâlîsi mübâşiri mürâfakatiyle Der-aliyyeye vürûd-birle ahâlî-i merkûm başka başka istintâk olundukda mîr-i aşiretleri olan merkûm Hüseyin Bey'in mugâyir-i emr ve rızâ hareket ve ...? mübeyyen olarak fîmâ-ba'd emr ü fermân-ı şâhâneme mugâyir hareket etmemeleri şartıyla nezre kat' ve te'lif-i beynlerine mübâderet olunmuş olup ancak mezbûran Seyyid Mûsa Bey ve refiki Karaoğlu el-Hâc Osmân te'dîb ve gûşâdî olunmadıkları hâlde mecbûl oldukları mefsedetin kemâ-fî's-sâbık icrâsını ve bu vechile perîşânî-i memlekete cesâret idecekleri nümâyan olmak mülâbesesiyle mezbûrân ıslâh-ı nefis idinceye kadar Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu vâlidem Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan Hüseyin dâme ulüvvühû bâ-tâkrir ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmân çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle merkûmları ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûllerinde merkûmânı dizdârı olduğun kal'a-ı merkûmeye vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârlarından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduklarını Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, merkûmların bilâ-fermân hâtve-i vâhide mahâll-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise be-her hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene 227.

Vüsûl ve kal'a-bend olduğunu nâtik Limni Dizdârına vârid olan arz mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 16 Ra Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.4-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve İstanköy Nâ'ibine hüküm ki,

Burusa â'yânı esbâk el-Hâc Ali bundan akdem â'yânlık tahsîliyçün ahâlîyi tahrîk ve bazı mahallerde mektûblar ve evrâk-ı sâ'ire ahz ve hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekete cesâretle Âsitâneye irsâl etmiş olduğundan Limni Cezîresi'ne nefy ve te'dîb edilmişiken Burusa sakînlerinden Simkeş Seyyid Mehemed nâm kimesne yine merkûmun hüsn-i hâline dâ'ir Rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâl takdîmiyle tasaddîye ibtidâr etmekden nâşi merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla merkûm Simkeş Seyyid Mehemed çavuş mübâşeretiyile İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan İstanköy Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki İstanköy cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin merkûmu ol tarafa vüsûlünde menfiyyen meks ve ikâmet idüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet? itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylesin Şöyle ki tama'-ı hâma tebe'iyet ve hâtır u gönüle ri'âyet ile mahall-i ahâre mürûruna irâ'et-i ruhsat misillü hâlet ve hareket vaz'ıyla vahîmü'l-âkıbe olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

Vüsûl ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 12 R Sene 227.

[33/s.4-2] Midillü cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Bursa sâkinlerinden Kütahyalı Mehemed ve Eskici Seyyid Mehemed Şâkir ve Şeyh Mehemed Sâdık ve Mehemed Beşe nâm kimesnelerin hilâf-ı rızâ-yı aliyem hareketlerine mebnî li-ecli't-te'dîb bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Ancak merkûmûn fîmâ-ba'd ırz ve edebleriyle mukayyed olup vazîfelerinden hâric umûra karışmamaları şartıyla afv ve itlâkları husûsuna irâde-i aliyem ta'alluk etmekden nâşî, sen ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmları kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen fermânım olmağın, imdi merkûmların bu vechle cerîde-i cerâyim-i sâbıkâlarına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukta şürût-ı itlâklarını merkûmların gûş-ı hûşlarına bir eyüce ifâde ve tefhîm iderek kayd-ı nefyden itlâk ve tâhliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

[33/s.4-3] Bir sûreti

İstanköy Cezîresi Nâ'ibine. Bursa sâkinlerinden Simkeş Seyyid Mehemed nâm kimesnenin itlâkıyçün ber-vech-i meşrûh.

[33/s.5-1] Köstendil Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidân Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Köstendil ve tevâbi'i metropolidi Afkasandbus? nâm râhib zimmetinde keşîşhâneleri akçesinden dolayı vâkı' olan ahz ve i'tâlarının rü'yet hesabıyçün Der-sa'âdetime celb ve ihzârı lâzimedden idüğü beyânıyla râhib-i mersûm Köstendil ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime ihzârı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmelerinden nâşî vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyile mersûmun Der-sa'âdetime celb ve ihzârı fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, râhib-i mersûm ol tarafda ahz ve yasakçı-yı merkûma terfîkan li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâra mübâderet ve avk ve te'hîriyle adem-i ihzârından mücânebet olunmak bâbında.

[33/s.5-2] İnöz Nâ'ibiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidân bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Andre adasında kâ'in manastır râhiblerinden olup el-hâletü hâzihî İnöz'de mütemekkin Dostliyus nâm râhib kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekete ibtidâr etmekde olduğundan bahsle râhib-i mersûm İnöz ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahâlde bulunur ise Yasakçı mübâşeretiyle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye değin Aynaroz cezîresinde vâkı' Lavra Manastırı Kulesine vaz' ve kulle-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere Yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahâlden ahz ve kulle-bend olunmasını fermânım olmağın, imdi sen ki İnöz Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mersûmu İnöz'de bulunduğu mahâlde ahz ve yasakçı-yı merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâline mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûlünde râhib-i mersûmu ahz ve manastır-ı mezkûr Kulesine vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkına ve bir tarafa firârına ruhsatdan [hazer] ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı R Sene 227.

[33/s.5-3]İbsala Nâ'ibiyle Aynaroz cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-aliyyemde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İbsala Kazâsına tâbi' ...? nâm karye mütemekkinlerinden Papa Yorgi nâm râhib kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûr ve âyînlerine münâfî harekete ictisâr eylediği beyânıyla mersûm karye-i merkûm ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahâlde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye değin Aynaroz cezîresinde kâ'in Hulyandar Manastırı kulesine vaz' ve kulle-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyle kulle-bend olunması fermânım olmağın, imdi sen ki İbsala Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin,

râhib-i mersûm bulunduğu mahâlde ahz ve yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûr kullesine vaz' ve kulle-bend ettirdüb bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı (...) Sene 227.

[33/s.6-1]Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyemde vâkı' Abacı Çeşmesi'nde sâkin mahalle imâmı olan Mehemmed Efendi demekle meşhûr kimesnenin hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bundan akdem bâ-emr-i âlî li-ecli't-te'dîb Midillü Cezîresi'ne neyf ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî merkûmun zevcesi Fâtıma nâm hâtûn ile çend nefer evlâdının Rikâb-ı hümâyûnuma tâkdim eylediği arzuhâllerinde merkûm nefy ve tagrîb olunalı müddet-i medîde olduğundan merkûm ol tarafda ve kendüleri dahi bu cânibde sefil ve ser-gerdân ve vücûhla merhamete şâyan olduklarından bahsile merkûmun cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve istirahat etmeleriyle, merkûm fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak ve ırz ve edebiyle mukayyed olmak şartıyla evlâdlarına merhameten cerâ'im-i güzeştesi afv olunup ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmun cürmü afv olduğđu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-i hûşuna ifâde ve tefhîm birle merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîli tâhliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 227.

[33/s.6-2]Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlılarından Edirne Bostacıbaşı Dağdeviren-zâde Mehemmed dâme mecduhûya ve Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Öteden berü Bahr-i Sefîd cânibinde husûle gelen revgan-ı zeyt Der-aliyyemden mâ'adâ mahall-i memnû' ve ale'l-husûs Bahr-i Siyâh tarafına gitmesi men'-i külli ile men' olunmuş ve bu husûsa cesâret idenlerin te'dîbât-ı lâyıkalı icrâ kılınacağı bundan akdem Silivri ve Tekfurdağı ve Şarköyü ve İnöz ve sâ'ir ol havâlîde vâkı' hükkâm ve zâbitâna evâmîr-i ekîde-i şâhânem ısdârıyla tenbîh kılınmış iken, hâlâ

Şarköyü â'yânı Milânî-zâde dimekle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayup emr-i ulû'l-emre adem-i ita'ât-birle birkaç mâhdan berü Akdeniz cânibinden Ayvalık ve Edremid kayıklarıyla Şarköyü ve Ergene iskelelerine külliyyetlü revgan-ı zeyt celb ve re'âyâ ile iştirâken Karadeniz sevâhilinde kâ'in Midye ve civârında olan kara iskelelerine leyl ü nehâr nâkl etdirdüğü tahkîk-kerde-i şâhânem olup merkûmun bu makûle hilâf-ı rızâ harekete ictisârına binâ'en te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzım gelmekden nâşî mezbûr Milânî-zâde li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin vüsûl-i emr-i şerîfimde â'yân-ı merkûm ahz ve tarafından dahi ademler terfîkiyle ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) zîde kadruhû mübâşeretiyle cezîre-i mezkûreye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezbûrede menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini merkûmla Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbet ile merkûm salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olmak misillü vaz'dan gâyet-ül gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 227.

İtlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

Battâhı Fî R Sene 227.Kat'ı tobrasında mahfûzdur.

[33/s.6-3]Rikâb-ı müstetâbımda bi'l- fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i sa'âdetimde Şehzâde medresesinde sâkin Mollâ Ahmed ve Mollâ Mustafa nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup hilâf-ı rızâ-yı aliyyem hareketleri bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühûye lede'l- ifâde nefy ü iclâları lâzım geldiğini ifâde etmeleriyle vech-i meşrûh üzere li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhû bâ-takrîr istid'â

etmekle merkûmân li-ecli't-te'dîb ıslâh-ı nefis oluncaya kadar çavuş mübâşeretiyle Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmları ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum cavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan cezîre-i mezkûra neyf ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp vüsûl ve ikâmet ettirüldüğünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma tebe'iyet ve hâtır u gönüle rağbetle bilâ-fermân ıtlâk ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsat misillü hareket vukûyla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 25 R Sene 227.

İtlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

Battâlî Fî R Sene 227. Kat'ı tobrasında mahfûzdur.

[33/s.7-1]Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'1 Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Sakız Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Ocağ-ı âmirem turnacılarından Rüstem nâm turnacının hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâ'en ıslâh-ı nefis idinceye kadar Sakız Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere merkûm ıslâh-ı nefis idinceye kadar ocakdan mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Sakız Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi mezbûr Turnacı Rüstem ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn [olunan] ( ) zîde kadruhûya terfikan cezîre-i mezbûre Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki, Dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin vüsûlünde merkûmu kal'a-i merkûma vaz' ve muhkem habs eyleyüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü Der-alıyyeme tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet- encâma

rağbet ile merkümü salıverilmek misillü hâlâta cesâret [ile] mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

Vüsûl ve kal'a-bend olduğunu nâtık vârid olan arz mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 27 R Sene 27.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N Sene 27.

[33/s.7-2] Dîvân-ı Hümâyûnumda bi'l-fi'l Çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Lefkoşa Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde sâkin etbâ' zümresinden Divriğili Uzun Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ tahrîk-i fesâd misillü harekât-ı reddiyyeye ictisâr eylediği tahkîk olunup merkûmun te'dîbiyle emsâli olan fesedenin terhîbi lâzımeden olmağla çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Kıbrıs'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkümü ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Kıbrıs'a nefy ü iclâya mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından ve mahall-i 'âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan ve yâhûd tama'a mebnî firâr ettirilmek misillü hâlet vukû'uyla mübtelâ-yı vehâmet olmakdan gâyet-ül-gâye tehâşî ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 27 R Sene 227.

Merkûmun vüsûl-i i'lâmı vârid olduğu tarihten senesi tekmiil olmadıkça pençe ve sahh-i âlî hâzır olur ise kaydı der-kenar olunmamak üzere sâdır olan emr-i âlî kaydı bâlâsına şerh verildi.

Fî 21 C Sene 227.

Bâ'z-ı şürût ile itlâk emri yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 28.

[33/s.7-3]Sakız cezâresi Nâ'ibine hüküm ki,

Der-aliyyem sâkinlerinden müderrisînden Mehmed Emîn zîde ilmühûnun hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en bundan akdemce bâ-işâret-i Şeyhü'l-İslâmî ve bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Sakız Cezâresi'ne nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî mûmâ-ileyhin zevcesi ( ) nâm hâtûn Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eylediği arzuhâlinde mûmâ-ileyh nefy ü iclâ olunaludan berü mezbûre çend-nefer evlâdıyla sefîl ve ser-gerdân ve kemâl mertebe-i zarûret ve ıztırâba dûçâr olup vechle merhamete şâyeste olduğundan bahsle mûmâ-ileyhin cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere afv ve itlâkı bâbında emr-i münîfim sudûrunu bi'l-fi'l-Şeyhü'l-İslâm Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fezâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhin cürmü afv ve itlâk olduğuna ma'lûmun oldukda, mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

[33/s.8-1]Alasonya Kazâsı Nâ'ibiyle Aynaroz Cezâresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitlerinin Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Alasonya Kazâsında kâ'in Aya Tanaş manastırı râhiplerinden Pro Gamnus Bevanikos nâm râhib kendü hâlinde ırz ve edebiyile mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekete cesâret etmekde olduğundan bahsle râhib-i mersûm Alasonya ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz cezâresinde vâkı' Lavra Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade

olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere mersûm bulunduğu mahâlde yasakçı mübâşeretiyle ahz ve manastır-bend olmasını fermânım olmağın imdi sen ki Alasonya Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mersûmu ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend itdirdüp bilâ-fermân itlâkdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i (...) Sene 227.

İtlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 27.

[33/s.8-2]Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-aliyyemde Boğaziçi'nde kâ'in Tarabya kâryesi mütemekkinlerinden Rûm ta'ifesinden Dimitraki nâm zimmî süfehâ makûlesinden olup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekâta cesâret etmekde olduğundan bahsle, mersûm Tarabya ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresinde vâkı' Lavra Manastır-ı Kulesine vaz' ve kulle-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyileistirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere mersûm yasakçı mübâşeretiyle ahz ve kulle-bend olunması fermânım olmağın, imdi zimmî-i mersûm bu tarafda ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrun kulesine vaz' ve kulle-bend itdirdüp bilâ-emr-i âlî itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

[33/s.8-3]Harput Kādîsına hüküm ki,

Sâbıkâ Âmid Müftîsi el-Hâc Hasan zîde ilmühûnun hilâf-ı emr-i rızâ hareketine binâ'en bundan akdemce şerefrîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince bâ-işâret-i Şeyhü'l İslâmî ve bâ-fermân-ı âlî Harput'a nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî mûmâ-ileyhin ilm ü salâhından ve müsian ü ihtiyârlığından bahsle hâline merhameten afv ve ıtlâkı bâbında sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından ve Çünkeş ve Ergene kâdîları câniblerinden vârid olan i'lâmât ve ahâlînin mahzârları vürûd eylediği atebe-i ulyâ-ı mülûkânemden irsâl ve istîzân-ı afv ve ıtlâkına izn ü ruhsat-ı seniyyem ta'alluk etmekle mûmâ-ileyhin vatan-ı aslîsi olan Amîd'de sâkin olup umûr-ı beldeye müdahale etmemek üzere afv ve ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle şeref-yâfte-i sudûr olan izn-i hümâyûn-ı şâhânem ve işâretleri mûcebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâyim-i güzêştesine kalem-i afv vu safh-ı mülûkânem keşîde kılındığı malûmun oldukda merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

Müftî-i merkûmun kemakân Harput'da ikâmetiyeçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 227.

[33/s.9-1] Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Bezzâzlar kethüdâsı sâbık Seyyid el-Hâc Mehemed Sâdık nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ dâ'vâ-yı müzevvire ile ızrâr-ı ibâd ve vekâlet ve şehâdet ile ashâb-ı hukûkun haklarını ibtâle ibtidâr etmekde olduğu bundan akdemce taraf-ı şer'den inhâ olunmakdan nâşî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli't-te'dîb Midillü'ye nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve iyâl u evlâdı Dersa'âdetime sefil ve ser-gerdân ve vücûhla şâyeste-i merhamet olduklarından bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun iyâl u evlâdı bâ-arzuhâl istid'â etmeleriyle husûs-ı mezbûr atebe-i ulyâ-i şâhâneme arz ve istîzân olundukda

ba'de'l-yevm umûrundan hâric maslahata müdâhale eylememesini ve nâsı ızrâr için mehâkim ve sâ'ir devr-i ebvâb eylememek ve eğer ider ise âhar gûne te'dîb olunacağı beyânıyla ıtlâkı emri virile deyü hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem şeref-yâfte-i sudûr olmağla şeref-rîz-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûm Mehemmed Sâdık bundan sonra umûrundan hâric maslahata müdâhale ve nâsı ızrar için mehâkim ve devr-i ebvâb eylememek ve ider ise âhar gûne te'dîb olunmak şartıyla cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı hümâyûnum keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin malûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-i hûşuna etrâfıyla telkîn ve tefhîm birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i Ca Sene 227.

[33/s.9-2] Karaman Vâlîsine ve İnsuyu Nâ'ibiyle Lefkoşa Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rum patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İnsuyu Kazâsına tâbi' Şile kâryesi mütemekkinlerinden ve Rûm tâ'ifesinden Fidancı oğlu İstigfani ve Ma'denci Bevan nâm zimmîler kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfî evzâ'a cesâret etmekde oldukarı beyânıyla mersûmlar karye-i merkûm ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Kıbrıs'da vâkî' Kikko Manastırı'na manastır-bend olunup ıtlâkları husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında sen ki vezîr-i müşâr-un-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyile ahz ve manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve İnsuyu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsiz, mersûmlar ahz ve yasakçı-i merkûma terfîkan Kıbrıs'a nefy ve irsâline mübâderet eyleyesiz. Ve sen ki Lefkoşa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûllerinde mersûmları manastır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend ettirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

[33/s.9-3] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

Ma'den-i Hümâyûnumda Keban ma'deni ahâlîsinden Hâcî İsmâ'il nâm müfsid fi'l-asl müteveffâ Abdi Paşa zamanında vekil-harc iken vazîfesinden hâric maslahata müdâhale etmekden nâşî icrâ-i te'dîbi havfindan firâr ve altı yedi seneden berü Mısır tarafına geşt ü güzâr ile bu esnâda Der-sa'âdetime gelüp mesbûk olan fesâdına mebnî hâlâ ma'den-i hümâyûnum emini mîr-i mîrân-ı kirâmdan Ahmed dâme ikbalühûnun hengâm-ı emânetinde ma'dene gidemeyeceği hulyâsıyla mukaddemlerde ma'denden tard ve teb'îd olunmuş ehl-i İslâm ve re'âyâdan derme çatma birkaç nefer müfsid ile bi'l-ittifâk kendülerinin memleketlerine gitmelerine vesîle olmak için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin izni ile yerine âharını nasb ettirmek dâ'iyesiyle iki def'a mübârek Rikâb-ı taleb-me'âb-ı şâhâneme ref'-i ruk'a-ı iştikâyâ cesâret eylediğinden merkûm ile avânesi buldurulup darbhâne-i âmîremde habs ile tahkîk-i maddeye dikkat olunmasına irâde-i hümâyûnum müte'âllik olup ol bâbda sâdir olan emr-i hümâyûnum mücebince merkûm Hâcî İsmâ'il ve rüfekâsından bir nefer ma'denciden ele götürülüp mahbese ilkâ ile husûs-ı mezkûr kendülerden ve erbâb-ı vukûfdan taharrî olundukda bunların vâkî' olan iştikâlarından aslı ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin fukarâya zulm ve ta'addîsi olduğu tahkîk olduğuna binâ'en müfsid-i merkûmların bu gûnâ nâ-hem-vâr harekâta cesâretleri icrâ-yı te'dîblerini îcâb etmiş olduğu beyânıyla fîmâ-ba'd bu makûle hareketden mübâ'adet eylemeleriyçün ıslâh-ı nefis idinceye değin merkûm Hâcî İsmâ'il ile refîkı olan ma'denci zimmî, çavuş mübâşeretiyile Bozcaadaya nefy ü iclâ olunup ıtlâkı husûsu darbhâne-i âmîrem tarafından inha olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i devlet-i aliyemden darbhâne-i âmîrem nâzırını Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûm Hâcî İsmâ'il [s.10] ve refîki zimmînin mütecâsir oldukları harekât-ı nâ-marziyyelerine binâ'en çavuş mübâşeretiyile Bozcaadaya nefy ü iclâları fermânım olmağın, sen ki çavuşbaşı-ı mûmâ-ieyhysin, merkûm ile zimmî-i mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb cezîre-i mezkûreye nefy ve irsâline mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vüsûllerinde menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet ettirdüp bilâ-fermân ıtlâkları ve bir tarafa salıverilmelerine ruhsatdan mücânebet ve vüsûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-

aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmların bilâ-fermân bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 227.

Merkûm Hâcî İsmâ'il ve mesfûr ma'denci dahi cezîre-i mezbûrede menfiyyen meks ve ikâmet ettirildiğini nâtık Bozcaada Nâ'ibinin vârid olan i'lâm-ı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 Ca Sene 227.

Merkûmların ıtlâkıyçün mu'ahharan emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 27.

[33/s.10-1] Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde fi'l-asl Molova Kazâsı mütemekkinlerinden olup, el-hâletü hâzihî Der-sa'âdetimde geşt-i güzâr üzere olan Acı Penayot nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekâta cesâret etmekde olduğu beyânıyla, mersûm Der-aliyyem ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediklerine binâ'en vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyle ahz ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi zimmî-i mersûm bu taraftan ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-yı merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve irsâl olunmağla, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mersûmu kal'a-i mezkûra vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve hâtve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

[33/s.10-2] Bosna Mollasına ve bi'l-fi'l Rikab-ı hümâyûnumda çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya hüküm ki,

Bosna eyâletinde vâkı' Usturumca Kal'ası sâlyâneçisi Hüseyin nâm kimesnenin mübârek rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsrevâneme ref' ve takdîm eylediği arzuhâl mefhûmunda kal'a-i merkûme muhâfazasına me'mûr-birle neferâtının müstehak oldukları iki bin beşyüz guruş mevâciblerinin senedini tanzîm ve mahallinden istîfâ ile neferât-ı merkûmeye teslîm eylemek üzere kendüsü bir sene mukaddem Der-sa'âdetime vürûd idüp ancak fi'l-asl Bosna sâkinlerinden olup bir müddetden berü Der-aliyyemde ikâmet üzere olan Güğüm-oğlu Mehemed Bey nâm kimesne mevâcib-i mezkûrun senedini tanzîm ve bir-takrîb mahallinden ahz ve kabz eylediği lede't-tahkîk zâhir olduğuna binâ'en li-ecli't-tahsîl mîr-i merkûm habs olunmuş ise de kemâl-i ta'annüdünden edâsına tereddüd ve muhâlefet eylediğini inhâ ve ol bâbda inâyet istid'â merkûm Mehemed Bey sâlyâneçisi-i merkûma mukaddemâ mîrî Kâtibi huzûrunda lede't-terâfu' nizâ'ları şer'an fasl olunamayup tanzîm olunan sened mûcebince neferât-ı merkûmenin şâbcı? bazirgân tarafından havâle olunan mevâciblerden iki bin şu kadar guruş Mehemed Bey'in zimmetine geçmiş olmak iktizâ edeceği siyâk-ı hâlden nümâyan olmak mülâbesesiyle bundan altı yedi mâh mukaddem merkûm Mehemed Bey habs olunup kabzını i'tirâfına mebnî bin beşyüz guruş te'diye-birle ol vakt merkûmun sebîli tahliye olunmuş ve meblağ-ı mezbûr sâlyâneçisi-i merkûma te'diye kılınmış idi. Ancak sâlyâneçisi-i merkûm kusûr akçeyi dahi iddi'âya ibtidâr ve mezbûr Mehemed Bey inkârda ısrâr eylediğine ibtina' tekrâr hayf olunup üç mâhtan berü mahbûsen ikâmeti ihtiyâr ile meblağ-ı bâkî ve mezkûru vermekte ta'annüd üzere olup sâlyâneçisi-i merkûm bu def'a dahi ref'-i ruk'a-i istirhâma mübâderet eylediğinden başka sâ'ir ba'z-ı matlûbatı? ashâbı dahi arzuhâl takdîminden hâlî olmayup her ne kadar habsde tevkîf olursa ta'annüde ...? maslahat kesilmeyeceği ve sâlyâneçilerden tezvîrât ve mel'anet der-kâr? ve matlûbatları Bosna kılâ'ı neferâtının mevâciblerinden olan? olup mîr-i merkûm dahi Bosna ahâlîsinden ve ol tarafda mukâta'a ve emlâk mutasarrıfı makûleden ol taraftan zimmetinde olan akçe mahallinde kendüden tahsîl ve ashâbına teslîm-birle fîmâ-ba'd Âsitâneye koyvirilmemek üzere mübâşir terfikiyle memleketi olan Bosna'ya irsâl olundukta bu tarafda olan fesâd fasl u kâl-birle ber-taraf olacağı beyânıyla ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda baş defterdârım olan Mîr Mehemed Emîn Ra'ûf dâme ulüvvûhu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî merkûm

Gügüm-oğlu Mehmed Bey Der-sa'âdetimde oldukça umûr-ı memlekete ta'arruz ile ihtilâli mûcib hâlâta tasaddîden hâlî olmayacağına binâ'en ve salyâneci-i merkûm ile nizâ'ı mûnkatı' olduğuna ibtinâ'en der-kâr olan kîl u kâlin ber-taraf olması zımnında mîr-i merkûmun çavuş mübâşeretiyile Bosna'ya nefy ve irsâli fermânım olmağın, imdi sen ki çavuş-ı mûmâ-ileyhsin, mîr-i merkûmu ma'rifetinle ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olan ( ) çavuş zîde kadrühû ile Bosna'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl [ve] ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ri'âyet ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle bilâ-emr-i âlî itlâkıyla mahall-i âhara harekete ruhsat gösterilmek lâzım gelür ise hakkında vehâmeti müntic olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 12 Ş Sene 227.

[33/s.11-1] Dergâh-ı mu'allâm Kapucubaşlarından Edirne Bostancıbaşı Dağdeviren-zâde Mehmed dâme mecduhûya hüküm ki,

Şarköyü â'yânı Milânî-zâde'nin bundan akdemce hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete cesâreti inhâ olunmaktan nâşî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûmun hakkında olan inhâ ifk ü iftirâdan ibâret olduğundan bahsle afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-i'lâm istid'â ve istirhâm olduğuna binâ'en fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı, sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukça mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfime mebnî nefy teklîfiyle müdâhale olunmamak bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 27.

[33/s.11-2] Zikr-i âti kurânın tâbi‘ olduğu kazânın Nâ’ibiyle Bozcaada Nâ’ibine hüküm ki,

Şarköyü Kazâsı havâlisinde kâ’in Uçmakdere kâryesi mütemekkinlerinden Papas oğlu İbroz? ve Sefiya? oğlu Penayot ve İstirine? kâryesi mütemekkinlerinden Bemandı oğlu Kostanti ve Nefer oğlu Kani nâm zimmîler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup hilâf-ı fermânım ve münâfi-i rızâ-yı şâhânem ve bundan akdem bârgîr ve katırlarıyla mahall-i memnû‘aya hufyeten revgan-ı zeyt bey‘ ve fûrûhtuna cesâret eyledikleri bâ-i‘lâm inhâ olunduğuna ve bu makûle mahall-i memnu‘aya revgan-ı zeyt fûrûhtuna cesâretleri te’dîblerini îcâb etmiş idüğüne binâ’en çavuş mübâşeretiyile mersûmların li-ecli’t-te’dîb Bozcaada’ya nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mersûm dört nefer zimmîler buldukları mahalden ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta’yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Bozcaada’ya nefy ve irsâl ittürdüb bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa salıverilmelerine mücânebet ve ikâmet etdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i‘lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama‘-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mersûmların bilâ-ıtlâk bir tarafa firârları lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 27.

Menfiyyen meks ve ikâmet ettirildiğini nâtık Bozcaada Nâ’ibinden vârid olan i‘lâm mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 14 Ca Sene 227.

İtlâk olunmuşlardır.

Fî Evâhir-i N Sene 32.

[33/s.11-3] Limni Kal‘ası Dizdârına Hüküm ki,

Uncu esnâfindan olan Kapulu Seyyid Abbâs ve Düğmeci Seyyid İbrâhim nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup ekmek maddesinin ihlâl ve ifsâdına ictisâr

etmekde oldukları tahkik olunup bu makûle fesâdenin icrâ-yı te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzîmeden olmağla li-ecli't-te'dîb kapukethüdâsı ve harbeci mübâşeretiyle merkûmân Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmân, mübâşir ta'yîn olunan kapukethüdâsı ve Harbeci mübâşeretiyle kal'a-i merkûma irsâl olunmalarıyla vüsûllerinde kal'a-i merkûma vaz' ve muhkem habs ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb firârlarından ittikâ ve mubâ'adet ve vüsûllerini Der-sa'âdetime tahrîr ve inhâya müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki tama'a meyl ve rağbetle merkûmlar firâr itdirilmek misillü vaz' vukû'uyla mübtelâ-yı vehâmet olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fi Evâsıt-ı R Sene 27

Vüsûl ve kal'a-bend itdirildiğini nâtik Limni Dizdâr'ının vârid olan arzâsı bâ-fermân-âlî şerh verildi.

Fî 15 Ca Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâklarıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

[33/s.11-4] Hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Ayasofya Şeyh'inin hizmetinde olan Ürgübî Molla Halil nâm şahs kendü hâlinde olmayup hilâf-ı emr u rızâ harekete ibtidâr eylediğine binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzîmeden olduğu beyânıyla merkûmun çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim isdârını bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle çavuş mübâşeretiyle işâretleri mücebince Limni Cezîresi'ne [s.12] nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâyâ

müsâra'at eylesin. Ve sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme [i'lâma] mübâderet eylesin. Şöyle ki merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 227

Menfiyyen meks ve ikâmet ettirildiğini nâlık Limni Nâ'ibinden vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 14 Ca Sene 227.

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i N Sene 32.

[33/s.12-1]Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Bicân Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın masraflığı hizmetinde olan Eyüb sâkinlerinden Ahmed nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekete ictisârına binâ'en sâdır olan emr-i şerîf ile li-ecli't-te'dîb bundan akdem Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûmun afv ve ıtlâkını sultân-ı müşârun-ileyhâ iltimâs eylediğinden bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu sultân-ı müşârun-ileyhâ kethüdâsı olan a'zâm-ı ricâl-i Devlet-i aliyyemden Ahmed Azmî dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere fimâ-ba'd hilâf-ı emr ü rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cürmü afv olunmağla ıtlâkı fermânım olunmağın, imdi ba'de'l-yevm rızâ-yı mülükânemin hilâfı hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-i hûşuna ifâde ve telkîn birle kayd-ı nefyinden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

[33/s.12-2]Sinop Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Ocağ-ı âmirem turnacılarından İznikmidli Ser-turnâyî Pehlivân Hâcî Süleymân zîde mecduhûnun bundan akdemce hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekete cesâreti beyânıyla li-ecli't-te'dîb Sinob Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunması husûsu ocağ-ı âmîrem tarafından bâ-takrîr inhâ olunmakdan nâşî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle kal'a-i merkûmeye nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de mûmâ-ileyhin iyâl u evlâdı bu tarafda ve kendüsi kal'a-i merkûmede sefil ve ser-gerdân ve şâyeste-i merhamet olduklarından fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla iyâl u evlâdlarına terahhumen afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere fîmâ-ba'd mugâyir-i emr ü rızâ hareketde bulunmamak şartıyla cürmü afv olunmağla ıtlâkı fermân olmağın, imdi mûmâ-ileyhin şürût-ı mezkûre ile cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkı mûmâ-ileyhin gûş-i hûşuna ifâde ve telkîn birle kal'a-i merkûmeden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

[33/s.12-3]Biga Kazâsı Nâ'ibiyle Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Biga Kazâsı sâkinlerinden Tüfenkci Seyyid İbrâhim nâm şahs ırz ve edebiyile mukayyed olmayup müfsid ve muharrik makûlesinden olduğuna binâ'en fukarâ-yı ra'ıyyetden nice bî-cürm mazlûmları tekdîre ve ehl-i örfe gamz ve tecrîm ve ihlâl-i nizâm-ı memleket ile umûr-ı mühimme-i seferiyenin ta'tîline cesâret etmekde olduğundan merkûmun şürûr ve mefâsidinden fukarâ-yı ra'ıyyet ve sekene-i memleketin emn ü ıstirâhatleri külliyyen meslûb olduğundan bahsle merkûmun bilâd-ı uhrâya nefy ve tagrîbiyle mekr ve şerrinden fukarâ-yı ra'ıyyetin istihlâsı husûsu kazâ-i mezbûr tarafından bu def'a Der-sa'âdetime takdîm olunan i'lâm ve ahâlînin mahzar-gûne arzuhâlleri me'âlinden müstebân olduğuna, bu misillü bir ziyân ve fesâdâta ictisârlarıyla emniyyet ve ıstirâhat-ı ibâdullâhı meslûb idenlerin te'dîbât-ı lâyikâlarına ibtidâr olunması lâzımeden olmağla, li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile merkûmun Midillü Cezîresi'ne neyf u iclâsı fermânım olmağın, imdi

sen ki Biga Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, müfsid-i merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb cezîre-i merkûmeye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Midillü Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet [s.13] ettirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, hâtır u gönül ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkından vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 27.

Tashîh olunduğu vechle tebdîl olunup başka kayd olunmuşdur.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 16 Ca Sene 227.

[33/s.13-1]Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Yobaz gürûhundan Hasan ve İsmâ'il ve Mustafa nâm üç nefer eşhâs kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed olmayup bu esnada hocalarının oğlunu hilâf-ı şer'-i şerîf ef'âl-i şenî'a kasdıyla iğvâ ve tahrîk misillü harekete cesâret eyledikleri ve merkûmlar talebe-i ulûmdan olmayup yobaz gürûhundan olmalarıyla li-ecli't-te'dîb nefy ü iclâlâları husûsu makâm-ı meşîhatden iş'âr olunmuş olduğu beyânıyla merkûmların çavuş mübâşeretiyile Rodos Cizîresi'ne nefy ü iclâlâları bâbından emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere çavuş mübâşeretiyile nefy ü iclâlâları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmları Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde menfiyyen ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet

etdirdüb bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmların bilâ-fermân bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 1227.

Menfî-i merkûmun ta'yîn olunan çavuş mürâfakatiyle menfâlarına giderler iken râh-ı râstları olan Sakız'a lede'vürûd hâlâ Mısır Vâlisi vezîr-i mükerrem sa'âdetlü Ali Paşa hazretleri cânibine azîmet üzere olup cezîre-i mezbûrede tüfenk-endâz olan asâkir bölükbaşısı menfî-i merkûmları ma'iyetinde tevkîf etmiş olduğunu çavuş-ı merkûm meclis-i şer'de lede'l-ifâde taraf-ı şer'de adem irsâl olunmuş ise de bölükbaşısı-i merkûm ba'z-ı ...? ile teslîm ettiğini nâtık Sakız Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 16 Ca Sene 27.

[33/s.13-2] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Magnisa Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Rumili Kādîaskeri Seyyid Mehemed Nureddîn Efendi'nin ba'z-ı nâ-hem-vâr etvâra ve ibâdu'llâha zulm ve ta'addîsi ve hilâf-ı rızâ hareketi takrîbiyle Magnisa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ve işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle Magnisa'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Magnisa'ya irsâl ve iclâya müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vüsûlünde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından tehâşî ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşir-i çavuş ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Magnisa Nâ'ibinden vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 18 Ca Sene 227.

[Bâ]-hatt-ı hümayûn ıtlâkıçün emr yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M Sene 230.

[33/s.13-3]Mar'aş Kazâsı Nâ'ibiyle Magosa Kal'ası Dizdârına hükümki

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhibinin Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Mar'aş Kazâsı mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Tobal-oğlu Kigoron? nâm [zimmî] kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup âyînlerine münafî harekete ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem fukâra-yı ra'iyyeti ızrâr ve tekdîr ile ihlâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi ictisâr etmekte idüğü inhâ olduğundan bahsle, mesfûr Mar'aş ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise mübâşir ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsunu râhib-i mersûm yine memhûr arzuhâliyle istirhâm etmedikçe müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî, mersûm bulunduğu mahalde mübâşir ma'rifetiyle ahz ve Magosa Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Mar'aş Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve ta'yîn olunan mübâşir-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun vüsûlünde mesfûru kal'a-i mezbûreye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

Tekrar emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.13-4] Karaman Vâlîsi vezîrim Ali Paşa iclâluhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Larende Kazâsı Nâ'ibi Mehemed Esâd ve müftîsi Hâcî Ömer'in hilâf-ı rızâ-yı harekete ibtidârları cihetiyle merkûmlar cümle ahâlî ve fukâra-yı re'âyânın istid'â ve

iştikâlarına mebnî azl ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından bâ-buyuruldu Magosa'ya irsâl olundukları beyânıyla merkûmların Magosa'da muhâfazaları zımnında nefy ü iclâlariyçün emr-i şerîfim sudûrunu bu def'a tarafından Der-bâr-ı şevket-karârıma tevârüd iden tahrîrât [s.14] me'âlinden müstebân olup mûmâ-ileyhimânın mahall-i mezkûra nefy ü iclâlari bâbında emr-i şerîfim ısdârını bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince nefy ü iclâlari fermânım olmağın, imdi merkûmânın menfâlarına vüsûllerini mübeyyin mahallinden vürüd iden i'lâmı Der-sa'âdetime takdîme müsâra'at eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûmânı Magosa'da menfiyyen meks ve ikâmet itdirdüp bilâ-fermân itlâklarından ve mahall-i âhara hareketlerine ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûllerini müşârun-ileyh tarafından îsâle me'mûr mübâşirleriyle i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

Menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Lefkoşa Nâ'ibinden vârid olan i'lâm-ı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 19 B Sene 227.

Hatt-ı hümayûn ve bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 27.

[33/s.14-1]Midillü Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından otuzbir bölüğün sâbıkâ mütevellîsi olan Emin nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete cesâretlerine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Midillü Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş idi. Ancak merkûm ıslâh-ı nefis idüp fimâ-ba'd mugâyir-i emr ü rızâ hareketde bulunmayacağına ba'z-ı kimesneler tekeffül eylediği beyânıyla merkûmun iyâl u evlâdına merhameten cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Dervîş Ali dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i

meşrûh üzere afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmun cürmü afv ve itlâk olunduğu ma'lûmun oldukda merkûmu kal'a-yı merkûmeden itlâk ve sebîlin tahliyyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

[33/s.14-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Mora Cezîresi'nde kâ'in İnebolu ve Arhos Nâ'iblerine hüküm ki,

Mora ahâlîsinden bundan akdemce vâlîlerinden vâkı' olan iştikâları sıdk ve kizbe? ihtimâli olduğuna binâ'en husûs-ı mezbûre umde-i ricâl-i Devlet-i aliyemden mahsûs Yusuf Âgâh dâme mecduhû ta'yîn olunup taharrî ve tahkîk birle zahîre ihrâcına i'tinâ olunmakda iken İnebolu sâkinlerinden Molla Şerîf ve İhtiyâr el-Hâc Abdi ve Cebecibaşı Dervîş Ali ve Arnavud-zâde Molla Yûsuf dimekle ma'rûf kimesneler ve Arhos Kazâsı mütemekkinlerinden Yorgaki Papa nâm râhib kendü hâllerinde olmayup tekrâr Rikâb-ı kamer-tâb-ı husrevâneme arzuhâl takdîmine ictisâr ile ta'cizden hâlî olmadıklarına binâ'en mezkûrlar ile mesfûr râhibin vatan-ı aslîleri olan İnebolu ve Arhos kazâlarına nefy ve irsâlleri husûsuna irâde-i seniyyem müte'âllik olmağla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle mezbûrûn Şerîf ve Hâcî Abdi ve Dervîş Ali ve Molla Yûsuf vatan-ı aslîleri olan İnebolu'ya ve râhib-i mesfûr dahi Arhos'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmûn ile râhib-i mesfûru ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan vatan-ı aslîlerine nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve siz ki İnebolu ve Arhos Nâ'ibleri mûmâ-ileyhimasız, vüsûllerinde merkûmûn ile mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüb vüsûl ve ikâmetlerini mübâşir-i merkûm ile Der-alıyyeme i'lâma müsâra'at ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

İş bu emr-i âlî geri gelüp bâ-fermân-ı âlî battâlde hıfz olunmuştur.

[33/s.14-3] Zikr-i âtî zimmînin olduğu mahallin Kādîsına ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Fi'l-asl Kalonya Kazâsına tâbi' Ahorna? Kâryesi mütemekkinlerinden olup El-hâletü hâzihî serseri geşt ü güzâr iden Kori?-oğlu Dimitraki nâm zimmî kendü hâlinde olmayup zümre-i eşirrâdan olduğundan Ayvalık mütemekkinlerinden İştirati ve Aci Yeraşkiri? ve Yorgaki ve Aci Mihâl nâm zimmîlerden hukûk edâsına dâ'ir hilâf-ı inhâ iki kıt'a mübâşirle evâmîr-i aliyye ısdârıyla mersûmlara gadre tasaddî etmiş olduğundan ve mesfûrun eşirrâdan olduğunu Kalonya ve Molova Nâ'ibleri dahi i'lâm eylediklerinden başka mesfûrun hâl ve keyfiyyeti Rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tarafından dahi bi'l-isti'lâm tahkîk olunmuş olduğun zimmî-i mesfûrun te'dîbi ile emsâlinin terhîbi lâzım gelmekle mesfûrun hilâf-ı inhâ istid'âsına mebnî ber-vech-i muharrer ısdâr etdirdiği evâmîr kaydları ref' u terkîn olmağla mesfûrun li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mersûmu kal'a-i merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir-takrîb firârından hazer ve mücânebet [s.15] vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesesin. Şöyle ki mesfûrun bilâ-fermân hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 227?

Te'kîdi hâvî emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

Battâlı Fî Evâhir-i Ca Sene 227. Kat'ı tobrasında mukayyedir.

[33/s.15-1] Limni ve İstanköy Nâ'iblerine hüküm ki,

Limni Cezîresi mukâta'asının mübâya'ası sâ'ir mahâll ve mukâta'at misillü ehl-i İslâm ve re'âyâya insâf olarak voyvodası ma'rifetiyle rü'yet ve tanzîm oluna gelüb âharın müdâhalesi îcâb etmez iken cezîre-i merkûme sükkânından Ahmed Efendi nâm müfsid kendü hâlinde olmayup mübâya'a husûsunu fukarâ-i re'âyâya tahmîl

dâ'iyesiyle ahâlîyi tahrîk ve îkâz-ı fitne ve fesâd iderek mücerred hazz-ı nefis ve cerr-i menfa'ati zımnında re'âyâ-yı mersûmeyi gûnâ-gûn tecrîm etmekte olduğundan gayrı umûr-ı mukâta'aya dahi ta'arruz ile mal-ı mukâta'anın kesr ü tedennîsine bâ'is olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb bilâd-ı ba'îdeye nefy ü iclâ olunması mâlikâne mutasarrıfı tarafından inhâ olunmağın, Nâ'ib-i merkûmun ıslâh-ı nefis oluncaya dek li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Limni Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsına müsâra'at eylesin. Ve sen ki İstanköy Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet etdirdüp bilâ-emr-i âlî itlâk ve bir-takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîr ve iş'âra mübâderet eylesin. Şöyle ki merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

Menfâsının Sakız 'a tahvîliyüün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.15-2] Dîvân-ı Hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Tire Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Anadolu Kâzaskeri Köstendilli Tahir Efendi'nin nâ-becâ hareketine binâ'en emr u irâde-i şâhânem üzere arpalığı olan Tire Kazâsına nefy ve tekâ'üden ikâmeti bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile Tire'ye nefy ve tekâ'üden ikâmeti fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyile kazâ-ı mezbûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde Tire'de tekâ'üden meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından mücânebet ve vüsûlünü mübâşir çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâm ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 29 C Sene 227.

Akhisar Kazâsında ikâmet etmesiyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za Sene 228.

[33/s.15-3]Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Tatar Pazarı Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Müderrişinden Kara Halil Efendi-zâde hafîdi Dervîş Mehemmed Es'ad kendü hâlinde olmayup nâ-becâ harekete mâ'il olduğuna binâ'en teb'îdi lâzım olmağla çavuş mübâşeretiyle Tatar Pazarı'na nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle Tatar Pazarı'na nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan kazâ-ı mezbûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Tatar Pazarı Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet etdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile mahall-i âhara imrârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.15-4]Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Bundan akdem mahrûse-i Bursa ahâlî ve seknesi â'yânların dest-i ta'addî ve mezâliminden rencide olup â'yânların tebdîli lâzım geldiğinden ve â'yânlık için Bursa vücûhundan bazıları tarafdârlarıyla â'yânlık tahsiline müteşebbis olduklarından ve mahrûse-i Bursa'da tekevvin iden ihtilâl ve münâfese Hâcî Ali'nin eli altından olduğu zu'muyla bâ-fermân-ı âlî Limni Cezâresi'ne nefy ve tagrîb olunmuş idi. Taraf-ı devlet-i aliyemden mahsûs mübâşir ta'yîni ile hakikat-ı madde zahîre ihrâc olundukda mûmâ-ileyhin bu bâbda medhâli olmadığı mübâşir-i mûmâ-ileyhin inhâsından müstebân olduğundan mûmâ-ileyh misillü bî-cürm olanların nefy ve tagrîbi lâzım gelmediğinden afv ve ıtlâkı husûsuna irâde-i şâhânem müte'âllik olup bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı mülûkânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûm afv ve ıtlâk olduğuna ma'lûmun olduğunda merkûmun kayd-ı nefyinden tahliye-i sebiline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

[33/s.16-1]Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Rodos kal'ası dizdârına hüküm ki,

Der-alıyyemde Re'isler Kethüdâsı olan Mustafa nâm kimesne kendü hâlinde olmayup bu def'a ordu-yı hümâyûnuma bahren irsâl olunan asâkirin ba'zılarına nâ-sezâ kelîmât ile tenfîr ve ihtilâline cesâret eylediğine binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzım geldiğinden li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhû bâ-takrîr istid'â etmekle merkûm ıslâh-ı nefis idinceye kadar çavuş mübâşeretiyile Rodos Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Rodos Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûm Mustafa'yı kal'a-yı mezbûreye vaz' ve muhkem habs eyleyüp vüsûl ve kal'a-bendini çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki tama'-ı hâma meyl ile merkûmu bilâ-fermân ıtlâk etmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 27.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd dizdâr-ı kal'a ve sâ'ir muvâcehesinde kirâ'et ve mazmûn-ı emr-i âlî-şân tefhîm olduğu mücebince imtisâl idecekleri Rodos Kazâsı'ndan vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 26 Ca Sene 27.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B Sene 27.

[33/s.16-2]Tatar Pazarı Nâ'ibiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri arzuhâllerinde Tatar Pazarı Kazâsında mütemekkin Rum tâ'ifesinden Yorgaki nâm zimmî kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekete ictisâr etmekde olduğundan bahsle mesfûr Tatar Pazarı ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vâkı' Lavra Manâstırı Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsa'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyle ahz ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Tatar Pazarı Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.16-3] Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Limni Cezîresi sükkânından Ahmed Efendi nâm kimesne kendü hâlinde olmayup mugâyir-i emr ü rızâ harekete ictisârına binâ'en çavuş mübâşeretiyile İstanköy Cezîresi'ne bâ-fermân-ı âlî nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî sen ki Sakız Cezîresi Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehemmed Rıza zîde ilmühûsün, Rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında merkûm Ahmed mübâşiri çavuş ile bahren râkib olduğu kayık ile mahall-i menfâsına gider iken muhâlif hava ile Çeşme limanına dühûl ve andan Sakız'a mürûr ile kemâl-i mertebe nâ-tüvân oldukları beyânıyla menfâsının Sakız'a tahvîli bâbında emr-i şerîfim sudûrunu recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz etmekle merkûmun menfâsının Sakız'a tebdîli fermânım olmağın, imdi sen ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin, keyfiyyet malûmun oldukda merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i âlî itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

Merkûm Ahmed Efendi mukaddemâ menfâsı olan İstanköy Cezîresi'ne vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 6 B Sene 27.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B Sene 27.

[33/s.17-1] Balıkesri Nâ'ibine hüküm ki,

Balıkesri serdârı sâbık Giridî Süleymân'ın bundan akdemce fukarâ-yı ra'iiyyete zulm ve ta'addîsi inhâ olunmakdan nâşî merkûmun li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sâdır olup mu'âhharan merkûm Giridî Süleymân'ın hüsn-i hâlini ve Balıkesri â'yânı Yakub oğlu Hâcî Hüseyin'in sû-i hâlini mübeyyin vâkı' olan inhâ ve iştikâyâ mebnî husûs-ı mezbûrun tahkîk ve isti'lâmı bâbında bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimin vüsûlünden bahsle mûmâ-ileyh Giridî Süleymân hakkında olan inhâ, ashâb-ı ağrâzdan icrâ-yı garaz ve nefsâniyyetden nâşî olduğu ve mûmâ-ileyh her hâlde şer'-i şerîfin ve bu emr-i aliyemin icrâsına ve mürettebât-ı

seferiye ve matlûbât-ı sâ'irenin vakt ü zemânıyla te'diye ve tesviyesiyle mezâlîm ve ta'addîyâtdan fukarâ-yı ra'yyet ve âceze-i memleketin himâyet u siyânetlerine dikkat etmekde olduğundan kaffe-i ahâlî kendüden hosnûd ve râzî oldukları ve mûmâ-ileyh Giridî Süleymân ba'd-ezîn hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i şerîat-ı garrâ ihsânı vaz' ve hareketde bulunmayacağı beyânıyla mûmâ-ileyhin afv ve itlâkî bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bu def'a kazâ-ı mezbûr tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâm ve mahzâr ve ma'rûzât-ı sâ'ire me'âlinden müstebân olmağla fimâ-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf vaz' ve hareketde bulunmaması şartıyla ahâlî ve fukarâ-yı ra'yyetin istid'â ve istirhâmları üzere mûmâ-ileyhin afvına müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınup itlâkî fermânım olmağın, imdi fimâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı şer'-i şerîf ve münâfi-i emr-i münîf vaz' ve hareketde bulunmaması şartıyla mûmâ-ileyh afv ve itlâk olunduğu ve nefy teklîfiyle kimesne tarafından rencîde olunmaması diğer sâdır olan emr-i şerîfimle Kara Osmân-zâdeye dahi tenbîh olunmuş olduğu. Sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, malûmun oldukda mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfime mebnî nefy teklîfiyle mûmâ-ileyh rencîde olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

Merkûmun itlâkını müş'ir i'lâm-ı hâli ...? Kara Osman-zâdeye yazılan emr-i âlî ...? kayd olunmuştur.

[33/s.17-2]Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidlerinin Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Rûm tâ'ifesinden Der-sa'âdetim mütemekkinlerinden Agabyos nâm keşîşin âklına hiffet tarî olduğundan hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-hemvâra ictisâr etmekden nâşî, mesfûr Der-sa'âdetim ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretîyle ahz ve Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Ayi Pavlu? Manastırı Kullesine vaz' ve kulle-bend olunup itlâkî husûsu yine memhûr arzuhâllerîyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretîyle kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi keşîş-i mesfûr bu taraftan ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-yı

merkūma terfīkan li-ecli't-te'dīb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr kullesine vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 1227.

[33/s.17-3] Tatar Pazarı Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Tatar Pazarı'na nefy olunan müderrisîn-i kirâmdan Kara Halil Efendi-zâde hafîdi Dervîş Mehemmed Es'ad zîde ilmühûnün afv ve ıtlâkı husûsuna irâde-i kerâmet-ifâde-i mülükânem ta'alluk itmekle mücebince afv ve ıtlâkıyla iyâl ve evlâdlarına ilhâkı? buyurulmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin cerâ'im-i güzeştesi afv ve ıtlâk olunduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyh kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.17-4] Atina Nâ'ibiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine ve Atina Voyvoda'sına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidlerinin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Atina mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Baisyos? nâm keşîş kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekete ve âyînlerine münâfi evzâ'a ictisâr etmekde olduğu beyânıyla mesfûr Atina ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dīb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â

etmeleriyle, vech-i meşrûh üzere mersûm yasakçı mübâşeretiyile bulunduğu mahallde ahz ve kal'a-bend olunması fermânım olmağın, imdi siz ki Atina Nâ'ibi ve voyvoda-i mûmâ-ileyhsiz keşîş-i mesfûru ahz ve ta'yîn olunan [s.18] yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb cezîre-i mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend ettirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve [bir] tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 27.

[33/s.18-1] Limni Kal'ası Dizdârı'na hüküm ki,

Vâlîdem sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın havâssından Tabanlı mâ'a Türkmanân-ı Bozulus sâkinân-ı Ankara ve tevâbi'i mukâta'ası ahâlîsinden Seyyid Musa Bey ve Karaoğlu el-Hâc Osmân nâm kimesnelerin ba'z-ı harekât-ı nâ-marziyyeleri vukû'una mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşlar idi. El-hâletü hâzihî, merkûmân ıslâh-ı nefis etmiş olduklarından afv ve ıtlâkları husûsu hâss-ı mezbûr voyvodası ve mîr-i aşireti bâ-mâ'ruzât-ı inhâ ve fîmâ-ba'd ırz ve edebleriyle olarak hilâf- emr ü rızâ hareketde olmayacaklarına hâss-ı mezbûr ahâlîsi ta'ahhüd iderek ilticâ ve istid'â eyledikleri beyânıyla ba'd-ezîn ol vechle hareket etmemeleri şartıyla merkûmânın afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu vâlîdem sultân müşârun-ileyhânın kapı kethüdâsı olan Hüseyin dâme uluvvühû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere fîmâ-ba'd hilâf-ı emr ü rızâ vaz' ve hareketde bulunmamak şartıyla merkûmların cürmleri afv olunmağla ıtlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmânın sürût-ı mezkûr üzere cerâ'im-i sâbıkâları afv ve ıtlâk oldukları ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh şürût-ı ıtlâklarını merkûmânın mesâmi'-i intibâhîlerini gereği gibi ifâde ve ilkâ-birle kal'a-i merkûmeden ıtlâk ve sebîllerini tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 27.

[33/s.18-2] Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i sa'âdetimde Şehzâde medresesinde sâkin Molla Ahmed ve Molla Mustafa nâm kimesnelerin hilâf-ı rızâ hareketlerine mebnî bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Ancak merkûmân gereği gibi ıslâh-ı nefis etmiş oldukları beyânıyla ol bâbda afv ve itlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere merkûmların afv ve itlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, cerâ'im-i güzêştelerine kalem-i afv vu safh-ı mülûkânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda merkûmânı kayd-ı nefyden itlâk ve sebîllerin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.18-3] Ankara ve Ayntab Kazâları Nâ'iblerine hüküm ki,

Bâ-pâye-i Anadolu sâbıkâ İzmîr kâdîsı olup hâlâ Ankara'da menfiyyen ikâmet olunmakda olan es-Seyyid Mehemmed Muttalib Efendi kendü hâlinde olmayup umûr-ı belde-i mezbûreye müdâhele ve ısrâr-ı ibâdî mûcib ba'z-ı harekâta mübâderet etmekle vatan-ı aslîsi olan Ayntab'da meks ve ikâmet ettirilmesi husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk etmeğın, mûmâ-ileyh Ayntab'a nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle, işâretleri mûcebince çavuş mübâşeretiyle menfâsı Ayntab'a tebdîl olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Ankara Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş mübâşeretiyle Ayntab'a nefy ve irsâle mübâderet ve hilâfindan hazer ve mücânebet eyleyesin. Ve sen ki Ayntab Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi Ayntab'da menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mübâ'adet ve vüsûlünü mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

Çavuş-ı merkûm ile Ayntab'a azîmet eylediğini nâtik Ankara Nâ'ibinden vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 18 C Sene 227.

Mûmâ-ileyhin tekâ'üden arpalığı olan Güzelhisar'de ikâmetiycün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.18-4] Gügercinlik Kazâsı Nâ'ibiyle Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i sa'âdetim lâzimesiycün Karabiga İskelesine nakl olunmak üzere hâssa silahşörlerinden Seyyid Abdullâh zîde mecduhû ma'rifetiyle mübâya'ası fermânım olan mîrî zehâyirinden Gügercinlik Kazâsı hissesine isâbet iden zehâyirin tahsîli bâbından sâdır olan evâmîr-i aliyem kazâ-ı mezbûra lede'l-vüsûl kazâ-ı mezbûr voyvodası Halil nâm şahıs evâmîr-i aliyeme adem-i ita'at-birle hisse-i mürettebelerinin edâsında ta'annüd ve muhâlefet etmekte olduğu ve iki yüz yigirmi iki senesinden yigirmi altı senesine gelinceye değin altı bin beşyüz otuz dokuz keyl hınta ile on yedi bin beşyüz keyl şâ'ir bekâya kaldığı ve voyvoda-ı merkûmun bu vechle ısrârı [s. 19] sâ'ir mahallere dahi sirâyet ile mübâya'a zehâyirinin ta'tiline bâdî olacağı beyânıyla zikr olunan bekâya temâmen edâ olunmadıkça itlâk olunmamak şartıyla Voyvoda-i merkûmun çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i devlet-i aliyemden zahîre nâzırı Ahmed Azmî dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere voyvoda-i merkûmun harekât-ı nâ-be-câsına binâ'en li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Gügercinlik Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûl-ı emr-i şerîfimde voyvoda-i merkûmu ahz [ve] Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb cezîre-i mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdürüp Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle menfî-i merkûmun salıverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olduğunu bi'l-mülâhaza ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 21 C Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B Sene 27.

[33/s.19-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Rodos Nâ'ibine hüküm ki,

Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından iken kendü hâlinde olmayup şedîd ve müfsid makûlesinden olup dâ'vâ-i müzevvire ile erbâb-ı mesâlihi ve ibâdullâhı ızrârdan hâlî olmadığına binâ'en bundan akdem çavuşlukdan tard ve ihrâc olunan Hayreddin nâm şahs yine etvâr-ı sâbıkâsından keff-i yed etmeyüp gûna gûn tezvîrât ve hıyânete ictisâr eylediği tahkik-kerde-i şehri-yârânem olup bu makûle müfsid ve müzevvirlerin te'dîbiyle emsâli olan havenenin terhîbi lâzımeden olmağla li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Rodos'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Rodos Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûm ol tarafa vüsûlünde menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara firârından mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ettirildiğini çavuş-ı merkûm ile tahrîr ve işâret eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma ve hâtır u gönüle ri'âyet ile mahall-i âhara imrârına irâ'et-i ruhsat misillü vaz' ve hareketle vahîmü'l-akîbe olmakdan be-gâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 21 C Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 28.

[33/s.19-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyem mahallâtında Çivi-zâde nâm mahalde sâkin ocağ-ı âmîremde mîr-i piyâde ze'âmete mutasarrıf olan Sekbânbaşı-i esbâk Osmân kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ-yı aliyyem envâ'-i erâcîf tefevvühüne ibtidâr eylediği tahkîk olunduğu beyânıyla mezkûrun te'dibiyle emsâlinin terhîbi zımnında ocakdan mübâşir ma'rifetiyle medîne-i Burusa'ya nefy ü iclâsı ve ol tarafda ikâmet ettirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr istid'â itmekle, mûmâ-ileyh ocakdan mübâşir ma'rifetiyle mahrûse-i Burusa'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyh ahz ve ocağ-ı âmîremden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan Burusa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Burusa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüb bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile mûmâ-ileyh bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 10 C Sene 227.

İtlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

[33/s.19-3] **Terkîn**

Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından altmış yedi cemâ'atin agavâtından Seyyid Mustafa kendü hâlinde olmayup Der-aliyyem'de serserî geşt ü güzâr iderek hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i kâ'ide-i ocak harekete ibtidâr eylediği beyânıyla merkûmun li-ecli't-te'dîb diyâr-ı ba'ide nefy ü iclâsıyla emsâlinin terhîbi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin bâ-takrîr istid'â itmekle merkûm li-ecli't-te'dîb ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Magosa'ya nefy ve irsâl ve iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan Magosa'ya [nefy] ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-aliyyeme [i'lâma] müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma meyl ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıvermek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat gösterilmek misillü hâlâta cesâret ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fi Evâ'il-i C Sene 227.

İşbu emr-i âlî bâ-fermân-ı âli ri'âyet olunup ıtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 27.

Magosa'ya vüsûlünü mübeyyen vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî Selh B Sene 227.

[33/s.20-1] Bergama Voyvoda'sı Kara Osmân-zâde Hâcî Ömer dâme mecduhûya hüküm ki,

Balıkesri serdârı sâbık Giridî Süleymân'ın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete ve fukarâ-yı ra'iyete îsâl-i mezâlîm ve ta'addiyâta ictisârı bundan akdemce inhâ olunmakdan nâşî merkûmun li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de merkûm Giridî Süleymân'ın hüsn-i hâlini ve Balıkesri â'yânı Yakub oğlu Hâcî Hüseyin'in fukarâ-yı ra'iyete zulm ve ta'addisini müştemil sonradan vâkı' olan inhâ ve iştikâyâ mebnî hakikat-i maddede iştibâh vâkı' olup isti'lâmı hâvî mu'ahharen ısdâr ve Rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı Hazîne baş yamağı Hüseyin zîde kadruhû mübâşeretiyile tesyâr olunan emr-i şerîfimin vüsûlünden bahsle mûmâ-

ileyh Giridî Süleymân'in mukaddemâ hakkında olan inhâ ba'z-1 erbâb-1 agrâzdan icrâ-yı garaz ve nefsâniyyetlerinden neş'et etmiş olduğu ve mûmâ-ileyh her hâlde şer'-i şerîf ve evâmîr-i aliyemin icrâsına ve mürettebât-1 seferiye ve matlûbât-1 sâ'irenin vakt ü zemânıyla te'diye ve tesviyesiyle mezâlim ve ta'addiyatdan fukarâ-yı ra'iiyeti himâyet ve siyânet etmekde olduğundan bi'l-cümle ahâlî kendüden hosnûd ve râzî oldukları ve mûmâ-ileyh fîmâ-ba'd dahi hilâf-1 rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmayacağı beyânıyla afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru kazâ-1 mezbûr tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâm ve mahzar ve ma'ruzât-1 sâ'ire me'âlinden müstebân olmağla fîmâ-ba'd hilâf-1 rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmaması şartıyla mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınup ol bâbda emr-i şerîfim sâdır olmağla i'lâmen ve ifhâmen Rikâb-1 hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur. İmdi, fîmâ-ba'd hilâf-1 şerî'at garrâ ve mugâyir-i emr ü rızâ ednâ derece hareketde bulunmaması şartıyla fukarâ-yı ra'iiyet ve aceze-i memleketin istid'â veistirhâmlarına binâ'en mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına afv vu safh-1 şâhânem keşide kılındığı, sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mukaddemce sâdır olan emre mebnî nefy teklîfiyle mûmâ-ileyhe ta'addî olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.20-2] Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Altmış yedi cemâ'atin agavâtından Seyyid Mustafa nâm kimesnenin hilâf-1 rızâ harekete ibtidârı beyânıyla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Sekbânbaşı sâbık bâ-takrîr ifâde idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsından sefil ve sergerdân olduğundan bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i celîlü'l-kadrim sudûru mûmâ-ileyhin Rikâb-1 hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâllerinde istid'â veistirhâm olunmaktan nâşî, mûmâ-ileyh ocaklu zümresinden olmayup hilâf-1 inhâ ile nefy olunmuş ise dahi hakkında isnâd olunan mevâdd mahz-i iftirâ olmağla nefyîçün verilen emrin kaydı terkîn ile ıtlâkı fermânım olmağın, imdi ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhin nefyîçün sudûr iden emrin kaydı ref' ve terkîn olunarak afv ve ıtlâkı husûsuna kalem-i afv vu safh-1 şâhânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-

ileyhsin ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fi Evâhir-i C Sene 27.

[33/s.20-3] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Gelibolu Nâ'ibine hüküm ki,

Sabıkâ İstanbul Kādîsı Hammâmî-zâde Mehemmed Efendi'nin hilâf-ı rıza harekete ibtidâr eylediğine binâ'en şeref-yafte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince medîne-i Gelibolu'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle, işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyh ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Gelibolu'ya nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâkından mücânebet ve vüsûlünü Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

Vüsûl ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 26 C Sene 227.

Bâ-işâret-i âliyye ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 28.

[33/s.21-1] Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Hârem-i hümâyûn-ı ismet-makrûn-ı şâhânem cârîyelerinden olup bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunan Taravet nâm cârîyenin afv ve ıtlâkı bâbında bu def'a emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn şeref-yafte-i sudûr olmağla, şeref-yafte-i sudûr olan emr-i hümâyûnum mücebince mezbûrenin cürmü afv ve ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi mezbûre cerîde-i cerâ'im-i güzeştesine kalem-i afv

vu safh-ı mülükânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer mezbûreyi kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

[33/s.21-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh³⁰⁹ İffet dâme mecduhûya ve Biga Kazâsı Nâ'ibiyle Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Fi'l asl Biga Kazâsı sâkinlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde bulunan Tüfenkçi Seyyid İbrâhim nâm şahs ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup müfsid ve muhârrik makûlesinden olduğuna binâ'en fukarâ-yı ra'iyetden nice bî-cürm mazlûmları tekdîre ve ehl-i ırzı gamz ve tecrîm ve ihtilâl-i nizâm-ı memleket ile umûr-ı mühimme-i seferiyyenin ta'tiline cesâret etmekte olduğundan merkûmun şürûr ve mefâsidinden fukarâ-yı ra'iyet ve sekene-i memleketin emn ü rahatları külliyyen meslûb olduğundan bahs ile merkûmun bilâd-ı uhrâya nefy ve tagrîbiyle mekr ve şerrinde fukarâ-yı ra'iyetin istihlâsı husûsu kazâ-ı mezbûr tarafından bu def'a Der-sa'âdetime takdîm olunan i'lâm ve ahâlînin mahzar-gûne arzuhâlleri hâlden müstebân olduğuna binâ'en bu misillü bed-zebân ve fesâdâta ictisâr ile emniyet ve istirâhat-ı ibâdullâhı meslûb idenlerin te'dîbât-ı lâyıkâlarına ibtidâr olunması lâzımeden olmağla li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile merkûmun Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin müfsid-i merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb cezîre-i mezkûreye nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Midillü Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 227.

³⁰⁹ Metinde "Mehemmed" olarak yazılmıştır.

[33/s.21-3] Sakız Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Ocağ-ı âmîrem turnacılarından Rüstem [nâm] turnacının hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâ'en bundan [akdem] ocakdan mübâşir ma'rifetiyle bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Sakız Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş idi. El-hâletü hâzihî merkûm menfâsında ıslâh-ı nefis etmiş olduğu beyânıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdına merhameten afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, hâlâ Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbânbaşı Seyyid Mehemmed dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdına merhameten cürmü afv ve ıtlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olunduğu ma'lûmun oldukda kal'a-i merkûmeden ıtlâk ve sebîli tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.22-1] Burusa Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyemde Çivî-zâde nâm mahalde sâkin ocağ-ı âmîremde mîr-i piyâde ze'âmetine mutasarrıf olan Sekbânbaşı-i esbak Osmân zîde kadruhûnun hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en bundan akdemce ocakdan mübâşir ma'rifetiyle bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Burusa'ya nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak mûmâ-ileyhin iyâl u evlâdına merhameten ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbânbaşı olan Seyyid Mehemmed dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde ve istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdına merhameten cürmü [afv] ve ıtlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i güzeştesi kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 1227.

[33/s.22-2] Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-aliyyemde sâbıkâ Re'isler kethüdâsı olan Mustafa'nın hilâf-ı emr ü rızâ hareketine binâ'en bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş idi. El-hâletü hâzihî merkûm menfâsında her vechle ıslâh-ı nefis idüp tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlde merkûm şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı inâyet olduğundan bahsle cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekden nâşî, fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareket olmamak şartıyla şuhûr-ı selâse ve leyle-i mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdlarına merhameten merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olunmak ve sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun şürût-ı muharrere-i mezkûre ile merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda merkûmun kal'a-i merkûmeden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

[33/s.22-3] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Uncu esnâfindan olan Kapulu Seyyid Abbâs ve Düğmeci Seyyid İbrâhim nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup ekmek maddesinde ihlâl ve ifsâdına ictisârlarına binâ'en bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle kapukethüdâsı harbeci mübâşeretiyle Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmuşlar idi. El-hâletü hâzihî, merkûmân tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlde merkûmân ıslâh-ı nefis idüp hâlleri diğêr-gûn ve bu tarafda evlâd ü iyâlleri sefil ve ser-gerdân olduklarından bahs ile cürmleri afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle husûs-ı Devlet-i aliyyemden hubûbât nâzırı Hasan dâme mecduhûya havâle oldukda husûs-ı mezbûr erbâb-ı vukûfdan taharrî ve istifsâr oldukda fi'l-hakîkâ merkûmân ıslâh-ı nefis eylediklerini ve ıtlâka şâyeste olduklarını ifâde ve beyân etmeleriyle fîmâ-ba'd ol makûle kâr-ı memnû'a mütecâsir olmamaları şartıyla sebîllerin tahliyesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla şuhûr-ı selâse ve leyle-i mübârekeye hürmeten, iyâl u evlâdlarına merhameten cürmleri afv ve ıtlâk olunmaları [ve] sebîlleri tahliye olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

[33/s.22-4] Mar'aş Kazâsı Nâ'ibine ve Mar'aş Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Mar'aş Kazâsı mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Topaloğlu Kigoron? nâm zimmî kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ-yı şâhânem fukarâ-yı ra'yyeti iz'âc ve tekdîr ile şîrâze-i nizâm-ı memleketi ve âyînlerine münâfi etvâr ve harekâta ictisâr etmekde olduğu inhâ olunduğundan bahs ile müfsid-i mesfûr Mar'aş ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise mübâşir ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr azuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhib Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâlleriyile istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere nefy ve kal'a-bend olunmak bâbında bundan akdemce sâdır olan emr-i âlî-şânım kazâ-ı Der-sa'âdetimde zâyî' olduğu beyânıyla Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından Tüfenkçibaşı dimekle ma'rûf Mustafa çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyile müfsid-i mesfûr Mar'aş Kazâsında bulunduğu mahallde ahz ve mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim [s.23] mücebince Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunması bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu patrik-i mesfûr bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâlleriyile istid'â etmekle çavuş-ı merkûm mübâşeretiyile mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Mar'aş Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin mesfûr Topaloğlu Kigoron? zimmîyi ol tarafda ahz ve ta'yîn olunan çavuş-ı merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde zimmî-i mesfûru kal'a-i merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve kal'a-bend olunduğunu çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

Itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 34.

[33/s.23-1] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul kâdîsının muhızlılar kethüdâsı Ali nâm kimesne hadd ve vazîfesinden hâric umûra müdâhele ve esnâfdan akçe ahz ile galâ-yı es'ârı mûcib harekât-ı reddiyeye ictisâr eylediği tahkîk ve merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsini merkûm ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle İstanköy Cezîresi'ne nefy ü irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vüsûlünde merkûmu menfiyyen ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle ki, tama'a rağbet ve hâtır u gönüle ri'âyetle merkûm firâr ettirilmek misillü vaz'ı tecvîz ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan ittikâ ve mübâ'adet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm [ile] Der-sa'âdetime tahrir ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.23-2] Bir sûreti

Yine çavuşbaşı ağaya ve İnöz Nâ'ibine. Baş tebdîl? Halîl nâm şahs umûr-ı me'mûresinde sıdk ve istikâmetle hareket etmeyüp esnâfdan akçe ahz ile galâ-ı es'ârı mûcib harekâta ibtidâr eylediği tahkîk olunmağla çavuş mübâşeretiyle İnöz'e nefy ü iclâsıyçün ber-vech-i muharrer.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî Gurre-i B Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir³¹⁰-i N Sene 227.

[33/s.23-3] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

³¹⁰ Metinde "Evâsıt" fakat itlak hükmünde "Evahir" olduğu için değiştirilmiştir. Bkz. [33/s.54-1]

Sâbıkâ Başmuhâsebe Kisedârı olan Arîf, hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete cesâret eylediğine binâ'en mezbûrun fimâ-ba'd kaleme gelmemek üzere uhdesinde olan kitâbeti âhara verilüp yeri hakk olunmak üzere kisedârlıktan azl olunmuş ise de merkûm yalnız kalemden tard ile inkâ? olunmayup ibreten li's-sâ'irin Magosa'ya nefy ü iclâ olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı mehabet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla, şeref-yafte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mehabet-makrûn mücebince çavuş mübâşeretiyile Magosa'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mezbûru ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Magosa'ya nefy ü iclâyâ mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vüsûlünde mezbûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara mürûrundan hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma meyl ve rağbet ile mezbûru bilâ-fermân salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 1227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 3 B Sene 227.

[33/s.23-4] İbsala Nâ'ibiyle Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Memâlik-i Devlet-i Âşiyânemde kâ'in mahallerde husûle gelen zehâyirin habbe-i vâhidesi müste'men ve berrânî sefâyînine ve ada kayıklarına sırran ve alenen bey' ve fûrûht olunmayup, cümlesinin Der-sa'âdetime irsâline dikkat olunmak husûsu aralık aralık sâdır olan evâmîr-i alıyyemle cümleye tenbîh ve iş'âr olunduktan başka taraf-ı seniyyemden dahi bu husûsa i'tinâ ve dikkat olunmakda iken iskelesine merbût kazâlardan müretteb-i mîrî ve râyic hıntalarından yirmibeş ve yirmi altı senelerine mahsûben İbsala Kazâsı'nın hissesine isâbet iden ma'lûmu'l-mikdâr keyl hıntadan gayrı ez-tahsîl küsûr kalan hıntanın temâmen i'tâsına kazâ-i mezbûr â'yânı hâssam silahşörlerinden Ahmed zîde mecduhû [s.24] Der-alıyyemde olduğuna binâ'en bu tarafda ta'ahhüd olmuş ise de â'yân-ı mûmâ-ileyhin kazâ-ı mezbûrda vekîli olan Ömer nâm şahs â'yân-ı mûmâ-ileyhin mevcûdu olup irsâline müte'ahhid olduğu

hıntadan ikibin beşyüz keyl mikdârı hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem ada kayıklarına bey' ve fûrûhta cesâret etmiş olduğu ma'ruzât-ı vâride ve â'yân-ı mûmâ-ileyhin takrîri me'âlinden müstebân olduğu beyânıyla merkûm Ömer'in te'dîb ve emsâlinin terhîbi zımnında çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu a'zâm-ı ricâl-i Devlet-i aliyemden zahîre nâzırı olan Ahmed Azmî dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere Limni'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki İbsala Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûm Ömer'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle menfi-i merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.24-1] Tekfurdağı Na'ibine hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnumda sâbıkâ Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali Ağa'nın hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en azl ve Tekfurdağı'na nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olup ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Tekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhû ile mûmâ-ileyh Tuekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmağla vüsûlünde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mübâ'adet ve vüsûlünü mübâşir ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 27.

Vüsûl ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 4 B Sene 227.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr yazılmıştır.

Fî Evâ'il³¹¹-ı Ra Sene 28.

[33/s.24-2] Dîvân-ı hümâyûnumda çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Midillü Nâ'ibine hüküm ki,

Hâcegândan Anbar Emîni Mehemed mugâyir-i resm-i istikâmet Kapan Nâ'ibi sâbık ile bi'l-ittihâd Âsitâne-i sa'âdetime vürüd iden zehâyirin Akdeniz'e imrârına irâ'et-i ruhsatıyla katı vâfir zehâyirin itlâfına bâ'is olduğu tahkîk olunup icrâ-yı te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla, çavuş mübâşeretıyla Midillü'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretıyla Midillü'ye nefy ve irsâle müsâra'at eylesesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mübâ'adet ve vüsûlünü mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 6 B Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 28.

---

³¹¹ Derkenarda "Evâsıt" olarak yazılmış fakat itlak hükmünde "Evâ'il" olduğu için düzeltilmiştir.

[33/s.24-3] Rikâb-ı hümâyûnumd bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Kütahya Nâ'ibine hüküm ki,

Bundan akdem Kapan Nâ'ibi olan müderrisinden Süleymân ibâdullâhın akvât-ı yevmiyyesi olan nân-ı azîzde adem-i dikkati olduğundan nizâmına hâlel tarî olup li-ecli't-te'dîb Kütahya'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlâna Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Kütahya'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle mebnî merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 B Sene 27.

Şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i hümâyûn ve işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za Sene 28.

[33/s.24-4] İbsala Nâ'ibine hüküm ki,

İbsala a'yânı Kara Ahmed zîde mecduhû harekât-ı nâ-marziyyeye mütecâsir olduğundan bundan akdem Der-sa'âdetime ihzârıyla yerine vekîl nasb olunan hâssam hasekilerinden Ömer zîde mücdühûdan bi'l-cümle ahâlî hosnûd olmadıklarından kendüyü azl ideceklerini istimâ' etmekle bin keyl mikdârı hintamı berrânî sefinesine

fürûht eyledi deyu â'yân-ı mûmâ-ileyhin vâkı' olan ifâdesine mebnî, mûmâ-ileyh Ömer hasekinin çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mûmâ-ileyhin hakkında olan inhâ ifk ü iftirâ idüğü beyân olundukda afv ve ıtlâkı husûsu İbsala tarafından takdîm olunan ma'rûzât ile dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Edirne bostancıbaşısı Dağdeviren-zâde Mehemmed dâme mecduhûnün ordu-yı hümâyûnuma takdîm eylediği tahrîrâtı mefhûmundan müstebân idüğü beyânıyla mûmâ-ileyh Ömer'in afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Sadr-ı a'zam ...? ve vekil-i mutlâk-ı kavîlullâh tarafından Rikâb-ı müstetâbıma vürûd³¹² iden kâ'imede derc ve iş'âr [s.25] olunmuş olmağla Sadr-ı a'zam-ı müşârun-ileyhin tahrîrine mebnî ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten merkûm Ömer hasekinin cürmü afv ve ıtlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mukaddemce sâdır olan emre mebnî nefy teklîfiyle mûmâ-ileyh ta'addî ve rencîde olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.25-1] Santaron Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde fi'l-asl Midillü Cezîresi mütemekkinlerinden olup Der-sa'âdetimde geşt ü güzâr üzere olan ...? nâm nasraniyye kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi hareket ile ef'âl-i şenî'aya ictisâr etmekde olduğu beyânıyla nasraniyye-i mersûm Âsitâne-i sa'âdet ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Santaron Cezîresi'nde vâkı' Kızlar Manastırı'na manastır-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyle ahz ve manastır-bend olunması fermânım olmağın, imdi nasraniyye-i mersûme Der-sa'âdetimden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan ol tarafa nefy ve irsâl olunmağla vüsûlünde

³¹² Metinde "vârid" olarak yazılmıştır.

mersûmeyi Kızlar Manastırı'na vaz' ve manastır-bend ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M Sene 32.

[33/s.25-2] Midillü Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Midillü Kazâsı mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Abiyos nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric etvâr-ı nâ-ber-câya ve âyînlerine münâfi harekâta ictisâr etmekde olduğu beyânıyla mesfûr kazâ-i mezbûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Der-sa'âdetime ihsâr ve li-ecli't-te'dîb küreğe vaz' olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istihâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediklerine binâ'en vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahallden ahz ve küreğe vaz' olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, keşîş-i mersûmu ol tarafda bulunduğu mahallden yasakçı-i merkûm mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb küreğe vaz' olunmasıyçün Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâra dikkat ve adem-i irsâlini mûcib olur, hareketden mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.25-3] Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Midillü Cezîresi'nde vâkı' Kalonya Kazâsına tâbi' Plomari Karyesi mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Vangilos? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûr ve ihtilâl-i nizâm-ı karyeye mûcib harekete ictisârı beyânıyla mukaddemâ memhûr arzuhâlleriyle yasakçı mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb mersûmun Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitân

inhâ ve istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle nefy ve kal'a-bend olunmuş idi. İmdi, mersûm harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed idüp fîmâ-ba'd ırz ve edebiyale mukayyed ideceğine ba'z-ı kesân müte'ahhid olduklarından ba'de'l-yevm karye-i mezkûr umûruna müdâhale ile ifsâd-ı ra'ıyyete ibtidâr ider ise te'dîb-i ekîd ile te'dîb olunmak şartıyla afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-tarîk-i mersûm bu def'a memhûr arzuhâlleriyile istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi şürût-ı mezkûr ile mersûmun cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâkı mersûma itlâkıyla tenbîh ve te'kid-birle kal'a-i merkûmeden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.25-4] Bergama Voyvodası Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer dâme mecduhûya ve Mihalic Nâ'ibine hüküm ki,

Edincik sâkinlerinden Hâcî Ziver? dimekle arîf kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı emr ü rızâ ihtilâl-i memleketi mûcib harekete ictisâr etmekden nâşî merkûmun fîmâ-ba'd Mihalic'de kâ'in çiftliğinde ikâmet eylemesi husûsuna irâde-i aliyem ta'alluk etmekle vech-i meşrûh üzere çiftliğinde ikâmet ettirilmek fermânım olmağın, imdi sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle merkûmu kazâ-yı mezbûrdan ihrâc ve Mihalic'de vâkı'çiftliğinde ikâmet ettirilmek üzere ol tarafa irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Mihalic Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu çiftliğinde [ikâmet] etdirüb vüsûlünü Der-alıyyeme tahrîr ve i'lâma [s.26] müsâra'at ve hilâf-ı fermân mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

Tekrâr emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 27.

[33/s.26-1] İnöz Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Galata'da vâkı' Tatavla nâm mahallde mütemekkin Rûm tâ'ifesinden Venediktos veled Savni Meniş? nâm keşîş kendü hâlinde olmayup harekât-ı nâ-hem-vâra ve âyînlerine münâffî etvâra ictisâr etmekde olduğundan mersûm bundan akdemce ahz ve li-ecli't-te'dîb küreğe vaz' olunmuş ise de keşîş-i mersûm yine tek durmayup tarîk-i ra'iiyyetden ...? ve Efrenc mezhebine sülûk iderek âyîn-i efrenciye icrâsıyla Tersâne-i âmîrem zindânında olan sâ'ir mahbûsları dahi tahrîk ve ifsâda cesâret eylediği tahkîk olunmağla merkûmun papaslığı ref' olunup lakin diyâr-ı ba'îdeye nefy ve kal'a-bendiyle fesedâtın def'i lâzımeden olduğu beyânıyla yasakçı mübâşeretiyle mersûm Tersâne-i âmîrem zindânından ahz ve İnöz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâllerleriyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediklerine binâ'en vech-i meşrûh üzere mersûm yasakçı mübâşeretiyle ahz ve İnöz'de kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi müfsid-i mesfûr yasakçı mübâşeretiyle Tersâne-i âmîrem zindânından ahz ve li-ecli't-te'dîb İnöz Kal'ası'na nefy ve irsâl olunmağla, sen ki dizdâr-ı merkûmsun vüsûlünde mersûmu kal'a-yı merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

Aynaroz'da manastır-bendiyçün mu'ahharen emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M Sene 228.

[33/s.26-2] Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Biga Kazâsında â'yân vekîli olan el-Hâc Ahmed ikiyüz yirmi altı senesine mahsûben Biga sancağından müretteb mîrî ve râyic zehâyirinden Biga Kazâsı hissesine isâbet iden ma'lûmu'l-mikdâr zahîrenin te'diyesinde rehâvet ve ol vechle te'hîrine cesâret eylediği bundan akdem bâ-i'lâm inhâ olduğu beyânıyla merkûmun Rodos'a nefy ü iclâsını zahîre nâzırını sâbık bâ-takrîr ifâde idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mücebince çavuş mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm nefy olunalı haylice müddet olup menfâsında nâ-mizâc ve sâhib-firâş ve iyâl u evlâdı

memleketi canibde sefil ve ser-gerdân olduklarından merkûmun afv ve itlâkı husûsunu iyâl u evlâdının Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eyledikleri arzuhâllerleriyle istid'â ve istirhâm etmeleriyle keyfiyyet ricâl-i devlet-i aliyyemden Zahîre Nâzırı Hasan dâme mecduhûden isti'lâm olundukda sinîn-i sâbıkâ bekâyâsıyla yirmi altı ve yedi senelerine mahsûben livâ-yı mezbûrdan mübâya'ası müretteb olan mîrî ve râyic-i zahîresinden kazâ-yı mezbûrun hissesine isâbet iden zehâyiri sefîneye tahmîlen Der-sa'âdetime nakl ve Tersâne-i âmîrem anbarlarında teslim eylemek ve ba'd-ezîn dahi edâsında imtinâ' ve ta'tîl ve ...? mûcib harekete ictisâr ider ise nefy-i ebed ile nefy ve tagrîb olunmak şartıyla iş bu mâh-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdına merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mûcebince afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi şürût-ı muharrer-i mezkûre ile merkûmun cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda sürût-ı itlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna etrâfıyla telkîn ve tenbîh iderek itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.26-3] Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Gügercinlik Kazâsı muhtârı olan Halil nâm kimesne Âsitâne-i sa'âdetim lâzimesiyecün Kara Biga iskelesine nakl olunmak üzere hâssa silâhşörlerimden Abdullâh zîde mecduhû ma'rifetiyle mübâya'ası fermânım olan mîrî zehâyirinin Gügercinlik Kazâsı'nın hissesine isâbet iden zehâyirin edâsında ta'annüd ve muhâlefet etmekde olduğundan ikiyüz yirmi iki senesinden yirmi altı senesine gelince altıbin beşyüz otuz dokuz keyl hinta ile on yedi bin beşyüz keyk şa'ir bekâyâ kalındığına binâ'en merkûm çavuş mübâşeretiyle [s.27] bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak Gügercinlik Kazâsı mühr-gâh odalığından mürûr ve ubûr iden vüzerâ-i izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ'ir sunûf-ı askeriyyenin me'kûlâtı tedârikinde ahâlînin acz ve ıstırâbları der-kâr ve hisse-i mertebelerinin te'diyesine adîmü'l iktidâr iseler dahi hisse-i mertebelerini işbu mahsûs-ı cedîdden edâya müte'ahhid olduklarından ve kazâ-yı mezbûr muhtârı olan merkûm Halîl kazâ-yı mezbûrun hânedân ve müdîri ve cümlesinin muhtârı olmak mülâbesesiyle menfâsına azîmet ideliden berü mezbûrun vukû'...? olan umûr

ta'tîl olduğundan bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu kazâ-i mezbûr tarafından bu def'a Der-sa'âdetim tevârüd iden i'lâm ve mahzarda derc ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr ricâl-i Devlet-i aliyemden hâlâ Zahîre Nâzırı olan Hasan dâme mecduhûya havâle olundukda ikiyüz yirmi altı ve yirmi yedi senelerine mahsûben mübâya'ası müretteb mîrî ve râyic-i zehâyiriyle sinîn-i sâbıkâ bekâyâsı ber-vech-i tekâmîl tahsîl ve kendüleri seffîneye tahmîlen Der-sa'âdetime irsâl ve Tersâne-i âmîrem anbarlarına tahliye ve teslîm olunmağın ve ber-minvâl-i muharrer hisse-i mertebelerini te'diye etmedikleri sûrette nefy-i ebed ile nefy ü iclâ kılınmak şartıyla â'yân-ı merkûmun tahliye-i sebîli husûsunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin şürût-ı mezkûre ile merkûm cerâ'im-i güzeştesine kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi ihfâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 227.

[33/s.27-1] Bergama Voyvodası Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer dâme mecduhûya ve Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Edincik Serdârı sâbık Hüseyin'in hilâf-ı rızâ harekâta cesâretine binâ'en merkûmun li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olmakdan nâşî merkûmun ocakdan mübâşir ma'rifetiyle cezîre-i mezbûreye nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ocağ-ı âmîrem tarafından mübâşir ta'yîn olan ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâyâ müsâra'at eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşir-i merkûm ile Der-alıyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, bu bâbda ağmâz ve rehâvet ve tama'-ı hâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla, ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

[33/s.27-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Vekâyi' kâtibi sâbık es-Seyyid İbrâhim irtikâb ve irtişası ve umûr-ı şer'-i şerîfe adimü'l-ihimâm ve dikkati zâhir ve nümâyân olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dib Magosa Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile Magosa'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Magosa'ya nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâk ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mübâ'adet ve vüsûl ve ikâmet ettirildiğini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-aliyyeme tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 1227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî Selh-i Ş Sene 227.

Bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir³¹³-i Za Sene 227.

[33/s.27-3] Yenişehir-i Fenâr Mollâsına ve hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya hüküm ki,

³¹³ Şerhde Evâ'il fakat itlak hükmünde Evâhir. Bkz. [33/s.58-1]

Edirne müderrislerinden Yenişehirli Yusûfî-zâde es-Seyyid İsmâ'il bu esnâda şiddete sülûk ve iddi'â-yı tezvîr ile ibâdullâhı ızrâra tasaddî etmekle siyâneten li'l-ibâd merkûm ahz ve çavuş mübâşeretiyle vatan-ı asliyyesi olan Yenişehir-i Fenâr'a nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûm çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb vatan-ı asliyyesi olan Yenişehir'e nefy ü iclâyâ müsâra'at eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân- âlî şerh verildi.

Fî 12 B Sene 227.

Bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâm itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L Sene 27.

[33/s.28-1] Limni ve Rodos Nâ'iblerine hüküm ki,

Limni Cezîresi sükkânından Deli Mehemmed nâm şakînin mugâyir-i emr ü rızâ-yı şâhânem harekete cesâretine binâ'en merkûmun çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında bundan akdemce şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfim Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından Mustafa çavuş zîde kadruhû ile Limni'ye lede'l-vürûd merkûm Mehemmed zâbiti ma'rifetiyle tahrîr olunmuş ise de cezîre-i mezbûrda nâ-mevcûd olup mahall-i âhara firâr etmiş olduğunu cezîre-i mezbûr ahâlîsi ihbâr etmiş olduklarından, sen ki Limni Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu

def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâmât derc ve tastîr olunmuş olmakdan nâşî firârî-i merkûm bulunduğu anda ahz ve menfâsına irsâl olunmak fermânım olmağın, imdi ber-vech-i muharrer merkûm bulunduğu anda ahz ve isnâd?-ı râhat muhâfazası esbâbı istihsâl olunarak li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâya müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûm cezîre-i merkûmda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 227.

[33/s.28-2] Gelibolu Nâ'ibiyle Midillü Cezîresi Nâ'ibine ve Gelibolu'nun vücûh ve zâbitânına hüküm ki,

Gelibolu Kazâsı'ndan Bayır Karyesi ahâlisinden Teretor Süleymân dimekle arîf kimesne mukaddemâ bir takrîb kapucubaşılık tahsîl etmiş ise de mûmâ-ileyh esfel-i nâsdan olup bu esnâda dahi Gelibolu'ya â'yân nasb olundum diyerek hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ihtilâl-i şîrâze-i memlekete ictisâr etmekte olduğundan fukarâ-yı ra'ıyyet ve aceze-i memleket kendüden müteneffir oldukları bu def'a kazâ-yı mezbûr tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâmât me'âlinden müstebân ve bu makûle ihtilâl-i beldeye cesâret idenlerin te'dîb ve terbiyeleri lâzımeden olduğü nümâyân olmağla merkûmun çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Gelibolu Nâ'ibi mevlânâ ve vücûh ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimâsız, merkûm Süleymân ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Midillü'ye nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrden mübâ'adet eylesiniz. Ve sen ki Midillü Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa hareketine ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle mebnî merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.28-3] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Magosa Dizdârına hüküm ki,

Âsitâne-i aliyemde Ceb Ali Beyi Kapusu dâhilinde Çukur nâm-ı diğerkarabaş mahallesinde bir bâb menzile mutasarrıf olan Berber Ahmed ibn el-Hâc Abdullâh nâm kimesne ırzıyla mukayyed olmayup her gece menziline mechûlü'l-ahvâl kimesneler ile şâbb-ı emred oğlânlar götürüp ol vechle ef'âl-i şenî'aya ictisâr eylediğine binâ'en mezbûr mahall-i merkûmeden bâ-i'lâm ihrâc olunmuş ise de o makûle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i rızâ ef'âl-i şenî'aya ictisâr iden eşhâsın nefy ve te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî, merkûm Berber Ahmed kapukethüdâsı mübâşeretiyile Magosa Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve mübâşir ta'yîn olunan kapukethüdâsı ( ) zîde kadruhûya terfikan Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı mezbûreye vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend ol[un]duğu[nu] mübâşir-i merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama' ve hâtır u gönüle rağbet ile mezbûru bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 N Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za Sene 227.

[33/s.29-1] Bir sûreti

Çavuşbaşı Ağa'ya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine. Âsitâne-i aliyyem sâkinlerinden Elzin? Mürtezi? demekle meşhûr kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup, Berber Ahmed nâm kimesnenin menzilinde iki nefer şâb-ı emred oğlanlar ile ahz olunup ol vechle ef'âl-i şeni'aya cesâret eylediğine binâ'en merkûmun kapukethüdâsı mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsıyçün iktizâsına göre.

Menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâlık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 15 N Sene 227.

[33/s.29-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'ibine hüküm ki,

Bir müddetden berü sahte olarak elmas ...? ve icâdıyla sahîh elmasdır deyü fûrûht ile ızrâr-ı ibâda ictisâr iden Burusalı Ahmed nâm şahs bundan akdemce ahz ve küreğe vaz' olunmuş ise de merkûmun iyâl u evlâdına merhameten kürekten tahliye-i sebîliyle vatan-ı aslîsi olan Burusa'ya nefy ü iclâsı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem müte'allik olmağla, merkûmun Burusa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûmu kürekden ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb vatan-ı aslîsi olan Burusa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârında ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki hâtır u gönüle ve tama'-ı hâma teba'iyetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla, ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

[33/s.29-3] Mîr-i Mîrân-ı Kirâmdan Alâ'iyeye Sancağı mutasarrıfı Seyyid Mehemmed Abdî dâme ikbâlühûye ve Lefkosa Nâ'ibine hüküm ki,

Alâ'îye sancağında vâkı' Marulya Kasabası sükkânından Abbâs-oğlu Hüseyin dimekle arîf şahs kendü hâlinde olmayup muharrik ve ...?-i fitne ve fesâd olduğundan livâ-yı mezbûr kazâları ahâlîsine dürlü dürlü erâcîf ve ekâzîb neşr ile ahz-ı asâkir-i mürettebe te'hîrine bâdî ve nice fesâdın gûne bâ'is olduğundan bahsle mehâmm-ı Devlet-i aliyyem ta'tîlinden vikâyet zımnında merkûmun li-ecli't-te'dîb Lefkoşa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtından derc ve tastîr olunmuş olmakdan nâşî merkûm Abbâs oğlu Hüseyin'in vech-i meşrûh üzere harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârına binâ'en li-ecli't-te'dîb ıslâh-ı nefis idinceye dek Lefkoşa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi merkûm ahz ve yanına adem terfikiyle esnâ-yı râhda muhâfazası esbâb-ı istihsâl olunarak li-ecli't-te'dîb Lefkoşa'ya nefy ü iclâyâ müsâra'at eylesesin. Ve sen ki Lefkoşa Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete imrâr ve ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı musammem olmağla, ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

İtlakıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 227.

[33/s.30-1] Hâssam Bostancıbaşısı Abdullâh dâme mecduhûya ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-aliyyem sâkinlerinden hâssam hasekilerinden Ahmed Haseki kendü hâlinde olmayup hadîdü'l-lisân olduğundan başka hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i kâ'ide-i ocak hareketinde olup bi'd-defe'at tenbîh olunmuş ise de bir vech[le] mütenebbih olmayup merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb diyâr-ı ba'ide? nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki bostancı başı mûmâ-ileyhsin, tarafından bâ-takrîr inhâ olmağla ocakdan haseki mübâşeretiyile Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz ve hâssa hasekilerimden ta'yîn olunan ( ) zîde mecduhû

mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu kal'a-i mezkûra vaz' ve muhkem habs-birle vüsûl [ve] kal'a-bendini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Dersa'âdetime tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbetle bilâ-fermân ıtlâk ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer³¹⁴ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 9 Ş Sene 227.

Afv ve ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 27.

[33/s.30-2] Atina Kazâsı Nâ'ibine ve Atina Voyvodası İsmâ'il zîde mecduhûya ve Eğriboz Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Atina Kazâsı sükkânından Abdulkâdir ve Ahmed Gane? ve İmâm oğlu Hasan ve el-Hâc İlyâs oğlu Süleymân ve Mehemed Tocaga nâm mefsedet-pîşeler hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekâta tasaddî-birle fukarâ-yı ra'ıyyeti ale'd-devâm ızrâr eylediklerinden başka Ali Bosna? nâm şakîyi tahrîk ile İstavzi Tuman? nâm kocabaşiyı hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayr-i hakkın katl ve i'dâm ettirmiş olduklarından kâtil-i merkûmun ahzı murâd olunmuş ise de firâr etmiş olduğu ve eşkıyâ-yı merkûme pür-silâh merkûmun muhâfazası kaydında oldukları ve merkûmlar te'dîb ve gûş-mâl olunmadıkları sûrette sâ'irlerine dahi silâh ile giderek ihtilâl-i nizâm-ı cezîreye bâ'is olacağı beyânıyla ahâlî-yi fukarâ ve re'âyânın emn u ıstırâhatleriçün merkûmların bilâd-ı ba'ideye nefy ü iclâları husûsu siz ki mevlânâ ve Voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, bu def'a tarafınızdan Rikâb-ı hümayûnuma tevârüd iden i'lâm ve arzuhâl ve ahâlînin mahzarlarında derc ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr umde-i ricâl-i Devlet-i aliyemden hâlâ Darbhâne-i âmîrem nâzırı olan es-Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhûya havâle olundukda vech-i meşrûh üzere merkûmların terhiben li'l-gayr mübâşir ma'rifetiyle Eğriboz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmalarıçün size

³¹⁴ Metinde "ahz" olarak yazılmıştır.

hitâben emr-i şerîfim i'tâsı muktezâ-yı maslahattan idüğünü i'lâm eylediği beyânıyla vech-i meşrûh üzere merkûmların kal'a-bend olunmaları bâbında Dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda başdefterdârım olan Mîr Mehemmed Ra'uf dâme ilmühû bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî mübâşir ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve Voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetinizle merkûmları ahz ve mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan Eğriboz Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesiniz. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vusûllerinde merkûmları dizdârı olduğun kal'aya vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârlarından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşir-i merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesiniz. Şöyle ki, merkûmların bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise beher hâl hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 227.

Merkûmların itlâkıyla mahalline ifâde-i hâl emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.30-3] Bir sûreti

Yine Nâ'ib [ve] Voyvoda-i mûmâ-ileyhimâya. Aslında olan emr-i âlî hikâye olunarak merkûm Ali Bosna? dahi fimâ-ba'd memleket-i mezkûreye ayak bastırılmamak üzere ahâlî-i merkûme nezre rabt olunarak hıfz u himâyet-i fukarâ ve refâh u emniyet-i re'âyâya ale'd-devâm ikdâm ve dikkat olunmak için iktizâsına göre.

[33/s.30-4] Terkîn

Bergama Voyvodası Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer dâme mecduhûya ve Balıkesri ve Limni Nâ'iblerine hüküm ki,

Balıkesri sâkinlerinden Giridî-oğlu Süleymân ve Unabatan Ali nâm müfsidler dâ'imâ ikâz-ı fitne ve fesâd ile ihtilâl-i nizâm-ı memlekete ibtidâr etmekde oldukları inhâ

olduğuna binâ'en bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli't-te'dîb mersûmân Rodos'a nefy ü iclâ olunmuşlar ise de merkûmânın rüfekâsından ve kazâyı mezbûr sâkinlerinden Çolak Osmân nâm müfsid dahi kendü hâlinde olmayup merkûm Giridli-oğlu ile bi'l-ittifâk mehâmm-ı seferiyyenin te'hîrine ve fukarâyı ra'yyetin perîşânlıklarına mütecâsir olduğu beyânıyla merkûmun nefy ü iclâsıyla şerr ve mefâsidinin men'î husûsu bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden [s.31] tahrîrât ve mahzar me'âlinden müstebân olmağla merkûm Çolak Osmân'ın harekât-ı nâ-marziyyesine binâ'en li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi siz ki Kara Osmân-zâde ve Belıkesri Nâ'îbi mûmâ-ileyhimâsız, vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm Çolak Osmân'ı bi-eyyi-vech-kân ol tarafdân ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesiniz. Ve sen ki Limni Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafdâ menfiyyen meks ve ikâmet itdirdüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle menfî-i merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 27.

İşbu kayd bâ-fermân-ı âlî terkîn olunup itlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B? Sene 227.

[33/s.31-1] Hâlâ Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fî'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Kıbrıs Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Seyyidetü'l-muhadderât vâlidem sultân dâmet ismetühânın havâssından olan Kilis hâssı sâkinlerinden olup, el-hâletü hâzihî Der-aliyyemde mukîm Cerraz? oğlu Monla Mehemed nâm kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup muktezâ-i cibilliyeti üzere gûna gûn ilkâ-i fesâd iderek hâss-ı mezkûrun ahâlîsini bîrûn-ı dâ'ire-i inkıyâd etmekde olduğu tahkîk olunup bu makûle hilâf-ı rızâ hareketden ictinâb eylemesi bi'd-defe'ât kendüye tenbîh olunmuş ise de merkûm yine mütenebbih

olmayup ihtilâl-i nizâm-ı memlekete ictisâr eylediği beyânıyla hâss-ı mezbûru ihtilâlden vikâyeten çavuş mübâşeretiyle merkûmun li-ecli't-te'dîb Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu müşârun-ileyhânın kethüdâsı İftihâr Hüseyin dâme ulüvvühû bâ-takrîr ifâde ve iltimâs etmekle mûcebince li-ecli't-te'dîb Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâsıyçün emr-i âlî-şânım ısdârını bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle merkûmun Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûm bilâ-emr-i âlî itlâk ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vehâmeti der-kâr olmağla ana göre harekete dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227³¹⁵.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N Sene 32.

[33/s.31-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Seddü'l-Bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Mukaddemâ otuzyedi cemâ'atin mütevellîsi olup ocağ-ı âmîremde mîr-i piyâde ze'âmetine mutasarrıf olan Mürekkebeci Osmân ba'z-ı harekât-ı hemesine? mebnî orta-ı mezkûrun muhâsebesi ba'de'r-rü'ye mütevellîlikden ihrâc-birle te'dîbi lâzım gelüp her ne kadar nush u pend ol[un]muş ise de merkûm kat'â mütenebbih olmayup dürlü dürlü erâcîf tefevvühüyle icrâ-yı fesâda ibtidârı tahkîk olunduğu beyânıyla merkûmun ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Seddü'l-Bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr

³¹⁵ Metinde "226" olarak yazılmıştır.

istid'â etmekle merkûm Osmân ocakdan mübâşir ma'rifetiyle kal'a-i merkûma nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz ve ocağ-ı âmîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan kal'a-i merkûmeye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-i mezbûreye vaz' ve muhkem habs idüp bilâ-fermân ıtlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bendini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-aliyyeye tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmu salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat gösterilmek misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

Battâlı devletlü Beylikci Efendi tarafında mahfûzdur.

[33/s.31-3] Erzurum Vâlîsi ve Şark cânibi Ser-askeri vezîrim Mehemmed Emîn Paşa iclâluhûya hüküm ki,

Bayburd ve Divriği Sancakları alay beyleri sancaklarının bi'l-cümle eşkinci zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla hareket ve sen ki Ser-asker-i müşârun-ileyhsin, ma'iyetinde isbât-ı vücûda mübâderet eylemek üzere geçen sene me'mûr ve ta'yîn kılınmışlar ise de adem-i itâ'atlarından nâşî gelmeyüp fakat Bayburt Sancağı alay beyisi Mehemmed nâm kimesne bilâ? muhtâr ve kazâ-ı Kars'a gelüp ma'iyetine celb için tarafından merkûma bi'd-defe'ât tenbîh ve te'kîd olunmuş ise dahi merkûm bir vechle kâr-ger-i te'sîr etmeyüp ol dahi leylen firâr eylediğinden bahsle sâ'ire ibret kılınmak için livâ'eyn-i mezbûreteyn neferâtının mutasarrıfı oldukları ze'âmet ve timârları üzerlerinden ref' ve havâss-ı hümayûnuma tashîh ve alay beylerinin dahi nefy ve tagrîbleri için emr-i âlî-şânım sudûru bu def'a tarafından dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından kapukethüdâsı [s.32] Ahmed dâme mecduhûya vârid olan tahrîrâtda derc ve istid'â olunmuş olduğuna kapu kethüdân mûmâ-ileyh bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî Bayburd ve Divriği Sancaklarının zu'amâ ve erbâb-ı timârının inhâ olunduğu üzere ifâ-yı me'mûriyetde vâkı' olan betâ'et ve rehâvetlerine binâ'en ze'âmet ve timârlarını üzerlerinden ref' ile havâs-ı hümayûnuma tashîh olunmak lâzım gelmiş ise dahi bu def'alık afv olunup lâkin bundan sonra yine betâ'et iderler

ise nân-pâreleri üzerlerinden ref' olunacağı yakīnen bilüp ana göre icrâ-yı me'mûriyete müsâra'at eylemeleri ve zikr olunan sancakların neferâtına mûcib-i ibret olmak için yalnız alay beylerinin birer mahalle nefy ü iclâlarına mübâderet eylemen bâbında fermânım olmağın, Rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuş idi. İmdi vüsûl-i emr-i şerîfimde zikr olunan sancakların yalnız alay beylerini tarafından ahz ettirüp sâ'ir neferâta mûcib-i ibret olunmak için birer mahalle nefy ü iclâlarına mübâderet eylemen irâde-i seniyyem müktezâsından idüğü ma'lûmun oldukça ber-vech-i meşrûh livâ'teyn-i mezbûreteyn alay beylerini ma'rifetinle ahz ve li-ecli't-te'dîb birer mahalle nefy ü iclâ-birle nefy ü iclâ olundukları mahallerinin tasrîhiyle Der-aliyyeme tahrîr ve iş'âra mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 227.

[33/s.32-1] Mısır Vâlisine ve Mısır Kādîsına ve Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya hüküm ki,

Haremeyn-i şerîfeyn ahâlîsinden olup bir müddetden berü Âsîtâne-i sa'âdetimde sâkin olan Seyyid Mehemed ve Mehemed Fukarâ nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup hilâf-ı rızâ-yı aliyem kalb sikke kat'ına ictisâr eyledikleri tahkîk olunup merkûmların te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî Mısır'a nefy ü iclâları bâbında emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn şeref-yâfte-i sudûr olmağla çavuş mübâşeretiyile Mısır'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmânı ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, vüsûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve bir takrîb firârlarından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet etdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan tahrîrât bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 11 B Sene 227.

[33/s.32-2] Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Alâ'ıye Sancağı mutasarrıfı ( ) dâme ikbâlühüye ve İbradi Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Alâ'ıye Kazâsı sâkinlerinden ve zümre-i kuzâtdan Hâcî-oğlu Sa'id ve Mütevellî Abdurrahman dimekle arıf eşhâs kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed olmayup, hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareket ve mürettebât-ı seferiyye ve mehâmm-ı sâ'irenin te'hîr ve ta'vîkine [ve] ihtilâl-i şîrâze-i memleketi mûcib olur vaz'a ictisâr etmekde oldukları beyânıyla merkûmânın li-ecli't-te'dîb nefy ü iclâları husûsu, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrat ve i'lâm ve ahâlinin mahzarlarıyla ma'rûzât-ı sâ'irede derc ve iş'âr olunmakdan nâşî merkûm Hâcî-oğlu Seyyid ve Mütevellî Abdurrahman'ın İbradi Kazâsı'na nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftü'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle, işâretleri mûcebince [nefy] ü iclâları fermânım olmağın, imdi merkûmân ahz ve yanlarına tarafından mu'temed adem ta'yîniyle esnâ-i râhda muhâfazalarına dikkat olunarak li-ecli't-te'dîb İbradi Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâklarından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ettirildiğini Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 27.

Afv ve itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 27.

[33/s.32-3] Hâlâ Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali dâme mecduhüya ve Seddü'l-bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Elli altı bölüğün sâbıkâ çorbacısı olan Gürcü Çolak Hüseyin nâm şahs kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup hadd ve vazîfesinden hâric kelimât tefevvühüne ibrâz ve ba'z-ı eşkiyâ makûlesine mu'ayyen olarak icrâ-yı fesâdâta ictisâr eylediği bi'l-ihbâr tahkîk olunduğuna binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzîmeden olmakdan nâşî merkûmun Seddü'l-bahr Kal'ası'na kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûru, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, tarafından bâ-takrîr ifâde olunmağla vech-i meşrûh üzere merkûmun mütecâsir olduğu ef'âl ve hareketine binâ'ên li-ecli't-te'dîb ve ibreten li's-sâ'irin ıslâh-ı nefis idinceye dek Seddü'l-bahr Kal'ası'na kal'a-bendi olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-i merkûmeye vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından mücânebet ve vüsûlünü mübâşiri merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

[33/s.33-1] Hâlâ Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Fî'l-asl hizmetkâr makûlesinden olup üç beş mâhdan berü Der-alıyyemde Küçük Ayasofya Medresesi'nde ikâmet iden Gürcü Ahmed nâm şahs kendü hâlinde olmayup icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet kasdıyla envâ'-i fesâda dâ'ir şukka tahrîr ve Der-alıyyemde Dizdâriye Câmî'-i şerîfine ilkâya cesâret etmiş olduğuna binâ'en bu makûle sâ'î-bi'l-fesâd olanların te'dîbiyle ahâlînin terhîbi lâzîmeden olmakdan nâşî merkûmun çavuş mübâşeretîyle Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Gürcü Ahmed ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan cezîre-i mezkûreye nefy ü iclâyâ mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp vüsûl ve ikâmeti çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbet ile merkûmun bilâ-fermân itlâkından

ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 227.

[33/s.33-2]Hâssam Bostancıbaşı olan Abdullâh dâme mecduhûya ve Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, zîr-i idârende olan kılâ'-ı hamse-i hâkâniyemden Kireçburnu tabya ustası Mustafa nâm şahs kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup rızâ-yı hümâyûnuma ve emr-i fermân-ı mülükâneme münâfi vaz' ve harekete ictisârı tahkîk olduğundan bahsle merkûm ahz olmağla li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup ıslâh-ı nefis itmedikce ıtlâkına müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere haseki mübâşeretiyile Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm hâssam hasekilerinden ta'yîn olunan ( ) haseki zîde mecduhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb kal'a-i merkûmeye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-i merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete ruhsatdan mücânebet ve kal'a-bend olduğu mübâşir haseki-i mûmâ-ileyh ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbet ile merkûmun bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 227.

İtlâkiyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 27.

[33/s.33-3] Karaman Vâlisi olup Karaman ve Adana ve Anadolu eyâletlerinde meşâtâyı ordu-yı hümâyûnuma müretteb asâkirin ihrâc ve sevkine bundan akdemce bi'l-istiklâl sürücülük unvânıyla me'mûr ve ta'yîn kılınan vezîrim el-Hâc Ali Paşa iclâluhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, Karaman ve Adana ve Anadolu eyâletlerinden gerek bi'n-nefs ve gerek başbûğlar ile meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma müretteb asâkirin tarafına gönderilmiş olan defter mücebince ihrâc ve meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma sevk ve tesyîrine me'mûr kılınman hasebiyle muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzime-ı gayret ve istiklâl üzere şimdiye kadar hareket ve sevk-i askere mübâderet etmiş olman me'mûl ise de Larende firârîlerinden olup el-hâletü hâzihî Larende'ye vürûd iden dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından Mataracı-oğlu Hüseyin tarafgirlik zu'muyla ba'z-ı tab'ına muvâfık kimesnelere sahâbet iderek âdet-i müstemirresi üzere fitne ve fesâd ihtira'ından hâlî olmayup kazâ-i mezbûrdan müretteb umûr-ı mühimme ve matlûbât-ı Devlet-i aliyyemin ta'tîlini mûcib harekât-ı nâ-ber-câya cesâret etmiş olduğu ve Magosa'ya nefy bâbında emr-i âlî ısdârı istid'âsında olduğun bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrât me'âlinden ma'lûm-ı padişâhânem olup bu makûle fesedenin nefy ve te'dîbiyle emsâlinin terhîbi levâzım-ı mülkdârîden olduğuna binâ'en merkûm Mataracı-oğlu'nun Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum cihân-rîz-i sudûr olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz ve ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyle Magosa'ya nefy ü iclâyâ mübâderet eylemen fermânım olmağın, Rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) zîde kadruhû ile irsâl olunmuşıdi. İmdi merkûmu ahz ve esnâ-yı râhda firârı vukû'a gelmemek için tarafından muhafazasıyçün adem ta'yîni ile çavuş-ı merkûma terfikan Magosa'ya nefy ü iclâyâ mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından mübâ'adet eyleyesin. Şöyle ki tama'-ı hâma rağbet ile mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatla vâhimü'l-akîbe olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

Mataracı-oğlu menfâsına gitmeyüp Ankara'ya vüsûlünde ol tarafda ikâmet idüp mübâşiri olan el-Hâc Velîyüddîn müddet-i medîde ikâmetinden sonra avdeti bâbında istirhâm eylediğine binâ'en mübâşir-i merkûmun Der-sa'âdete ruhsatı hâvî mektûb tahrîr olunduğuna mebnî avdet etmiş olmağla mahalline şerh verilmek deyü Ankara Vâlîsi'nin vârid olan tahrîrâtı bâlâsına bu vechle şerh verile deyü fermân-ı âlî sâdır olmağla binâ'en aleyh şerh verildi.

Fî (...) 25 Sene 228.

Şerh Battâlı Fî Ra Sene 28 tobrâsında mukayyedir.

[33/s.34-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh³¹⁶ İffet dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Sofcular Hânî'nda mütemekkin sarrâf tâ'ifesinden Artın zimmînin bundan akdem fevt olan tuz emîni Mustafa nâm kimesne ile ahz u i'tâları hasebiyle müteveffâ-yı merkûmun sarrâf-ı mersûmun yedinde zuhûr iden terekâtı mücebince müteveffâ-yı merkûmda olan ma'lûmu'l-mikdâr matlûbâtını müteveffâ-yı merkûmun sagîrlerine ve vasiyye nasb olunan zevcesinden mâl-ı müteveffâdan talep olmak murâd eyledikde mezbûre tezvîrâta sülûk ve sarrâf-ı mersûm ile müteveffâ-yı merkûmun mukaddemâ ibrâ olunmuş olduklarını müş'ir vasiyye-i mezbûre cum'a günü arz odasında bir kıt'a tahvîl ibrâz etmiş ise de ibrâz olunan tahvîli mühründe şübhe âriz olduğundan keyfiyyet etrafiyla taharrî oldukda müzevvir makûlesinden Küçük Ayâsofyalı Mehemed nâm şâhsın ma'rifetiyle sarrâf-ı mersûmun mührüne tatbîken sahte olarak mühür hakk ettirmiş ve tahvîl-i mezkûru dahi sahte olarak kendü hattıyla tahrîr ve temhîr etmiş olduğunu merkûm Mehemed ikrâr ve itirâf ve bu makûle hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve münâfi-i emr ü rızâ ibtâl-i hakka ictirâ iden müzevvirin nefy ve te'dîbi lâzımeden olduğu beyânıyla merkûmun çavuş mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunması bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-takrîr istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzere çavuş mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, müfsid-i merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde müfsid-i merkûmu menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyye'ye i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr ettirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

³¹⁶ Metinde Mehemed olarak yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 17 B Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L Sene 227.

[33/s.34-2] Bir sûreti

Yine çavuşbaşıya ve Midillü Cezîresi Nâ'ibine. Akşehirli Mehemmed nâm müfsid dahi müteveffâ-yı merkûm ile sarrâf-ı mersûmun ibrâ olduklarını müş'ir arz odasında şehâdet etmiş olduğu ve merkûmun dahi bu vechle şehâdeti kizb-i sarîh idüğü tahkîk olduğundan çavuş mübâşeretiyle Midillü'ye nefy ü iclâsı bâ-takrîr istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzere nefy ü iclâsıyçün.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 17 B Sene 227.

[33/s.34-3] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Kayseriyye Kādîsına hüküm ki,

Kayseriyye ahâlîsinden Mehemmed Sâdık ve Ömer nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup bu esnâda Der-sa'âdetime vürûd ve müftû ve hâkim azli ve bunun emsâli vazîfelerinden hâric nâ-hem-vâr hareketde oldukları beyânıyla merkûmân li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle vatan-ı asliyyeleri olan Kayseriyye'[ye] nefy ve isrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Ömer Hulûsî edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle, işâretleri mûcebince merkûmların çavuş mübâşeretiyle vatanlarına nefy ve isrâları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmlar ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle vatanları olan Kayseriyye'[ye] nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Kayseriyye kādîsı

mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân ıtlâklarından hazer ve mücânebet [ve] vüsûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R? Sene 227.

[33/s.34-4] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Humbaracı neferâtından olup bundan akdem kurşun ile katlen vefât iden Tabancacı es-Seyyid Hüseyin nâm kimesne vefâtından mukaddem benim cârih ve kâtilim yine humbaracı tımarlı neferâtından Mehemed veledi Velî'dir. Âhar kimesne ile dâ'vâ ve husûmetim yoktur deyü ikrâr ve i'tirâfına binâ'en maktûl-i merkûmun vârisleri merkûm Mehemed ile lede't-terâfu' sulha râğbet olunmuş ve kâtilin tımar tasarrufu hilâf-ı kânûn olduğuna ibtinâ'en merkûm ocakdan tard ile tımarı âharına verilmiş ise de bu makûle fesâda mütecâsir olan kimesnenin izâlesi vâcib olmağla belde-i bâ'idenin birine nefy-i ebed ile nefy olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûnum mücebince merkûm çavuş mübâşeretiyle Magosa'ya nefy-i ebed ile nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, kâtil-i merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Magosa'ya nefy ü iclâyâ mübâderet eylesin.[s.35] Ve sen ki Magosa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu mü'ebbeden ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp vüsûl ve ikâmet ettirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma teba'iyet ve hâtır u gönüle râğbet ile merkûm salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 227.

[33/s.35-1] Kapudan-ı deryâ vezîrim Hüsrev Paşa iclâluhûya ve Midillü Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Trabzonlu Ahmed Re'îs, süvâr olduğu üç direkli şehtiye ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesi tehî olarak Samsun İskelesine azîmete ruhsat istid'âsında olduğuna binâ'en süvâr olduğu sefine müste'men malî olmamak ve derûnunda on iki nefer müslim ve sekiz nefer re'âyâ tâ'ifesiyle doğru iskele-i merkûma azîmet itmek şartıyla kefile rabt olunarak ruhsatı hâvî yedine tezkire i'tâ olunmuş ise de merkûm Ahmed Re'îs'in süvâr olduğu sefine müste'men sefinesi olduğu derûnunda olan tâ'ifenin üç neferi Müslim ve mâ'adâsı Efrenc ve anlar dahi müslimân kıyafetinde olup asıl Kapudanı dahi deftere Venedikli olarak yedinde bulunup ibrâz eylediği patente kâğıdından nümâyân olduğunu, sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle bu makûle hilâf-ı rızâ-yı alıyyem harekete cesâret idenlerin te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm Ahmed Re'îs ahz ve Tersâne-i âmîrem tarafından mübâşir ma'rifetiyle Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâyâ mübâderet eylemen fermânım olmağın, imdi merkûm Trabzonlu Ahmed Re'îs ahz ve Tersâne-i âmîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan cezîre-i merkûma nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki cezîre-i merkûme Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde re'is-i merkûmu cezîre-i mezbûra menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp vüsûl ve ikâmetini mübâşir-i mezbûr ile Der-alıyyeme i'lâma müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle tebe'ıyyet ile merkûm bilâ-fermân itlâk etmek ve yâhûd firârına ruhsat gösterilmek misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 227.

[33/s.35-2] Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Kütahya Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Ocağ-ı âmîremde bundan akdem defe'âtla baş barutculuk hizmetinde istihdâm olunan Küçük Abdî kendü hâlinde olmayup mugâyir-i rızâ harekete cesâret eylediği beyânıyla li-ecli't-te'dîb Kütahya Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle ocakdan mübâşir ma'rifetiyle kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhi ahz ve ocağ-ı âmîremden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhû mübâşeretiyle Kütahya Kal'ası'na irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı

merkümsun, merkümü vüsûlünde kal'a-i mezkûra vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşir ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'a meyl ve rağbetle bilâ-fermân itlâk olunmak ve bir takrîb firâr ettirilmek misillü vaz'a irâ'et-i ruhsatla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 227.

[33/s.35-3] Tokad Nâ'ibine ve Kangrı Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Tokad sâkinlerinden otuz altı bölüğün agavâtından Baltacı Ömer nâm müfsid-pîşe kendü hâlinde olmayup mukaddemâ bi-gayr-i hakkın üç beş nefer kimesnenin i'râzına bâdî olduğundan gayrı vazîfesinden hâric umûra müdâhale ve pîş-gâh-ı mahkemede ba'zen müdde'î ve ba'zen müdde'â-aleyhi istishâb iderek hukûk-ı ibâdî ibtâl-birle merkûmun şerr ü mazarratından icrâ-yı şerî'at-ı garrâ-ı memleket olamadığına binâ'en merkûmun bu makûle harekât-ı nâ-marziyyeden keff-i yed ve kendü hâlinde ırz ve edebiyile mukayyed olmasını bi'l-cümle â'yân-ı vilâyet ve vücûh-ı memleket bi'l-ittifâk kendüye kirâren ve mirâren tenbîh ve nush u pend etmişler ise de adem-i kabûl ile yevmen-fe-yevmen şerr ve fesâdı ...? olmakda olduğunun beyânıyla emsâlinin terhîbi lâzımeden idüğü merkûm li-ecli't-te'dîb Kangrı Kal'ası'na kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-cümle vücûh ve ahâlî istid'â ve istirhâm eyledikleri, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def'a Rikâb-ı hümayûnuma vârid olan i'lâmda derc ve iş'âr kılınmaktan nâşî merkûmun mutasaddî olduğu harekât-ı nâ-hem-vâresine binâ'en li-ecli't-te'dîb ocaktan çavuş mübâşeretiyile Kangrı Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi ber-vech-i muharrer müfsid-i merkümü ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Kangrı Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkümsun, vüsûlünde merkümü dizdârı olduğun Kangrı Kal'ası'na habs ve kal'a-bend idüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğun çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîr ve işâret eylesin. Şöyle ki, merkûm bilâ-emr-i âlî hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine ruhsat gösterilmek

lâzım gelür ise hakkında lâzım gelen te'dîbâtının icrâsı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 227.

[33/s.36-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Amasya Nâ'ibine hüküm ki,

Fi'l-asl Amasya sâkinlerinden olup bir müddetden berü Der-sa'âdetimde ikâmet üzere olan Arzuhâlcî Seyyid Hâfız Abdullâh nâm şahs hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hod-be-hod sâhte i'lâm tahrîr ve tatbîk mühri temhîrine cesâret eylediği tahkîk olduğuna binâ'en li-ecli't-te'dîb bundan akdem Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm itlâk olunmaksızın bilâ-fermân bir takrîb menfâsından firâr ve yine Der-sa'âdetime gelüp harekât-ı sâbıkâsına ictisâr etmekte olduğundan merkûm bu tarafda ahz olunmuş olmakdan nâşî, çavuş mübâşeretiyile merkûmun vatan-ı aslîsi olan Amasya'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb vatan-ı aslîsi olan Amasya'ya nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i âlî itlâkıdan ve yine mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan be-gâyet mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ettirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun ol tarafdan dahi firâr ettirilmesi lâzım gelür ise vehâmet ve nedâmeti tarafına râci' olacağı âşikâr olmağla ana göre muhâfazasına dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirilüp ve bir takrîb firâr etmemesine karındaşı Mollâ Ömer dahi tekeffül eylediğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 29 Ş Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M Sene 229.

[33/s.36-2] Rikâb-ı müstetâbında Sekbânbaşı olan el-Hâc Dervîş Ali dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ'ibine ve Limni Yeniçeri Zâbitine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından yirmi üç bölüğün orta başılığında muhrec Kadifeci Mustafa ve Ayvâz Efendi Cami'î vakfının mütevellî-i kâ'im-makâmı olup on iki beldenin yazıcısı olan Hâcî Mehmed ve Çivi-zâde'de sâkin sâbık Tokâdî silâhdârı Hâfız Mehmed dimekle arîf eşhâs kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup mugâyir-i rızâ-yı şâhânem harekete ve vazîfelerinden hâric erâcîf neşr ile îkâz-ı fitne vü fesâd etmekde olduklarından bahsle merkûmların te'dîbi ve emsâllerinin terhîbi zımnında ıslâh-ı nefis idinceye değin ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâlâri bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle ocakdan mübâşir ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere nefy ü iclâlâri fermânım olmağın, imdi merkûmları ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ve irsâllerine mübâderet eylesin. Ve siz ki Nâ'ib ve zâbit-i mûmâ-ileyhimâsız, vüsûllerinde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûllerini mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve inhâya dikkat eylesiniz. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmların bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkınızda vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i C Sene 27.

[33/s.36-3] Balıkesri Nâ'ibine hüküm ki,

Balıkesri Kazâsı sâkinlerinden Çolak Osmân dimekle arîf kimesnenin mugâyir-i emr ü rızâ harekete ictisârı bundan akdemce inhâ olduğuna binâ'en li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsiyçün emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mûmâ-ileyh ulemâdan ve ehl-i ırz gürûhundan olup hakkında olan inhâ ashâb-ı ağrâzın icrâ-yı nefsânîyyetlerinden nâşî ifk ü iftirâ kâbîlinden olduğu beyânıyla, mûmâ-ileyhin nefyiçün sudûr iden emr-i âlînin kaydı ref' ve terkîn olunarak afv ve

ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından Der-sa'âdetime vârid olan i'lâm ve mahzarda derc ve iş'âr olunmuş olmağla mûmâ-ileyhin hakkında olan inhâ ifk ü iftirâ kâbîlinden ve ehl-i ırz gürûhundan olduğu mefâhîm-i i'lâm ve mahzardan ma'lûm ve nümâyân olduğunda binâ'en nefy bâbında sudûr iden emr-i âlînin kaydı ref' ü terkîn olunarak kayd-ı nefyden afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin hakkında olan inhâ ifk u iftirâ kâbîlinden ve ehl-i ırz gürûhundan olduğu i'lâm ve mahzar-ı mukaddemlerinden ma'lûm olduğundan, nefyi bâbında sudûr iden kaydı ref' ü terkîn olunduğu ma'lûmun oldukda nefyiçün mukaddemce sudûr idüp kaydı terkîn olunan emre mebnî nefy teklîfiyle rencîde olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 27.

[33/s.37-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Sinob Nâ'ibine hüküm ki,

Rumili kuzâtından? kuzât ve nüvvâb kapukethüdâsı olan Seydâ ve ma'iyetinde olan Sâlih, bundan akdemce ba'z-ı mahalle istinâdları sebebiyle bilâ-mûcib kuzât ve nüvvâbın azillerine tasaddî ve nice bî-cürm kimesneleri tekdîr ve tahkîre ictisâr etmeleriyle kapu kethüdâlığı üzerinden ref' ve li-ecli't-te'dîb merkûmânın kendüleri dahi Sinob'a nefy ve tagrîb olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile Sinob'a nefy ü iclâ olunmaları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmân ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Sinob'a nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Sinob Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin vüsûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetlerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmânı bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd mahall-i âhara firârına ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 27 Ş Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.37-2] Haleb Vâlisi vezîrim Râgıb Paşa iclâluhûya ve Hâleb Kādîsına ve Amed Nâ'ibine hüküm ki,

Erzurum Vâlisi esbak merfû'u'l-vezâre İbrâhim Paşa dâmet me'âliyehünün oğlu Haleb'de sâkin Mustafa Bey'in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete cesâretine binâ'en mîr-i merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî li-ecli't-te'dîb nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûnum şeref-yâfte-i sudûr etmekle, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûnum mücebince merkûm Mustafa Beg'i ahz ve li-ecli't-te'dîb Diyârbekir'e nefy ve irsâle müsâra'at eylemen bâbında fermânım olmağın, imdi mîr-i merkûmu ahz ve tarafından adem ta'yîniyle esnâ-yı tarîkde muhâfazası esbâbı istihsâl olunarak Diyârbekir'e nefy ve irsâle müsâra'at [eyleyesin]. Ve sen ki Haleb Kādîsı mûmâ-ileyhsin, sen dahi tenfîz-i emr u irâde-i şâhâneme ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesin. Ve sen ki Âmid Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini Der-sa'âdetime i'lâma müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama' ve hâtır u gönüle rağbet ile mîr-i merkûmu bilâ-itlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat gösterilmek misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 227.

Mu'ahharen tekrâr emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 230.

[33/s.37-3] Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Âsitâne-i sa'âdetim mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Vasil veled-i Bevan nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekât-ı mefsedete ictisâr idüp kendü[ye] her ne kadar pend u nush olmuş ise de isgâ etmeyüp te'dîbi lâzîmeden olduğu beyânıyla mesfûr İstanbul ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vâkı'ı? Lavra? Manastır Kal'asına vaz' ve kulle-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eyledikleri ecluden vech-i meşrûh üzere mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi zimmî-i mesfûr bu tarafda ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan cezîre-i mezkûreye nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûre kulesine vaz' ve kulle-bend ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Receb Sene 27.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R Sene 34.

[33/s.38-1] Çavuşbaşı Ağa'ya ve Mihaliç Nâ'ibine hüküm ki,

Edincik sâkinlerinden Hâcî Ziver? demekle arîf kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı emr ü rızâ ihtilâl-i memleketi mûcib harekete cesâret eylediğine binâ'en merkûm fimâ-ba'd Mihaliç'de kâ'in çiftliğinde ikâmet eylemek üzere bundan akdem eğerçi emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de merkûm çiftliğine azîmet etmeyerek firâren Der-aliyyeme vürûd etmiş olduğu tahkîk olduğuna binâ'en bu tarafda bâ-taharrî ahz ve habs ettirilmiş olmağla çavuş mübâşeretiyle çiftlik-i mezkûrda ikâmet ettirilmek üzere irsâli fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) zîde

kadruhû mübâşeretiyle çiftlik-i mezkûra irsâle mübâderet eylesin. Sen ki, mevlânâyı mûmâ-ileyhsin, merkûm ol tarafa lede'l-vüsûl, çiftliğinde ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, merkûmun bundan sonra dahi bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1227.

Limni 'ye nefyçün mu'ahharen emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.38-2] Limni Kal'ası Dizdârı ( ) zîde hıfzuhûya hüküm ki,

Kılâ'-ı hamse-i hâkâniyemden Kireçburnu tabyası ustası Mustafa'nın hilâf-ı emr ü rızâ harekete ictisârına binâ'en bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşıdi. El-hâletü hâzihî, merkûm ıslâh-ı nefis etmiş olduğundan cürmü afv ve itlâkı husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk eylediği beyânıyla afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâssa bostancıbaşısı olan Abdullâh dâme mecduhû bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkümsun, merkûmun cerâ'im-i güzeştesi [afv?] olduğu ma'lûmun oldukda merkûmu kal'a-i merkümeden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 27.

[33/s.38-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Arab Seyyid Ali dimekle arîf müfsid Kütahyalı Hasan nâm şâhsın buhûrcusu olup Der-sa'âdetimde Dâvud Paşa mahallesinde tedârük eyledikleri menzilde esâfilden bî-şu'ûr kimesneler ile nisvân gürûhunu başlarına cem' idüp defîne bulacağız deyü envâ' gûne buhûrlar yakub kâr-ı mefsedetlerine revâc virmek zu'muyla hilâf-ı

şerî'at-ı garrâ harekât-ı nâ-hem-vâre ve ibâdullâhı tecrîme cesâret etmekde oldukları ihbâr ve tahkîk olunup merkûm Arab Seyyid Ali menzil-i mezkûrdan edevât-ı hadî'asıyla ahz ve habs olunduğunu bâ-takrîr ifâde olunmağla merkûm hilâf-ı rızâ hareketine binâ'ên te'dîb ve emsâlinin terhîbi için çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Arab Seyyid Ali'nin Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ettirdiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr ettirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.39-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhû ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Kütahyalı Hasan nâm müfsid Der-sa'âdetimde vâkı' Dâvud Paşa mahallesinde bir menzil tedârük idüp esâfilden ba'z-ı bî-şu'ûr kimesneler ile nisvân gurûhunu başına cem' idüp defîne bulacağım deyü sihr ve efsûn ile hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve münâfi-i emr ü rızâ a'mâl-ı bâtıla ve envâ'-güne hadî'a ve mefsedet icrâsıyla ibâdullâhı tecrîme cesâret etmekde olduğu tahkîk olunup merkûm menzil-i mezkûrdan edevât-ı hadî'asıyla ahz ve habs olduğu bâ-takrîr ifâde olunmağla merkûmun ol vechle hilâf-ı rızâ hareketi te'dîbini îcâb etmekle terhîbü'l-emsâl çavuş mübâşeretiyle Magosa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-

sa'âdetime tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa saliverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

Âsitâne-i aliyeye gelmeyüp vatanı olan Kütahya'da ikâmet etmek şartıyla ıtlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 228.

[33/s.39-2] Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Midillü Nâzırî Ahmed dâme mecduhûya ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Fi'l-asl Midillü Cezîresi'nde vâkı' Kalonya Kazâsına tâbi' Ahorna? Karyesi mütemekkinlerinden olup serserî geşt ü güzâr üzere olan Kori?-oğlu Dimitraki nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup bundan akdem Ayvalık mütemekkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî zimmîlerden hukûk iddi'âsına dâ'ir hilâf-ı inhâ iki kıt'a mübâşirle evâmîr-i aliyeye ısdârıyla mersûmlara gadre tasaddî eylediği ve mesfûr eşirrä zümresinden olduğunu mübeyyin Kalonya ve Molova Nâ'ibleri taraflarından verilen i'lâmâtдан başka Rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı tarafından dahi bi'l-isti'lâm tahkîk olunmuş olmağla mesfûrun çavuş mübâşeretiyle Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi husûsuna irâde-i aliyem müte'allik olup ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mübâşiri çavuş ma'rifetiyle mesfûr Midillü Cezîresi'nde taharrî olundukta cezîre-i mezkûreden bir takrîb firâr etmiş olup ol vechle emr-i şerîfim icrâ olunamamağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin, çavuş-ı merkûmu Der-sa'âdetime i'âde idüp bâ'de'l-yevm mesfûr Midillü Cezîresi'ne varır ise cezîre-i mezkûrede olduğu kazâ ve kurâdan ahz ve tarafından mu'temed âdem terfikiyle menfâsı olan Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâl ve bâ'de'l-vüsûl kal'a-bend olduğunu müş'ir dizdâr-ı merkûm tarafından ahz olunan arızayı Der-sa'âdetime takdîme mübâderet eylemen fermânım olmağın, Rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur. İmdi çavuş-ı merkûmu Der-sa'âdetime i'âde-birle mesfûr bundan sonra her ne vakitte Midillü Cezîresi'ne varır ise cezîre-i

mezkûrede bulunduğu kazâ ve kurâdan ahz ve işbu emr-i şerîfimle tarafından yanına âdem ta'yîniyle menfâsına irsâl ve kal'a-bend olunduğunu müş'ir ahz olunan arızayı Der-sa'âdetime takdîme mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru kal'a-i mezkûra vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mübâ'adet ve kal'a-bend olunduğunu mübâşiri ile tahrîr ve inhâya dikkat eylesin. Şöyle ki, mesfûr bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilir ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

[33/s.39-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'ibine hüküm ki,

Nazîf Süleymân nâm şahs kendü kendü hâlinde olmayup bu esnâda Derzi Ohanes nâm zimmînin dâ'vâsına yalancı şehâdetliği için yirmibeş gurus ile bir sa'at rüşvet ahzıyla edâ-yı şehâdet idüp bir şahid dahi tedârük etmek üzere iken merkûm kendüyü ihfâ ve dâ'vâ-yı bâtılları faysal bulmadığından merkûm Bâb-ı âliye ihzâr ve cum'a günü arz odasında i'tirâf ve ifâde eylediğinden habs olunup merkûmun bu vechle hilâf-ı şerî'at-ı garrâ harekete cesâret eylediğine binâ'en li-ecli't-te'dîb Burusa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-takrîr istid'â olunmağla merkûmu te'dîb ve emsâlini terhîb için çavuş mübâşeretiyile Burusa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Nazîf Süleymân'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Burusa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına ruhsatdan mücânebet ve ikâmet ettirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 10 Ş Sene 227.

[33/s.40-1] Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Bozok Sancağı mutasarrıfı Cabbar-zâde Mîr Süleymân dâme mecduhûya ve Güzelhisâr Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Anadolu kâzaskeri olup bundan akdemce bâ-emr-i âlî Ayntab Kazâsı'nda ikâmeten me'mûr kılınan es-Seyyid Mehemmed Münib Efendi'nin hakkında Ayntab Kazâsı mesâfe olduğundan afvıyla medîne-i Güzelhisâr'da arpalığına mutasarrıf olarak ber-vech-i tekâ'üd ikâmet ve du'â-yı devâm-ı ömr-ü devlet-i padişâhâneme muvâzabat eylemek üzere şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı itâ'at-makrûnum mücebince emr-i âlî-şânım sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Cabbar-zâde Mîr-i mûmâ-ileyhsin, vüsûl-i emr-i şerîfimle mevlânâ-yı mûmâ-ileyhi ol tarafda tekâ'üden ikâmet etmek üzere Güzelhisâr'a irsâl ve tesyâra mübâderet eylesin. Ve sen ki Güzelhisâr Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mevlânâ-yı mûmâ-ileyhi kazâ-i merkûma lede'l-vürûd münâsib mahallde meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûlünü Der-aliyyeme [tahrîre] mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 227.

Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin Güzelhisâr'a vüsûlünü ve münâsib mahalle ikâmetini nâtık Güzelhisâr Nâ'ibinden vârid olam i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 22 L Sene 227.

[33/s.40-2] **Terkîn**

Mısır Vâlîsi'ne ve Mısır Kādîsı'na ve bi'l-fi'l Rikâb-ı müstetâbımda çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya hüküm ki,

Mekke-i mükerrreme ahâlîsinden olup Der-sa‘âdetimde müsâfereten ikâmet üzere olan Şeyh Atâ kendü hâlinde olmayup hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i rızâ harekete ibtidâr eylediği ihbâr olunduğundan merkûmun te’dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî Mısır'a nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmekle çavuş mübâşeretiyle Mısır'a nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Mısır'a nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa‘âdetime tahrîr ve iş'âra mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1227.

Merkûm Şeyh Atâ bilâ-mübâşir kendüsü cânib-i Mısır'a âzim ve râhmî olacağına binâ'en işbu emr-i şerîf kaydı terkîn ve battâlda hıfz olunmak, deyu sâdır olan fermân-ı âlî mücebince işbu kayd terkîn olunup emri battâlda hıfz olunmuştur.

Fî 25 N Sene 227.

[33/s.40-3] Mihaliç ve Limni Nâ'iblerine hüküm ki,

Edincik sâkinlerinden Hâcî Ziver? nâm şahs çend rûz mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mücebince çavuş mübâşeretiyle Mihalic'de kâ'in çiftliğinde [ikâmet] eylemek üzere nefy ve irsâl olunmuş ise de merkûmun ol tarafda ikâmeti ihtilâl-i memleketi mücib olacağı aşikâr olmakdan nâşî haseki mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Mihalic [Nâ'ibi] mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve hâssa hasekilerimden ( ) zîde kadruhûya terfikan Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ettirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü haseki-i merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat

olunmak lâzım gelür ise hakkında vehâmeti olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.40-4] Atina Nâ'ibine ve Atina voyvodası İsmâ'il zîde mecduhûya ve vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erleri[ne] hüküm ki,

Atina Kazâsı sâkinlerinden İmâm Abdulkâdir ve Ahmed ...? ve İmâm-oğlu Hasan ve el-Hâc İlyâs-oğlu Süleymân ve Ahmed Tucga? nâm mefsetet-pîşeler hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekâta ve fukarâ-yı ra'ıyyeti ale'd-devâm ızrâra ibtidâr etmekde olduklarından başka Ali Bosna? nâm şahsı tahrîk ile İstavri nâm kocabaşığı bi-gayri hakkın katl ve i'dâm ettirmiş olduklarından kâtil-i merkûmun ahzı murâd olunmuş ise de firâr etmiş olduğu ve eşkiyâ-yı merkûme pür-silâh merkûmu muhâfaza kaydında olduğu ve merkûmlar nefy ve te'dib olmadıkça istirâhat-ı ahâlî mümkün olmayacağı mukaddemâ bâ-i'lâm ve mahzar inhâ olunup merkûmların Eğriboz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları ve firârî-i merkûm Ali Bosna? fimâ-ba'd memlekete ayak bastırılmamak üzere ahâlî-i merkûmenin nezre [s.41] kat' ettirilmesi bâbında evâmîr-i şerîfim ısdârını ricâl-i devlet-i aliyyemden darbhâne-i âmîrem emîni es-Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhûya bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmların kal'a-bendi ve ahâlînin nezre kat' olunmaları bâbında mukaddemce sâdır olan evâmîr-i şerîfemin vüsûlünden bahsle müfsid-i merkûmlardan mezkûr İmâm Abdulkâdir kocabaşığı-yı mersûm ile kal'a kethüdâsı Mehmed'in müte'âkıben i'dâmlarına mütecâsir olduğuna ve bu misillü nice nice fesâdât ve hûn-rîzliğe cür'et ile ihlâl ve tuğyândan hâlî olmadığına binâ'en merkûm ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâk ve ma'rifetiyle katl ve i'dâm olunmuş olup ancak ma'dûm-ı merkûmun ser-gerdesinden merkûm Ahmed Ane? rüfekâsının Eğriboz Kal'asına nefy ve tagrîbleri lâzım gelmiş ise dahi fimâ-ba'd merkûm Ahmed Ane? dört nefer ser-gerde ve avâneleri olan Hasan Belâ? ve Sandukcu Mehmed Avni? ve Dervîş Kürd Ali ve Ahmed Kotaba? ve Deli Ahmed oğlu Sipâhi Ahmed ve Osmân ve Emin oğlu Hasan ve Câfer Tatar ve Zengin? Mustafa ve Arnavud Osmân ve Ahmed Halo? nâm on altı nefer ser-gerde ve avânelerinin her kangısından bundan böyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i mübîn bir gûne fesâd ve ihlâl-i

mukâta'aya bâdî olur bir nesnelere zuhûr ider ise ma'rifet-i şer' ve cümlenin ittifâk ve ma'rifetleriyle bilâ-emân, kayd u bend ile emvâl ve eşyâları zabt ve kendülerden cebren ve kahren onbeş bin guruş tahsîl ve darbhâne-i âmîreme irsâl ve teslîm olunmak şartıyla nezre rabt olundukları beyânıyla merkûmların afv ve ıtlâkları husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını bi'l-cümle ahâlî ve fukarâ-yı ra'iiyyet istid'â ve istirhâm eyledikleri, siz ki nâ'ib ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız, bu def'a tarafınızdan Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâm ve arzuhâlde derc ve istid'â olunmağla keyfiyyet darbhâne-i âmîrem emîni mûmâ-ileyhe havâle olundukda iltimâs olunduğu üzere merkûmların afvlarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı sûrette mahallinden vârid olan i'lâm bâ-berat-ı emr-i şerîf mezkûrun kaydı bâlâsına şerh verilerek ba'd-ezîn ta'ahhüdlerinin hilâf-ı hareketden mübâ'adet olunmak üzere ifâde-i hâlî müş'ir emr-i şerîfim i'tâsı müktezâ-yı maslahat idüğünü nâzır-ı mûmâ-ileyh i'lâm etmekle i'lâmı mücebine merkûmların ıtlâkı ve mahalline ifâde-i hâl emr-i şerîfi ısdâr olunup i'lâm-ı mezkûr şerh verilmek fermânım olmağın ifâde-i hâlî müş'ir Rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur. İmdi ba'd-ezîn müfsid-i merkûmlar ile mezkûru'l-esâmî kimesnelere ta'ahhüdlerinin hilâfı hareketden ve ihlâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi mücib olur ednâ vaz'ı tecvîzden keff-i yed ve mücânebet iderek her hâlde ırz ve edebleriyle mukayyed olmaları ve hilâf-ı rızâ ve münâfi-i ta'ahhüd ednâ derece harekete cesâretleri inhâ ve ihbâr olunur ise ber-müceb-i ta'ahhüd bilâ-emân kayd u bend ile ahz ve bi'l-cümle emlâk ve eşyâları zabt olunarak onbeş bin guruş nezirlerini temâmen tahsîl ve darbhâne-i âmîrem tarafına irsâl ve teslîm olunmak şartıyla merkûmların cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâlarına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılınmış olduğu ve tevârüd iden i'lâm nefyleri bâbında mukaddemce sâdır olan emrin kaydı bâlâsına şerh verildiği, siz ki nâ'ib ve voyvoda ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz, ma'lûmunuz oldukta keyfiyyeti ve fîmâ-ba'd ırz ve edebleriyle mukayyed olup mugâyir-i ta'ahhüd hareketde bulunmamaları tenbîhâtını ferdan-ferda merkûmların gûş-ı hûşlarına etrâfıyla telkîn ve tebyîn iderek mukâta'a-yı merkûmeyi ihlâlden ve ahâlî ve fukarâ-yı ra'iiyyeti ızrârdan vikâyeye bi'l-ittifâk ikdâm ve dikkat ve merkûmların Eğriboz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmalarıçün sudûr idüp kayd-ı meşrûh emre mebnî merkûmlara bî-vech ta'addî ve ta'arruzdan mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

[33/s.41-1] Burusa ve Gelibolu Nâ'iblerine hüküm ki,

Medîne-i Burusa'da kâ'in Gâzî Hüdâvendigâr vakfı kâ'im-makâm mütevellîsi hâssam silâhşörlere Hüseyin zîde mecduhûnun umûr-ı vakfî idâre ve rü'yetinde ve imâret-i âmirenin i'mâl ve idâresinden vâkı' olan sıdk ve istikâmetinden bi'l-cümle mürtezika ve ehl-i vazâ'if râzî ve müteşekkîr iken Câbi Mustafa nâm kimesne vakf-ı şerîf-i mezbûrun mütevellî-i kâ'im-makâmı'nın âhara sarf ve tahvîl dâ'iyesiyle bu esnâda Der-sa'âdetime gelüp umûr-ı vakfa müdâhale ve ihtilâl-i nizâm-ı vakfî mûcib olur harekete cesâret eylediğinden merkûmun nefy ve te'dîbiyle emsâlinin terhîbi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu vakf-ı mezbûr mütevellîsi bâ-takrîr istid'â etmekle merkûm Câbi Mustafa'nın vech-i meşrûh üzere mütecâsir olduğu harekât-ı nâ-marziyyesine binâ'en çavuş mübâşeretıyla li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Burusa Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûm Câbi Mustafa'yı ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Gelibolu'ya nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Gelibolu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve [bir] tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. [s.42] Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî Selh-i Ş Sene 227.

Tashîh olunduğu vechle tebdîl olunmuştur.

[33/s.42-1] Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Selânik Mütesellimi Mîr Yusuf dâme mecduhûya ve Vudine Nâ'ibine ve Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Rûm tâ'ifesinden Mimeyon? Metron'i? nâm râhib hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete ve bir takrîb Tatar Pazarı Piskoposluğu'nu tahsîl ile ızrâr-ı fukarâya ibtidârı cihetiyle mesfûrun ruhbânlığı ref' olu[na]rak yasakçı mübâşeretiyle Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kal'ası'na nefy ve kulle-bend olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Der-sa'âdetimde mukîm Rûm Patriği bundan akdemce takrîr ile inhâ ve istid'â etmekle yasakçı mübâşeretiyle manastır-ı mezkûra vaz' ve kulle-bend olunmasını ancak bundan akdemce emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mesfûr menfâsına gitmeyüp bir takrîb firâr ve Vudine Kazâsı'na gelüp kazâ-i mezbûrun piskoposluğu dahi tahsîl dâ'ie-i fâsidesiyle hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete cesâret etmekte olduğu beyânıyla mesfûr Vudine ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise çavuş mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu memhûr arzuhâlleriyileistirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim ısdârını İstanbul ve tevâbi'i Rûm Patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-i metropolidân Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâlleriyile istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere çavuş mübâşeretiyle bulunduğu mahalden ahz ve Rodos'da kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mütesellim ve Vudine Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesiniz. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru kal'a-i merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâk ve mahall-i âhara hareketine ruhsatdan mücânebet ve kal'a-bend olunduğunu çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Mesfûrun bilâ-fermân bir tarafa firârı lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş? Sene 27.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd Vudine re'âyâsı huzûr-ı şer'e celb ve istintâk olundukda vürûd-ı emr-i âlîden onbeş yirmi gün mukaddem ismi ma'lûm olmayarak Rûm tâ'ifesinden bir nefer ruhbân müsâferet tarikiyle gelüp esnâ-yı müsâferetde piskoposluk kelâmına agâz? idince re'âyâ kelâmına i'tibâr olunmayup cevâb-ı kat'î virdikte ferdâsı firâr-birle ne mahalle gittiği ma'lûmlarımız değildir deyü ihbâr eylediklerini nâlık Vudine Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 17 L Sene 227.

[33/s.42-2] Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Larende Nâ'ibi Mehemed Es'ad ve müftîsi Hâcî Ömer'in hilâf-ı rızâ harekete ibtidârları cihetiyle merkûmlar cümle ahâlî ve fukarâ-yı ra'iyetin istid'â ve iştikâlarına mebnî azl olunmalarıyla merkûmân li-ecli't-te'dîb bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle Magosa'ya nefy ü iclâ olunmuşlar ise de ba'de'l-yevm me'lûf oldukları harekât-ı reddiyeden ferâgat ve rızâ-yı devlet-i aliyyeme her vechle mutâva'at idecekleri beyânıyla merkûmlar fimâ-ba'd umûr-ı vilâyete karışmamak şartıyla afv ve itlâkları husûsu hâlâ Karaman Vâlîsi düstûr-ı vezîrim el-Hâc Ali Paşa iclâluhû ile Larende Kâdisı tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrat ve i'lâm mefâhiminden müstebân olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince mûmâ-ileyhimânın afv ve itlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'iluhû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhimânın afv ve itlâkları fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhimâ harekât-ı sâbıkâlarından keff-i yed ve mücânebet ve her hâlde tahsîl-i rızâ-yı şâhâneme dikkat ve umûr-ı memlekete karışmamak şartıyla cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâlarına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâklarını merkûmânın gûş-ı hûşlarına etrâfiyla telkîn ve tebyîn iderek kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 227.

Merkûm Ömer'in fimâ-ba'd umûr-ı vilâyete karışmamasıçün emr-i âlî yazılıp fermân defterinde? mukayyedir.

Fî Evâsıt-ı R Sene 229.

[33/s.42-3] Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Limni Cezîresi sükkânından olup bundan akdemce hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete cesâretine binâ'en bâ-fermân-ı âlî İstanköy Cezîresi'ne nefy olunan Ahmed nâm kimesnenin menfâsı sonradan Sakız Cezîresi'ne tahvîl olunup mûmâ-ileyh bermûceb-i emr-i âlî der-akab menfâsı olan Sakız'a avdet etmiş olduğu ve mûmâ-ileyh her vechle şâyân-ı merhamet ve sezâ-vâr-ı inâyet idüğü bâ-i'lâm inhâ olmuş olmağla fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi ba'd-ezîn hilâf-ı rızâ-yı aliyem hareket olunmamak şartıyla mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılınmağın. Sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda sürût-ı ıtlâkı kendüye tenbîh ve iş'âr iderek kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 227.

[33/s.43-1] Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

Ma'den-i hümayûnumdan Keban Ma'deni ahâlîsinden Hâcî İsmâ'il nâm kimesne mütevellî Abdî Paşa zemânında vekîl-harc iken vazîfesinden hâric maslâhata müdâhale etmekden nâşî icrâ-yı te'dîbi havfindan firâr ve altı yedi seneden berü Mısır tarafında geşt ü güzâr ile bu esnâda Der-sa'âdetime gelüp hâlâ ma'den-i hümayûnum emîni mîr-i mîrân-ı kirâmdan Ahmed dâme ikbâlühûnun hengâm-ı emânetinde ma'dene gidemeyeceği hülyâsıyla mukaddemlerde ma'denden tard ve teb'id olunmuş ehl-i islâm ve re'âyâdan birkaç nefer müfsid ile bi'l-ittifâk memleketlerine gitmelerine vesîle olmak için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhi azl ettirmek dâ'iyesiyle Rikâb-ı taleb-me'âb-ı şâhâneme arzuhâl takdîmiyle tasdî'a cesâret etmiş. Merkûmların inhâsı hilâf-ı vâkı' idüğü erbâb-ı vukûftan lede's-su'âl tahkîk olunmuş olmağla merkûm ile rüfekâsından bir nefer ma'denci zimmînin li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i devlet-i aliyemden darbhâne-i âmîrem nâzırı es-Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhûya bâ-takrîr ifâde etmekle ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle merkûm ile zimmî-i mesfûr bundan akdemce Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Ancak merkûm Hâcî İsmâ'il âharın itmâ'ıyla hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete cesâret etmiş ise de fakîrül-hâl ve kesîrül-iyâl aceze makûlesinden olup bu esnâda zevcesi müteveffiyeye

olduğundan evlâdı bî-kes kalup şâyân-ı merhamet olduğundan bahsle evlâdına merhameten merkûmun kayd-ı nefyden ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını ma'den-i hümâyûnum emîni mûmâ-ileyh bâ-tahrîrât istid'â veistirhâm etmekle husûs-ı mezbûr darbhâne-i âmîrem nâzırî mûmâ-ileyhe havâle olundukda vâkı'â aceze gürûhundan olup tama'-ı hâmından nâşî hareketde olduğunun semeresini müşâhede etmekle ba'de'l-yevm Der-sa'âdetimde durmayup ve livâsına avdet ve anda ırz ve edebiyle bir şey'e karışmamak üzere kendü hânesinde ikâmet etmek şartıyla mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin iltimâsı vechle merkûm Hâcî İsmâ'il ve refiki zimmînin afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle, i'lâm mûcebinece şürût-ı muharrere üzere merkûm ve mesfûrun cürmleri afv olunmağla sebillerinin tahliyesi fermânım olmağın, imdi merkûm Hâcî İsmâ'il ba'de'l-yevm Der-sa'âdetimde durmayup vilâyetine gidüp ırz ve edebiyle hânesinde ikâmet ve umûr-ı memlekete müdâhaladen mübâ'adet eylemesi şartıyla mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin istid'âsına binâ'en merkûm Hâcî İsmâ'il ile refiki ma'denci zimmînin cerâ'im-i sâbıkâlarının afv ile ıtlâk olundukları, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûm Hâcî İsmâ'il'in gûş-ı hûşuna etrâfiyla tenbîh ve takdîm-birle merkûm ile refiki zimmîyi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebillerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 227.

[33/s.43-2] Mısır Vâlîsine ve Mısır Kādîsına ve Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya hüküm ki,

Kuşmânî Abdullâh demekle ma'rûf şahsın mugâyir-i emr ü rızâ-yı şâhânem harekete cesâretine mebnî beş pençe ve sahlî fermân olmadıkça kaydı ihrâc ve ıtlâk olunmamak şartıyla katle bedel bâ-fermân-ı âlî Magosa'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm bu günlerde bilâ-ıtlâk Der-sa'âdetime vürûd etmiş olduğuna binâ'en ahz olunup fîmâ-ba'd Der-aliyyeme gelmemek üzere mü'ebbeden Mısır'a nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olup ol bâbda emr-i hümâyûn-ı cihân-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere mü'ebbeden Mısır'a nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya

terfîkan li-ecli't-te'dîb mü'ebbeden Mısır'a nefy ü iclâya müsâra'at eylesin. Ve siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, vüsûlünde merkûmu fimâ-ba'd Der-aliyyeme gelmemek üzere mü'ebbeden ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemen[iz] bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 227.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd menfî-i merkûm nefsi-i Mısır derûnunda tevkîf olunsa kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric harekâta ibtidâr ideceği mülâhazadan gayr-ı ba'îd olmağla yine kılâ'-ı Mısriyyeden Ebukır Kal'ası'na kal'a-bend olunmak üzere muhkem habs ve te'dîb olduğunu nâtik müşârun-ileyhin vârid olan tahrîrât ve Mısır Kâdisi'nin i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 7 Ra Sene 28.

[33/s.43-3] Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Hâssam hasekilerimden olup bundan akdem hilâf-ı rızâ harekete cesâreti hâssam bostancıbaşı Abdullâh dâme mecduhû tarafından bâ-takrîr inhâ olunmağla ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mücebince haseki mübâşeretiyle Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefsi idüp ba'de'l-yevm hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i emr-i âlî hareketde bulunmayacağı beyânıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten cürmünün afvıyla itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bostancıbaşı mûmâ-ileyh bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılınmağın, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda merkûm kal'a-i merkûmdan itlâk ve tahliye-i sebiline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 27.

[33/s.44-1] Sakız Nâ'ibine ve topcubaşı vekîline hüküm ki,

Beyoğlu'nda vâkı‘ Asmâlı Mescid İmâmı Ahmed nâm kimesnenin oğlu topciyândan Dökümcü Mehemed nâm şahs kendü hâlinde olmayup hem-civârları olan ahâlî-i mahalle hakkında hetk-ı ırz ve ef’âl-i şenî‘aya tasaddî eylediğini kırktan mütecâviz kesân ihbâr etmeleriyle bu makûle ef’âl-i şenî‘aya cesâret idenlerin te’dîbleriyle emsâlinin terhîbleri lâzımeden olmakdan nâşî merkûm Mehemed li-ecli’t-te’dîb ocakdan mübâşir mârifetiyle Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki topcubaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ocakdan mübâşir ta’yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Sakız'a nefy ve irsâle müsâra‘at eylesin. Ve sen ki Sakız Nâ’îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i âlî itlâk ve mahall-i âhara firârından tehâşî ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i merkûm ile tahrîr ve i’lâma müsâra‘at eylesin. Şöyle ki, tama‘-ı hâma teba‘iyyet ve hâtır u gönüle ri‘âyet ile mahall-i âhara imrârına irâ’et-i ruhsat misillü hareket hudûsuyla mes’ûl ve mu‘âteb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mubâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i’lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 13 N Sene 227.

Bâ‘z-ı şürût ile itlâk olunmuştur.

Fî Evâ’il-i S Sene 228.

[33/s.44-2] Bir sûreti

Rodos Cezîresi Nâ’îbine ve lağımcıbaşı ( ) zîde mecduhûya. İmâm-ı merkûmun diğeri oğlu lağımcı neferâtından Mehemed Tayyib ocakdan mübâşir mârifetiyle Rodos³¹⁷’a nefy ü iclâsıyçün kezâlık.

Tashîh olunduğu vechile tebdil olunmuştur.

³¹⁷ Metinde “Sakız” yazılmış. Fakat hüküm “Rodos” Naibi adına yazıldığı ve itlâk hükmünde de menfâ olarak Rodos gösterildiği için düzeltilmiştir. Bkz. **[33/s.64-2]**

Bâ'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M Sene 28.

[33/s.44-3] Zikr-i âtî râhibin Amasya ve Merzifon ve havâlisinde bulunduğu mahallin kâdîsıyla Trabzon Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhibin Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Amasya ve Merzifon ve tevâbi'i murahasası olan Bogos nâm râhib kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup ihtilâl ve fesâdı mûcib olur harekât-ı nâ-hem-vâra cesâret etmekte olup nefy ve te'dîbi lâzımeden idüğü beyânıyla Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından Üsküdarlı İbrâhim çavuş mübâşeretiyile râhib-i mesfûr Amasya ve Merzifon ve havâlisinde olduğu mahallden ahz ve li-ecli't-te'dîb Trabzon'a nefy ü iclâ olunup itlâkı husûsunu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle, mesfûr olduğu mahalde ahz ve çavuş-ı merkûm mübâşeretiyile Trabzon'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mesfûrun olduğu mahallin kâdîsı mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru bulunduğu mahallden ahz ve çavuş-ı merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb Trabzon'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Trabzon Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 227.

Itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 30.

[33/s.44-4] Gönen Kazâsıyla Limni Cezîresi Nâ'iblerine hüküm ki,

Âsitâne-i sa'âdetim lâzimesiyçün işbu sene-i mübârekeye mahsûben Hüdâvendigâr Sancağı'nda vâkı' kazâlardan Bandırma ve Mihâlic iskelelerine nakl ve tenzîl olunmak üzere hâssa silahdârlarımdan Ömer zîde mecduhû mârifetiyle mübâya'ası müretteb mîri ve râyic ve Kere Sancağı'nda vâkı' kazâlardan mârrü'z-zikr Bandırma iskelesine nakl olunmak üzere hâssa silahşörlerimden Dede Abdullâh zîde mecduhû mârifetiyle mübâya'ası müretteb olan mîrî ve râyic ve peksimâd zehâyirinin tahsîli bâbında sudûr iden evâmîr-i aliyem müceblerince mübâya'acı-i mûmâ-ileyhimânın ikdâm eyledikleri der-kâr ise de Gönen Kazâsı voyvodası sâbıkın kâtibi Hâfız Ramazân-oğlu Hâcî Hasan ve Kuşcubaşı-oğlu Hüseyin nâm şahslar kendü hisse-i mürettebelerini edâ eylediklerinden mâ'adâ sâ'ir kazâ ahâlîsini dahi tahrîk ve fitne ikâdiyla umûr-ı [s. 45] mübâya'anın ta'tiline bâdî olduklarından bahsle merkûmânı te'dîb ve sâ'irini terhîb zımında nefy ü iclâları husûsu mübâya'a[cı]-i mûmâ-ileyhimâ taraflarından tevârüd iden tahrîrâtta derc ve iş'âr olunmuş olduğu beyânıyla bu makûle Âsitâne-i sa'âdetim lâzimesiyçün mübâya'ası müretteb zehâyirin ta'tiline bâdî olanların te'dîbi lâbüd olduğuna binâ'en kazâ-ı mezbûreden müretteb mîrî ve râyic ve peksimâd zehâyiri ber-vech-i tekmîl tahsîl olunmadıkça ıtlâk olunmamak şartıyla merkûmânı ve sâ'irini terhîb için çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâl-i devlet-i aliyemden hâlâ zahîre nâzırı olan Hasan dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere Gönen voyvodası sâbıkın kâtibi Hâfız Ramazân-oğlu Hâcî Süleymân ve Kuşcubaşı-oğlu Hüseyin nâm kimesnelerin umûr-ı mübâya'aya müdâhale ve ta'tiline bâdî oldukları ecluden kazâ-ı mezbûreden müretteb mîrî ve râyic ve peksimâd ve zehâyiri ber-vech-i tekmîl tahsîl olunmadıkça ıtlâk olunmamak şartıyla li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki Gönen Nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mârifetinle merkûmânı ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâk ve bir takrîb firârlarından hazer ve mücânebet ve vüsûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmların bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsat

lâzım gelür ise beher-hâl hakkında vâhim olacağı mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 4 L Sene 227.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

[33/s.45-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyem sâkinlerinden Hâlid nâm kimesne kendü hâlinde olmayup a'zâm ve ekâbirin mührlere sahte mühür uydurup bu vechle Seyd ve Amr'ı tecrîme ictisâr eylediği tahkîk olunup icrâ-yı te'dibiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm Hâlid li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Hâlid'i ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan cezîre-i mezbûreye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 N Sene 27.

[33/s.45-2] Bir sûreti

Çavuşbaşı Ağa'ya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine. Üsküdâr sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne i'zâm ve ekâbirin mührlere sahte mühr uydurup Zeyd ve Amr'ı tecrîm eylediği tahkîk olunduğu beyânıyla merkûm Ahmed'in çavuş mübâşeretiyile Rodos'a nefy ü iclâsıyçün kezâlik.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 N Sene 27.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazıldı.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 227.

[33/s.45-3] Gelibolu Nâ'ibine hüküm ki,

Sadr-ı esbak Ağa Mehmed Paşa-zâde dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Halîl Bey dâme mecduhûnun hilâf-ı rızâ harekete ictisârına binâ'en bundan akdem bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunmuş idi. Bu def'a mîr-i mûmâ-ileyh tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlinde kendüsünün ol tarafda hâli diğer-gûn olduğundan gayrı bu tarafda evlâd u iyâli sefîl ve ser-gerdân olduğun inhâ ve cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî fimâ-ba'd aklını başına devşirüp sefîlhâne harekâtdan ictinâb iderek kendü ırz ve edebiyile olup bundan sonra dahi etvâr-ı gayr-i marziyyede isrâr üzere olur ise eşedd-i ukûbetle te'dîb olunmak şartıyla işbu eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u iyâl-i acezesinin hâllerine merhameten bu def'alık cürmü afv olunmağla mûmâ-ileyhin itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre üzere mîr-i mûmâ-ileyhin cürmü afv olduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer şürût-ı itlâkını gûş-ı hûşuna ilkâ ve telkîn-birle kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

[33/s.46-1] Diyarbekir Vâlîsi vezîrim Nişancı-zâde İbrâhim Paşa iclâluhûya ve Amid ve Harperut Nâ'iblerine hüküm ki,

Sâbıkâ Amid müftîsi olup menfiyyen Harperut'da ikâmet üzere olan el-Hâc Hasan nâm kimesne şâyeste-i merhamet olduğundan bahsle afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması Çüngüş ve Ergani taraflarından bâ-i'lâmât istid'â olduğuna binâ'en mûmâ-ileyhin ıtlâkı husûsuna irâde-i şâhânem müte'allik olup, ol babda izn-i hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla, mûmâ-ileyh vatan-ı aslîsi olan Amid'de sâkin [olup] umûr-ı beldeye karışmamak şartıyla şeref-yâfte-i sudûr olan izn-i hümâyûnum mücebince bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî afv ve ıtlâkı bâbında sâdir olan emr-i şerîfin vüsûlünden bahsle mûmâ-ileyhin vatan-ı aslîsi Diyarbekir Kazâsı olmayup Harperut Kazâsı olduğundan bir müddetden berü Harperut tarafından Diyarbekir Kazâsına gelüp bir takrîb umûr-ı fetvâyı tahsîl etmiş olup ancak mûmâ-ileyh kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup fukarâ-yı ra'iyet ve sükkân-ı memleketi ve vülât ve hükkâm ve ehl-i örfe gamz ve tecrîm ile envâ'-ı gûne mefsedet ve hadî'aya ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete cesâret etmekde olduğundan bundan akdemce bi'l-iştikâ azl ve nefy ile fukarâ-yı ra'iyet mûmâ-ileyhin zulm ve ta'addîsinden tahlîs-i girîbân ve ol vechle âsûde hâl ve emn ü asâyişleri der-kâr olduğundan bu def'a mûmâ-ileyhin afvıyla Diyarbekir'de ikâmetine ruhsat-ı seniyyem erzânî kılındığından mûmâ-ileyh mecbûl olduğu hadî'a ve mefâsidi icrâ ile memleketin ihtilâlîne ve fukarâ-yı ra'iyetin ızrârına cesâret ideceği aşık[âr] olduğundan fukarâ-yı ra'iyet ve sükkân-ı memlekete merhameten ve kazâ-yı mezbûrun şîrâze-i nizâmını ihlâlden vikâyete mûmâ-ileyhin vatan-ı aslîsi olan Harperut'da ikâmet itdirilmesi husûsuna siz ki vezîr-i müşâr ve Amid Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, bu def'a tarafınızdan der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülükâneme tevârüd iden tahrîrât ve i'lâm ve ahâlînin mahzarlarında derc ve istirhâm olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhin Harperut'da meks ve ikâmetiyçün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin Harperut'da ikâmeti fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve Amid Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, müftî-i sâbık Hasan'ı vatan-ı aslîsi olan Harperut'da

meks ve ikâmeti husûsu irâde-i seniyyem müktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda her hâlde himâyet ve siyânet-i ahâlî ve sekene ve istishâl-i esbâb-ı emniyyet veistirâhat-ı fukarâyâ ihtimâm ve dikkat eyleyesiz. Ve sen ki Harperut Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi vatan-ı aslîsi olan Harperut'da kemâ-kân meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 227.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 228.

[33/s.46-2] Semadirek ve Aynaroz Cezîreleri Nâ'iblerine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Semadirek Cezîresi mütemekkinlerinden Rum tâ'ifesinden Papa Nikolaki nâm râhib kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûr ve âyînlerine münâfi harekâta ictisâr eylediği beyânıyla râhib-i mesfûr Semadirek ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vâkı' Hulyandar Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyleistirihâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediklerine binâ'en vech-i meşrûh üzere mersûm yasakçı mübâşeretiyile ahz ve manastır-bend olunması fermânım olmağın, imdi sen ki Semadirek Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 227.

[33/s.47-1] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Midillü Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyemde Nakkaşbaşı İmâmî İsmâ'il nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ müzevvir dâ'vâlara vekîl olarak ibâdullâhı iz'âc ve ızrâr etmek âdet-i müstemirresi olduğuna binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm İsmâ'il çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Midillü'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan cezîre-i mezbûreye nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfîyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma teba'ıyyet ile merkûm bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tevakkî ve mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 227.

Vüsûl ve menfîyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî Selh-i Ş Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il³¹⁸-i L Sene 227.

[33/s.47-2] **Terkîn**

Bir sûreti

Çavuşbaşı Ağa'ya ve Limni Nâ'îbine. Âsitâne-i aliyye sâkinlerinden Abbâs Efendi dimekle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ müzevvir dâ'vâlara

³¹⁸ Derkenarda Evasit fakat itlak hükmünde Evâ'il olarak verdiği için Eva'ili kabul ediyoruz.

vekîl olarak ibâdullâhı iz'âc ve ızrâr adet-i müstemirresi olduğuna binâ'en merkûmun çavuş mübâşeretiyle Limni'ye nefy ü iclâsıyçün kezâlik.

Merkûmun bir dahi ef'âl-i reddiyye cesâreti olur ise der-akab te'dîb olunmak üzere cürmü afv olunmağla işbu emr-i âlînin kaydı sâdır olan fermân-ı âlî mücebince ba'de't-terkîn battâlda hıfz olunmuştur.

Fî 11 N Sene 27.

[33/s.47-3] Rikâb-ı hümâyûnumda mîr-ahûr-ı evvelim vekîli olan Hulûsî Ahmed dâme mecduhûya ve İvraca kâdisına hüküm ki,

Âsitâne-i aliyemde sâkin İvraca ve Nebek? Çeribaşısı Ahmed kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric mûcib-i fitne olup havâdis neşrine cesâret eylediğine binâ'en merkûmun iyâliyle vatan-ı aslîsi olan İvraca'ya nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olmağla kayıkçı mübâşeretiyle merkûm Ahmed evlâd u iyâliyle vatan-ı aslîsi olan İvraca'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mîrâhûr-ı evvelim vekîli mûmâ-ileyhsin, merkûmu evlâd u iyâliyle ahz ve mübâşir ta'yîn olunan ( ) kayıkçı zîde kadruhûya terfikan İvraca'ya [nefy] ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûm Ahmed'i evlâd u iyâliyle ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara mürûrlarına irâ'et-i ruhsatdan tevakkî ve mücânebet ve vüsûllerini mübâşiri merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at ve hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 27.

[33/s.47-4] Lefkoşa Nâ'îbine hüküm ki,

Alâ'îye sancağında vâkı' Marulya Kazâsı sâkinlerinden Abbâs-oğlu Hüseyin nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ-yı alıyyem harekete ictisârı bundan akdemce bâ-tahrîrât inhâ olunduğuna mebnî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle Lefkoşa'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm Hüseyin'den ...? ve müsinn ve ihtiyâr ve her vechle

töhmekten ârî olduğu hâlde Karaman Vâlîsi düstûr vezîrim el-Hâc Ali Paşa iclâluhûnun ma'lûm ve meczûmu olduğuna binâ'en merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru müşârun-ileyh tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrât ve i'lâmât mefhûmundan müstebân olmağla müşârun-ileyhin iltimâsına binâ'en merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olunmağla sebîlin tahliyesi fermânım olmağın, imdi müşârun-ileyhin tahrîr ve iltimâsına binâ'en merkûmun cerâde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 227.

[33/s.48-1] Cebecibaşı Vekîli'ne ve Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Cebecibaşı sâbıkın vekîl-harcı Hüseyin nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ Der-sa'âdetime vürüd iden hatab bey' ve fûrûhtu maddesine müdâhale ve bahâsının galâsını mücib hareketine ve vazîfesinden hâric kelîmât tefevvühüne ictisâr eylediğine binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm ocağından mübâşir mârifetiyle Sakız'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki cebecibaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ocağından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhû ile Sakız Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezbûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-sa'âdetime tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle ri'âyetle merkûmu bilâ-fermân ıtlâk ve salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü halâta cesâret ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 N Sene 227.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.48-2] Rodos Nâ'ibine ve Lağımcıbaşı vekîli Osmân zîde mecduhûya hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm Lağımcı ocağı sipâhilerinden Selânik ve Üsküp sancaklarında Selânik ve gayri nahiyelerde Marmemar? nâm karye ve gayriden dört bin beşyüz akçe tımâra mutasarrıf Lağımcı Nureddîn veled-i Lağımcı Ali Halîfe ve Paşa Sancağı'nda Kesriye nahiyesine tâbi' Erguvan? nâm karye ve gayriden altı bin akçe tımâra mutasarrıf Lağımcı Mustafa veled-i Süleymân kendü hâllerinde olmayup dâ'imâ hilâf-ı şürût ve mugāyir-i rızâ fitne ve fesaddan hâlî olmadıklarından mâ'adâ bu def'a dahi adet-i müstemirreleri üzere tavr u harekete cesâret etmiş olduklarından te'dîblerinin icrâsı lâzımeden olduğu beyânıyla iki nefer cebeci ve ocağından bir nefer çavuş mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâları bâbında sen ki lağımcıbaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim sudûrunu bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmân li-ecli't-te'dîb iki nefer cebeci ve ocağından çavuş mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi merkûmân ahz ve ta'yîn olunan cebeci ve ocak çavuşuna terfikan li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa salıverilmelerine ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûllerini mübâşirleri merkûmlar ile i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'a mebnî merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmet mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 3 L Sene 27.

İtlâkıyçün emr-i şerîf-i âlî-şân yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L Sene 227.

[33/s.48-3] Dergâh-ı mu'allâm kapuçubaşlarından Kal'a-yı Sultâniye Dizdârı ve Bahr-ı Sefid Boğazı muhâfızı Hüseyin dâme mecduhûya hüküm ki,

Enderûn-ı hümâyûnumdan muhrec Çerâgân bekcisi-zâde Hasan'ın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketine binâ'en li-ecli't-te'dîb Kal'a-yı Sultâniye'ye nefy ve kal'a-bend olunması bâbında emr-i hümâyûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağla mübâşir mârifetiyle Kal'a-yı Sultâniye'ye nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki muhâfız-ı mûmâ-ileyhsin, merkûm mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan ol tarafa irsâl olunmağla vüsûlünde merkûmu kal'a-yı mezkûreye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki merkûmun bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 27.

Vüsûl ve kal'a-bend olduğunu nâtik vârid olan arz bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî II N Sene 227.

Bâ-emr-i hümâyûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir C Sene 29.

[33/s.49-1] Cebecibaşı vekîli Hüseyin zîde mecduhûya ve Seddü'l-Bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm cebeci ocağı miyânesinden on sekiz bölüğün ortası mevkib-i hümâyûnum için ma'lûmu'l-mikdâr ortalar ile mukaddemâ ta'yîn ve âmâde olmuş ise de orta-yı mezkûr aşcısı Ömer nâm şahs ol hengâmda hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekât-ı nâ-bercâya cesâret etmek sebebiyle orta-yı mezkûr ordu-yı hümâyûnuma me'mûr kılınmış ve merkûm Ömer ordu-yı hümâyûnumda dahi kendü hâlinde

olmayup icrâ-yı fesâd ve mel'anete cesâret ve orta-yı mezkûrun dîvâna giriftârıyla perîşânına bâdî olmuş olup merkûm aşçılıktan ihrâc ve kayd u bend ile bu tarafa gönderilmiş ise de merkûm yine tek durmayup kahvesine müfsid ve müharrik makûlesini celb ile vazîfelerinden hâric kelimât tefevvühüne cesâret etmekte oldukları ve bu makûle müfsidin te'dîbi lâzımeden idüğü beyânıyla ibreten-li'l-gayr merkûmun Seddü'l-Bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında, sen ki cebecibaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim sudûrunu bâ-takrîr istid'â itmekle vech-i meşrûh üzere merkûm Ömer'in mütecâsir? olduğu harekât-ı nâ-hem-vâresine binâ'en li-ecli't-te'dîb ocakdan mübâşir mârifetiyle Seddü'l-Bahr Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm Ömer'i ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîniyle li-ecli't-te'dîb Seddü'l-Bahr Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı mezkûra vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunu mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i N Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve kal'a-bend olduğunu nâtık dizdâr-ı merkûmsun vârid olan arızası bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 23 N Sene 27.

Itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî-Evâhir-i Z Sene 227.

[33/s.49-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Sinop Kādîsına hüküm ki,

...? Süleymân nâm şakâvet-pîşe bu esnâda yirmi otuz nefer eşkıyâ ile ale'l-gafle Mihalic'e dühûl ve Mihalic voyvodasını ahz ve habs ve ahâlîsini celb ile voyvoda-i sâbık Pankadoz?-zâdenin oğlu ağanzudur, ben dahi baş ağasıyım deyü ba'z-ı kelimât

tefevvühüyle memleketi ihtilâle vermek ve ahâlîyi kendüye teba'iyet ittirmek dâ'vâsında olduğundan başka Mihalic iskelesine merbût kazâlardan mübâya'ası fermânım olan zehâyirin dahi karîn-i ta'tîl ve ta'vîkına? cesâret etmekde olduğu mahallinden bâ-tahrîrât inhâ olunmağla şakî-i merkûmun tertîb-i cezâsı husûsu bâ-fermân-ı âlî hâlâ Kabaha? ile ve Hüdâvendigâr Sancakları mutasarrıfı düstûr vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâlühûye tenbîh olunup müşârun-ileyh tarafından üzerine asker ta'yîn olundukda tâb-âver olamayup şakî-i merkûm Mihalic'den firâr etmiş ise de avanesinden Mihalicli Molla Emrullâh ve Seyyid Abdullâh nâm müfsidler şakî-i merkûmun hâlini mübeyyin tertîb eyledikleri arz-ı mahzar ile Der-sa'âdetime gelüp tarafdârlık dâ'iyesinde olduklarından te'dîb ve terbiyeleri lâzımeden olmağla çavuş mübâşeretiyle merkûmların Sinop'a nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmân Molla Emrullah [ve] Seyyid Abdullâh'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-eclî't-te'dîb Sinop'a nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki kâdî-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı ol tarafdân menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından [ve] bir tarafa firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl [ve] ikâmet ittirildiklerini çavuş-ı merkûm ile bu tarafa i'lâma mübâderet eylesin. Söyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 13 Za Sene 227.

[33/s.50-1] Bosna Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim İbrâhim Hilmî Paşa iclâlühûya ve Mostar Kâdîsıyla Limni Nâ'îbine hüküm ki,

Bosna eyâletinde vâkı' Mostar Kazâsında me'zûn bi'l-iftâ olan Fevzî Abdülhamid nâm kimesne müktezâ-yı cibilliyeti üzere eşkıyâya mu'în olarak umûr-ı mühimme ve infâz-ı evâmir-i aliyemin ta'tîline bâdî olduğundan ber-vech-i def' kendüye tenbîh

ve tavsiye olunmuş ise de mütenebbih olmadığı Mostar Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmından dahi müstebân olduğu beyânıyla merkûmun nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, bu def'a tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtdan derc ve iş'âr olunmuş olmağla merkûmun Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve Mostar Kādîsı mûmâ-ileyhimâsız, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eyleyesiz. Ve sen ki Limni Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa saliverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti der-kâr olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i N Sene 227.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd müftî-i merkûmun Bosna'dan ahz ve isâline müşârun-ileyh tarafından bâ-buyruldu her ne kadar ihtimâm olunmuş ise de avânesinin istishâbına mebnî tekrâr buyruldu irsâl olundukda cevâb olarak bir küt'a i'lâm takdîm etmeleriyle çavuş ...? ma'lûmât? ile i'âde ve ircâ' ve verilen i'lâm takdîm olunduğunu nâttık müşârun-ileyhin tahrîrât vâridesi mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 23 Ra Sene 228.

Der-zemân-ı kâ'im-makâm âlî-makâm Mehmed Rüşdî Paşa yessarallâhu mâ yeşâ ve mâ yürîdi ve fî eyyân-ı Re'îsü'l-küttâb Mustafa Mazhar Efendi nâle mâ bi temennâhu el-vâkı' Fî Evâ'il-i N Sene 227

[33/s.50-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'îbine hüküm ki,

Yobaz gürûhundan Ayasofya-i kebîr câmi'î medresesi sâkinlerinden Hüseyin nâm şahs kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup işbu eyyâm-ı mübâreke de şâbb-ı emred sabîyi fi'l-i şenî' icrâsı zu'muyla leylek darb dâ'iyesinde olduğu ihsâs oldukda merkûm der-akab zâbit tarafından ahz olunmuş olduğu ve merkûm Hüseyin bundan akdemce dahi Zeyneb Sultân câmi'-i şerîfinde dahi bu misillü fezâhâte cesâret dâ'iyesinde idüğü ihbâr olmuş olduğu beyânıyla merkûmun nefy ve te'dîbi husûsu bâ-takrîr istid'â olmağla merkûmun eşedd-i ukûbet ile te'dîbi lâzım gelmiş ise de işbu eyyâm-ı mağfîret-irtisâma hürmeten bu def'a eşedd-i te'dîbinden sarf-ı nazar olarak çavuş mübâşeretiyile Bursa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Hüseyin ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Bursa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileysin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, bilâ-ıtlâk merkûmun bir tarafa koyverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacağı aşikâr olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i N Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 11 Za Sene 227.

[33/s.51-1] Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

Hadîce Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın uhdesinde olan Kelkid mukâta'asının ikiyüz yirmibeş senesine mahsûben zabt ve idâresiyçün müşârun-ileyhâ tarafından irsâl olunan Üsküdârî Teberdâr Ahmed'in mukâta'a-yı mezkûre idâresinde ba'z-ı harekât-ı nâ-hem-vâresi zuhûruna mebnî bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ve irsâl olunmuş idi. Ancak merkûm bu def'a ıslâh-ı nefis etmiş olduğundan evlâd u iyâline merhameten cünhâsı afv ile itlâkı husûsunu sultân-ı müşârun-ileyhâ tarafından irâde olunduğu beyânıyla fimâ-ba'd

umûr-ı me'mûresinde istikâmet ve sadâkat eylemek şartıyla ıtlâkıyçün emr-i şerîfim sudûru bâ-takrîr istid'â olunmakdan nâşî eyyâm-ı mübârekeye hürmeten cünhâsı afv olunup merkûmun kayd-ı nefyinden ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olduğu ma'lûmun oldukda mezbûru kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.51-2] Sakız Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Cebecibaşı sâbıkın vekîl-harcı Hüseyin nâm kimesnenin hilâf-ı emr ü rızâ harekete ibtidârına binâ'en bundan akdemce ocağından mübâşir mârifetiyle bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Sakız'a nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûm Hüseyin tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlde merkûm nefy ve tagrîb olunalıdan berü menfâsında ve çend nefer iyâl u evlâdı dahi Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve vücûhla merhamete şâyân oldukları inhâ ve afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmakdan nâşî fimâ-ba'd, vazîfesinden hâric umûra müdâhale etmemek şartıyla işbu eyyâm-ı mübârekeye hürmeten cürmü afv ve ıtlâk olunmağla cezîre-i merkûmeden sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olduğu ma'lûmun oldukda, şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna bir hoşca ilkâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.51-3] Sinop Nâ'îbine hüküm ki,

Rumili kuzâtından kuzât ve nüvvâb kapukethüdâsı Seyda ve ma'iyetinde olan Salih'in bundan akdem hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketlerine binâ'en bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Sinop'a nefy ü iclâ olunmuşlar ise de mûmâ-ileyhimâ nâ-mizâc ve esîr-i firâş olup şâyeste-i merhamet idükleri beyânıyla mûmâ-ileyhimânın afv ve ıtlâkları husûsunu mûmâ-ileyh Seyda'nın vâlidesi Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği arzuhâliyle istid'â veistirhâm etmekle mûmâ-

ileyhimânın afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhimânın cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâlarına kalem-i afv u safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhimâyı kayd-ı nefyden ıtlâk ve taliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.52-1] Balıkesri Nâ'îbiyle Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Balıkesri vücûhundan Celâl-oğlu Mehemed ve Etmekci-oğlu Hüseyin nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup kazâ-yı mezbûr ahâlîsinden ma'lûmü'l-esâmî kesânı tahrîk ve ihtilâl ile işbu sene-i mübârekeye mahsûben Karesi Sancağı kazâlarından tahsîli fermânım olan ma'lûmu'l-mikdâr mîrî ve râyic zehâyiriyle sene-i sâbık mübâya'asından gayr-ı ez-tahsîl kalan zahîreden Balıkesri Kazâsı hissesine isâbet iden malûmu'l-mikdâr ecnâs-ı zahîrenin edâsında muhâlefet olunarak işbu sene-yi mübârekeye mahsûben müretteb olan zahîre tevzî' olunmuş ise de zehâyir-i mezkûreden bir mikdârını te'dîye ile kusûruna cüz'î bedel i'tâsı dâ'iyesinde oldukları ve râyic peksimadıyla dakîk mübâya'asını dahi te'dîyeden rehâvet eyledikleri bi'l-ihbâr tahkîk-kerde-i şâhânem olup bu vechle harekete cesâret idenlerin te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî, çavuş mübâşeretiyile merkûmânın Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki Balıkesri Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûmân Celâl-oğlu Mehemed ile Etmekci-oğlu Hüseyin'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesesin. Ve sen ki Limni Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ittirildiklerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî merkûmânın bilâ-fermân bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 27.

Merkûmân menfiyyen meks ve ikâmet olunduğunu nâtık vârid olan i'âm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 14 Z Sene 227.

[33/s.52-2] Bir sûreti

Yine Balıkesri Nâ'ibiyle Sakız Cezîresi Nâ'ibine. Balıkesri ahâlîsinden Sengci-oğlu Ahmed ve Terzi Ali nâm müfsidler kendü hâllerinde olmayup kezâlik zehâyir-i mürettebenin te'hîrine cesâret eyledikleri tahkîk olduğu beyânıyla çavuş mübâşeretiyile Sakız'a nefy ü iclâlarıçün asılda olduğu gibi.

Merkûmân menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini nâtık vârid olan i'âm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 14 Z Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık tekrâr Sakız Nâ'ibi'nin vârid olan i'âmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 Z Sene 27.

Ba'z-ı şürût ile itlâklarıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M Sene 28.

[33/s.52-3] Bir sûreti

Bigadiç Nâ'ibiyle İstanköy Cezîresi Nâ'ibine. Kazâ-yı mezbûr sâkinlerinden Hâcî Ahmed ve Yusuf-oğlu Tâhir Mollâ dimekle meşhûr müfsidler kendü hâllerinde olmayup ahâlîyi tahrîk ile kazâ-yı mezbûrdan matlûb ve müretteb olup tahsîli fermânım olan ma'lûmü'l-mikdâr mîrî ve râyic zehâyir ile sene-i sâbık mübâya'asından gayr-ı ez-tahsîl kusûr kalan zahîrenin edâsına muhâlefet olduğu bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i hüsrevâne olup ol makûle harekete cesâret idenlerin

te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî çavuş mübâşeretiyle merkûmânın İstanköy'e nefy ü iclâlarıçün.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd merkûmânı huzûr-ı şer'e ihzâr ve çavuş-ı merkûma teslimen cezîre-i mezbûre tarafına irsâli murâd olundukda mezbûr Hâcî Ahmed ve Molla Tâhir haklarında emr-i âlî sâdır olduğunu istimâ' eyleyüp bir takrîb mezbûrân firâr idüp her ne kadar bulunmalarına sa'y u gayret olundu ise dahi mezbûrân firâr idüp ahzları mümkün olmayup ve ne tarafına gitdikleri dahi nâ-ma'lûm olmağla merkûmânın firârlarını nâtık Bigadiç Nâ'ibinden vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-emr-i âlî şerh verildi.

Fî 5 Za Sene 27.

Ba'z-ı şürût ile itlâklarıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 28.

[33/s.52-4] İbradi Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Alanya Kazâsı sâkinlerinden zümre-i kuzâtdan Hâcî-oğlu Sa'id zîde fazlühû ile mütevellî Abdurrahman dimekle arîf kimesne kendü hâllerinde olmayup mugâyir-i emr ü rızâ harekâta ictisârlarına binâ'en bundan akdem sudûr iden emr-i şerîfimle bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî İbradi Kazâsı'na nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Bu def'a sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Ahmed zîde ilmuhûsun, Rikâb-ı müstetâbıma vârid olan i'lâmında merkûmân mahall-i menfâlarında sefil ve ser-gerdân olup hâlleri diğergün olduğu beyânıyla merkûmânın cürmleri afv ve itlâkları bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı'-i hâli bi'l-iltimâs arz etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere emr-i münîfim i'tâsını Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve itlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin merkûmânın cürmü afv ve itlâk olundukları **[s.53]** ma'lûmun **[oldukta]** kayd-ı nefyden itlâk ve sebîllerin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.53-1] Yenişehir-i Fenâr Mollâsına hüküm ki,

Edirne müderrislerinden Yenişehirli Yusufî-zâde İsmâ'il zîde ilmühûnun mugâyir-i emr ü rızâ harekete cesâretine binâ'en bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak mûmâ-ileyh nefy olunalıdan berü sefil ve ser-gerdân olup her vechle şâyeste-i rahmet ve sezâvar-ı âtıfet olduğundan bahsle merhameten afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyhin vâlidesi bâ-arzuhâl inhâ [ve] istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ iclâluhû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin cürmü afv ve ıtlâk olunduğu ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 227.

[33/s.53-2] Kilidü'l-Bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-alıyyemde Elçi Hânında sâkin Tatar Deli Mehemmed dimekle arîf kimesne kendü hâlinde olmayup leylen hân-ı mezkûrun havlısına çıkup piştov endâhtına cesâret etmiş olduğundan der-akab zâbitân tarafından varulup taharrî oldukda kimesneye zarâr isâbet etmemiş ise de tekrar piştovlarını doldurmak üzere iken ahz ve Tatar Ağası yedinde mahbûs olduğundan nefy ve te'dîbi lâzimedden idüğü bâ-takrîr ifâde olmağla Tatar-ı merkûmun ocağından mübâşir ta'yîn olunan ( ) Tatar zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Kilidü'l-Bahr Kal'ası'na nefy ve irsâl olunmuş olmağla, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı mezkûra vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl [ve] kal'a-bend olduğunu mübâşir-i merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâma meyl ve rağbetle merkûmun bilâ-fermân ıtlâk [ve] bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 227.

Afv ve ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 227.

[33/s.53-3] Balıkesri Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Balıkesri sâkinlerinden Unabatan Ali demekle arîf kimesnenin mugâyir-i emr ü rızâ harekete ibtidârına mebnî bundan akdem ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında eğerçi emr-i şerîfim sâdır olup ancak merkûm hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i şerî'at-ı garrâ vaz' ve hareketde olmayup ırzıyla mukayyed olduğunu ve hakkında olan inhâ hilâf idüğünü Balıkesri Kazâsında sâkin ulemâ ve sülehâ ve sâ'irleri meclis-i şer'de ihbâr ile afv ve ıtlâkını niyâz veistirhâm eyledikleri, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ali Sâbit zîde ilmühûsun, Rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında derc ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî, fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ vaz' ve hareketde bulunmamak şartıyla cürmü afv olunmağla merkûmun ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mebnî merkûma nefy teklîfiyle ta'addî olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 227.

[33/s.53-4] Midillü Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyemde Nakkaşbaşı İmâmı İsmâ'il nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı emr ü rızâ harekâta ictisâr eylediğine binâ'en bundan akdem çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Midillü Cezîresi'ne bâ-fermân-ı âlî nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun oğulları Mehemed Tahir ve Hâfız Mustafa ve Mehemed Nûrî ve Ahmed Kâmil ile kızı Âişe'nin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arz-ı hâllerinde merkûmân ve merkûme sefil ve ser-gerdân ve hâlleri diğer-gün olduğundan bahsle cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu

istid'â ve istirhâm etmeleriyle merkûm fîmâ-ba'd mugâyir-ı rızâ ol makûle müzevvir dâ'vâlara ve yâhûd şehâdet ile iz'âc-ı ibâdullâhı mûcib hareketde bulunmamak ve ırz [ve] edebiyetle mukayyed olmak ve mütenebbih olmayup harekât-ı sâbıkâsına ibtidâr ider ise ol vakitte mu'âmele-yi âhar icrâsını muhakkak bilmek şartıyla bu def'alık evlâdlarına terahhümen cürmü afv olunup kayd-ı nefyden afv ve ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı [s.54] mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre üzere merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde ve telkîn-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında. [Nazîf]

Fî Evâhir-i L Sene 227.

[33/s.54-1] İnöz Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Rikâb-ı hümayûnum Kâ'im-makâmı olup tekâ'üden İstanköy Cezîresi'nde ikâmete me'mûr kılınan Ahmed Şâkir Paşa dâmet me'âliyhûnun Baş tebdîli olan Halil'in mugâyir-i emr ü rızâ-yı şâhânem harekete cesâretine binâ'en bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb İnöz'e nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak merkûm menfâsına vürüd ideli salâh ile meşgûl ve etvârında ıslâh-ı nefis olduğu mu'âyen ve müşâhed ve fakîrû'l-hâl ve her vechle şâyeste-i merhamet olduğundan bahsle hâl-i perîşânına merhameten afv ve ıtlâkını bi'l-cümle ahâlî niyâz ve istirhâm eyledikleri, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından der-bâr-ı merhamet-medâr-ı hüsrevâneme tevârüd iden i'lâmında derc ve istirhâm olunmuş olmakdan nâşî, merkûm İstanbul'a gelmeyüp paşa-yı mûmâ-ileyhin ikâmetine me'mûr olduğu İstanköy Cezîresi'ne varup anda ikâmet eylemek üzere ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûm İstanbul'a gelmeyüp paşa-yı mûmâ-ileyhin ikâmetine me'mûr olduğu cezîre-i merkûmeye varup anda ikâmet eylemek şartıyla ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi ilkâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i N Sene 227.

Merkûm Gelibolu'da ikâmet etmek üzere emr-i şerîf yazılmıştır.

[33/s.54-2] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Küçük Ayasofyalı Mehmed nâm kimesne hilâf-ı emr ü rızâ harekete cesâretine binâ'ên bundan akdem çavuş mübâşeretıyla Rodos Cezîresi'ne bâ-fermân-ı âlî nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun zevcesi Emîne ve kızı Hadîce nâm hâtûnların Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâllerinde merkûmân bu tarafda sefil ve ser-gerdân ve hâlleri diğêr-gûn olduğun inhâ ve merkûmun cürmü afv ve ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle merkûmun iyâl u evlâdına merhameten bu def'alık cürmü afv olunup kayd-ı nefyden ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukda merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 227.

[33/s.54-3] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm Lağımcı ocağı sipâhîlerinden Selanik ve Üsküp sancaklarında Selanik ve gayri nâhiyelerde Markmarum? nâm karye ve gayrinden dörtbin beşyüz akçe tımâra mutasarrıf Lağımcı Nureddîn veled-i Lağımcı Ali Halîfe ve Paşa sancağında Kesriye nâhiyesinde Oğlan nâm karye ve gayrinden altıbin akçe tımâra mutasarrıf Lağımcı Mustafa veled-i Süleymân'ın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete cesâretine binâ'ên Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar ise de merkûmân her vechle ıslâh-ı nefis idüp ba'd-ezîn hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayacaklarına ocağı zâbitânı ta'ahhüd eyledikleri beyânıyla merkûmânın afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Lağımcıbaşı vekîli olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Mîr Ahmed zîde-mecduhü bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmânın ıslâh-ı nefis etmiş oldukları ihbâr olduğuna binâ'ên cürmleri afv ve ıtlâk olmağla cezîre-i mezkûreden sebîllerinin tahliyesi fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmânın cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâlarına afv vu safh-ı şâhânem keşîde

kılındığı ma'lûmun oldukda merkûmân kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 227

[33/s.55-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Bazarköyü Kazâsı'nda â'yânlık dâ'iyesinde olan Esad Bey'in Der-aliyyemde umûrunu rü'yet iden Emir-oğlu Osmân dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayup envâ'-i erâcîf neşrine ictisâr eylediği hâlâ Kocaili ve Hüdâvendigâr Sancağı mutasarrıfı düstûr vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâluhû tarafından bu def'a bâ-tahrîrât inhâ olunup merkûmun nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mehâbet-rîz-i sudûr olmağla merkûm Emir-oğlu Osmân, çavuş mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb cezîre-i merkûmeye nefy ü iclâya mübâderet eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mezbûru cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek ve firâr itdirilmek misillü vaz' vukû'uyla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

[33/s.55-2] Magosa Dizdârına hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyemde Cebe Ali Beyi Kapsu dâhilinde Çukur nâm-ı diğerkarabaş mahallesinde [bir] bâb menzil mutasarrıfı olan Berber Ahmed nâm kimesnenin hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve mugâyir-ı rızâ ef'âl-i şeni'aya ictisârına mebnî bundan akdem kapukethüdâsı mübâşeretiyile bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy

ve kal'a-bend olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun vâlidesi Âişe ve kız karındası Ni'metullah nâm hâtûnların Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâllerinde merkûm nefy olunalıdan berü hâlleri diğêr-gûn ve seffil ve ser-gerdân ve perîşânü'l-hâl olup her vechle şayeste-i merhamet ve sezâvar-ı âtîfet oldukların inhâ ve afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle fîmâ-ba'd o makûle hilâf-ı rızâ hareket ve ef'âl-i şenî'aya cür'eti mesmû' olarak ele girer ise hakkında âhar mu'âmele olacağını bilüp ırzıyla ve edebiyetle olmak şartıyla hemşîre ve vâlidesine merhameten bu def'alık merkûmun cürmü afv olup kayd-ı nefyden ıtlâkı fermânım olmağın, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmun şürût-ı mezkûre ile cürmü afv ve ıtlâk olduğı ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna gereğı gibi tenbîh-birle kal'a-yı merkûmeden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene 227.

[33/s.55-3] Hâlâ Kocaili ve Hüdâvendigâr sancakları mutasarrıfı vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâluhûya ve Kütahya Dizdârına hüküm ki,

Pazarköyü ahâlîsinden Şerîf Bey ve Ali Bey dimekle ma'rûf müfsidler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup i'dâm ve izâlesine irâde-i şâhânem ta'alluk iden Pazarköyü â'yânı firârî Es'ad'ın zâhirde hilâfında iseler dahi şakî-i merkûma tarafdâr ve mu'in oldukları harekât ve mişvârlarından ma'lûm idüğü beyânıyla merkûmân li-ecli't-te'dîb Kütahya Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup merkûm Esad ele geçüp tertîb-i cezâ olunmadıkça merkûmânın dahi kal'a-yı merkûmeden ıtlâkına müsâ'ade olunmamak bâbında bir kıt'a emr-i şerîfim sudûru, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülükâneme tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş'âr olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere merkûmların kal'a-yı merkûmeye nefy ve kal'a-bendleri husûsuna irâde-i hümâyûnum müte'allik olup bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı celâdet-makrûnum mücebince şürût-ı mezkûre üzere çavuş mübâşeretiyile merkûmân kal'a-yı merkûmeye nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi müfsidler merkûmları ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan ve esnâ-yı râhda muhâfazaları ve sâ'ili istikmâl olunarak

kal'a-yı merkûmeye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûllerinde müfsid-i merkûmları kal'a-yı merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduklarını çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer ve muhakkak olmağla ana göre hareket ve muhâfazalarına dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 227.

Vüsûl ve kal'a-bend olduğunu nâtık vârid olan arıza bâ-fermân şerh verildi.

Fî 15 Za Sene 227.

Bâ-hatt-ı hümayûn itlâkıçün emr yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 28.

[33/s.56-1] Hâlâ Rikâb-ı hümayûnumda çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'îbine hüküm ki,

Baltacılıktan muhrec Sebeci? Ömer nâm kimesne yübûset-i dürûğa ve hefevât-ı kelâma ibtidâ ile mahfûzu'l-lisân olmayup Der-sa'âdetimden def' ile Burusa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla çavuş mübâşeretiyle Burusa'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Burusa'ya nefy ü iclâya müsâra'at eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ emr-i şerîf itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, bu bâbda iğmâz ve rehâvet ve tama'-ı hâma tebe'iyet ile merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise hakkında mûcib-i vehâmet olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene 27.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 15 Za Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 34

[33/s.56-2] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Üsküdâr sâkinlerinden Ahmed nâm kimesnenin hilâf-ı emr ü rızâ hareketine binâ'en bundan akdem çavuş mübâşeretiyile bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun zevcesi Âişe nâm hâtûnun Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm nefy olunalıdan berü kendüsü ve üç nefer sagîr ve sagîre evlâdıyla bir nefer alîle vâlidesi bu tarafda ve zevci mezbûr dahi menfâsında sefil ve ser-gerdân [ve] her vechle şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı inâyet olduklarından bahsle merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî fimâ-ba'd [hilâf-ı] emr ü rızâ vaz' ve hareket ider ise bilâ-emân cezâsı tertîb olunmak şartıyla iyâl u evlâdına merhameten bu def'alık cürmü afv olunmağla itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülûkânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna bir hoşça telkîn-birle kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 227.

[33/s.56-3] Selanik Kādîsına ve Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Selanik Kazâsı mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Siru veled Anastaş nâm zimmî

kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekâta ictisâr etmekde idüğü ihbâr olunduğu beyânıyla mersûm Selanik ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretîyle ahz ve Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastır-ı Kullesine nefy ve kulle-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arz-ı hâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretîyle bulunduğu mahallde ahz ve kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Selanik Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mersûm ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb manastır-ı merkûma nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûre kullesine vaz' ve kulle-bend idüp bilâ-fermân itlâkına ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 227.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 29.

[33/s.56-4] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Âsitâne-i aliyyem mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Petro nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfî harekâta ictisâr etmekde olduğu beyânıyla mesfûr Âsitâne-i sa'âdetim ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretîyle ahz ve Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretîyle bulunduğu mahallde ahz ve kal'a-bendi fermânım olmağın, imdi mesfûr bu taraftan ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb kal'a-yı mezkûra nefy ve irsâl, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru kal'a-yı mezkûra vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân

ıtlâkından ve mahall-i âhara firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunu yasakçı-i merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 227.

[33/s.57-1] Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Alasonya Kazâsı'nda kâ'in Atnaş nâm manastır râhiblerinden Pro Gamnus Bevanikbos nâm râhib kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekete cesâret eylediği beyânıyla li-ecli't-te'dîb râhib-i mersûm Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı'na manastır-bend olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği bâ-arzuhâl istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle bundan akdemce manastır-ı mezkûra nefy ve manastır-bend olunmuş idi. Ancak mersûm harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed idüp fîmâ-ba'd ırz ve edebiyle mukayyed olacağı küfelâyâ rabt olduğundan bundan sonra yine harekât-ı sâbıkâsında ısrâr ider ise te'dîb-i ekîd ile te'dîb olunmak şartıyla cerâ'im-i sâbıkâsının afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidân bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerleriyle istid'â veistirhâm etmeleriyle vech-i meşrûh üzere ıtlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr ile râhib-i mersûmun cürmü afv ve ıtlâk olduğu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını mersûma tenbîh ve te'kîd ile kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 227.

[33/s.57-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Sakız Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Kassâm-ı askerî ketebesinden Kasımpaşalı Edhem ve Küçük Osmân hilâf-ı emr ü rızâ harekete ictisâr ile emvâl-i eytâma gadr ve itlâf eyledikleri ihbâr olduğuy beyânıyla merkûmân li-ecli't-te'dîb Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-

zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmların çavuş mübâşeretiyile nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmânı ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Sakız Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa salıverilmelerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ittirildiklerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-fermân bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene 227.

Merkûm Edhem'in Der-aliyyeye celbiyçün yazılan emr-i âlî zîrde mukayyedir.

Merkûm Küçük Osmân'ın mahalline vüsûlünü mübeyyin Sakız Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 23 Z Sene 27.

Merkûm Osmân'ın itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M Sene 228.

[33/s.57-3] Der-sa'âdetimden berren ve bahren Sakız Cezîresi'ne varınca zikr-i âtî menfinin bulunduğu mahallin Nâ'ibine ve Zâbitânına hüküm ki,

Kassâm-ı âskerî ketebesinden Kasımpaşalı Edhem ve Küçük Osmân nâm kimesneler hilâf-ı emr ü rızâ harekete ictisâr ile emvâl-i eytâma gadr ve itlâf eyledikleri ihbâr olunmağla bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle çavuş mübâşeretiyile çend-rûz mukaddemce merkûmân Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar olup, ancak merkûm Edhem'in zimmetinde külliyetlü emvâl-i eytâm olduğu istihbâr ve tahkik olduğu beyânıyla merkûm Edhem bulunduğu mahalden Der-sa'âdetime i'âde ve ihzâr ile muhâsbesi rü'yet ve zimmeti tahsîl olunduktan sonra yine

menfâsına irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru makâm-ı meşîhatden ifâde olmağla, siz ki merkûmun bulunduğ mahallin Nâ'ib ve zâbitânı mûmâ-ileyhimsiz, merkûm Edhem'i esnâ-yı râhda bulunduğ mahallden ahz ve bu def'a mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime irsâl ve refîki Küçük Osmân'ı mübâşiri çavuş murâfakatıyla menfâsı olan Sakız Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylemeniz fermânım olmağın, imdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda merkûm Edhem'i esnâ-yı râhda bulunduğ mahallden ahz ve ta'yîn olunan mübâşir-i merkûma terfîkan li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime i'âde ve irsâl ve merkûm Küçük Osmân'ı dahi mübâşiri çavuş-ı merkûm ile menfâsı olan Sakız Cezîresi'ne irsâle dikkat ve avk ve te'hîrden mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene 227.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 228.

[33/s.58-1] Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Vekâyi' Kâtibi sâbık es-Seyyid İbrâhim zîde ilmühûnun hilâf-ı rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdemce bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Magosa'ya nefy olunmuş ise de mûmâ-ileyh menfâsında sefil ve ser-gerdân ve merhamet ve âtufete şâyân ve harekât-ı sâbıkâsına nâdim ve peşimân olduğundan bahsle afv ve itlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması bu def'a mûmâ-ileyhin Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediğ arzuhâliyle istid'â ve istirhâm etmekden nâşî afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv ve safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhimi kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 227.

[33/s.58-2] Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-aliyyem mütemekkinlerinden Rûm mültezimden Hrisantos nâm râhib kendü hâlinde olmayup âyînlerine münâfi harekâta ictisâr etmekde olduğundan mesfûr Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı kal'asına nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de bir takrîb firâr ve Aynaroz ve havâlîsinde geşt ü güzâr üzere idüğü ihbâr olduğundan bahsle mersûm bulunduğu mahallden ahz ve li-ecli't-te'dîb Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği memhûr arzuhâliyle istid'â etmekden nâşi ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle bundan akdem Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş iken mesfûr harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed ve ıslâh-ı nefis idüp Alasonya'da vâkı' mensûb olduğu manastırda kendü hâlinde ırz ve edebiyle temekkün ideceğine ta'ahhüd ve tekeffül olunmuş olmağla mesfûrun cürmün afv ve ıtlâkıyla Der-aliyyeme gelüp umûr-ı lâzimesini rü'yet eyledikten sonra manastır-ı mezkûra gidüp ırz ve edebiyle temekkün eylemesi ve bundan sonra münâfi-i ta'ahhüd harekete cesâret ider ise te'dîb-i ekîd ile te'dîb olunacağı beyânıyla afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-i metropolidân Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâliyle istihâm etmeleriyle vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr ile mesfûrun cürmü afv ve ıtlâk olduğuna, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını râhib-i mesfûra tenbîh ve te'kîd ile kal'a-yı mezkûreden ıtlâk ve tahliye-i sebîle mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 227.

[33/s.58-3] Hamid Sancağı mutasarrıfı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa iclâluhûya ve İznik Nâ'îbine hüküm ki,

Balatlı-zâde Şeyh Ali kendü hâlinde ikâmet etmek üzere bundan akdemce vilâyeti olan Burdur'a azîmete izn ve ruhsat verilerek azîmet idüp ba'de'l-vürûd kendü hâlinde olmayup Hamid Sancağı kazâlarının ihtilâlini mûcib kîl ü kâl işâ'asına cesâret eylediği vâsıl-ı sâmi'a-i şehri-yârânem olup merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi husûsuna irâde-i aliyyem ta'allûk etmekle çavuş mübâşeretiyile İznik'e nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, merkûm Şeyh

Ali'yi ahz ve Dîvân-ı çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle İznik Kazâsı'na nefy ü iclâya müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki İznik Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûm ol tarafa vüsûlünde menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma teba'iyet ve hâtır u gönüle ri'âyet ile mahall-i âhara imrârına irâ'et-i ruhsat misillü hâlet ve hareket vukû'uyla vahîmü'l- âkıbe olmakdan tevakkî ve mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1227.

İtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il³¹⁹-i Z Sene 227.

[33/s.59-1] Selanik Nâ'ibine hüküm ki,

Edirne müderrislerinden Selanikli el-Hâc Abdullâh zîde ilmühûnun hilâf-ı rızâ harakete mebnî bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâ[dır] olan emr-i şerîfimle Selanik'e nefy ü iclâ olunmuş ise de mûmâ-ileyh harekât-ı sâbıkâsına nâdim ve peşimân [ve] tâ'ib ve müstagfır olduğundan bahsle afv ve itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını bu def'a Der-sa'âdetime takdîm eylediği arzuhâliyle istirhâm idüp merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyh cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukça mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1227.

[33/s.59-2] Zikr-i âtî kimesnenin bulunduğu mahallin kâdîsına hüküm ki,

³¹⁹ Şerhde "Evâsıt" fakat itlâk hükmünde "Evâ'il".Bkz. [33/s.59-2]

Balatlı-zâde Şeyh Ali'nin hilâf-ı rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle İznik'e nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûm Ali hâlâ Karaman Vâlisi düstûr-ı vezîrim el-Hâc Ali Paşa iclâluhûnun ma'iyetinde istihdâm olunmakta olduğundan hâl-i perîşânına merhameten afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru müşârun-ileyhin bu def'a Der-sa'âdetime vârid olan tahrîrâtda derc ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv ve ıtlâkı ma'lûmun oldukda merkûma nefy teklîfiyle ta'arruz olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

[33/s.59-3] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Edincik serdârı sâbık Hüseyin'in hilâf-ı rızâ harekete cesâretine mebnî ocakdan mübâşir ma'rifetiyle bundan akdemce li-ecli't-te'dîb bâ-fermân-ı âlî Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûmun iyâl u evlâdı sefîl ve ser-gerdân ve merhamete şâyân oldukları ve merkûm dahi ıslâh-ı nefis idüp fimâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olacağı beyânıyla hâllerine merhameten merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iyâl u evlâdı Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri arzuhâlleriyle istid'â ve istirhâm etmeleriyle merkûm fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması şartıyla afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr ile merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsı afv ve ıtlâk olduğunu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi tefhîm ve telkîn iderek kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîle mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

[33/s.59-4] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Midillü Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Bağçekapusu kurbunda Vâlîde Sultân sebîlcisi Süleymân bin Hasan nâm kimesne kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra müdâhale ve kelîmât tefevvühüne

cesâret eylediği tahkîk olmağla merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm Sebîlci Süleymân'ın çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan cezîre-i mezbûreye nefy ü iclâyâ mübâderet eylesin. Ve sen ki cezîre-i mezbûre Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan tevakkî ve mücânebet ve vüsûl [ve] ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma meyl ve rağbet ile merkûm bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve harekete dikkat ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik Midillü Nâ'îbinin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 3 S Sene 28.

[33/s.60-1] Zıkr-i âtî zimmînin bulunduğu mahallin kâdîsına hüküm ki,

Fî'l-asl Midillü Cezîresi'nde vâkî' Kalonya Kazâsı'na tâbi' Ahorna? Karyesi mütemekkinlerinden Kori?-oğlu Dimitraki nâm zimmînin hilâf-ı emr ü rızâ harekete ictisârına binâ'en çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında bundan akdemce emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihî, mesfûrun zevcesi Mariya nâm nasrâniyyenin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâllerinde mesfûrun hakkında ber-vech emr-i şerîfim sudûr ideliden berü zevcesi mersûme beş altı nefer sagîr ve sagîre evlâdıyla sefil ve ser-gerdân ve hâlleri perîşân ve vücûhla merhamete şâyân olduklarından bahsle cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve istirhâm etmekden nâşî fimâ-ba'd mezbûr hilâf-ı rızâ hareket etmeyüp kendü hâlinde olmak şartıyla cürmü afv ve ıtlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 227.

[33/s.60-2] Batnos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Rûm tâ'ifesinden Anestiko? nâm nasrâniyyenin hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfî evzâ'-i ...? beyânıyla Batnos Cezîresi'nde vâkı' Kızlar Manastırı'na nefy ü iclâsı husûsun Rûm patriği bâ-arzuhâl istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle nasrâniyye-i mersûme bundan akdemce manastır-ı mezkûra nefy ve irsâl olunmuş ise de mersûm harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed ve ıslâh-ı nefis etmiş olduğundan bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâlleriyle istid'â veistirhâm etmeleriyle mersûm ıslâh-ı nefis etmiş olduğuna binâ'en hâline merhameten afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi nasrâniyye-i mersûmenin hâline merhameten cürmü afv ve ıtlâk olunduğunu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mersûmeyi manastır-ı mezkûrdan ıtlâk ve sebîlin tahliye[ye] mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 227.

[33/s.60-3] Şehrköyü Kazâsı Nâ'îbiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İslâmbol ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Şehrköyü ve tevâbi'i metropolidi olup bundan akdemce hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfî evzâ'a cesâretine mebnî metropolid[ı]ğî ref' olunan Hiralmenus? nâm râhibin bir mahalle nefy ü iclâsı lâzımeden olduğu beyânıyla râhib-i mesfûr Şehrköyü ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kulesi'ne vaz' ve kulle-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyleistirhâm olmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle vech-i meşrûh üzere yasakçı mübâşeretiyile ahz ve kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Şehrköyü Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde

râhib-i mesfûru manastır-ı mezkûr Kulesi'ne vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 227.

[33/s.61-1] Çavuşbaşı Ağa'ya ve Rodos Nâ'îbine hüküm ki,

İdris Paşa mektûbcusu hâcegândan Süleymân kendü hâlinde olmayup fitne ve fesâd ikâ'ını mü'eddî kelimât tefevvühüne ictisâr eylediği tahkîk-kerde-i şâhânem olup merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzım gelmekden nâşî çavuş mübâşeretiyle Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâyâ müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu menfiyyen meks ve ikâmet itdirdüp vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, tama'a meyl ve rağbetle bilâ-fermân ıtlâk olunmak ve yâhûd firâr itdirilmek lâzım gelür ise mazhar-ı vehâmet olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 22 Z Sene 227.

Afv ve ıtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 228.

[33/s.61-2] Seddü'l-bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm cebeci ocağı miyânesinden onsekiz bölüğün orta aşcısı Ömer nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ harekete cesâret etmekde olduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i

şerîfim sudûrunu halen Rikâb-ı hümâyûnumda cebecibaşı vekîli olan Hüseyin zîde-mecduhûya bâ-takrîr istid'â etmekle ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle bundan akdemce ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de merkûm te'dîb olup ıslâh-ı nefis etmiş olduğu ihbâr olduğundan afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîf sudûrunu cebecibaşı vekîli mûmâ-ileyh bu def'a bâ-takrîr istid'â etmekle merkûm fîmâ-ba'd Der-sa'âdetimde eğlenmeyüp vilâyete gitmek şartıyla itlâkı fermânım olmağın, imdi merkûm Ömer fîmâ-ba'd Der-sa'âdetimde eğlenmeyüp vilâyetine gitmek şartıyla afv ve itlâk olunduğu, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda şart-ı itlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi tenbîh ve te'kîd iderek kal'a-yı merkûmeden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 227.

[33/s.61-3] Kildü'l-bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-aliyyemde Elçi Hânî'nda sâkin Tatar Deli Mehemmed dimekle arîf kimesnenin hilâf-ı rızâ-yı aliyyem harekete cesâretine binâ'en bundan akdem bâ-fermân li-ecli't-te'dîb Kildü'l³²⁰-bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş idi. Ancak merkûm nefy olunalıdan berü mahall-i menfâsında sefîl ve ser-gerdân olup vücûhla şâyân-ı [merhamet] olduğundan bahsle merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Tatar ocağı zâbitân ve neferâtı bâ-arzuhâl istid'â eylediklerine binâ'en fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, şürût-ı mezkûre ile merkûm Mehemmed'in cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 227.

[33/s.61-4] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Midillü Nâ'ibine hüküm ki,

³²⁰ Burada Seddü'l-Bahr olarak geçiyor. Fakat Hüküm Kildü'l-Bahr Dizdarına yazılmış ve daha önceki suç hükmünde de sürgün yeri olarak Kildü'l-Bahr gösterilmiş.Bu sebepten düzeltilmiştir.

Der-sa‘âdetimde Yıldızlı Hânî'nda mütemekkin Bağdad tüccârından Abdunnebî ve David nâm yahûdiler kendü hâlinde ırz ve edeb ve umûr-ı ticâretleriyle meşgûl olmayup vazîfelerinden hâric kelîmât-ı nâ-hem-vâre tefevvühüne ve Bağdad Vâlîsi azl oldu diyerek Irak cânibine dürûg-amîz mektûb irsâliyle cânib-i Irak'ın ihtilâline mü'eddî harekete cesâret eyledikleri istihbâr ve tahkîk olunup bu makûle mesfûrların nefy ve te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla mesfûrların çavuş mübâşeretiyle Midillü'ye nefy ü iclâlâri fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı-i mûmâ-ileyhsin, yahûdî-i mesfûrlar ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan zîde-kadruhûya terfîkan cezîre-i mezbûreye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Midillü Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde mesfûrları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir takrîb mahall-i âhara firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet ittirildiklerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa‘âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı [s.62] vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mesfûrların bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olacağı mütehakkik olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 27.

Mu'ahharen tekrar emr-i şerîf yazılmıştır.

Evâ'il-i Ra Sene 28.

[33/s.62-1] Yenipazar Kazâsı Nâ'îbine ve Varna Kal'ası dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa‘âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidân Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Yenipazar Kal'ası'na tâbi' Makofca karyesi mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Papa Hristo nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfi evzâ'a cesâret etmekte olduğu beyânıyla mesfûr karye-i merkûm ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve liecli't-te'dîb Varna Kal'ası'na kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalden

ahz ve Varna'da kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-yı merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Varna Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru kal'a-yı mezkûra vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 228.

[33/s.62-2] Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Balikesri ahâlîsinden Sengci-oğlu Ahmed ve Terzi Ali nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup kazâ-yı mezbûr ahâlîsinden ba'z-ı kesânı tahrîk ile iki yüz yirmi yedi senesine mahsûben Karesi Sancağı kazâlarından tahsîli fermânım olan ma'lûmü'l-mikdâr mîrî ve râyic zehâyir sene-i sâbık mübâya'asından gayr-ez-tahsîl kûsûr kalan zahîreden Balikesri Kazâsı hissesine isâbet iden ma'lûmü'l-mikdâr ecnâs-ı zahîrenin edâsında muhâlefet ve râyic-i peksimâd ile dakîk mübâya'asını dahi te'diyede rehâvet etmekte oldukları ihbâr ve tahkîk olunduğuna binâ'en merkûmân li-ecli't-te'dîb bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar olup, ancak merkûmân ıslâh-ı nefis etmiş olduklarından fakîrü'l-hâl ve kesîrû'l-iyâl olup şâyeste-i merhamet idüklerinden bahsle evlâd u iyâllerine merhameten cürmlerinin afv ile ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru bu def'a Balikesri Kazâsı Nâ'ibi tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan i'lâm ve ahâlîsinin mahzar gûne arzuhâllerinde istid'â veistirhâm olunmuş olmağla husûs-ı mezbûr ricâl-i devlet-i aliyyemden zahîre nâzırı Hasan dâme mecduhûya havâle olundukda merkûmân fimâ-ba'd umûr-ı devlet-aliyyeye müdâhale etmemeleri ve eğer müdâhale ideri olur ise nefy-i ebed ile nefy olunacakları beyânıyla sebîllerinin tahliyesi bâbında emr-i şerîfim sudûru menût-ı re'y idüğünü i'lâm etmekle i'lâmı mücebince fimâ-ba'd mezbûrlar umûr-ı Devlet-i aliyyeme ve maslahat-ı vilâyete müdâhale etmemek ve eğer müdâhale ideri olur ise malı ve emlâki cânib-i mîrîden zabt olunup kendüleri dahi nefy-i ebed ile nefy-birle te'dîb olunmak şartıyla merkûmların afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki

Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, merkûmların şürût-ı mezkûre ile cerâ'im-i sâbıkâları afv olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâklarını gûş-ı hûşlarına gereği gibi ifâde ve te'kîd-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîllerin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 228.

[33/s.62-3] Bir sûreti

Limni Cezîresi Nâ'ibine. Balıkesri vücûhundan Celâl-oğlu Mehemmed ve Etmekci-oğlu Hüseyin nâm kimesnelerin ıtlâklarınıçün. Ber-vech-i muharrer.

[33/s.63-1] Girid Cezîresi'nde vâkı' Garanbos Kal'ası Dizdârı zîde hıfzuhûya hüküm ki,

Hemşîre-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Ergılasti mukâta'ası kurâsından Makdoniçe? karyesi re'âyâsından Mino? ve karındaşı Yorgaki zimmîlerin ihtilâl-i nizâm-ı mukâta'ayı mûcib harekete ictisârlarına mebni bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Garanbos? Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşlar idi. Ancak mersûmân nefy ve kal'a-bend olunalıdan berü kendüleri menfâlarında ve iyâl u evlâdı mahallinde sefil ve sergerdân bi'l-vücûh merhamete şâyân olduklarından bahsle afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-arzuhâl istid'â olunmakdan nâşî husûs-ı mezbûr sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan ricâl-i Devlet-i aliyemden Seyyid Mehemmed dâme mecduhûya havâle oldukda mersûmân ahlâk-ı seyyi'e sâhibleri iseler de tûl-ı müddet tagrîb ve iclâları ıslâh-ı nefslerine bâ'is olmak ihtimâli olmağla rahmen lihâlihimâ Ergılasti toprağında iki sâ'at ba'id hâtır-hâhları olan mahalde kendü hâllerinde ikâmet ve Ergılasti toprağında olan emlâklarını keyfemâ-yeşâ idâre ve tasarruf etmek ve mesfûrân Ergılasti toprağını tahattî ve tecâvüz idüp ahâlî-yi beldenin ihtilâline sebep olur halâta teşebbüs iderler ise Ergılasti Voyvodası Pandurbaşı ma'rifetiyle girift olunup li-ecli't-te'dîb Der-alıyyeme irsâl olunmak şartıyla mesfûrânın afv ve ıtlâkları zımında başka ve i'lâm-ı hâli muhtevî başka evâmîr-i alıyyem i'tâsını i'lâm etmekle i'lâmı mûcebince afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun mersûmânın şürût-ı mezkûre ile cürmleri

afv olunduğu ve mahalline dahi i'lâm-ı hâli muhtevî emr-i şerîfim tesyîr kılındığı ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâkları mersûmânın gûş-ı hûşlarına gereği gibi ifâde ve telkîn-birle kal'a-yı merkûmeden itlâk ve sebillerin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 228.

İ'lâm-ı hâli mütezammın mu'ahharen emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M 28.

[33/s.63-2] Ergılasti Nâ'îbine hüküm ki,

Hemşire-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Ergılasti mukâta'ası kurâsından Makdoniçe? karyesi re'âyâsından Mino? ve karındaşı Yorgaki nâm zimmîlerin ihtilâl-i nizâm-ı mukâta'ayı mûcib harekete ictisârlarına binâ'en bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Garanbos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşlar idi. Ancak mersûmân nefy ve kal'a-bend olunalu müddet-i vâfire olduğundan kendüleri menfâlarında ve iyâl u evlâdı mahallinde sefil ve ser-gerdân ve bi'l-vücûh merhamete şâyân olduklarından bahsle merhameten afv ve itlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-arzuhâl istid'â olunmakdan nâşî husûs-ı mezbûr Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan es-Seyyid Mehemmed dâme mecdühûye havâle oldukda mersûmân ahlâk-ı seyyi'e sâhibi iseler de tûl müddet tagrîb ve iclâlâları ve ıslâh-ı nefslerine bâ'is olmak ihtimâli olmağla rahmen li-hâlihimâ Ergılasti toprağında iki sâ'at ba'îd hâtır-hâhları olan mahallde kendü hâlinde ikâmet ve Ergılasti toprağında olan emlâklarını keyfemâ-yeşâ idâre ve tasarruf eylemek ve Ergılasti toprağına tahattî ve tecâvüz idüp ahâlî-i beldenin ihtilâline sebep olur hâlâta teşebbüs iderler ise Ergılasti Voyvodası Pandurbaşı ma'rifetiyle girift olunup li-ecli't-te'dîb Der-alıyyeme irsâl olunmak şartıyla mersûmânın afv ve itlâkları zımnında başka ve i'lâm-ı hâli muhtevî başka evâmîr-i alıyyem ısdârını i'lâm etmekle, i'lâmı mücebince mersûmânın itlâklarıyçün diğere emr-i şerîfim tastîr kılınmağla i'lâm-ı hâli muhtevî işbu emr-i şerîfim ısdâr olunmuştur. İmdi, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mersûman Mino? ve karındaşı Yorgaki zimmîlerin şürût-ı mezkûre ile cürmleri afv

olduğuna binâ'en ıtlâklarıçün diğere emr-i şerîfim tastîr kılındığı ma'lûmun
oldukda mersûmân şürût-ı ıtlâkları mücebince Ergilasti toprağından iki sâ'at ba'id
hâtîr-hâhları olan mahalde kendü hâllerinde ikâmet ve Ergilasti toprağında olan
emlâklarını keyfemâ-yeşâ idâre ve tasarruf eylemelerine bir vechle muhâlefet
olunmamasını ve Ergilasti ahâlîsinden mersûmâna azv-ı töhmet ve yâhûd bir sûret ile
ta'dîl? ve tekdîr dâ'iyesinde olurlar ise men' ü def'e dikkat ve mesfûrân dahi
Ergilasti toprağına tahtattî ve tecâvüz idüp ahâlî-i beldenin ihtilâline sebep olur
hâlâta teşebbüs iderler ise Ergilasti Voyvodası Pandurbaşı ma'rifetiyle ahz ve girift
olunup li-ecli't-te'dîb Der-aliyyeme irsâle mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 228.

Te'kîdi hâvî mu'ahharen emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N Sene 28.

[33/s.64-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdullâh İffet dâme
mecduhûya ve İstanköy Nâ'îbine hüküm ki,

Âsitâne-i aliyyemde Şehzâde Câmi'i Hatîbi Ömer kendü hâlinde olmayup Pazarköyü
Kazâsı'nda nakîb ve a'yânlık dâ'iyesinde olan Es'ad Bey'in umûrunu ve etvâr-ı
mekrûhunu tecvîz³²¹ ve birkaç mâhda bir kere Pazarköyü Kazâsı'na gidüp ba'zen bî-
mağz ademlere havâdis-i kâzibe nakl iderek neşr-i erâcîfe sebep olup hadd ve
vazîfesinden hâric maslahata müdâhale eylediği hâlâ Kocaili ve Hüdâvendigâr
sancakları mutasarrıfî vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâluhû tarafından bu def'a
bâ-tahrîrât inhâ olunup merkûmun nefy ü iclâsı bâbında şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı
hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince çavuş mübâşeretiyle İstanköy Cezîresi'ne
nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve
Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhu te'âlâ
fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle İstanköy
Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-
ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( )
çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb cezîre-i merkûmeye nefy ü iclâyâ

³²¹ Metinde tezvîc.

mübâderet eylesin. Ve sen ki İstanköy Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mezbûru cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûm bilâ-itlâk salıverilmek ve firâr itdirilmek misillü vaz' vukû'uyla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 227.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık İstanköy Nâ'îbinden vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 28 Z Sene 27.

Bâ-hatt-ı hümayûn [ve] bâ-işâret-i aliyye itlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir³²²-i Ş Sene 28.

[33/s.64-2] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Beyoğlu'nda vâkı' Asmalı Mescid İmâmı Ahmed nâm kimesnenin [oğlu] Lağımçı Mehemed Tayyib nâm şahs hem-civârı olan ahâlî-yi mahalle hakkında hetk-i ırz ve ef'âl-i şenî'aya tasaddî eylediği ihbâr olduğundan Lağamcı ocağından mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb bundan akdem Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş ise de babası merkûm alîl ve bî-kes olup sezâ-vâr-ı âtıfet idüğü beyânıyla oğlu merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmekle fimâ-ba'd mahall-i merkûmeye ayak basmamak ve sâkin olmamak şartıyla merkûmun afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr ile merkûm Mehemed Tayyib'in cürmü afv ve itlâk olduğun sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda şart-ı itlâkını merkûma gereği gibi tenbîh ve tekîd ile kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîle mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 228.

³²² Burada "Evâsıt" fakat itlâk hükmünde "Evâhir" olarak verdiği için düzeltilmiştir. Bkz. [33/s.87-2]

[33/s.64-3] Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Rûm tâ'ifesiinden Pruneos? nâm râhibin hilâf-ı rızâ-yı harekete ibtidârı beyânıyla Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kulesi'ne nefy ve kulle-bendi husûsu Rûm patriği tarafından bâ-arzuhâl inhâ olunduğuna binâ'en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle nefy ve kulle-bend olunmuş ise de mersûm ıslâh-ı nefis ve müteşebbis olduğu harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed etmiş olup bundan sonra kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olacağına müte'ahhid ve mütekeffil olmuş olduğu beyânıyla afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru İslambol ve tevâbi'i Rûm patriği ve Dersa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerıyla istirhâm olmağla mersûmun afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mersûmun cürmü afv ve ıtlâk olunduğunu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mersûm kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlini tahliye[ye] mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 228.

[33/s.64-4] Burusa Nâ'îbine hüküm ki,

Elmas Kolbaşı dimekle meşhûr hâtûnun münâfi-i rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdemce li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Burusa'ya nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak mezbûre nefy ve tagrîb olunalıdan berü mezbûre sefil ve ser-gerdân ve hâli diğere-gûn olup merhamete şâyân olduğundan bahsle cürmünün afvıyla ve ıtlâkı [s.65] bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mezbûr tarafından bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlinde istid'â ve istirhâm olunmuş olmağla istid'â-yı mezbûresiyle olmayup bundan sonra dahi hilâf-ı rızâ harekette bulunur ise vech-i âhar ile cezâsı icrâ olunacağı muhakkak olup ol vechle ırz ve edebiyile mukayyed olmak şartıyla bu def'alık cürmü afv olunup kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mezbûrenin şürût-ı mezkûre ile cürmü afv ve ıtlâk olduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını gûş-ı intibâhına bir hoşca ifâde ve telkîn-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 228.

[33/s.65-1] Bir sûreti

Yine Burusa Nâ'ibine. Şark? Kolbaşının şürût-ı mezkûre ile ıtlâkıyün ber-vech-ı muharrer.

[33/s.65-2] Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Kütahyalı Hasan nâm kimesne Der-sa'âdetimde vâkı' Dâvud Paşa mahallesinde bir menzil tedârük idüp esâfilden ba'z-ı bî-şu'ûr kimesneler ile nisvân gürûhunu başına cem' idüp define bulacağım deyü sihr ve efsûn ile hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve münâfi-i emr ü rızâ i'mâl-ı bâtıla ve envâ'-güne hud'a ve mefsedet icrâsıyla ibâdullâhı tecrîme cesâret etmekte olduğu tahkîk olunduğuna binâ'en bundan akdemce li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Magosa'ya nefy ü iclâ olunup ancak merkûm mahall-i menfâsında sefil ve ser-gerdân olup hâli diğeri-gün ve şâyeste-i merhamet olduğundan bahsle cürmünün afvıyla ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bu def'a merkûm tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlde istirhâm olunmuş olmağla Âsitâne-i aliyyeme gelmeyüp vilâyeti olan Kütahya'da kendü ırz ve edebiyile ikâmet itmek ve bundan böyle hilâf-ı rızâ-yı bârî ve mugâyir-i tab'-ı şehri-yârânem vaz' ve hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cürmü afv olunmağla ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun şart-ı mezkûr ile cerâ'im-i sâbıkâsı afv olunduğu ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde ve telkîn-birle kayd-ı nefyden ıtlâk [ve] sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 228.

[33/s.65-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Tekfurdağı Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetim sekenesinden Abbâs ve Küçük Mustafa Paşa'da Gül? câmi'i mü'ezzini Seyyid Mustafa Tâhir dimekle arîf şahslar kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle olmayup hilâf-ı şer'-i şerîf dâ'vâ-yı müzevviyeye ba'zan vekâlet ve ba'zan şâhid-i zûrluk ile emn-i? ümmet-i Muhammed'in dâ'vâ-yı vâkı'asını ihlâl ve ibtâle ictisâr etmekde oldukları tahkîk olunup bu makûle mefsedet-kârların nefy ve te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla çavuş mübâşeretiyle merkûmânın Tekfurdağı Kazâsı'na nefy ü iclâlâri fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûmânı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Tekfurdağı'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı Tekfurdağı'nda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir takrîb mahall-i âhara firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmânın bilâ-ıtlâk mahall-i âhara salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1228.

Tashîh olduğu vechle tebdîl olunmuştur.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 25 M Sene 228.

Ancak merkûm Abbâs 'in itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra Sene 28.

Ba'z-ı şürût ile Mü'ezzin 'in dahi itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R Sene 28.

[33/s.65-4] Bir sûreti

Yine çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhe ve Midillü Cezîresi Nâ'îbine. Der-sa'âdetim sekenesinden İbrâhim ve kazgancılar İmâmı dimekle arîf eşhâs kezâlik dâ'vâ-yı müzevvireye ve vekâlet ve şâhid-i zûrluk ile ibtâl-i hakka cesâret etmekde oldukları beyânıyla çavuşbaşı mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Midillü'ye nefy ü iclâlariyçün. Aslı gibi.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 8 Ra Sene 28.

Ancak imâmın ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R³²³ Sene 228.

[33/s.66-1] Harperut Nâ'îbine hüküm ki,

Sâbıkâ Amid müftîsi olan el-Hâc Hasan'ın hilâf-ı rızâ harekete ictisârına binâ'en vatan-ı aslîsi olan Harperut'da meks ve ikâmeti husûsu Diyarbekir ahâlîsi tarafından i'lâm ve arz-ı mahzar takdîmiyle istid'â olunmağla bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle vatan-ı aslîsi olan Harperut'da meks ve ikâmet ettirilmiş ise de mûmâ-ileyh hakkında olan inhâ ifk u iftirâ kabîlinden olup afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyh tarafından bu def'a Der-sa'âdetime takdîm olunan arzuhâlde istid'â ve istirhâm olunmağla afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 28.

³²³ Burada "Evâhir-i Ra" olarak yazılmış. Fakat ıtlâk hükmünde "Evâ'il-i R" olduğu için düzeltilmiştir. Bkz.[33/s.99-3]

[33/s.66-2] İnöz Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İnöz havâlisinde kâ'in Çavuş Manastırı râhib[ler]inden Kirbakos nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr eylemiş olduğundan te'dîbi lâzımeden idüğü beyânıyla keşîş-i mersûm manastır-ı mezkûr havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve küreğe vaz' olunmak için Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eyledikleri ecluden yasakçı mübâşeretiyle ahz ve küreğe vaz' olunmak üzere Der-aliyyeme icâbet?leri fermânım [olmağın], imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, keşîş-i mersûmu ahz ve vaz'-ı kürek olunmak için ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan? Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâra dikkat ve adem-i ihzârlarını mûcib olur vaz' ve hareket vukû'undan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 227.

[33/s.66-3] Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Galata'da vakî' Tatavla mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Venedikos veled Savni Meniş nâm keşîş kendü hâlinde olmayup harekât-ı nâ-hem-vâra ve âyînlerine münâfi evzâ'a ictisâr eylediği beyânıyla mersûmun İnöz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rûm patriği memhûr arzuhâlleriyle istid'â eylediğine binâ'en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle yasakçı mübâşeretiyle İnöz Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de mersûmun mizâcına illet tarî olduğundan menfâsının tahvîli iktizâ eylediğine binâ'en yasakçı mübâşeretiyle mersûm kal'a-yı mezkûrdan ahz ve Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in İvinyos? Manastırı'na nefy ve manastır-bend olup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidân bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâlleriyle istirhâm etmeleriyle mersûm yasakçı mübâşeretiyle olduğu mahallden ahz ve Aynaroz'da manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, Aynaroz Cezîresi'nde manastır-bend olunmak için keşîş-i mersûmu ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma i'tâ

ve terfîke mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manstır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend itdirdüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 28.

[33/s.66-4] Sakız Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Kassâm-ı askerî ketebesinden Kasımpaşalı Küçük Osmân nâm kimesne mügâyir-i emr ü rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî vârid olan emr-i şerîfimle Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm nefy ü iclâ olunalıdan berü iyâl u evlâdından dūr ve sefil ve ser-gerdân olup vücûhla şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı inâyet olduğundan bahsle merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru merkûm tarafından bâ-arzuhâl istid'â olunmağla [s. 67] merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efzalü'l-fuzalâ'i'l-müteverri'in Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, müşârun-ileyhin işâretleri mücebince merkûmun cürmü afv olduğu ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında. Refîki M.

Fî Evâhir-i M Sene 228.

Der-kenârı mücebince zâyi'den emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S Sene 228.

[33/s.67-1] Magosa Nâ'îbine hüküm ki,

Vekâyi' Kâtibi sâbık es-Seyyid İbrâhim zîde ilmühûnun hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâ'en bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Magosa'ya nefy olunmuş ise de mûmâ-ileyh menfâsından sefil ve ser-gerdân ve

merhamet ve âtufete şâyân ve hareket-i sâbıkāsına nâdim ve pişmân olduğundan bahsle afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması bu def'a mûmâ-ileyhin Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği arzuhâliyle istid'â veistirhâm etmekden nâşî afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâretleri mûcebince afv ve ıtlâkı bâbında bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfim esnâ-yı râhda bâ-kazâ? olduğu zâyi' olduğu beyânıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mûmâ-ileyhin ıtlâkı bâbında zâyi'de? emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyhin vâlidesi bâ-arzuhâl inhâ ve istid'â etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mûmâ-ileyhin ıtlâkını fermân olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkāsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 28.

[33/s.67-2] Sakız Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Beyoğlu'nda vâkı' Asmalı Mescid İmâmı Ahmed nâm kimesnenin oğlu topciyândan Dökümcü Mehemed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hem-civârları olan ahâlî-i mahalle hakkından hetk-i ırz ve ef'âl-i şeni'aya tasaddî eylediği ihbâr olduğunda binâ'en bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak merkûm Mehemed nefy ü iclâ olunalıdan berü mahall-i menfâsında sefil ve ser-gerdân ve bâ-vücûh merhamete şâyân olduğundan bahsle merhameten afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun babası mezbûr Ahmed bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmekden nâşî merkûm Mehemed fîmâ-ba'd mahallesinde sâkin olmayup ırz ve edebiyile mukayyed olmak ve yine hilâf-ı rızâ hareket ider ise başka-güne mu'âmele olunmak şartıyla afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûm Mehemed'in şürût-ı mezkûre ile cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna ilkâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 228.

[33/s.67-3] Dergâh-ı mu'allâm Kapucubaşlarından Edirne Bostancıbaşı Dağdeviren-zâde Mehemmed dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Selâtîn-ı Cengiziyye'den Turgutbey'de sâkin Maksûd Giray Sultân kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâ'en merkûm her ne kadar bâ-tahrîrât nush ü pend olunmuş ve bundan akdem bâ-fermân-ı âlî nefy [ve] ba'dehû ırz ve edebîyle olmak şartıyla afv ve ıtlâk kılınmış ise de bir vechle mütenebbih olmayup lâ-yenkâtı' hem-civârı olan fukarâ-yı ra'ıyyeti ta'cîz ve ızrâr ile harekât-ı sâbıkâsında ısrâr eylediği beyânıyla merkûmun li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Selâtîn-i Cengiziyye'den Subaşı karyesinde sâkin hil'atü's-selâtinü'l-izâm Selîm Giray Sultân dâme ulüvvühû bu def'a bâ-tahrîrât inhâ itmekle mezbûr Maksûd Giray Sultân li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz [ve] li-ecli't-te'dîb cezîre-i mezbûreye nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde Sultân-ı [s. 68] mûmâ-ileyhi cezîre-i mezbûrede meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ile mezbûr bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak ve mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfindan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 28.

Sultân-ı merkûm ahz ve Gelibolu'ya kadar gönderildiği ve andan Rodos'a irsâl olunmuş olduğunu nâtik Edirne â'yânının vârid olan arızası bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 9 S Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 12 R Sene 228.

Afv ve itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 228.

[33/s.68-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Selanik Nâ'îbine hüküm ki,

Dârü's-sa'âdeti's-şerîfem ağası nezâretinde olan âsûde-i evkâfdan cennet-mekân merhûm Sultân Ahmed Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin Enderûn-ı hümâyûnda inşâsına muvaffak oldukları kütübhâne-i şerîfe evkâfından Medîne-i Üsküdâr'da Ayazma Sarâyı arsasında vâkı' mücessem basmahânedeki iskân olunan basmacı ustalarından Ali ve kârhâne-i merkûme müste'cirleri ustabaşısı olan derbendci esnâfın kethüdâsı Mehmed Dervîş nâm kimesneler ile basmacı esnâfın kethüdâsı Hüseyin ve esnâf-ı merkümeden müslim ve zimmî ma'lûmu'l-esâmî ustalar Dârü's-sa'âdeti's-şerîfem ağası kâtibi odasında ma'kûd meclis-i şer'de esnâf-ı merkûme hazır oldukları hâlde basmacı kalfalarından Nu'mân ve Boğçacı Arslan nâm yahûdî muvâcehelerinde merkûm basmacı ustası Ali dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Nu'mân merkûm Ali'nin kârhânesinde kalfası olup kârhâne-i mezkûrede derbendci esnâfı mâlından i'mâl için emânet olan eşyâdan on üç top a'lâ işlemeli? mücessem yemenî ve yüz kırk yedi değirmî yemenîyi merkûm Nu'mân ahz ve sirkat idüp ba'dehû merkûm Ali'nin ma'lûmu oldukda meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda müşâhâde olunan seksen dokuz değirmî nücessemdenaltnmış değirmî mezbûr Nu'mân yedinden ve yirmi değirmîsi mesfûr Arslan yahûdî yedinden ahz olunup mâ'adâsını bi'l-ittifak itlâf eylediklerinden bahsle merkûm Nu'mân'ın ahz eylediği eşyâyı tazmîne tenbîh olunması ba'de'd-dâ'vâ ve's-sû'âl mezbûr Nu'mân cevâbında yahûdî-i mesfûrun tahrîk ve iğfâliyle kârhâne-i merkümeden mezkûru'l-mikdâr eşyâyı bilâ-izn ahz ve on üç top mücessem ba'zısını kendü ve ba'zısını yahûdî-i mersûm yediyle itlâf ve seksen yedi değirmî dahi mersûma teslîmini ikrâr ve i'tirâf idüp yahûdî-i mersûm dahi mezbûr Nu'mân'ı takrîrinde tasdîk ve makbûzı olan seksen yedi değirmî mücessem yedinden ahz [ve] yirmi dokuz değirmisinden mâ'adâsını kendü yediyle âhara bey'le itlâfını ba'de'l-ikrâr mezbûrun ahz ve itlâf eylediği on üç top mücessemi mezbûr Ali Usta ile bin gurus üzerine müsâlaha ve

bedel-i sulh-i mezkûru edâya ta'ahhüd eylediklerinden sonra merkûmun derbendci ve basmacı esnâfı ustaları meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm idüp ve zikr olunan basmahâne-i mezkûrede i'mâl için esnâf ve sâ'irlerin külliyyetlü emvâl ve eşyâsı olup mezbûr Nu'mân ve yahûdî-i mersûmun ikrâr ve i'tirâflarıyla zâhir olan cünhaya cesâretlerine mebnî te'dîb olmadıkca sâ'ir kalfalara dahi sirâyet ile hasârdan hâlî olmayacakları beyânıyla merkûm Nu'mân'ın müte'ahhid olduğu bedel-i sulh-i mezkûr bin guruş ba'de't-tahsîl bilâd-ı âhara nefy ü iclâ ve yahûdî-i mersûmun küreğe vâz' olarak emsâllarının terhîbi husûsuna esnâf-ı merkûm istid'â ve istirhâm eyledikleri Haremeyn Müftîsi müderrisîn-i kirâmdan mevlânâ es-Seyyid Mehemmed Zekî zîde ilmühû i'lâm eylediğinden bahsle merkûmun li-ecli't-te'dîb Selânik'e nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâssam bostancıbaşısı Abdullâh dâme mecduhûya bâ-takrîr ifâde etmekle merkûm Nu'mân'ın çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Selânik'e nefy ü iclâsı bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 228.

Tashîh olunduğu vechle tebdîl olunmuştur.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik Selânik Nâ'ib'inin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 13 R Sene 228.

[33/s.68-2] Galos Nâhiyesi Nâ'ibiyle Eğriboz Nâ'ibine hüküm ki,

Hemşîre-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Galos mukâta'ası re'âyâsından Galos nâhiyesi kocabaşlarından Acı Ananosti Pidvante? nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup envâ'-ı hîle ile re'âyâyı tekdîr ve mâl-ı mukâta'anın adem-i tahsîline ve şîrâze-i nizâm-ı mukâta'anın ihtilâline bâdî ve bâ'is olduğu beyânıyla mesfûrun te'dîb ve emsâlinin terhîbi zımnında ıslâh-ı nefis idinceye değin çavuş mübâşeretiyile Eğriboz'a nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı ricâl-ı devlet-i aliyyemden Seyyid Mehemmed dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere mesfûrun li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Eğriboz Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Galos

Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, kocabaşı-i mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından [s.69] ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Eğriboz'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Eğriboz Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde kocabaşı-i mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mesfûrun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

Te'kîdi hâvî mu'ahharan emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M Sene 229.

[33/s.69-1] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Harem-i hümâyûn-ı ismet-makrûn-ı şâhânem cevârîsinden olup bundan akdem Limni'ye nefy olunan Sıdıkâ nâm câriyenin afv ve ıtlâkı husûsuna irâde-i şâhânem müte'allik olup bu bâbda şeref-rîz-i sudûr iden emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdî mezbûrenin cerâ'im-i sâbıkâsının afvına müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mezbûreyi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 228.

[33/s.69-2] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Sâbıkâ Rikâb-ı hümâyûnum kethüdâsı olup bâ-fermân-ı âlî menfiyyen Limni Cezîresi'nde ikâmet üzere olan Osmân dâme mecduhûnün afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınup ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla afv ve ıtlâkını şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl

olunmuştur. İmdi, mûmâ-ileyh sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mûcebince afv ve ıtlâk olunduğu, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 228.

[33/s.69-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve İznikmid Kādîsına hüküm ki,

Eyyûb-ı ensârî kasabasında vâkı' Haydar Mahallesi İmâmı İsmâ'il nâm şahs kendü hâlinde olmayup hâric ez-edep vaz' ve hareketden başka hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve mugâyir-i emr ü rızâ kelâm-ı nâ-sezâyâ dahi ibtidâr ile dâ'imâ ibâdullâhı tekdîr ve rencide etmekde olduğu bâ-i'lâm-ı şer' inhâ olunmakdan nâşî bu makûle nâ-sezâ kelâm tefevvühüne ibtidâr ile hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i rızâ-yı münîf vaz' ve harekete ictisâr idenlerin te'dîbât-ı lâyükâsına ibtidâr olunması lâzımeden olmağla merkûmun çavuş mübâşeretiyile İznikmid'e nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkına ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle mebnî merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 21 S Sene 28.

Ba'z-ı şürût ile ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 28.

[33/s.69-4] Sakız Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Kassâm-ı askerî ketebesinden Kasımpaşalı Edhem hilâf-ı rızâ harekete ictisârına mebnî bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle bundan akdemce Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve vâlidesi Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve şefkat ve merhamete şâyân olduğundan bahsle cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını merkûmun vâlidesi bu def'a Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâliyle istid'â idüp merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûmun cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 28.

[33/s.70-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Magosa Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Sarây-ı atık türbedârlarından Kara Mustafa nâm şahs Kastamonu sancağında Çanlı kazâsında vakf nizâ'ına dâ'ir bir maslahata mübâşir olarak ol tarafa varup me'mûr olduğu husûsun tanzîmine mübâderet eylemesi lâzime-i zimmeti iken kazâ-yı mezbûr â'yânının i'lâmına me'mûrîn beyânıyla leyl ü nehâr müsellahan geşt ü güzâr ve ahâlî-yi kazâyı rencîde ve ihâfeye ibtidâr eylediği hâlâ Kastamonu Sancağı mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim Mehemed Salih Paşa iclâluhûnun ma'lûmu oldukda kendüye mahsûs adem irsâl ve kağıt tahrîriyle tenbîh ve nush olunmuş ise de isgâ etmediği müşârun-ileyhin tahrîrât-ı vâridesinden ma'lûm-ı ilm-i âlem-arâ-yı şâhânem olup ol bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince türbedâr-ı merkûm mukayyeden ve mahbûsen Der-sa'âdetime celb olunmuş olduğundan bu makûle müfsidin hod-be-hod mugâyir-i rızâ harekete cesâreti katlini mûcib olup ana bedel Magosa Kal'ası'na kal'a-bend ve yanına yarar çavuş ve harbeci terfikiyle şimdi emri yazılıp yine kayd u bend ile nefy ü iclâ oluna deyü şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince katle bedel Magosa Kal'ası'na nefy ve

kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş ve terfîk olunan ( ) harbeciye teslîmen kayd u bend ile katle bedel Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı merkûma vaz' ve muhkem-habs ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu çavuş ve harbeci-i merkûmlar ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir S Sene 28.

Vüsûl ve kal'a-yı merkûma bend olunduğunu dizdâr-ı merkûma meclis-i şer'e ifhâm eylediğini nâtik Lefkoşa Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 29 Ca Sene 28.

Bu husûsa dâ'ir hatlı Rikâb-ı hümâyûn takrîri buyurulduyuyla ma'an S Sene 28 mühimme tobrasında mahfûzdur.

Itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 33.

[33/s.70-2] Bozca[ada] Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Balat Kapusu dâhilinde kilise karşusunda mütemekkin Ermeni milletinden Kirkor? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup harekât-ı nâ-hem-vâre ve re'âyâdan ba'zısını tekdîr ve ta'cîze ibtidâr etmekde olduğundan bahsle merkûmun te'dîbi husûsunu mahallesi ahâlîsi bâ-arzuhâl istid'â etmiş olduklarından mesfûrun hâl ü etvârî İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhibten sû'al olundukda zimmî-i mesfûr fi'l-hakîka müfsid makûlesinden olup te'dîbi lâzımeden idüğü erbâb-ı vukûfdan istihbâr ve tahkîk olunmuş olduğu beyânıyla zimmî-i mesfûr bulunduğu mahallden kapukethüdâsı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ü

iclâ olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Ermeni patriği mersûm memhûr arzuhâliyle istid'â etmekle zimmî-i mesfûr bulunduğu mahalde kapukethüdâsı mübâşeretiyle ahz ve Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru mübâşir ta'yîn olunan [kapu] kethüdâsı ma'rifetiyle bulunduğu mahalden ahz ve Bozcaada'ya nefy ve irsâl olunmuş olmağla vüsûlünde mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü kapukethüdâsı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet ve bilâ-ıtlâk mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatla vehâmetini müşâhededen hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 228.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R Sene 228.

[33/s.70-3] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Kapucubaşılardan Erzurum gümrükcülüğüyle ma'rûf Es'ad nâm kimesne umûrundan olmayan nice mevâddı tefevvühdan hâlf olmayup şu derecelerde ki, küfrân-ı ni'mete ve dahi eşedd-i kelimât-ı nâ-becâsı eğerçi i'dâmını mücibdir; ana bedel bu def'a li-ecli't-te'dîb Magosa'ya nefy ü iclâyâ mübâderet ve Magosa Kal'asında ikâmete me'mûriyeti emri ısdâr ve çavuş mübâşeretiyle heman gönderilmek bâbında beyaz üzerine hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-efzâ-yı sudûr olmakdan nâşî şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı şerîf-i şevket-redîf-i cihândârânem mücebince merkûm Es'ad çavuş mübâşeretiyle Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu dizdârı olduğun Magosa Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkıdan hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme arz ve iş'âra mübâderet eylesin. Şöyle ki tama'-ı hâma ve hâtır u

gönüle rağbet ile merkûm bilâ-ıtlâk salıverilmek ve firâr ettirilmek misillü vaz‘
vukû‘uyla mes’ûl ve mu‘âteb olmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ’il-i Za Sene 227.

*Kal‘a-yı merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet olunduğunu nâtik Lefkoşa Nâ’ibinin
i‘lâmı ve Magosa dizdârının arzı? bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.*

Fî 21 Ra Sene 228.

Hatt-ı şerîf Re’îsü’l-küttâb efendimiz hafretlerinde mahfûzdur.

Battâlı Fî Ra Sene 28 mühimme tobrasındadır.

Bâ-hatt-ı hümayûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt³²⁴-ı M 29.

[33/s.71-1] Limni Cezîresi Nâ’ibine hüküm ki,

Hâssa hasekilerimden Abdurrahman nâm haseki kendü hâlinde olmayup Der-
aliyyemde Kastamonu ahâlîsinden ba’zılarını tahrîk ile ahâlî tarafeyn olarak ihtilâl-i
memlekete bâdî olduğu beyânıyla ocağından mübâşir ma‘rifetiyle bâ-fermân-ı âlî li-
ecli’t-te’dîb Limni Cezîresi’ne nefy ü iclâ olunmuş olup, ancak merkûm mahall-i
menfâsında hasta ve sâhib-firâş ve cürm ve isyânına tâ’ib ve müstağfir olduğundan
başka bu tarafda evlâdının hâlleri diğer-gûn olduğundan bahsle cürmü afv ve itlâkı
bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun dört nefer sagîr ve sagîre evlâdı
tarafından Rikâb-ı hümayûnuma takdîm olunan arzuhâlleriyle inhâ ve istirhâm
etmeleriyle fîmâ-ba’d hilâf-ı emr ü rızâ hareket etmemek ve eder ise te’dîb-i âhar ile
te’dîb olunmak şartıyla evlâdına merhameten bu def‘alık cürmü afv ve itlâk
olunmağla itlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin,
şürût-ı mezkûre ile cürmü afv olduğu ma‘lûmun oldukda şürût-ı itlâkını
merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde ve telkîn-birle kayd-ı nefyden itlâk ve
sebîlin tahliye[ye] mübâderet eylemen bâbında.

³²⁴ Metinde Evâ’il fakat itlak hükmünde Evâsıt olduğu için değiştirilmiştir. Bkz [33/s.115-2]

Fî Evâhir-i S Sene 228.

[33/s.71-2] Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbânbaşı olan Mehemed Şerîf dâme mecduhûya ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından altmış yedi cemâ'atin Mustafa ve altmış dört cemâ'atin Mehemed nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup hilâf-ı emr ü rızâ harekete mütecâsir olduklarına binâ'en merkûmânın te'dîbleri lâzımeden olmakdan nâşî emsâlini terhîben li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı-i mûmâ-ileyh[sin], tarafından bâ-takrîr inhâ olunmağla merkûmânın ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın, imdi merkûmân ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan kal'a-yı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûllerinde Limni Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân ıtlâklarından [ve] hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmlar bir takrîb firâr etmek? lâzım gelür ise hakkında vehâmeti der-kâr olmağla ana göre harekete mübâderet ve vüsûllerini mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve iş'âra müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 28.

Vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu nâtık Limni Kal'ası dizdârının vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 5 Ra Sene 28.

Battâlî Fî Ra Sene 28. Kat'ı torbasındadır.

[33/s.71-3] İznikmid Kādîsına hüküm ki,

Eyyûb-i ensârî kasabasında vâkı' Haydar mahallesi imâmı İsmâ'il nâm şahs kendü hâlinde olmayup hâric ez-edep vaz' ve hareketden başka hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve mugâyir-i emr ü rızâ kelâm-ı nâ-sezâya dahi ibtidâr eylediği beyânıyla bundan

akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb İznikmid'e nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun oğulları Ahmed ve Mehemmed nâm kimesnelerin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâllerinde hâlleri düğer-gûn olup şâyeste-i merhamet olduklarından bahsle babaları merkûmun cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle mezbûr kendü hâlinde ikâmet etmek üzere iyâl u evlâdına merhameten ve eyyâm-ı mübâreke ve ...? hürmeten cürmü afv ve itlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâkı kendüye ifâde ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 228.

[33/s.72-1] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni patriği Evanis nâm râhibin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetim mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Vanlı Befresar? nâm müfsid kendü hâlinde olmayup re'âyâdan ba'z-ı ehl-i ırz zimmîleri ifk ü iftirâyı mütezammın kelimât ile tekdîr ve ta'cîze ve ba'z-ı müfsidler ile yek-cihet olarak âyînlerine münâfî vaz' ve harekete cesâret etmekde olduğu ihbâr ve tahkîk olduğu beyânıyla müfsid-i mersûm Der-sa'âdetimde bulunduğu mahalde kapukethüdâsı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mesfûr bulunduğu mahalde kapukethüdâsı ma'rifetiyle ahz ve Limni'de kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi ta'yîn olunan kapukethüdâsı ma'rifetiyle zimmî-i mesfûr bu tarafda bulunduğu mahalden ahz ve Limni Kal'ası'na nefy ve irsâl olunmağla, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru kal'a-yı merkûma vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve mesfûrun bilâ-emr-i şerîf itlâk ve bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 28.

İtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca Sene 228.

[33/s.72-2] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Kâ'im-makâm-ı esbak Yenişehirli Mustafa Paşa'nın Der-aliyyemde vâkı' hânesinde misâfereten sâkine olan Zelîhâ nâm hâtûn kendü hâlinde olmayup sehârelik mesleğine sülûk ile nice mazlûma sû'-i kâsd etmek? fâsidesinde olduğuna binâ'en bundan akdem bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş olup mezbûre mahall-i menfâsında sefil ve ser-gerdân olup hâli diğer-gün ve şâyeste-i merhamet olduğundan bahsle cürmünün afvıyla itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, mezbûre tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan arzuhâlinde inhâ ve istirhâm olunmağla mezbûre fimâ-ba'd kendü ırz ve edebiyile olmayup kemâfî's-sâbık hilâf-ı rızâ-yı bârî ve mugâyir-i tab'-ı cihândârânem vaz' ve hareket ider ise der-akab mu'amele-i âhar ile hakkından gelinmek üzere eyyâm-ı ...? mebnî bu def'alık cürmü afv olunmağla itlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukda şürût-ı itlâkını mezbûrenin gûş-ı intibâhına bir hoşca ifâde ve telkîn ve kayd-ı nefyden itlâkı ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

[33/s.72-3] Midilli Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Yıldızlı Hânî'nda mütemekkin Bağdad tüccârından Abdunnebî ve David nâm yahûdîler kendü hâlinde ırz ve edep ve umûr-ı tüccârlarıyla mesgûl olmayup vazîfelerinden hâric kelimât-ı nâ-hem-vâre tefevvühüne ve Bağdad Vâlîsi azl oldu diyerek Irak cânibine dürûg-âmîz mektûb irsâliyle cânib-i Irak'ın ihtilâline mü'eddî harekete cesâret eyledikleri istihbâr ve tahkîk olunup bu makûle mesfûrların nefy ve te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla mesfûrların çavuş mübâşeretiyile Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâları bâbında bundan akdemce sudûr iden emr-i şerîfimle mesfûrlar mübâşir ta'yîn olunan Kapudan-ı hümâyûnum

çavuşlarından Ali çavuş zîde kadruhûya terfîkan Midillü'ye nefy ve irsâl olunmuş olduğundan mesfûrlar Midillü'ye lede'l-vüsûl çavuş-ı merkûmdan emr-i şerîf-i mezkûr sù'âl olundukda mesfûrları Midillü Cezîresi'ne ber-vech-i îsâl olduğundan esnâ-yı râhda İzmir cânibinde Menemen Kazâsında kâ'in Gürus nehrinden güzâr iken emr-i şerîf mezkur bâ-kazâ? olduğunu nehr-i mezkûrda düşüp zâyi' olduğuna beyân etmek [s.73] idüğünden ve mesfûrlar Midillü Cezîresi'nde menfiyyen meks ve ikâmet itdirilmiş olduklarından bahsle mesfûrların menfileri? bâbında sudûr iden emr-i şerîfimin ...? kaydıyçün zâyi'den? bir kıt'a emr-i şerîfim sudûru, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunan i'lâmında derc ve iş'âr olunmuş olmağla mesfûrların menfâsına vâsıl ve sâdır olan emr-i âlî zâyi' olduğu ber-vech-i muharrer i'lâm-ı vârideden müstebân olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mesfûrları cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâklarından ve ber-mûcib firârlarından irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mesfûrların bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında verhâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 228.

[33/s.73-1] Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Edirne Bostancıbaşı Dağdeviren-zâde Mehemed dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Saray Vize Kazâsına tâbi' İdil? Köyü nâm mahallde ikâmet üzere olan Arslan Giray Sultân kendü hâlinde olmayup etrâf ve civârda vâkı' kazâlar ahâlîsi umûruna müdâhale ve millet-i zemîn? gürûhuna ve fukarâ-yı ra'ıyyete îsâl-i mezâlim ve ta'addiyâta ibtidâr etmekde olduğundan bu makûle hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve mugâyir-i rızâ hareketden keff-i yed ve mücânebet eylemesini selâtîn-i Cengiziyye'den Subaşı Karyesi'nde sâkin Selîm Giray Sultân dâme uluvvuhû bi'd-defe'ât tahrîr ve iş'âr eylemiş iken yine harekât-ı sâbıkâsında ısrâr ve vazîfesinden hâric husûsata ve Hatmaniye? kazâ-yı mezbûra tâbi' Çakılı? karyesi millet-i zemîni bir müceb kânûn-ı

ta‘şîrden men‘ ile bi-gayr-i hakkın darb ve hetk-i ırz misillü harekete ibtidâr etmiş olduğu beyânıyla sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, Sultân-ı mûmâ-ileyhi ma‘rifetinle ahz ve muhâfazasına ve Ani? tarafından adem ta‘yîniyle li-ecli’t-te’dîb Rodos'a nefy ü iclâ olunup ıtlâkı husûsu yine bâ-tahrîrât inhâ olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru, mûmâ-ileyh Selîm Giray Sultân tarafından Der-sa‘âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş‘âr olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, Sultân-ı mûmâ-ileyhi bir takrîb ahz ve mühâfazasına ve Ani? tarafından adem ta‘yîni ve esnâ-yı râhda hıfz ve hırâseti ve sâ‘irenin? istikmâliyle li-ecli’t-te’dîb Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet ve vüsûlünü müş‘ir ahz olunan i‘lâmı Der-sa‘âdetime takdîme dikkat eylesin. Ve sen ki Nâ‘ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü mübâşiriyle Der-sa‘âdetime i‘lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, mûmâ-ileyhin bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 228.

Ordu-yu hümâyûndan ıtlâk olunduğunu nâtik ordudan vârid olan ilm ü haber bâlâ-yı defterde takayyüddür.

[33/s.73-2] Midillü ve Limni Nâ‘iblerine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi‘i Rûm patriği ve Der-sa‘âdetimde mukîm cemâ‘at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Midillü Kazâsına tâbi‘ ...? nâm karye mütemekkinlerinden Rûm tâ‘ifesinden Penayot Ferduyani? nâm zimmî ile yine karye-i merkûme mütemekkinelerinden Fotca Aci Rose? nâm nasrâniyye kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup âyînlerin münâfî harekâta ve fukarâ-yı ra‘iyyeti tahrîk ve ifsâd ile tecrîm ve ıZRârdan hâlî olmadıkları ihbâr olunduğu beyânıyla zimmî-i mesfûr ile nasrâniyye-i mersûme karye-i merkûm ve havâlîsinde ve sâ‘ir her ne mahallde bulunurlar ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli’t-te’dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunup ıtlâkları husûsu patrik-i mersûm tarafından yine memhûr arzuhâl ile istirhâm

olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm ve mersûme yasakçı mübâşeretiyile ahz ve Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Midillü Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûr ile nasrâniyye-i mersûmeyi ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Limni Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde mesfûr ve mersûmeyi cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûl ve temekkün itdirildiklerini yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet ve tama'a mebnî bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmelerine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

[33/s.74-1] Tekfurdağı Nâ'îbine hüküm ki,

Rikâb-ı hümâyûnumda sâbıkâ Sekbânbaşı olan Dervîş el-Hâc Ali zîde mecduhûnun hilâf-ı rızâ hareketine mebnî şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince Tekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmuş ise de işbu eyyâm-ı sâriye hürmeten evlâd u iyâline merhameten cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını mûmâ-ileyh istid'â etmiş olduğu beyânıyla mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Mehemmed Şerîf dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde eylediğine binâ'en mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılınup ol bâbda şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-ı sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 228.

Hattlı Rikâb-ı hümâyûn takrîri devletlü re'îs efendimiz tarafındandır.?

[33/s.74-2] Zikr-i âtî râhibin Kudüs-i Şerîf ve havâlisinde bulunduğu mahallin kâdîsıyla Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni patriği Evanis nâm râhibin Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Ermeni milletinden olup Kudüs-i Şerîf'de mütemekkin râhiblerden Agop nâm râhib kendü hâlinde olmayup Kudüs-i Şerîf ve havâlisinde vâkı' mahallerde serserî geşt ü güzâr ile hilâf-ı rızâ harekete ve âyînlerine münâfi etvâra ictisâr etmekde olduğu ihbâr olunduğu beyânıyla râhib-i mesfûr Kudüs-i Şerîf ve havâlisinde bulunduğu mahallin zâbiti ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ü iclâ olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla, olduğu mahallin zâbiti ma'rifetiyle ahz ve Magosa Kal'ası'na nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki mesfûrun bulunduğu mahallin kâdîsı mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru bulunduğu mahallin zâbiti ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru Magosa'da menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, bilâ-ıtlâk mesfûrun bir tarafa salıverilmesi lâzım gelir ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

[33/s.74-3] Tire ve Mihalic Nâ'iblerine ve Tire Voyvodası lâhık zîde kadruhûya hüküm ki,

Antalya maslahatının bir sâ'at akdem itmâmı matlûb-ı cihândârânem olup bahren hasr ve tazyîka me'mûr süfün-i hümayûnum kapudanları me'mûriyetleri muktezâsını icrâya müsâra'at eylemeleri te'kîd olmak lâzımeden olduğuna binâ'en bi'l-fi'l deryâ kapudanı düstûr vezîrim Hüsrev Mehemmed Paşa iclâluhû tarafından Rodoslu Hasan Bey dâme izzühû ile süfün-i hümayûnum başbuğuna yazılan tenbîh-nâme müşârun-ileyh tatarlarından Bekir Tatar ile berren irsâl olunmuş ise de tatar-ı merkûm esnâ-yı râhda Tire Kazâsı menzilhânesine vürûdunda kazâ-yı mezbûr menzilcisi İbrâhim nâm şahs menzil bargiri i'tâsında muhâlefet ve bi'l-âhire beynlerinde nizâ' vukû'

bulduğundan Tire Voyvodası Hâcî İbrâhim'in başçavuşu beş on nefer âdem ile menzilhâneye gelüp tatar-ı merkûmu iki kollarından bıçak ile cerh ve darb eylediklerinden tatar-ı merkûm el-yevm mecrûhen Tire'de kalmış olduğu istihbâr ve tahkîk olduğu beyânıyla menzilci-i merkûmun mevâdd-ı mühimmede bu vechle rehâvet ve hilâf-ı rızâ harekete cesârete ve Tire Voyvodası'nın dahi fezâhat-i mezbûreye irâ'et-i ruhsatına binâ'en nefy ve te'dîbleri bâbında emr-i şerîfim sudûrunu deryâ kapudanı müşârun-ileyh bâ-takrîr ifâde etmekle [s.75³²⁵] Tire Voyvodası Hâcî İbrâhim [ve] menzîlcisi diğerk Hâcî İbrâhim'in vâkı' olan harekât-ı nâ-marziyyelerine binâ'en li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Mihaliç'e nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi siz ki Tire Nâ'îbi ve Tire Voyvodası lâhik-ı mûmâ-ileyhimâsız, Tire Voyvodası merkûm Hâcî İbrâhim ile menzilci diğerk İbrâhim'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Mihaliç'e nefy ve irsâle müsâra'at eylesiniz. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârlarına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle bilâ-fermân merkûmânın bir tarafa saliverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

İşbu emr-i âlî lede'l-vürûd menzilci Hâcî İbrâhim mâdde-i mezbûrun vukû'u anında firâr ve gâ'ib olup Voyvoda Hâcî İbrâhim mübâşirine terfîkan mahall-i menfâsına irsâl olunduğunu nâtık Tire Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 17 R Sene 28.

Yalnız Tire Voyvodası Hâcî İbrâhim Mihaliç'e vürûd ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini nâtık Mihaliç Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

---

³²⁵ Defterin analiz kısmında değinildiği üzere bu hükmün devamı 75.sayfada olması gerekirken nedeni bilinmeyen bir karışıklıkla 99. sayfada devam ettiği tespit edilmiştir. Konu bütünlüğü dağılmaması adına hükmün bu iki yarım parçası birleştirilmiştir.

Fî 17 R Sene 28.

Ancak Voyvoda-i mûmâ-ileyhin ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R Sene 28.

[33/s.75-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Tekfurdağı Nâ'îbine hüküm ki,

Sâbıkâ bezzâzlar kethüdâsı Mehemmed Sâdık nâm kimesne vazîfesinden hâric umûra müdâhale ve hûd'a ve tezvirât ile mu'tâd olup te'dîbi lâzım gelmekle çavuş mübâşeretiyle merkûm Tekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı-i mûmâ-ileyhsin, merkûm Mehemmed Sâdık'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) nâm çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Tekfurdağı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ't-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp Şöyle ki. merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer idüğü aşikâr olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 1228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 9 Za Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

[33/s.75-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Çukadâr zümresinden Abdullâh nâm kimesne kendü hâlinde olmayup cibilliyetinde merkûz olan envâ'-i fesâdâtı icrâ kasdıyla hizmetinde olduğu Hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûnumdan ve mektûbî hülefâsından Mehemmed Reşîd zîde mecduhûnun ...? hasebiyle mûmâ-ileyhi tahrîk ve izlâl ederek envâ'-i menhiyyâta sülûk ittirmek dâ'iyyesinde olduğuna binâ'en bu makûle hilâf-ı rızâ harekete sebep olan fesekânın te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî merkûm Abdullâh, çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak ve itlâkı tarafından istid'â olunmakça itlâk olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyhin pederi ricâl-i devlet-i aliyyemden sâbıkâ muhâsebe?-i evvelim Nu'mân dâme mecduhû bâ-takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere katle bedel merkûm Abdullâh'ın çavuş mübâşeretiyile Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi fermânım [olmağın], imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm Çukadâr Abdullâh'ı ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı merkûmeye vaz' ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğuna çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüle rağbet ile merkûmu bilâ-itlâk salıvermek ve yâhûd firârına ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 1228.

Nu'mân Efendi tarafından istid'â olunmadıkça itlâk olunmamak şartı derûn-ı emr-i âlîde mündericidir.

[33/s.75-3] Rodos Nâ'iblerine hüküm ki,

Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından iken kendü hâlinde olmayup şedîd ve müfsid makûlesinden olup dâ'vâ-yı müzevvire ile erbâb-ı mesâlihi ve ibâdullâhı ızrârdan hâlî olmadığına binâ'en bundan akdem çavuşluktan tard ve ihrâc olunan Hayrullâh nâm kimesne etvâr-ı sâbıkâsından keff-i yed etmeyüp gûnâ-gûn tezvirât ve hıyânete ictisâr eylediğine binâ'en bundan akdem çavuş mübâşeretiyile bâ-fermân-ı âlî li-

ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun vâlidesi Nefise nâm hâtûnun takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm mahall-i menfâsında sefil ve ser-gerdân ve mezbûre bu tarafda mağdûre olup hâli diğere-gûn olduğundan bahsle merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî merkûm bir vakitte ocağına idhâl olunmamak şartıyla ta'allukâtına merhameten afv ve ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı ıtlâkını gûş-ı intibâhına ifâde ve telkîn-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyyeye mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 228.

[33/s.76-1] Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitlerin Rikâb-ı hümâyûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâlleriyle Der-sa'âdetim mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden boyacı esnâfından Angle veled-i Kostanti nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi etvâr-ı nâ-hem-vâra ibtidâr eylediği beyânıyla zimmî-i mesfûr Âsitâne-i aliyyeme vüsûlünde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Hulyandar Manastırı Kal'asına kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm ol[un]madıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim ısdârı derc ve istid'â olunmuş olmağla, mersûmu yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahallden ahz ve manastır-ı mezkûrda kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi mesfûr bu tarafda ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb ol tarafa nefy ve irsâl olunmuş olmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûre Kal'asına kal'a-bend itdirdüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkıdan ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 228.

[33/s.76-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerif Mehemmed dâme mecduhûya ve İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Şehzâdebaşı nâm mahallde sâkin sâbık Dikimcibaşı el-Hâc Osmân nâm kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup³²⁶ hilâf-ı rızâ harekât-ı nâ-becâyâ ictisâr etmekde olduğu ihbâr olunup bu makûlelerin te'dîbi ve emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle merkûm Hâcî Osmân li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ocağ-ı âmiremden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma müsâra'at eyleyüp şöyle ki, menfi-i merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer idüğü âşikâr olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 29.

[33/s.76-3] Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul'da vâkı' Kâsım Ağa Mahallesi İmâmı Ali nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete ictisârına binâ'en, bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun zevcesi Hadîce nâm hâtûnun Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm nefy olunalıdan berü mezbûre ve üç nefer evlâdı bu tarafda ve merkûm dahi mahall-i menfâsında sefîl ve ser-gerdân olduklarından bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî merkûmun ıslâh-ı nefis eylediği ihbâr olunmağla evlâd u iyâline merhameten fîmâ-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf hareket etmemek üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûm fîmâ-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf hareketde bulunmamak şartıyla evlâd u iyâline merhameten cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşide kılındığı

³²⁶ Metinde "olup" olarak yazılmıştır.

ma'lûmun oldukta şart-ı itlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna ilkâ-birle kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet olunmak bâbında. Niyâzî

Fî Evâsıt-ı Za Sene 28.

[33/s.77-1] Tırhala Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimde Boğaziçi'nde mukîm Maktûl Hançerli?-oğlu Kostantin Voyvoda'nın oğlu Algu nâm zimmî kendü hâlinde olmayup usûl-i âyînlerine münâfî harekete cesâretine binâ'en bundan akdemce Tırhala Kazâsına tâbi' Kalambaka Karyesi'nde kâ'in Varlam Manastırı'na nefy ve manastır-bend olunmasıçün emr-i şerîfim sudûr etmiş ise de mersûm kendüyü ihfâ eylediğine binâ'en islâh-ı nefis etmiş me'mûluyla itlâk olunmuş ise de mersûm münhâsır olduğu harekât-ı sâbıkâsına ısrâr ve âyînlerine münâfî harekete ibtidâr etmekde olduğundan te'dîb ve terbiyesi lâzımeden idüğü beyânıyla mersûm Boğaziçi'nde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve sâlifü'z-zikr Varlam Manastırı'na nefy ve manastır-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi mersûm Algu? zimmî bu tarafda bulunduğu mahalde ahz ve yasakçı-i merkûma terfikan manastır-ı mezkûra nefy ve irsâl olunmuş olmağla, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve manastır-bend olduğunu Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 29.

[33/s.77-2] Marmara Nâ'îbiyle Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Marmara nâhiyesine tâbi' Karabiga karyesi sâkinlerinden Kebâbcı-oğlu Hasan nâm kimesne kendü hâlinde olmayup leyl ü nehâr alet-i harb ile geşt ü güzâr ve şerr ve

fesâd ile mevsûf ve hîle ve hud'a ile me'lûf ve sû'-i edeb ile muttasıf erbâb-ı a'râzdan olup kendü hevâsına mutâba'at ve teferrüd dâ'iyesiyle karye-i merkûm umûruna [ve] vazîfesinden hâric maslahata müdâhale ve tersâne-i âmireme müretteb kerastenin ve matlûbât-ı sâ'ire ile umûr-ı mühimmenin te'hîr ve ta'vikine? ve nizâm-ı memleketin ihtilâline mütecâsir olup şürûr ve mefâsidinden bi'l-cümle ahâlî meslûbu'r-râha oldukları beyânıyla ahâlî-yi karye merkûm Hasan'ın nefy ve te'dîbi niyâzında oldukları, sen ki Marmara Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, bu def'a tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâm ve ahâlînin mahzarlarından nümâyân olmağla ibreten li's-sâ'irin merkûmun çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi merkûm Kebabcı-oğlu Hasan'ın ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Limni Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu Limni'de menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp Şöyle ki, tama' ve hâtıra mebnî merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 229.

Ta'yîn olunan çavuşun menfi-i mezkûru mahalline isâl ve ikâmet itdirildiğini mütezammın Limni Nâ'îbi efendi tarafından verilen i'lâmı ahz ve avdet-birle Der-alıyyeye gelür [iken] bahrde gark olunmuş olmağla keyfiyyet, nefy ü iclâsı bâbında sudûr iden emr-i âlînin bâlâsına şerh verilmesini izzetlü çavuşbaşı ağa bâ-takrîr ifâde itmekle mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 27 Ra Sene 29.

Fîmâ-ba'd hilâf-ı emr ü rızâ hareketde bulunmamak ve bulunur ise tertîb-i cezâ kılınmak için mu'ahharen emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 29.

[33/s.77-3] Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ağası el-Hâc Mehemmed dâme mecduhûya ve Tekfurdağı Nâ'ibine hüküm ki,

Ocağ-ı âmîrem kul kethüdâsı Abdullâh'ın hilâf-ı rızâ hareketine mebnî azl olunup Tekfurdağı'nda ikâmet itdirilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûru, sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin, tarafından bâ-takrîr ifâde olunmağla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Tekfurdağı'na irsâl ve ikâme olunmak fermânım olmağın, imdi kul kethüdâsı sâbık mûmâ-ileyhi ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan Tekfurdağı'na irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi Tekfurdağı'nda ikâme itdirüp bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mubâ'adet ve vüsûlünü mübâşiri ile Dersa'âdetime tahrîre ve i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 1229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 22 S Sene 29.

[33/s.78-1] Ber-vech-ı muhassılık Kastamonu Sancağı mutasarrıfı Salih Paşa ve Bolu ve Viranşehir sancakları mutasarrıfı vezîrim Abbâs Paşa iclâluhumâya ve Amasra Nâ'ibiyle Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Kastamonu Sancağı'nda vâkı' Cide Kazâsı â'yânı kapucubaşlarından Halîl bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Anapa Kal'ası'na binâ emîni nasb ve ta'yîn olunmuş ve seyyâlen hareket ve icrâ-yı me'mûriyete kıyâm ve mübâşeret eylemesi mû'ahharen te'kîd ve isti'câl kılınmış olduğundan ve merkûm Amasra İskelesi'ne varup ikâmet üzere olmağla isti'câli hâvî şeref-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfimin sûreti, sen ki Kastamonu Sancağı mutasarrıfı vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından mahsûs tatar ile merkûm gönderildikde merkûm ma'iyetine me'mûr mühendis ve mi'mâr halîfesi ile hevâsı ...? savb-ı me'mûruna azîmet ideceğini mübeyyin Bartın Nâ'ibinden bir kıt'a i'lâm ahz ve takdîm etmiş ise de merkûmun merâmı a'zâr-ı vâhiyye îrâdıyla imrâr-ı vakt iderek işbu me'mûriyetten kendüyü afv ittirmek zu'munda olduğundan süvâr olduğu sefîneyi Amasra'da karaya çekdirmek murâd eylemiş ve bu bâbda taraf-ı şer'den ve ...? câniblerinden ruhsat verilmemiş ve azîmet eylediğini hâvî i'lâm taleb

eyledikde hilâf-1 vâkı' i'lâm virmeyüz deyü Amasra Nâ'îbi ve ahâlîsi taraflarından cevâb verilmiş olduğuna binâ'en diğêr kazâ Nâ'îbinden bir takrîb i'lâm celb ve takdîm eylemiş idüğü tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtın Der-sa'âdetime gelen tatar-1 merkûmun takrîr ve ifâdesinden ma'lûm olup tahrîrâtın ile tatar-1 merkûmun takrîri atabe-i ulyâ-yı cihândârâneme arz ve takdîm olundukta merkûmun kapucubaşılığı ref' olunup fîmâ-ba'd ibkâ olunmamak üzere kaydına şerh verilsün ve Limni'ye nefy olunmak içün mübâşir ta'yîn olunup ale'l-acele dönüp menfâsına irsâl ve ale'l-hisâb virilen akçeyi tahsîl idüp bu tarafa gönderilsün deyü hatt-1 hümâyûn-1 mehâbet-makrûn-1 şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-1 hümâyûn-1 şevket-makrûnum mücebince çavuş mübâşeretiyle Limni'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmun kapucubaşılığı ref' olunup fîmâ-ba'd ibkâ olunmamak üzere kayd-1 bâlâsına şerh verilmiş olmağla vüsûl-1 emrimde merkûmu tutup canîb-i mîriden merkûm ale'l-hisâb verilmiş olan onbin guruş imdâd-1 mîriyeyi, siz ki Kastamonu ve Bolu Sancakları mutasarrıfları vezîr-i müşâr ve Amasra Nâ'îbi mûmâ-ileyhimâsız, merkûmdan tamâmen ve kâmilen ve serî'an ale'l-acele tahsîl itdikten sonra Dîvân-1 hümâyûn çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) nâm çavuşa terfîkan bi-eyyi hâl Limni'ye nefy ve irsâl ve merkûmdan tahsîl olunan akçeyi Der-sa'âdetime irsâle ve merkûmun menfâsına irsâl olduğunu dahi tahrîr ve inhâya dikkat ve avk ve te'hîrden mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki Limni Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfîyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve mahall-i âhara salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûl ve menfîyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-1 merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp, şöyle ki, tama' ve hâtıra meyyâlen merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vahîm olacağı mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket ve muhâfazasına dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 29.

Merkûm Halil ta'yîn olunan mübâşirine terfîkan menfâsına irsâl olduğunu nâtık Amasra Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 27 S Sene 229.

Ta'yîn olunan çavuş menfî-i mezkûru mahalline îsâl ve ikâmet itdirildiğini mütezammın Limni Nâ'îbi efendi tarafından virilen i'lâmı ahz ve avdet-birle Der-aliyyeye gelür iken bahrda gark olunmuş olmağla keyfiyyet nefy ü iclâsı bâbında sudûr iden emr-i âlînin kayd-ı bâlâsına şerh verilmesi izzetlü çavuşbaşı ağa bâ-takrîr ifâde etmekle mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 27 Ra Sene 29.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Limni Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 29 R Sene 229.

Ru'ûs-ı hümayûn ve baş muhâsebeye başka başka ilm ü haberleri verilmiştir.

İtlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 31.

[33/s.78-2] Ankara Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni patriği İbrahim? nâm râhibin Der-sa'âdetime takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Ermeni milletinden Samiyel? nâm zimmî papasın âyînlerine münâfî harekete cesâretine binâ'en bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Ankara'da Ermeni Manastırı'na nefy ü iclâ olunmuş ise de mesfûr ıslâh-ı nefis etmiş ve fimâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayacağına birkaç nefer zimmîler tekeffül ve ta'ahhüd etmiş oldukları beyânıyla mesfûrun cürmü afv ve itlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere itlâkı fermânım olmağın, imdi fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla mesfûrun cürmü afv ve itlâk olunmağla şart-ı itlâkı kendüye tenbîh ve te'kîd iderek manastır-ı mezkûrdan itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

[33/s.79-1] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Mora Vâlîsi sâbıkın silâhdârı Bâşir İsmâ'il Bey'in yazıcısı olup el-yevm Âsitâne-i aliyemde mütemekkin olan Moralı Eşhaki? nâm müfsid-pîşe kendü hâlinde olmaup dâ'imâ cezîre-i mezbûrenin ihtilâl ve ifsâdını mücib mefâside mücâseret ve Âsitâne-i sa'âdetimde mütemekkin Mora ahâlîsinden ba'z-ı bî-mağz ve bî-idrâk re'âyâyı tahrîk ile ikâ'-ı nâsda fitne ve fesâda ibtidâr üzere olduğu bâ-i'lâm ve mahzar inhâ olunup mersûm Yazıcı İsmâ'il Bey'in Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümayûn mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûnum mücebince mersûmun çavuş mübâşeretiyle Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mersûmu ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Rodos'a nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm ve hâtır u gönüleri ri'ayet ile mesfûr bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise bir vechle cevâba kâdir olamayacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve harekete dikkat ve hilâfından tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 228.

Kal'a-bendiçün mu'ahharen emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 28.

[33/s.79-2] Kocaili Sancağı mutasarrıfı vezîrim Azîz el-Hâc Ahmed Paşa iclâluhûya ve Magosa Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdem Bilecik Müftîsi ve Nâ'îbi olan es-Seyyid Hüseyin nâm şahs ...? -i Devlet-i aliyemden olan Kalyoncu Ali'nin tarafdârı olduğu inhâ olunmağla tarîki hakk ve kendüsü dahi mü'ebbeden Magosa'[ya] nefy ü iclâ olunması husûsuna irâde-i hümayûnum müte'allik olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla merkûmun mü'ebbeden Magosa'ya nefy ü iclâ ve tarîk-i kazâdan yeri

hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile Magosa'ya nefy olunmak fermânım olmağın, merkûmun tarîk-i kazâda yeri vâride hakk olunmak üzere rûznâmçe-i kazâya ilm u haberleri i'tâ olunmuş olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, merkûmu derhâl ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan mü'ebbeden Magosa'ya nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu mü'ebbeden ve menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firâr itdirilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünde çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin³²⁷. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmun bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 228.

Merkûmun tarîk-i kazâda ulûfesi var ise yeri hakk olunmasıçün Anadolu Askerî rûznâmçesine ilm u haber virilüp ilm u haber bâlâ-yı defterde mukayyedir.

Tashîh olunduğu vechle bend olunmuştur.

Battâlî Fî B Sene 28. Kat'ı torbasında mahfûzdur.

[33/s.80-1] Malkara ve Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

Hadîce Sultân dâmet-ismetühâ ve zâdet-iffetühânın Malkara Kazâsı'nda kâ'in uhdesinde olan çiftlikâtı re'âyâlarından Hâcî karyeli Erkiloblu? ve Tirik? Karyeli Hrolaki? nâm zimmîler kendü hâllerinde olmayup çiftlikâtlarının ihtilâlini mücib ve re'âyâ fukarâsının perîşânını müstevcîb harekete cesâret eyledikleri tahkîk olunduğuna binâ'en mesfûrlar li-eclî't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunup fimâ-ba'd, müşârun-ileyhâ tarafından inhâ olunmadıkça itlâk olunmamak üzere çavuş mübâşeretiyile nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu müşârun-ileyhânın

³²⁷ Metinde "eylesiz" olarak yazılmıştır.

kethüdâsı bâ-takrîr istid'â etmekden nâşî mesfûrların tahkîk olunan harekât-ı nâ-marziyyelerine binâ'en ber-mûceb-i takrîr li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Bozcaada'ya nefy ü iclâlâri fermânım olmağın, imdi sen ki Malkara Nâ'îbi mevlânâyı mûmâ-ileyhsin, mesfûrları ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Bozcaada Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde mesfûrları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb mahall-i âhara firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma meyl ve rağbetle mesfûrların bir tarafa saliverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 1228.

Müşârun-ileyhâ tarafından inhâ olunmadıkça itlâk olunmamak şartı derûn-ı emr-i âlîde mündericdir.

[33/s.80-2] Uşak Kazâsı Nâ'îbiyle Lefkoşa Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdem mevkib-i şâhânem tertîbiyçün Uşak Kazâsı'na isâbet iden kirbastan havâle olunan deve bedeli yirmi beş bin vâkîâ' Davut Paşa'ya deve bedeliyçün beş bin dört yüz otuz yedi buçuk ve Edirne'ye araba bedeliyçün beşbin üçyüz yirmi beş guruş ki cem'an otuz altı bin altmış iki buçuk guruş vücûhdan Ahî Baba nâm müfsid beher sene defter-i tevzî'-i idhâl ve fukarâdan tahsîl iderek hevâdârlarıyla beyenlerinde taksîm-birle fukarâ-yı memleketi perîşân eylemek sevdâsında olduklarından başka iki seneden berü müstevlî olan cerâd mezrû'atı telef ve ifsâd ve bu sene-i mübârekede dahi zuhûr etmekle gerek cerâdın tasallutu ve gerek meblağ-ı mezkûr defa'atıyle fukarâdan ahz ve bu sene dahi tevzî'-i idhâl-birle fukarâ-yı re'âyâ perîşân olduklarından bâ-evâmîr-i aliyye vârid olan tekâlfî edâya tâb-ı edâ tahammüll? olamayup ahvâl-i fukarâ diğîr-gûn olduğı ve merkûm Ahî Baba'nın kemâl-i tama' ve derecesiz ihânetine binâ'en ahâlî ve ulemâ ve meşâyih iştikâ etmekde olduklarından bahsle merkûm Ahî Baba'nın azliyle li-ecli't-te'dîb Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru Uşak Voyvodası el-Hâc

Abdulkâdir zîde mecduhû tarafından der-bâr-ı saltanatıma tevârüd iden tahrîrâtda derc veistirhâm olunmuş olmağla mezkûr Ahî Baba'nın iş'âr olunduğu üzere vâkı' olan harekât-ı nâ-hem-vârına binâ'en azl ve çavuş mübâşeretiyle Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Uşak Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Kıbrıs'a nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrden mücânebet eylesin. Ve sen ki Lefkoşa Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir takrîb bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle ve tama'-ı hâma meyl ve rağbetle menfi-i merkûmun bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S Sene 29.

Battâlı Fi B Sene 8 kat'ı tobrasındadır.

[33/s.80-3] Bilecik Nâ'îbine hüküm ki,

Galata Mahkemesi kâtiblerinden Küçük Ahmed nâm kimesne bundan akdemce hilâf-ı rızâ harekete mütecâsir olduğuna binâ'en bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Bilecik'e nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve iyâl u evlâdı Der-sa'âdetimde sefîl ve ser-gerdân ve merhamet ve inâyete şâyân olduklarından bahsle merkûmun itlâkını? husûsu iyâl u evlâdı bâ-arzuhâlistirhâm olunmalarıyla merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun itlâkı fermânım olmağın, imdi merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 228.

[33/s.81-1] Gelibolu Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhibin Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetim mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Asahired? nâm nasraniyye kendü hâlinde ırz ve edebiyetle olmayup şerîr ve müzevvire olduğundan fîmâ-ba'd ırz ve edebiyetle mukayyed olması merkûmeye tenbîh olunmuş ise de mütenassih olmayup âyînlerine münâfi harekâta ...? olduğu ihbâr olunduğu beyânıyla mersûme İstanbul ve havâlisinde bulunduğu mahallde yasakçı mübâşeretiyile ahz ve Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâl [ile] istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle mersûm yasakçı ma'rifetiyile ahz ve Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi mersûme bu tarafda bulunduğu mahallden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Gelibolu'ya nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, mersûmeyi ol tarafda menfiyyen meks ve temekkün itdirüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkıdan ve bir takrîb mahall-i âhâra hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünde yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene 228.

[33/s.81-2] Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Gümülcine Kazâsına muzâfe Recan? Nâhiyesi sâkinlerinden Deli Ömer dimekle ma'rûf kimesne maktûl ...? Beyi'nin tarafdârlarından olduğuna binâ'en Der-sa'âdetime gelüp kazâ-yı mezbûrun ihtilâlini mûcib harekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr eylediği tahkîk olunup merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmakdan nâşî, li-ecli't-te'dîb merkûm Deli Ömer kapukethüdâsı mübâşeretiyile Limni'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu ahz ve ta'yîn olunan kapukethüdâsı ( ) zîde kadruhû mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb nefy ve irsâl olunmağla vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı

vehâmet-encâma meyl ve raġbetle merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek ihtimâl olur ise mes'ûl ve mu'âteb olunacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-1 B Sene 228.

Merkûm kazâ-yı mezbûra ayak basmamak üzere emr-i âli yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 229.

[33/s.81-3] Rikâb-1 hümâyûnumda bi'l-fi'1 çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Midillü Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Rikâb-1 hümâyûnum Kâ'im-makâmı divân-dârı arkadaşı Şâkir nâm şahs kendü hâlinde olmayup kemâl-i irtikâbından nâşî sahte buyruldu tahrîr ve sahh keşîdesine cesâret eylediğine binâ'en merkûmun te'dîbi ve emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla merkûm li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb cezîre-i merkûmeye nefy ve irsâle mübâderet eylesesin. Ve sen ki Midillü Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre mübâderet eylesesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve raġbet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olunacağı muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfindan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 29 B Sene 28.

[33/s.82-1] İznikmid Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İznikmid Kazâsına tâbi' Mihalic nâm karye mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Yorgaki Cafr? nâm zimmî ile Nevali Balıcaron? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfelerinden hâric umûra ve tahrîk ve ifsâd-ı ra'ıyyet misillü âyînlerine münâfi nice harekât-ı nâ-hem-vâra mücâseret olduklarından te'dîbleri lâzımeden idüğü ihbâr olduğundan bahsle, mesfûrlar karye-i mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunurlar ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb küreğe vaz' olunmak için Der-sa'âdetime irsâl ve ihzârları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle müfsid-i mesfûrları küreğe vaz' olunmak için yasakçı ma'rifetiyle buldukları mahalde ahz ve ihzâr olunmaları fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, mesfûrları ahz ve küreğe vaz' olunmak için mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Der-sa'âdetime irsâl ve ihzârlarına dikkat ve adem-i ihzârlarını mûcib olur vaz' ve hareketi tecvîzden mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 28.

[33/s.82-2] Mudanya Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Mudanya Kazâsına tâbi' ...? nâm karye mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Acı Estemani? oğlu Dimitri nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekâta tasaddî etmekde idüğü inhâ olduğundan bahsle, zimmî-i mesfûr karye-i mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb vaz'-ı kürek olunmak için Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle mesfûr küreğe vaz' olunmak için yasakçı ma'rifetiyle ahz ve ihzâ[r] olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i mezbûra terfikan Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâra dikkat ve adem-i ihzârlarını mûcib olur vaz'ı tecvîzden mubâ'adet eylemen bâbında.

[33/s.82-3] Zıkr-i atı râhibin Yanya ve havâlisinde bulunduğu mahallin Nâ'îbiyle Tırhala Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Rûm tâ'ifesinden Tatar Pazarı mütemekkinlerinden Samyon Metrokati? nâm râhib hilâf-ı rızâ harekete ictisâr etmekle yasakçı mübâşeretiyle Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı'na nefy olunmuş ise de mesfûr menfâsına gitmeyüp bir takrîb firâr ve Vudine cânibine gelmiş olduğu ihbâr olunduğundan bahsle mesfûrun Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Rûm patriği lede'l-istid'â, ol bâbda emr-i şerîfim şeref-rîz-i sudûr etmiş olup lâkin râhib-i mesfûr ber-vech-i muharrer nefyiçün ısdâr iden emr-i şerîfimdenden bir takrîb habîr ve agâh bulunarak Vudine cânibinden dahi firâr ve el-yevm Yanya ve havâlisinde serserî geşt ü güzâr ve harekât-ı sâbıkâsında ısrâr ile ...?-ı ra'iyet misillü etvâr-ı nâ-hem-vâra ictisâr etmekde olduğu, bu def'a sahte ihbâr olduğu beyânıyla râhib-i mesfûr Yanya ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Tırhala Kazâsına tâbi' Kalambaka nâm karyede kâ'in Varlam Manastırı'na nefy ü iclâ olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru, İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın bu def'a Rikâb-ı müstetâbıma takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm bulunduğu mahallden yasakçı mübâşeretiyle ahz ve manastır-ı mezkûra nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mesfûrun bulunduğu mahallin Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûr ol tarafdandan [s. 83] dahi firâr etdirilmeksizin bulunduğu mahallden bi-eyyi-vech-kân ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki, Tırhala Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks ve temekkün itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

[33/s.83-1] Kemer Edremid Kazâsı Nâ'ibiyle Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Kemer Edremid Kazâsı sâkinlerinden olup kazâ-yı mezbûrda kesret üzere zeytun işcârına mâlik olan Hâcî Mollâ dimekle arîf şahs kendü mahsûlâtından olan revgan-ı zeyti Der-sa'âdetime irsâl olunmayup ne tarafa bey' eylediği ma'lûm olmadığı beyânıyla bundan akdemce ol taraflardan Der-aliyyeme revgav-ı zeyt ve sabûn? sevkine me'mûr cizye muhâsebecisi sâbık Seyyid Ahmed zîde mecduhû me'mûriyeti müktezâsı üzere revgan-ı zeyt ve sabûn mahallerini tahrîr ve tüccâra bey' ile Der-sa'âdetime tesyîr olunmasını tenbîh eylediğinden revgan-ı zeyt ashâbı bağlarını Der-sa'âdetime irsâl üzere olduklarından merkûm Hâcî Mollâ kazâ-yı mezbûr ve havâlisinde mütehaddî olup temhîr olunan bağların mühürlerini fekk ile mevcûd olan bağları Der-sa'âdetime göndermeyüp mahall-i uhrâya nakl etmekde olduğu istihbâr ve tahkîk olunup merkûm Hâcî Mollâ'nın hilâf-ı rızâ vâkı' olan harekât-ı nâ-be-câsına mebnî te'dîbi lâzım gelmekle çavuş mübâşeretiyile Rodos Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Kemer Edremid Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûm Hâcî Mollâ'yı ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Rodos Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî Gurre-i N Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile ıtlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir Ra Sene 29.

[33/s.83-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'1 çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve İstanköy Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Rumili kuzâtından Mehemmed nâm şahsın hilâf-ı rızâ-yı bârî hareketi ve etvâr-ı şâyestesi olup ibâdullâhın adem-i râhatını mûcib hâlâta tasaddî eylediğine binâ'en li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'1 Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş mübâşeretiyile merkûm İstanköy Cezîresi'ne nefy ve tagrîb olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan cezîre-i mezbûreye nefy ve irsâle mübâderet eylesesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mezbûru cezîre-i merkûmede menfîyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 228.

Vüsûl ve menfîyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 29 Ş Sene 28.

Bâ-işâret itlâkıçün emr yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z³²⁸ Sene 28.

[33/s.84-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'1 çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'îbine hüküm ki,

³²⁸ Metinde "Za" olarak yazılmıştır. Fakat itlak hükmünde "Z" olarak verildiği için düzeltilmiştir. Bkz. [33/s.98-3]

Moralı Eşhaki? nâm zimmî Der-sa'âdetimde Mora maslahatına müdâhale-birle ihtilâl-i beldeyi mücib olduğundan şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince çavuş mübâşeretiyile Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında sudûr iden emr-i şerîfimle zimmî-i mesfûr Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından İbrâhim nâm çavuşa teslîmen menfâsına irsâl olunmuş ise de esnâ-yı râhda Gelibolu nâm mahalle vüsûllerinde zimmî-i mesfûr Gelibolu'da meks ve ikâmet üzere olduğu istihbâr ve tahkîk olunup der-akab başka çavuş ta'yîniyle mesfûrun menfâsına gönderilmesi ve mukaddem giden merkûm İbrâhim Çavuş'un Der-sa'âdetime celb ve ihzâr bâbında mu'ahharen sâdır olan emr-i şerîfim Gelibolu'ya lede'l-vüsûl zimmî-i mesfûr Karşu Lapseki nâm mahalle kaçup andan Varsaz sâhilinde piyâdeye süvâren bir takrîb firâr etmiş idüğü ve yanında olan mübâşiri İbrâhim Çavuş ile rüfekâsından ma'lûmü'l-esâmi zimmîler ve firârî-i mesfûrun yanında olan eşyâsı defteriyle Der-sa'âdetime gönderilmiş olduğu vârid olan i'lâmdan ma'lûm-ı hümâyûnum olup çavuş-ı merkûmun bilâ-emân tertîb-i cezâsı lâzım gelmiş ise de eyyâm-ı mübârekeye hürmeten tertîb-i cezâsından igmâz olunarak çavuşluğu ref'iyle fimâ-ba'd Bâb-ı Âlîye uğramamak üzere katle bedel Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mehâbet-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem mücebince merkûmun çavuşluğu ref'iyle çavuş mübâşeretiyile Magosa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûm İbrâhim'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan katle bedel Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Magosa Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûm İbrâhim'in bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Magosa Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 4 N Sene 28.

Çavuş-ı merkûmun bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S Sene 29.

[33/s.84-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Ankara Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhibin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâlinde Der-sa'âdetim mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Samiyel nâm râhib kendü hâlinde ırz ve edebiyetle olmayup âyînlerine münâfi harekât ile milletlerinin ihtilâl ve efsâdını mü'eddî olur etvâra mütecâsir olup o makûle etvâr ve harekâtta keff-i yed eylemesi milleti tarafından mesfûra tenbîh olunmuş ise de mütenebbih ve mütenebbih olmayup te'dîbi lâzımeden idüğü beyânıyla râhib-i mesfûr Der-sa'âdetimde bulunduğu mahalden çavuş mübâşeretiyile ahz ve li-ecli't-te'dîb Ankara Kazâsı'nda kâ'in Ermeni Manastırı'na nefy ü iclâ olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâliyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm çavuş mübâşeretiyile Ankara'da vâkı' manastıra nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru bu taraftan ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Ankara'da vâkı' manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde râhib-i mesfûru manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks ve temekkün itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve manastır-ı mezkûrda temekkün itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki râhib-i mesfûrun bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 N Sene 28.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir S Sene 229.

[33/s.84-3] Zıkr-i âtî kimesnenin Anadolu'da bulunduğu mahalle kâdîsıyla Sivas Nâ'ibine hüküm ki,

Kırşehirli Kazâsı sâkinlerinden Bayatlı aşiretinden Uzun Ali nâm şahs kendü hâlinde olmayup ızrâr-ı ibâda ibtidâr etmekde olduğu bi'l-cümle ahâlî-i kazâ-i merkûmdan ...? olduğuna binâ'en merkûm Uzun Ali bu esnâda kazâ-yı mezbûrdan firâr ve hâlâ Karaman Vâlîsi ve ber-vech-i muhassılık Teke Sancağı mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim el-Hâc Ali Paşa iclâluhû tarafına varup ahâlî-i kazâdan ba'z-ı ehl-i ırz kimesnelere isnâd-ı kabâhat ile tekdîr ve tecrîm misillü evzâ'a cesâret etmekde olduğu beyânıyla merkûmun li-ecli't-te'dîb nefy ü iclâsıyla şerr ve mefâsidinin def'î husûsu bu def'a Kırşehirli Nâ'ibinin der-bâr-ı şevket-karârım vârid olan i'lâmında derc? ve iş'âr olunmuş olmağla merkûmun li-ecli't-te'dîb Sivas'a nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmu li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Sivas'a nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki merkûmun bulunduğu mahallin kâdîsı mûmâ-ileyhsin, merkûmu taht-ı hükümetinde bulunduğu mahalden ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Sivas'a nefy ü iclâyâ mübâderet eylesesin. Ve sen ki Sivas Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu Sivas'da menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâm eyleyüp şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olduğuna bilüp ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet olunduğunu nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 19 N Sene 28.

Bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L Sene 28.

[33/s.85-1] Limni Cezîresi Nâ'îbime hüküm ki,

Muğla Nâ'îbi sâbık Osmân'ın mugâyir-i rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Limni'ye nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun babası Mehemmed nâm kimesnenin Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm nefy olunalıdan berü sâhib-i firâş ve sefil ve ser-gerdân ve şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı âtıfet olduğundan bahsle merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi mevlânâ-yı müşârun-ileyhin işâretleri mücebince merkûmun cürmü afv ve itlâk olunduğu ma'lûmun oldukda, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, kayd-ı nefyden itlâk ve sebîl-i tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 228.

[33/s.85-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Dîvân-ı hümayûnum çavuşları mesâlih-i ibâdın ber-vech-i ...? ve sadâkat rü'yeti husûsuna dikkat eylemeleri şürût-ı nizâmılarından iken bir müddetden berü çavuşân-ı ocağı zâbitânın iğmâz ve müsâmahalarından cebhelerine müzevvir ve mürtekibler duhûluyla bir maslahata me'mûr olduklarında ashâb-ı maslahatdan hidmet olarak başka ...? olarak başka akçeler aldıklarından mâ'adâ yine erbâb-ı mesâlihi tazyîk ve rencîdeden hâlî olmayarak müdde'î ve müdde'î-aleyhî igfâl ve tahrîk-birle karşılıklı arzuhâlleri tahrîr ve me'mûrları meşğûl iderek umûr-ı ibâdı muhtell ve müşevveş idüp erbâb-ı mesâlihi ellerinden ...?...? kaldıkları vâsıl-ı sâmi'-i cihân-dârânem olmakdan nâşî o makûle mürtekib ve müzevvirinin lede't-tahkîk te'dîbât-ı

lâyikâlarının icrâsıyla şürût-ı kadîme ve nizâmlarının hilâfî bir kerte vaz' ve hareket vukû'a gelmemesi husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk itmek hasebiyle cebhelerinde olan muharrik ve mürtekib ve müzevvirîn taharrî ve tecessüs olundukda zümre-i mezbûreden Arzuhâlcî İğneli Hâcî Mehemed ve İzmirli Hâcî Mehemed nâm mesfûrlar ile sâ'ir on neferden mütecâviz çavuşânın sû'-i hâlleri ihbâr ve tahkîk olunmak mülâbesesiyle siyâneten li'l-ibâd merkûmânın çavuşân ocağından mutasarrıf oldukları yevmiyyeleri mülâzemet ve mücerreb ve mu'temed kimesnelere tevcîh-birle imdi çavuşân zümresine duhûl itdirilmemek üzere tard ve teb'îdleri irâde-i hümâyûnum muktezâsından olduğuna binâ'en merkûmânın mutasarrıf oldukları yevmiyyeleri mülâzemet ve mücerreb ve mu'temed kimesnelere tevcîh-birle bir dahi duhûl itmemek üzere çavuşân-ı ocağından tard ve teb'îb olunmuş ve mârrü'z-zikr İğneli Hâcî Mehemed ve İzmirli Mehemed'in dahi nefy ü iclâlarına irâde-i seniyyem ta'alluk etmiş olmağla gayreten li's-sâ'irîn merkûmânın li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmân İğneli Hâcî Mehemed ile İzmirli Hâcî Mehemed'i ahz ve Divân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadrühûye terfîkan Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmetlerini çvuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet oluduklarını nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 24 Ş Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile merkûmların itlâklarıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 28.

[33/s.85-3] Gelibolu Nâ'îbine hüküm ki,

Medîne-i Gelibolu'da menfiyyen ikâmet üzere olan sâbıkâ İstanbul Kādîsı Hammâmî-zâde Mehemmed Râşîd Efendi'nin cerâ'im-i sâbıkâsının afv ve ıtlâkı bâbında emr-i âlî-şân sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret idüp ol babda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdî mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta mûmâ-ileyhin tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 228.

[33/s.86-1] Haleb Mollâsına ve Haleb'de kâ'in Zağarcı ve Saksoncu ve Ser-turnâyî ve Haleb Serdârı zîde mecduhû ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve Diyârbekir Kal'ası Dizdârı zîde kadruhûya hüküm ki,

Haleb Serdârı sâbık Hâcî Ahmed biraz vaktten berü medîne-i Haleb'in sâlyâne çavuşluğunu tahsîl etmekde olduğundan sûret-i hâlde medîne-i merkûm vücûh ve ahâlîsiyle hüsn-i mu'âşeret mümkün olup maa...? hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf harekete ve Haleb Serdarlığı'na müdâhale ile etvâr-ı nâ-sezâ ve harekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr üzere olduğundan fimâ-ba'd harekât-ı sabıkâsından ve kânûn ve kâ'ide-i ocağa münâfî hareketden mücânebet eylemesi bi'd-defe'ât kendüye tenbîh ve te'kîd olunmuş ise de etvâr-ı ..? gûnâ-gûn mütezâyid ve müterakkî olduğundan icrâ-yı te'dîbi lâzım gelmiş olup ancak merkûm hîle ve mefâsedetden nâşî hüsn-i hâlini mübeyyin bir takrîb i'lâm ve mahzar ahzıyla istircâ ve istirhâm eylediğinden sâ'ir harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed ider mülâhazâta mebnî ser-zagarî pâyesi verilmiş iken hakkında olan müsâ'adenin kıymetini bilmeyerek evvelinden ziyâde şürûr ve mefâsedeti icrâya ibtidâr etmekde olduğu ihbâr ve tahkîk olunup merkûmun li-ecli't-te'dîb Diyârbekir Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olmağla ocakdan çavuş mübâşeretiyile merkûmun li-ecli't-te'dîb Diyârbekir Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi fermânım, imdi siz ki mevlânâ ve Zağarcı ve Saksoncu ve Turnacı ve Serdâr ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, vüsûl-i emr-i şerîfimde

merküm Hâcî Ahmed'i âlâ-eyyi-vech-kân ahz ve ocağ-ı âmirem çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan kal'a-yı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet ve merkümü ...? ve himâye ve afv itdirmek dâ'iyesiyle te'hîri misillü vaz'a cesâretle mes'ûl ve mu'âteb olmaktan mücânebet ve sen ki Diyârbekir Kal'ası Dizdârı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merküm Hâcî Ahmed'i kal'a-yı merkûma vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve mahall-i âhara salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunu Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle mebnî merkümün bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelir ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre muhâfazasına dikkat eylesün deyü Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehmed dâme mecduhû tarafından mührlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 228.

Battâlı zîrde mezkûr târîhedir.

[33/s.86-2] Bu dahi. Bereketlü Nâ'îbiyle Magosa Nâ'îbine ve Bereketlü Ma'deni Emîni Hâcî Hüseyin zîde kadruhûya hüküm ki, mahalli

Bereketlü Kazâsı ahâlîsinden Kötü Ömer-oğlu Hüseyin ve Uncu-oğlu Ömer ve Hafîb Mustafa dimekle arîf müfsidler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup ma'den emîni sâbık Hâcî Yusuf'un tarafdârlığını iltizâm ile ma'den-i mezkûr emânetini merküm Hâcî Yusuf'a tahsîl dâ'iyesiyle ahâlîden çend nefer aceze makûlesini cebren ve kahren Der-sa'âdetime irsâl ve tasrî'-i eczâ' itdirderek ma'den-i hümâyûnumun ihtilâl-i şîrâze-i nizâmına ve ma'dene merbût kazâlar ahâlîsinin perîşânlıklarına mütecâsir oldukları sahîh-i istihbâr ve tahkîk olunduğu beyânıyla merkümlerin ibreten li's-sâ'irin çavuş mübâşeretiyle Magosa'ya nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i Devlet-i aliyyemden Darbhâne-i âmirem Nâzırı es-Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhû i'lâm etmekle i'lâmı mücebince çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi siz ki Bereketlü Nâ'îbi ve ma'den emîni mûmâ-ileyhimâsız, merkümları ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrinden mücânebet

eyleyesiz. Ve sen ki Magosa Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmları ol tarafdâ menfiyyen meks ve ikâmet itdirdüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmetlerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmların bilâ-itlâk bir tarafa firâr itdirilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 228.

[33/s.86-3] Lapseki Â'yânı Ahmed zîde kadruhûya ve Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Mora Vâlisi sâbıkın silâhdârı Bâşir Bey'in yazıcısı olup Der-sa'âdetimde mütemekkin Moralı Eşhaki nâm zimmî kendü hâlinde olmayup dâ'imâ Mora Cezîresi'nin ihtilâl ve ifsâdını mücib harekete ve Der-sa'âdetimde mütemekkin Mora ahâlisinden ba'z-ı bî-mağz re'âyâyı tahrîk ile ikâ'-ı nâsda fitne ve fesâda ictisâr etmekde olduğu bâ-i'lâm ve mahzar inhâ olunup şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince zimmî-i mesfûr bu tarafdân ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından İbrâhim Çavuş'a terfikan Magosa'ya nefy ve irsâl olunmuş ise de esnâ-yı râhda Gelibolu'ya vüsûllerinde zimmî-i mesfûr Gelibolu'da meks ve ikâmet üzere olduğu istihbâr ve tahkîk olunup der-akab başka çavuş ta'yîniyle mesfûrun menfâsına gönderilmesi ve merkûm İbrâhim çavuşun Der-sa'âdetime [s.87] celbi bâbında mu'ahharen sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vüsûl zimmî-i mesfûr Lapseki tarafına geçüp andan piyâdeye? süvâren firâr etmiş olduğu ve merkûm İbrâhim Çavuş Der-sa'âdetime irsâl kılındığı bâ-i'lâm inhâ ve merkûm İbrâhim Çavuş dahi Der-sa'âdetime vüsûlünde çavuşluğu ref'iyle ibreten li'l-gayr kılınarak Magosa'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de zimmî-i mesfûr Cardan? merhalesinden? Ömer nâm re'isin piyâdesiyle Şehrköyü taraflarına firâr dâ'iyesinde olup kendüyü Lapseki cibâlinde ihtifâ etmiş idüğünü sen ki â'yân-ı mûmâ-ileyhsin, lede't-tahkîk der-akab tarafından ademler ta'yîniyle mesfûru bir takrîb ala götürüp sudûr idemeyen irâde-i seniyyeme intizâren muhkem habs olunmuş olduğu tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülükâneme takdîm olunan arzuhâl ve i'lâm me'âlinden ma'lûm-ı hümâyûnum olup mesfûrun kayd u bend ile Rodos Kal'ası'na

nefy ve kal'a-bendi bâbında tekrar hatt-ı hümayûn-ı celâdet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum mücebince çavuş ve harbeci mübâşeretiyle mesfûrun kayd u bend ile Rodos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi fermânım olmağın, imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde zimmî-i mesfûr bu def'a ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş ve harbecilerden mübâşir ta'yîn olunan ( ) harbeciye terfikan mukayyeden ve mahbûsen Rodos Kal'ası'na nefy ve irsâline ve yine esnâ-yı râhda firârını mûcib hâlet vukû'a gelmemesi ...? istihsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde zimmî-i mesfûru Rodos Kal'ası'na vaz' ve muhkem habs ve kal'a-bend idüp itlâkdan ve bir takrîb firârından ve hatve-i vâhîde mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunu mübâşirleri çavuş ve harbeci-i merkûmlar ile Der-sa'âdetime tahrîr ve inhâya mübâderet eyleyüp şöyle ki, zimmî-i mesfûrun bilâ-ıtlâk salıverilmesi ve firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 228

Mesfûr[un] vüsûl ve kal'a-bend olduğunu nâtik Rodos Nâ'ibinin vârid olan i'lâmü mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 5 L Sene 28.

[33/s.87-1] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Anadolu Kazâsı eşrâfından es-Seyyid Hâcî Ahmed nâm kimesne mugâyir-i rızâ-yı bârî sû'-i harekâta tasaddî eylediği ecluden bu makûleleri te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve tagrîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince li-ecli't-te'dîb merkûmun çavuş mübâşeretiyle Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) zîde

kadruhûya terfikan Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme [i'lâma] müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak olmağla ana göre amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 N Sene 28.

Bâ-işâret-i aliyye ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L³²⁹ Sene 228.

[33/s.87-2] İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde vâkı' Şehzâde Câmî'i Hatîbi Ömer nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete ictisârı hâlâ Kocaili ve Hüdâvendigâr sancakları mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim el-Hâc Azîz Paşa iclâluhû tarafından inhâ olduğuna mebnî ol bâbda şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûnum mücebince bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle İstanköy Cezîresi'ne nefy olunmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefis etmiş olduğundan bahsle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv ve ıtlâkı husûsuna müşârun-ileyhin bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtında derc ve iltimâs olunmuş olup ol bâbda şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ve işâretleri mücebince hatîb-i merkûm[un] afv ve ıtlâkı fermânım

³²⁹ Metinde "Evâ'il-i Za" olarak yazılmıştır. Fakat ıtlak hükmünde "Evâhir-i L" olarak verildiği için değiştirilmiştir.

olmağın, imdi merkûmun cerâ'im-i sâbıkası afv ile ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılındığı, sen ki zeyd-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 28.

[33/s.88-1] Midillü Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdem bâ-fermân-ı âlî Midillü'ye nefy olunan Anbâr Emîni sâbık hâcegân-ı Divân-ı hümâyûnumdan Mehemmed Efendi'nin afv-ı cerâ'imiyle ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınup ol bâbda şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 228.

[33/s.88-2] Kütahya Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Pazarköyü ahâlîsinden Şerîf Bey ve Ali Bey nâm kimesnelerin hilâf-ı rızâ etvâr ve harekâta cesâretlerine binâ'en te'dîbleri husûsu hâlâ Kocaili ve Hüdâvendigâr Sancakları mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa iclâluhû tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunup şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûnum mücebince merkûmânın Kütahya Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendleri bâbında sudûr iden emr-i şerîfimle merkûmlar nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de merkûmân aceze gürûhundan olup şâyeste-i merhamet oldukları beyânıyla afv ve ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını, müşârun-ileyh bu def'a bâ-tahrîrât iltimâs idüp ol bâbda şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi müşârun-ileyhin iltimâs ve tahrîrine binâ'en merkûmânın afv ve ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukda merkûmânı kal'a-yı merkûmeden ıtlâk ve tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 28.

[33/s.88-3] Mısır Vâlîsi vezîrim Mehemed Ali Paşa iclâlühüye ve Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya hüküm ki,

Medîne-i Münevvere ahâlîsinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde olan Şerîf el-Hâc Ahmed nâm kimesnenin cezbesi olduğundan mâ'adâ beldeye mugâyir esvâk ve pazarda silâh ile gezüp bî-âdâbâne harekete cesâretine binâ'en te'dîb ve emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla sâdır olan emr-i hümâyûnum mücebince çavuş mübâşeretiyle merkûmun Mısır'a nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûmu bu taraftan ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Mısır'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Mısır Vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu menfiyyen ol tarafta meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir takrîb ile mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet [ve] der-bâr-ı şevket-karârım tahrîr ve inhâya mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 228.

[33/s.88-4] Gelibolu Kādîsına ve Ocağ-ı Âmirem turnâcılarında Gelibolu yeniçeri zâbiti ( ) zîde mecduhûya hüküm ki,

Bundan akdem Boğaz Nâzırı iken Sekbânbaşı olup el-yevm ma'zûlen hânesinde ikâmet üzere olan es-Seyyid Mustafa kendü hâliyle olmayup hilâf-ı rızâ hareketden hâlî olmadığına mebnî li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla ocağ-ı âmirenden mübâşir ma'rifetiyle Gelibolu'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi siz ki kâdî ve yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhimâsız, mûmâ-ileyhi ocağ-ı âmirem kûl çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuşa terfikan Gelibolu'ya nefy ve irsâl olunmağla vüsûlünde ol tarafta menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Der-sa'âdetime i'lâm ve inhâya mübâderet eylesiz deyü Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf

Mehemmed dâme mecduhû tarafından mührlü mektûb verilmeğle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 11 N Sene 228.

Emr-i hümayûn mücebince itlâk emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 28.

[33/s.89-1] Lefkoşa Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetim sâkinlerinden etbâ' zümresinden Divriğili Uzun Ali nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en bundan akdemce li-ecli't-te'dîb Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve iyâl u evlâdı Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve merhamete ve âtıfete şâyân olduklarından merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun iyâl u evlâdı Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri arzuhâlleriyle istirhâm etmeleriyle merkûm fimâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı rızâ bir gûna hareketde bulunmamak şartıyla işbu eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdına merhameten cürmü afv ve itlâk olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm fimâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı rızâ bir gûna hareketde bulunmamak şartıyla cerâ'im-i sâbıkâsı afv ve itlâk olunduğu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda merkûmu kayd-ı nefyde[n] itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş³³⁰ Sene 228.

[33/s.89-2] İznikmid Nâ'îbine hüküm ki,

---

³³⁰ Metinde ay yazılmamış fakat suç hükmünde "Ş" olarak yazıldığı için düzeltilmiştir.

Ermeni milletinden Serkiz nâm papas fi'l-asl mütemekkin olduğu kazâ-yı mezbûra tâbi' Dağköyü nâm karyeyi terk ile bu esnâda İznikmid'e gelüp andan tavnın etmiş ise de kazâ-yı mezbûrun ihtilâlini ve re'âyânın ifsâdını mûcib olur harekete cesâret etmekde idüğü inhâ olunduğu beyânıyla mesfûr İznikmid Kazâsı'na ayak basmayup vatan-ı aslîsi olan karye-i mezkûrede temekkün itdirilmesi bâbında emr-i âlî sudûrunu Ermeni patriği bâ-arzuhâl istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîf mûcebince râhib-i mersûm karye-i merkûmede temekkün itdirilmiş olup ancak mersûm aceze makûlesinden olmağla fîmâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup umûrundan hâric maslahata karışmamağa ta'ahhüd etmiş ve ma'lûmü'l-esâmî birkaç nefer zimmîler dahi tekeffül etmiş oldukları beyânıyla mersûmun İznikmid Kazâsı'nda temekkün³³¹ ve ikâmet eylesine ruhsat verilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhib Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâliyle istid'â etmekle mersûmun hilâf-ı âyîn hareketde bulunmaması şartıyla İznikmid'e ikâmeti fermânım olmağın, imdi râhib-i mersûm fîmâ-ba'd kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup vazîfesinden hâric umûra karışmamak şartıyla İznikmid'de ikâmetine ruhsat verilmiş olduğu, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı mezkûr râhib-i mersûma tefhîm olunarak İznikmid'de temekkün ve ikâmet eylesine kimesne tarafından müdâhale itdirilmemek bâbında.

Fî Evâ'il-i N Sene 228.

[33/s.89-3] Tırhala Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimde Boğaziçi'nde kâ'in Arnavid karyesi mütemekkinlerinden Aleksandır veled Hançerli?-oğlu Maktûl Kestrini? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup bu esnâda Efreñç tâ'ifesinden ba'z-ı kesân ile bi'l-ittifâk leylen ...? hanesini basup bir nefer bâkire kızını cebren ve kahren ahz ve kendüye tenkîh ve tezvîc dâ'iyesiyle Büyükdere nâm mahalle götürüp rûsûm ve âyînlere münâfi etvâr ile milletlerine hakâreti mûcib olup harekete ictisâr edüp mersûmun te'dîbi lâzım geldiğinden bahsle

³³¹ Metinde "mütemekkin" olarak yazılmıştır.

[s.90] mesfûrun Büyükdere ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Tırhala Kazâsı'na tâbî' Kalambaka nâm karyede vâkı' Varlam Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmuş olmağla mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi mersûm bu tarafda bulunduğu mahalden ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan ol tarafa nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûra irsâl ve manastır-bend itdirüp bilâ-inhâ itlâkıdan ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan [ve] vüsûl ve manastır-bend olunduğunu yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 228.

Itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za Sene 28.

[33/s.90-1] Tire Kazâsı Nâ'îbiyle Kuşadası Nâ'îbine hüküm ki,

Sâbıkâ Rikâb-ı hümâyûnum Kâ'im-makâmı olup mütekâ'iden Gelibolu'da olan Ahmed Şâkir Paşa dâmet me'âliyhûnun ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Tire Kazâsı ahâlîsinden sâbık Alay Beyi-oğlu İbrâhim Bey nâm şahs gaddâr ve mefsedet-pîşe makûlesinden olup ahâlîden ba'zısını ifsâd ve memleket umûruna ta'arruz[u] i'tiyâd iderek mukâta'a-yı mezkûrun şîrâze-i nizâmına hâlel getirdiğine? bâdî ve nice nice fazâhatın vukû'una mu'eddî harekât ile fukarâ-yı memleket ve aceze-i ra'ıyyetin giriftâr-ı envâ'-i zulm ve fesâd olmalarına ictisâr etmekte olduğu beyânıyla merkûmun çavuş mübâşeretiyle Kuşadası'na nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru Paşa-yı mûmâ-ileyhin vârid olan tahrîrâtında derc ve iş'âr olunmuş olduğu bâ-takrîr ifâde olunmağla vech-i meşrûh üzere merkûm İbrâhim'in mütecâsir olduğu harekât-ı nâ-marziyyeye binâ'en tedîbi lâzımeden olmağla ıslâh-ı nefis idinceye kadar çavuş mübâşeretiyle Kuşadası'na nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Tire Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûm ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb

Kuşadası'na nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrden mubâ'adet eylesin. Ve sen ki Kuşadası Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır u gönüle mebnî merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 19 Z Sene 28.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir Z Sene 228.

[33/s.90-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Fenarlu takımından ve Bey ma'zûllerinden Hançerli oğlu Algu nâm habîs bir vechle fesâddan elini çekmeyüp bilâ-sebeb vazîfesinden hâric maslahata müdâhale ve vazîfesi olmayan kelâmı tefevvüh-birle ba'z-ı mahallere kâğıt yazarak havâdis kapmak dâ'iyesinde olup bu misillülerin nefy ve tagrîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzım geldiğine binâ'en mersûm Hançerli oğlu Algu dedikleri habîsin Rodos'a nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum celâlet-rîz-i sudûr olmağla çavuş mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mersûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Rodos'a nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine ve bir takrîb firârına irâ'et-i ruhsat olunarak firâr itdirilmek lâzım gelür ise mes'ûl ve

mu'âteb olacağıın muhakkak olmağla ana göre hareket ve vüsûlünü Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 3 L Sene 28.

Bâ- hatt-ı hümayûn itlâkıyçün emr-i âlî yazılıp itlâk emri kaydı üzerinde derferde mukayyed olup battâlı kat'ında mahfûzdur.

Fî Evâ'il-i R Sene 30.

[33/s.91-1] Bir sûreti

Yine çavuşbaşı ağaya ve Ankara Nâ'ibine. Fenârlu takımından ve Kapukethüdâsı ma'zûllerinden sâbık Boğdan Voyvodası Hançerli oğlu Algu'nun sâbık baş kapukethüdâsı Samur? Kasin?-oğlu Yafku? nâm hâbîs bir vechle fesâddan elini çekmeyüp bilâ-sebeb vazîfesinden hâric maslahata müdâhale ve vazîfesi olmayan kelâmı tefevvüh-birle ba'z-ı mahallere kâğıt yazarak havâdis kapmak dâ'iyesinde olup bu misillülerin nefy ve tagrîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzım geldiğine binâ'en mersûm Samur Kasin?-oğlu Yafku? 'nun Ankara'ya nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhâne celâlet-rîz-i sudûr olmağla çavuş mübâşeretiyile Ankara'ya nefy ü iclâsıyçün ber-vech-i muharrer.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 26 L Sene 28.

Bâ-hatt-ı hümayûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za Sene 29.

[33/s.91-2] Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimde vâkı' Galata mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Pamukçu Yorgi zimmînin oğlu Bani nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi etvâra ictisâr idüp bi'l-vücûh sezâ-vâr-ı te'dîb idüğü beyânıyla mesfûr Bani zimmî Galata ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in İviron Manastırı Kal'ası'na Kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmağla mesfûr bulunduğu mahalde yasakçı ma'rifetiyle ahz ve zikr olunan manastırda kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi mesfûr Bani zimmi bu tarafda bulunduğu mahalden ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve mahall-i âhara firârından irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 228.

[33/s.91-3] Mostar Kazâsı Nâ'îbiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Hersek metropolidliği tevâbi'inden Mostar Kazâsı mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Sofruşbus? nâm keşîş öteden berü kendü hâlinde ırz ve edebiyale mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekâta ictisâr idüp te'dîbi lâzımeden idüğü ihbâr olduğu beyânıyla keşîş-i mesfûr, kazâ-i mezbûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Hulyandar Manastırı Kal'ası'na kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve kal'a-bend olunmak fermânım

olmağın, imdi sen ki Mostar Kazâsı Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, mesfûru ol tarafda bulunduğû mahallden ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasağ-ı merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 28.

[33/s.92-1] Ergilasti Nâ'ibine ve Ergilasti Voyvodası ( ) zîde kadruhûya hüküm ki,

Hemşîre-i muhterem[em] Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Ergilasti mukâta'ası kurâlarından Makdoniçe karyesi mütemekkinlerinden Mino ve karındaşı Yorgaki nâm zimmîlerin ihtilâl-i nizâm-ı mukâta'ayı mûcib olur harekete ictisârlarına binâ'en mukaddemâ li-ecli't-te'dîb bâ-fermân-ı âli Garanbos Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşlar ise de mersûmân nefy ve kal'a-bend olunalı müddet-i vâfire olup ıslâh-ı nefis etmiş olduklarından afv ve ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması bâ-arzuhâl istid'â olunmuş olduğunu mebnî husûs-ı mezbûr hâlâ Vâlidem Sultân kethüdâsı olup ol hengâmda Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı bulunan Seyyid Mehemmed dâme uluvvuhûya havâle olundukda mesfûrân ahlâk-ı seyyi'e sâhibi iseler de tûl müddet tagrîb ve iclâlâri ıslâh-ı nefslerine bâ'is olmak ihtimâli olmakla rahmen li-hâlihimâ Ergilasti toprağından iki sâ'at ba'îd hâtır-hâhları olan mahallde kendü hâllerinde ikâmet ve Ergilasti toprağında olan emlâklarını keyfemâ-yeşâ idâre ve tasarruf etmek ve mesfûrân Ergilasti toprağına tahattî ve tecâvüz idüp ahâlî-yi beldenin ihtilâline sebep olur halâta teşebbüs iderler ise Ergilasti Voyvodası Pandurbaşı ma'rifetiyle girift olunup li-ecli't-te'dîb Der-aliyyeme irsâl olunmak şartıyla afv ve ıtlâkları zımnında başka ve i'lâm-ı hâli muhtevî başka evâmir-i şerîfem sudûrunu i'lâm idüp şart-ı ıtlâkları mesfûrlara tenbîh ve te'kid olunarak tahliyeye mübâderet olunmasıyçün ıtlâklarını hâvî başka ve i'lâm-ı hâli mütezammın Ergilasti Nâ'ibine hitâben başka bundan akdemce Divân-ı hümâyûnum tarafından evâmir-i şerîfem sudûr idüp mesfûrân şart-ı ıtlâkları mücebince hareket ve mugâyir-i rızâ vaz'dan mücânebet

eylemeleri lâzımeden iken yine kendü hâllerinde olmayup mugâyir-i evâmir-i aliyye harekât-ı nâ-marziyyeye ve ihtilâl ve ifsâd-ı re'âyâ misillü etvâr-ı nâ-ber-câya ibtidâr ile re'âyâ-i mukâta'anın selb-i emniyyet ve istirâhatlarını mü'eddî olur hâlâta tasaddî etmekde oldukları bâ-i'lâm inhâ olunduğuna binâ'en mesfûrân bundan sonra ihtilâl ve ifsâd-ı re'âyâ misillü evzâ'dan ve umûr-ı mukâta'aya müdâhaleden keff-i yed eylemeleri kendü[lere] etrâfiyla tenbîh olunup imdi? dahi şart-ı itlâklarına münâfi harekât-ı nâ-hem-vâra cesâret iderler ise mukaddemâ menfâları olan Garanbos Kal'ası'na tekrâr nefy ü iclâ olacakları beyânıyla size hitâben tenbîhi hâvî müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan ricâl-i Devlet-i aliyyemden Mehemmed Emîn dâme mecdühû bâ-takrîr ifâde etmekle, siz ki Nâ'ib ve Voyvoda-ı mûmâ-ileyhimâsız, vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın tenbîhi hâvî Rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Nâ'ib ve Voyvoda-ı mûmâ-ileyhimâsız, ba'd-ezîn mesfûrlar kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olup şart-ı itlâklarına münâfi harekâtdan ve ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı mukâta'ayı mûcib olur etvârdan keff-i yed ve mücânebet idüp şart-ı itlâkları üzere kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmaları ve bundan sonra dahi tahkîk olunur ise yine kal'a-yı mezkûra nefy ü iclâlarıyla te'dîb ve gûşmâl olacakları vesâyâ ve tenhbîhâtını mesfûrlara gereği [gibi] tenbîh ve tefhîm olunmak irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve hilâfı vaz'a irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i N Sene 28.

Asl karyesinde ikâmet etmek üzere ruhsatı hâvî emr-i âlî yazılıp kal'a-bend defterinde mukayyedir.

Fî Evâ'il-i Z Sene 35.

[33/s.92-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Bolu Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde vâkı' Asma Altı nâm mahallde mukîm tüccârdan Faharyalı? Hâcî Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayup Hanya ve Girit taraflarının ihtilâlini

mü'eddî harekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr eylediği ihbâr ve tahkîk olunup merkûmun te'dîb ve emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Bolu'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûm Hâcî Ali'yi bu taraftan ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Bolu'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki [s.93] Bolu Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafta menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i N Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik Bolu Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 4 N Sene 28.

Ba'z-ı şürût ile ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i L Sene 28.

[33/s.93-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Bozcaada Nâ'îbine hüküm ki,

Hâlâ Sadr-ı rûm-ı mahfil-i şer'ıyyâtda kaydiyye hizmetinde olan müderrisinden Feyzullâh Mollâ-zâde Mehemmed Celâleddîn sicil-i mahfûzdan ba'z-ı senedât sûretlerini irtikâba mebnî ashâbının isimlerini hakk eylediği ihbâr olunduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ü iclâsıyçün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş mübâşeretiyile nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, merkûm Mehemmed Celâleddîn'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb

Bozcaada'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 5 N Sene 28.

Bâ-işâret-i aliyye ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M Sene 29.

[33/s.93-2] Rikâb-ı müstetâbında bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Burusa Nâ'ibine hüküm ki,

Beylerbeyi'nde sâkin kuzâtdan Sahnâf-zâde Azîz nâm şahs bilâ-mûcib ba'z-ı kimesne hakkında fedh ve hidmete dâ'ir kelâm neşrine ibtidâr eylediği ihbâr olunduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb mahrûse-i Burusa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Burusa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma dikkat

eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 26 N Sene 28.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

[33/s.94-1] Burusa Nâ'îbine hüküm ki,

Beylerbeyi'nde sâkin kuzâttan Sahhâf-zâde Azîz'in mugâyir-i emr ü rızâ harekete cesâretine binâ'en bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî ve sâdır olan emr-i şerîfimle Burusa'ya nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak merkûm nefy olunalıdan [berü] sefîl ve ser-gerdân olup şâyeste-i merhamet ve sezâvar-ı inâyet olduğundan bahsle merhameten afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru merkûmun iyâl u evlâdları bâ-arzuhâl istid'â etmeleriyle afv ve itlâkı husûsu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, mevlânâ-yı müşârun-ileyhin işâretleri mücebince merkûmun cürmü afv ve itlâk olduğuna ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 228.

[33/s.94-2] Hâssam Bostancıbaşısı Abdullâh dâme mecduhûya ve Midillü Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Havâss-ı refî'a kazâ ve enhâsında vâkı' kömür hark olunan ...? ashâbı? i'mâl eyledikleri kömürü her biri mahalleri tasrîh olunarak ta'yîn olunan fi'ât üzere

arabacılara ve devecilere ba'de'l-bey' anlar dahi mahallerinden fi'ât-ı maktu'âsıyla iştirâ eyledikleri kömüre hîle ve hud'a etmeksizin ibâdullâha beher yüz kilesini? yedişer buçuk guruşa bey' ve ziyâde behâ müsâlebesiyle? ibâdullâhı rencîde itmeyüp ve ideri olur ise te'dîb olunacakları beyânıyla bundan akdemce şefer-sudûr iden emr-i âlî-şânım mücebince kazâ-yı mezbûr kurâ ve enhâsında kâ'in bi'l-cümle subaşı ve zâbitân ve ...? ashâbı ve arabacı ve deveci tâ'ifelerine yegân yegân tenbîh ve mefhûm-ı emr-i âlî-şânım gûş-ı hûşlarına akd olunup her biri ber-mantûk-ı emr-i âlî amel ve harekete sa'y ve gayrete ta'ahhüd etmişler iken hâssam hasekilerinden olup havâss-ı refî'a muzâfâtından Terkos Nâhiyesi'ne tâbi' Ormanlı Subaşı Ali nâm kimesne uhde-i iltizâmında olan ...?larda i'mâl olunan kömürü ber-mantûk-ı emr-i âlî fi'ât-ı mu'ayyenesiyle bey' olunmasını tenbîh ile tenfîz-i emr-i şerîfime dikkat eylemesini lâzıme-i zimmeti iken merkûm kemâl-i tekâsül ve huşûnetinden nâşî ağmâz ile ...? ashâbı ziyâde behâ ile deve ve arabacılara kömür bey' eylemelerine ruhsat virdiği ihbâr olundukda merkûm taraf-ı şer'den âdem irsâliyle tenfîz-i emr-i şerîfime dikkat eylemesi tenbîh olunmuş ise de merkûm ifsâdı mûcib kelimât ile ashâb-ı ...? ta'yîn olunan fi'ât ile kömür bey' etmezler ve araba ve deveçiler dahi yedişer guruşa kömür virmezler deyü ihtilâl-i nizâmı mü'eddî harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr eylediği beyânıyla merkûm ibreten li's-sâ'irîn zâbiti ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâsslar kâdîsı mevlânâ es-Seyyid Mehemmed zîdet fezâ'iluhû i'lâm etmekle merkûmun mütecâsir olduğu harekât-ı nâ-marziyyesine binâ'en li-ecli't-te'dîb zâbiti ma'rifetiyle Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, haseki-i merkûm Ali'yi ahz ve haseki mübâşeretiyle Midillü Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet olunduğunu mübeyyin vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 29 L Sene 28.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z³³² Sene 228.

[33/s.94-3] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Gönen Kazâsı ahâlîsinden Voyvoda-i sâbıkın kâtibi Hâfız Ramazân-oğlu Hâcî Hasan ve Kuşcubaşı-oğlu Hâcî Hüseyin nâm kimesnelerin mübâya'a zehâyiri maddesinde rehâvet ve hilâf-ı rızâ harekete cesâret eyledikleri inhâ olunduğuna mebnî li-ecli't-te'dîb merkûmlar bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Limni'ye nefy ü iclâ olunmuşlar ise de merkûmların haklarında olan inhâ ba'z-ı ashâb-ı agrâzın ifk ü iftirâlarından nâşî olduğu beyânıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv ve itlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâla Kocaili ve Hüdâvendigâr Sancakları mutasarrıfı düstûr vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâluhû tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iltimâs olunmuş olmağla merkûmların afv ve itlâkları fermânım olmağın, imdi müşârun-ileyhin tahrîr ve iltimâsına mebnî merkûmların cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâlarına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda merkûmları kayd-ı nefyden itlâk ve sebîllerin tahliyye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

[33/s.95-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Cezîre-i Kıbrıs'da vâkı' Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Süleymâniye mahyacısı Mehemmed nâm sârik Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri kışlasında îd-i fitr gecesini birinci cemâ'atin ortasına girüp orta sandığının kilidini fekk

³³² Burada tarih "Evâhir-i Za" olarak yazılmış fakat itlak hükmünde "Evâ'il-i Z" olduğu için düzeltilmiştir.

ile derûnundan yirmi beş bin üç yüz seksen sekiz buçuk guruş sirkat idüp firâr ider iken ahz ve mebâliğ-i mesrûk yedinden nez' olunmuş ve merkûm mukaddemlerde dahi ba'z-ı kışlalara girüp sirkat etmiş olduğu tahkîk olduğundan katle bedel küreğe vaz' olunmuş ise de merkûmun sâbıkâsı olduğu ve bu makûleler i'lâm? olunageldiği? voyvoda-i ocağ-ı âmirem yeniçerileri kışlalarına hıyânet etmiş olduğu mesmû'-ı hümâyûnum olup katle bedel Kıbrıs Kal'ası'na kal'a-bend olunması bâbında beyaz üzerine hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum celâdet-rîz-i sudûr olmağla sarik-i merkûmun çavuş ve harbeci mübâşeretiyle cezîre-i Kıbrıs'da vâkı' Magosa Kal'ası'na kal'a-bendi fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, sarik-i merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû ile harbeciye terfikan Magosa Kal'ası'na irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu katle bedel kal'a-yı merkûma vaz' ve muhkem habs idüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunu çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma tebe'iyet ile merkûm salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağın mahakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 228.

[33/s.95-2] Yenişehir-i Fenar Mollâsına ve Tırhala Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Yenişehir-i Fenâr Kazâsı'nda mütemekkin Rûm tâ'ifesinden Haberci? Aci Benako? veled-i Aci Penayot nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûr ve husûsâta ibtidâr ve âyînlerine mugâyir nice harekât-ı fâsideye ictisâr idüp bi'd-defa'ât nush [u] pend olunmuş ise de isgâ etmediğinden sezâ-vâr-ı te'dîb idüğü ihbâr olduğuna beyânıyla mesfûr Yenişehir-i Fenar ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Tırhala Kazâsı'na tâbi' Kalambaka nâm karyede kâ'in Varlam Manastırı'na manastır-bend olup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâllerleriyle istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak

bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm bulunduğu mahallde yasakçı mübâşeretiyle ahz ve mahall-i mezkûrda manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Yenişehir-i Fenar Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Tırhala Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru karye-i mezkûrda kâ'in Varlam Manastır-ı'na nefy ve manastır-bend itdirdüp bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet ve vüsûlünü yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 228.

İtlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

[33/s.95-3] Tırhala Kazâsı Nâ'îbiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Tırhala Kazâsı'na tâbî' ...? nâm karye mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Konumos? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesi olmayan nice hatekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr idüp ve sezâ-vâr-ı te'dîb olduğu ihbâr olduğu beyânıyla zimmî-i mesfûr karye-i mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye kadar Aynaroz Cezîresi'nde vâkı' Hulyandar Manastır-ı Kulesine vaz' ve kulle-bend olunup ve ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyleistirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûr[u] derc ve istid'â olunmuş olmağla, mesfûr yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahallde ahz ve mahall-i mezkûrda kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Tırhala Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ol tarafda ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru [s.96] cezîre-i mezkûrede vâkı' manastır-ı mezkûr

kulesine vaz' ve kulle-bend itdirdüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâk ve bir takrîb mahall-i âhara mürûruna irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 228.

İtlakıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za 30.

[33/s.96-1] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Limni Nâ'îbine hüküm ki,

Bu def'a kapucubaşılığı ref' olunan el-Mısırî-zâde Hamidullâh Bey'in ba'z-ı muhallefât ve emvâl-i mîrîden külliyyetlü deyni olduğundan Der-aliyyemden gaybûbet idüp firâr sûretinde Akdeniz Boğazı'na vürûdunda Boğaz muhâfızı, mûmâ-ileyhden şübhelenüp ahz ve ne tarafa azîmet ideceğini sû'âl eyledikte me'mûriyetle Mısır'a gideceğini ifâde etmiş ve Mısır'a me'mûriyeti hilâf-ı vâkı' olduğundan Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâr-birle Bostancıbaşı ve ba'dehû Başbâkî kulu konağına habs itdirilüp keyfiyyet huzûr-ı hümâyûnuma bâ-takrîr arz olundukta mîr-i merkûmun mal-ı itlâf olunur nesnesi varsa fûrûht ile emvâl-i mîrîye tahsîl olunsun yoğsa bir mahalle nefy olunsun deyü hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı mülükânem celâdet-rîz-i sudûr olmağla bi'l-taharrî merkûmun deyn-i mîrîsini te'dîye idecek mal-ı itlâf olunur bir nesnesi olmadığını Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l baş defterdârım olan Mîr Mehemed Re'ûf dâme uluvvuhû bâ-takrîr ifâde etmekle şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûnum mücebince li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan cezîre-i merkûma nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve bir takrîb firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle ri'âyet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat olunmak ihtimâli olursa mes'ûl ve mu'âteb olacağın muhakkak

olmağla ana göre amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 7 Za Sene 28.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 9.

[33/s.96-2] Bolu Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde vâkı' Asma Altı nâm mahallde mukîm tüccârdan Faharyalı? Hâcî Ali nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâ'en bundan akdem li-ecli't-te'dîb Bolu'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve iyâl u evlâdı Der-sa'âdetimde sefîl ve ser-gerdân ve âtufet ve merhamete şâyân oldukları beyânıyla merkûmun afv ve itlâkı husûsu iyâl u evlâdının Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâlleriyle istid'â veistirhâm olunmuş olmağla fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde olunmamak şartıyla merkûmun afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi ba'd-ezîn hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı mülükânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta ber-vech-i muharrer şart-ı itlâkını merkûma tefhîm ve tenbîh-birle tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 228.

[33/s.96-3] Sakız ve Lefkoşa Cezîreleri Nâ'îblerine hüküm ki,

Bundan akdemce Sakız Cezîresi'nde kaht u galâ hasebiyle re'âyâ ıztırâbları ber-kemâl ve havâlar dahi limanlık olduğundan mevcûd olan zahîrelerini öğüdemediklerinden başka enbâ-yı sebîlin? dahi teksîrinden nâşî fırınlarda tabh

olunan nân-ı azîz vefâ etmediğinden re'âyâ ve esfel makûlesinden ma'lûmü'l-esâmî çend nefer eşhâsın tahrîk ve i'dâlarına binâ'en nisvândan? bir takım kesân [s.97] harekât-ı nâ-ber-câya ictisâr etmiş ise de ...? ictisâr iden çend nefer müfsidler havfa tebe'ıyyetle ihtifâ eyledikleri bundan akdemce bâ-i'lâm Der-sa'âdetime inhâ olunduğuna mebnî, merkûmlar ale'l-acele ahz ve habs ve ism ü şöhretleriyle keyfiyyetleri Der-sa'âdetime i'lâm olunmak bâbında bundan akdemce şeref sudûr iden emr-i şerîfim Cezîre-i Sakız'a lede'l-vürûd ma'rifet-i şer' [ile] taharrî ve tecessüs olunmuş ise de eşhâs-ı merkûme ele götürülemeyüp gaybûbet etmiş oldukları ihbâr olunup lâkin cem'ıyyet-i mezkûrede bulunanlardan Dondma?-oğlu Dimitri ve Felabcı?-oğlu Mike ve Bani? Meramuşko? ve Kileci? Yorgi ve Todri? Moralı ve Arnavud Tebkoh? nâm zimmîler ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle habs olunmuş olduklarından diyâr-ı âhara nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûru Sakız Cezîresi tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâmda derc ve iş'âr olunup altı nefer mefsedet-pîşelerin mütecâsir oldukları harekât-ı nâ-marziyelerine binâ'en ıslâh-ı nefis idinceye kadar li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki Sakız Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûrları ahz ve Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Lefkoşa Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde zimmî-i mesfûrları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve mahall-i âhara salıverilmelerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen temekkün itdirildiklerini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama' ve hâtıra mebnî mesfûrların bilâ-fermân bir tarafa firâr itdirilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 28.

Battâlî Fî L Sene 28. Kat'ı tobrasındadır

Mesfûrlar vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 26 Za Sene 228.

Darbhâne emîni i'lâmıyla itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 29.

[33/s.97-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Bozcaada Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul'da vâkı Kâsım Ağa Mahallesi imâmı Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayup yalân şehâdetliğiyle dâ'vâ-yı müzevirelerde bulunup hilâf-ı rızâ-yı bârî ve mugâyir-i rızâ-yı şâhânem vaz' ve hareketde bulunduğuna binâ'en merkûmun te'dîbiyle emsâlinin terhîbi husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmekle merkûm Ali islâh-ı nefis oluncaya kadar li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûm ale'l-acele ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Bozcaada'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 1228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 Za Sene 28.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt³³³-ı Za Sene 28.

[33/s.97-2] Sivas Nâ'îbine hüküm ki,

³³³Burada "Evâhir" olarak yazılmış fakat itlak hükmünde "Evâsıt" olduğu için değiştirilmiştir. Bkz.[33/s.76-3]

Kırşehir Kazâsı sâkinlerinden Bayatlı aşîretinden Uzun Ali nâm kimesnenin mugâyir-i emr ü rızâ harekete ictisârına mebnî bundan akdem bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Sivas'a nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûm tarafından Rikâb-ı hümâyûnum takdîm olunan arzuhâlde merkûmun mahall-i menfâsında [ve] iyâl u evlâdının hâlleri diğergûn oduğundan bahsle cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â olduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûm itlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv olduğuma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 228.

Vilâyetinde ikâmet eylesiyçün emr-i âlî yazılıp kal'a-bend defterinde mukayyedir.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 229.

[33/s.98-1] Balyabadra Kazâsı Nâ'ibine ve Balyabadra Voyvodası zîde kadruhûya ve Kastel-i Mora Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Peder-i vâlâ-güherim cennet-mekân firdevs-aşîyân merhûm Sultân Abdulhamîd Hân-ı ...? aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin vakf-ı şerîfi mukâta'asından Mora Cezîresi'nde vâkı' Balyabadra Kazâsı kurâsından Küçük Hanya? mütemekkinlerinden Niyaki ve Kostanduki nâm zimmîler bir takrîb kazâ-i mezbûr kocabaşılığını tahsîl ile merâmları üzere fukarâ-yı ra'yyet ve aceze-i memleketi envâ' cevri ve mezâlim ile tekdîr ve tecrîm eylediklerinden fimâ-ba'd, re'âyâ ile ihtilâf etmeyüp ırz ve edebleriyle mukayyed olmaları mesfûrâna bi'd-defa'ât tenbîh olunmuş ise de mesfûrlar mütenebbih olmayup dâ'imâ re'âyânın istilâb-ı istirâhâtlarını mü'eddî olur hâlât-ı nâ-marziyyeye ve envâ' mezâlim ve ta'addiyât ile perîşânlıklarını ve mal-ı mukâta'anın kesri ve noksânına bâ'is ve bâdî olduklarından mesfûrların ibreten li'l-gayr Kastel-i Mora Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları

husûsu, sen ki Voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, tarafından vârid olan arzuhâl ve ahâlînin takdîm eyledikleri mahzarlarından müstebân olduğu beyânıyla siyâneten li'l-vakf ve himâyeten li'l-fukarâ, mesfûrân Niyaki ve Kostanduki zimmîler ma'rifetinle ahz ve ıslâh-ı nefis oluncaya değin Kastel-i Mora Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu vakf-ı şerîf-i mezbûr mütevellî-i Kâ'im-makâmı Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l mîrâhûr-ı evvelim olan Mustafa dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere mesfûrânın Kastel-i Mora Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın, imdi siz ki Balyabadra Nâ'ibi ve Voyvodası mûmâ-ileyhimâsız, mesfûrân Niyaki ve Kostanduki zimmîleri ahz ve esbâb-ı muhâfazaları istihsâl olunarak li-ecli't-te'dîb Kastel-i Mora Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesiz. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûllerinde mesfûrânı Kastel-i Mora Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâklarından ve hatve-i vâhîde mahall-ı âhara salıverilmelerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduklarını kazâ-yı mezbûr Voyvodası mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eyleyüp şöyle ki, tama'a ve hâtıra mebnî mesfûrânın bilâ-ıtlâk bir mahalle salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkât eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 229.

[33/s.98-2] Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Anadolu Kazâlî? eşrâfindan es-Seyyid Hâcî Ahmed nâm kimesne hilâf-ı rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdemce bâ-işâret-i hazret-i Şeyhü'l-islâmîden sâdır olan emr-i şerîfimle ...?'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında ve iyâli Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve merhamet ve inâyete şâyân oldukları beyânıyla merkûmun afv ve itlâkı husûsunda zevcesi Emîne nâm hâtûn Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâliyle istid'â veistirhâm idüp merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret

etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhanem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 228.

[33/s.98-3] İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Rumili kuzâtından Mehemed nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ hâlâta tasaddî eylediğine binâ'en bâ-ışâret-i Şeyhü'l-islâmî ve bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun zevcesi Emîne nâm hâtûnun Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm ol tarafda sefil ve ser-gerdân ve iyâl u evlâdının bu tarafda hâlleri diğer-gûn ve merhamete şâyeste olduklarını inhâ ve cürmü afv olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî, afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv olunmağla ıtlâkı bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

[33/s.99-1] Tekfurdağı Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetim sekenesinden Abbâs ve Küçük Mustafa Paşa'da Gül? câmi'i mü'ezzini Mustafa nâm kimesneler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle olmayup hilâf-ı şer'-i şerîf dâ'vâ-yı müzevviye ba'zen vekâlet ve ba'zen şâhid-i zûrluk ile ümmet-i Muhammed'in dâ'vâ-yı vâkı'asını ihtilâl ve ibtâle ictisâr eylediklerine binâ'en, bundan akdem çavuş mübâşeretiyle bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Tekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Ancak merkûm Abbâs'ın zevcesi Âişe nâm hâtûnun Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûmu nefy ü iclâ olunalıdan berü kendüsü menfâsında ve mezbûre dahi bir nefer esîr-firâş oğluyla bu cânibde sefil ve ser-gerdân ve vücûh ile merhamete şâyeste ve şâyân olduğundan

bahsle ancak zevci merkûmun cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîf-i merhamet-redîfîm sudûrunu istid'â etmekden nâşî fimâ-ba'd, merkûm Abbâs hilâf-ı şer'-i şerîf öyle dâ'vâ-yı müzevviyeye vekâlet yâhûd şehâdet gibi hareketde bulunmamak ve ırz ve edebiyetle mukayyed olmak şartıyla bu def'alık iyâl u evlâdına merhameten cürmü afv olunup merkûmun kayd-ı nefyden ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile ancak merkûm Abbâs'ın cürmü afv ve ıtlâk olunduğu ma'lûmun oldukta şürût-ı ıtlâkını merkûmun gûş-ı hûşuna gereği gibi ilkâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden sebîlin tahliyyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene 228.

[33/s.99-2] Midillü Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetim sekenesinden İbrâhim ve Kazgancılar İmâmı dimekle arîf şahs kendü hâlinde ırz ve edebiyetle olmayup hilâf-ı şer'-i şerîf dâ'vâ-yı müzevviyeye sülûk ve ba'zan vekâlet ve ba'zan şahid-i zûrluk ile ümmet-i Muhammed'in dâ'vâ-yı vâkı'asını ihtilâl ve ibtâlâle ictisâr etmekte oldukları tahkîk olunup ol makûle müzevvirlerin nefy ve te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olmağla çavuş mübâşeretiyile merkûmânın Midillü'ye nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfîm sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihî, Kazgancılar İmâmı merkûmun zevcesi Zelîhâ nâm hâtûnun Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde, merkûm alîl ve ihtiyâr olduğundan sefil ve ser-gerdân ve hâli diğer-gün olduğun inhâ ve cürmü afv olunmak bâbında inâyet istid'â etmekden nâşî fimâ-ba'd, hilâf-ı emr ü rızâ hareketde bulunmamak şartıyla hâllerine merhameten merkûmun cürmü afv olunmağla ıtlâkı bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 228.

[33/s.99-3] Bozcaada Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde vakı' Balat Kapusu dâhilinde kilise karşusunda mütemekkin Ermeni milletinden Kuyumcu Kırkor nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylediği ihbâr ve tahkîk olduğundan bahsle mesfûrun

kapu kethüdâsı mübâşeretıyla Bozcaada'ya nefy ü iclâsı husûsunu İstanbul ve tevâbi'i Ermeni patriği Evanis nâm râhib memhûr arzuhâliyle istid'â eylediği eelden ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli't-te'dîb bundan akdemce Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de mesfûr harekât-ı [s.100] sâbıkâsından keff-i yed ile fîmâ-ba'd ırz ve edebiyle mukayyed olacağına [kuyumcu] esnâfindan birkaç nefer zimmîler ta'ahhüd eyledikleri ve bundan sonra yine harekât-ı sâbıkâsına cesâret iderse bilâd-ı ba'ide nefy ve te'dîb olunacağı beyânıyla afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Ermeni patriği mersûm bu def'a memhûr arzuhâliyleistirhâm etmekle mersûmun afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi zimmî-i mesfûrun cürmü afv ve ıtlâk olduğu sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta mesfûru kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 228.

[33/s.100-1] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemmed dâme mecduhûya ve İzmir Nâ'ibine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından birinci bölük tekâ'üdlerinden Ser-turnâyî Ahmed nâm şahsın sene-i mâziyyelerde ba'z-ı cünhâ-i kerîheye ibtidârı hasebiyle nush u pend olunmuş ve min-kable'r-rahman te'dîb olunmuş ise de mütenassih olmayup zâmîr-i hıyânet ...? merkûz olan cibilliyet-i asliyyesini icrâ dâ'iyesiyle bu esnâda Balıkpazarı kurbunda kahvehâne güşâdıyla erâzil ve eşhâs makûlelerini celb iderek ocağ-ı âmiremin ırz ve nâmûsunu ...? idecek etvâra ve erâcife ve fesâdât ikâ'ına meyl etmekde olduğu tahkîk olduğu beyânıyla fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime ayak basmamak ve afv ve ıtlâk olunmamak şartıyla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle İzmir'e nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûm fîmâ-ba'd Âsitâne-i aliyyeme ayak basmamak ve afv ve ıtlâk olunmamak ve bir mahallden ricâ ve şefâ'at olunur ise ihfâ olunmamak şartıyla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle İzmir'e nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi müfsid-i merkûmu ahz ve ocağ-ı âmirem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan şürût-ı mezkûre üzere İzmir'e nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bir takrîb firârına irâ'et-i

ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'a ve hâtıra mebnî menfi-i merkûmun hilâf-ı emr-i âlî bir tarafa salıverilmek ve firârına ruhsat gösterilmek lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket ve muhâfazası esbâbını istihsâle dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık İzmir Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı bâ-fermân şerh verildi.

Fî 15 R Sene 28.

Merkûm fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime ayak basmamak ve afv ve itlâk olunmamak şartı derûn-ı emr-i aliyede mezkûrdur.

Ba'z-ı şürût ile itlâk emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 28.

[33/s.100-2] Mihalic Nâ'ibine hüküm ki,

Bi'l-fi'l deryâ Kapudanı düstûr vezîrim Hüsrev Mehemed Paşa iclâluhû tarafından maslahat-ı mühimme-i müsta'cele ile Rodos'a gönderilen Bekir Tatar esnâ-yı râhda Tire menzilhânesine vürûdunda menzilcisi İbrâhim nâm şahs bargir i'tâsında muhâlefet ve bi'l-âhire beynderinde nizâ'a mü'eddî hareket vukû'una mebnî Tire Voyvodası İbrâhim'in baş çavuşu beş on nefer âdem ile menzilhâneye gelüp tatar-ı merkûmu iki kollarından bıçak ile darb ve mecrûh eyledikleri bâ-takrîr ifâde olduğuna binâ'en Voyvoda-i merkûm İbrâhim ile menzilci-i merkûmun li'ecli't-te'dîb Mihalic'e nefy ü iclâları bâbında sudûr iden emr-i şerîfim Tire'ye lede'l-vüsûl menzilci-i merkûm bir takrîb firâr ve gaybûbet idüp Voyvoda-i merkûm ber-mûceb-i emr-i âlî menfâsına azîmet ve ikâmet etmiş ise de Voyvoda-i merkûm alîl ve ihtiyâr ve medyûn olduğundan bahsle afv ve itlâkı husûsuna dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyin dâme mecduhû bâ-tahrîrâtistirhâm eylediği beyânıyla merkûmun afv ve itlâkına müsâ'ade-i cihân-dârânem

erzânî kılınması, Koca[ili] ve Hüdâvendigâr sancakları mutasarrıfı düstûr vezîrim el-Hâc Azîz Ahmed Paşa iclâluhû tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş'âr olunmuş olmağla, firârî menzilciyi buldurup menfâsına îsâl eylemek şartıyla müşârun-ileyhin inhâsı vechle Voyvoda-i mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi firârî-i merkûm menzilci İbrâhim'i buldurup menfâsına irsâl eylemek şartıyla müşârun-ileyhin inhâ ve iltimâsına binâ'en Voyvoda-i mûmâ-ileyh İbrâhim'in cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı ıtlâkını Voyvoda-i mûmâ-ileyhin gûş-ı hûşuna tenbîh ve te'kîd-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhîr-i R Sene 228.

[33/s.101-1] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından altmış yedi cemâ'atin Mustafa ve altmış dört cemâ'atin Mahmûd nâm kimesnelerin hilâf-ı rızâ harekete cesâretlerinden nâşî merkûmânın Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunması bâbında emr-i şerîfim sudûru ocağ-ı âmirem tarafından bâ-takrîr ifâde olunduğuna binâ'en, ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle merkûmân Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuşlar ise de merkûmân ıslâh-ı nefis etmiş oldukları ihbâr olduğu beyânıyla, afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru ocağ-ı âmirem tarafından bâ-takrîr istid'â olunmuş ise de ba'd-ezîn merkûmânın hilâf-ı rızâ hareketleri zuhûr ider ise vech-i âhar ile te'dîb kılınmak şartıyla afv ve ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması Rikâb-ı müstetâbımda Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemed dâme mecduhû i'lâm-ı ...? ile i'lâmı mücebince merkûmların afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi mezbûr[ânın] hilâf-ı rızâ hareketleri zuhûr ider ise vech-i âher ile te'dîb ve gûş-mâl olunmaları şartıyla merkûmânın cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukta şart-ı ıtlâklarını merkûmlara gereği gibi tenbîh ve te'kîd ile kal'a-yı merkümeden ıtlâk [ve] tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 28.

[33/s.101-2] Sakız Cezîresi Nâ'ibine ve Sakız Muhâssılına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde fi'l-asl Sakız Cezîresi mütemekkinlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde serserî geşt ü güzâr üzere olan Corci? Veled-i Baserli? nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric harekâta ve âyînlerine münâfî evzâ'a ictisâr etmekde olduğundan mesfûr ırz ve edebiyile mukayyed olması bi'd-defa'ât kendüye tenbîh olunmuş ise de isgâ etmeyüp sezâ-vâr-ı te'dîb olduğu ihbâr olunduğu beyânıyla zimmî-i mesfûr Âsitâne-i aliyemde ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı ma'rifetiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb vatan-ı aslîsi olan Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında, sen ki muhâssıl-ı mûmâ-ileyhsin, sana hitâben emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla, zimmî-i mersûm yasakçı ma'rifetiyle bulunduğu mahallden ahz ve Sakız Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi zimmî-i mesfûr ta'yîn olunan yasakçı ma'rifetiyle bu tarafda bulunduğu mahallden ahz ve Sakız Cezîresi'ne nefy ve irsâl olunmuş olmağla, siz ki Nâ'ib ve muhâssıl-ı mûmâ-ileyhimâsız, vüsûlünde mesfûru cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkıdan ve bir tarafa firârına ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen temekkün itdirildiğini yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 228.

[33/s.101-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemed dâme mecduhûya ve İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Sipâh Pazarı'nda Otrakçı Mehemmed dimekle arîf [şahs] kendü hâlinde ırz ve edebiyile mukayyed olmayup nefy ve te'dîbini mûcib olur nice harekât-ı nâ-hem-vâra ictisârına binâ'en bu makûle müfsidlerin te'dîb ve emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla merkûmun ocakdan mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin,

merkūm Mehemmed'i ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb İstanköy'e nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkūmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini mübâşir-i merkūm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'a ve hâtıra mebnî merkūmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-âlî şerh verildi.

Fî 26 R Sene 228.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr yazılmıştır.

Fî Evâ'il³³⁴-i Ca Sene 28.

[33/s.102-1] Hâssam Bostancıbaşı Abdullâh dâme mecduhûya ve Hendek Nâ'ibine hüküm ki,

Fi'l-asl Hendek sâkinlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde olan Bostancı neferâtından Hüseyin nâm şahs kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmayup hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete cesâret etmekde olduğundan ırz ve edebiyetle mukayyed olması bi'd-defa'ât kendüye tenbîh olunmuş ise de isgâ etmediğinden ve merkūmun hareketi kâ'ide-i ocağa münâfi idüğünden bahsle merkūm ocağından tard ve teb'id olunarak ba'de'l-yevm Der-sa'âdetime gelmemek şartıyla vatan-ı aslîsi olan Hendek Kazâsı'na nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifade etmekle vech-i meşrûh üzere nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi merkūm Hüseyin'i ahz ve fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime gelmemek şartıyla ocağından ta'yîn olunan mübâşire terfîkan vatan-ı aslîsi olan Hendek

³³⁴ Burada "Evâ'il" olarak yazılmış. Fakat itlak hükmünde "Evâsıt" olduğu için değiştirilmiştir. Bkz [33/s.102-2 M]

Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü mübâşiri ile Der-sa'âdetime i'lâma dikkat eylesin. Şöyle ki, tama'a ve hâtıra mebnî merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 28.

[33/s.102-2] Sakız Cezîresi Nâ'ibiyle Tırhala Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Sakız Cezîresi mütemekkinlerinden Envendiyoş nâm râhib kendü hâlinde olmayup âyînlerine münâfi harekâta ictisâr eylediği ihbâr olunduğu beyânıyla râhib-i mesfûr Sakız ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye kadar li-ecli't-te'dîb Tırhala Kazâsı kurâsından Kalambaka nâm karyede kâ'in Varlam Manastırı'na manastır-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm yasakçı mübâşeretiyle ahz ve manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Sakız Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mersûmu ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Tırhala Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen ikâmet itdirdüp bilâ-fermân ıtlâkdan ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve manastır-bend olduğunu yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime inhâya mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 28.

[33/s.102-3] Dîvân-ı hümayûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Ankara Nâ'ibine hüküm ki,

Eflak Voyvodası'nın baş kapu kethüdâsı olan Belbika? kendü hâlinde olmayup umûrundan hâriç ba'z-ı tefevvühâta ibtidâr idüp mesfûrun kapu kethüdâlığından azl ve li-ecli't-te'dîb nefy ü iclâsı bâbında hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum sahîfe-pîrâ-yı sudûr olmağla çavuş mübâşeretiyle Ankara'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Ankara'ya nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru menfiyyen ol tarafda meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından ve bir hatve mahall-i âhara hareketine ve yâhûd bir takrîb firârına irâ'et-i ruhsat misillü vaz' vukû'uyla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 3 Ca Sene 28.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za Sene 28.

[33/s.102-4] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Rodos Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûnumdan sâbıkâ Kassâbbaşı Mehemmed Emîn Efendi hidmet-i me'mûriyesinde ibrâz-ı batâ'et ve rehâvet ve ta'yînât-ı mîrî ve mu'ayyenât-ı sâ'ireyi gâh sülüs gâh nısf virerek tekmîlini i'tâda.....?-birle birkaç gûn Enderûn-ı hümâyûnum ve ocağ-ı âmirem....? ta'yînâtını .....?adem i'tâsına cesâret idüp kassâbbaşılık umûr-ı...? ...?-i Devlet-i aliyyemdeniken îfâ-yı hidmete âdem-i dikkat-birle ...?-i mu'âmele-i gayr-ı lâyıkâ ile kendüyü Kassâbbaşılıktan azl ve....? gidüp ikâmet eylemek niyetinde olduğu ve kendü umûrunu hidemât-ı saltanat-ı seniyyeme tercih eylediği tebyîn etmekten nâşî mûmâ-ileyhin çavuş mübâşeretiyle Rodos'a nefy ü iclâsı için emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum sudûr etmekle

Rodos'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Divân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadrühü mübâşeretiyle Rodos'a nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve mahall-i âhara hareket ve firârına irâ'et-i ruhsatdan ittikâ ve mubâ'adet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Rodos Nâ'îbi'nin vârid olan i'lâmı bâ-fermân şerh verildi.

Fî 22 Ca Sene 28.

Hattı Rikâb-ı hümâyûn takrîri devletlü Re'îs Efendi hazretlerinde mahfûzdur.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

[33/s.103-1] Bigadic Nâ'îbine hüküm ki,

Bigadic Kazâsı sâkinlerinden Hâcî Ahmed ve Yusuf-oğlu Tâhir Mollâ dimekle meşhûr kimesneler kendü hâllerinde olmadıklarından kazâ-yı mezbûr ahâlîsinden ma'lûmu'l-esâmî kimesneleri tahrîk ile yirmi yedi senesine mahsûben Karesi Sancağı kazâlarından tahsîli fermânım olup kazâ-yı mezbûrun hissesine isâbet iden ma'lûmu'l-mikdâr mîrî ve râyic zehâyiriyle yirmi altı senesine mahsûben müretteb olan zehâyir mübâya'asından gayr-ı ez-tahsîl kusûr kalan zehâyirin edâsında muhâlefet eylediklerine binâ'en çavuş mübâşeretiyle merkûmların li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâları bâbında bundan akdemce sâdir olan emr-i şerîfim Bigadic Kazâsı'na lede'l-vürûd merkûmân ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim sâdir olduğunu lede'l-istimâ' firâr etmiş olduklarından her ne kadar taharrî olunmuş ise de ahzları mümkün olamadığını nâtık, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vârid olan i'lâmın mazmûnu emr-i mezkûrun kaydı bâlâsına şerh verilmiş idi. El-hâletü hâzihî, dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlâ Saruhan Sancağı mütesellimi Kara

Osmân-zâde el-Hâc Hüseyin dâme mecduhûnun Rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrât ve Bigadic Kazâsı ahâlîsinin mahzarlarıyla merkûmân tarafından takdîm olunan arzuhâlde merkûmların haklarında olan inhâ hilâf-ı vakı' ve ba'z-ı kesânın icrâ-yı garazlarına mebnî idüğü ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i âlî-şânı lede'l-istimâ' merkûmlar havfa tebe'iyet iderek kazâ-yı mezbûrdan firâr idüp ol vechle iyâl u evlâdları sefil ve ser-gerdân olduğı ve kazâ-yı mezbûrdan müretteb olan zehâyirin habbe-i vâhidesi pes-mânde kalmayup temâmen teslim olunduğı beyânıyla merhameten afv ve itlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmaktan nâşî merkûmânın cünhâları ....? müsâ'ade olunmak mevâddan değil ise de fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla eyyâm-ı meserrete hürmeten ve Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhin istid'âsına ri'âyeten cerâ'im-i güzeşterleri afv olunmağıla itlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmların şürût-ı mezkûre ile cerâ'im-i güzeşterleri afv ve itlâk olundukları ma'lûmun oldukta kazâ-yı mezbûra hîn-i vürûdlarında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mebnî nefy teklîfiyle merkûmâna müdâhale ve ta'arruz olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 228.

[33/s.103-2] Rikâb-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Limni Nâ'ibine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Yeni Hamâm'da Şerîf-zâde medresesinde sâkin Çoban Mehemmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû tarafından ifâde-i inhâ olunmağıla çavuş mübâşeretiyle Limni'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Limni'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i mezkûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından ve bir takrîb firârına irâ'et-i ruhsatla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tehâşî ve mücânebet ve vüsûlünü mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık Limni Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı bâ-fermân şerh verildi.

Fî 3 C Sene 28.

[33/s.102-1 M.] Selanik Nâ'îbine hüküm ki,

Üsküdâr'da vâkı' mücessem basmahânedeki basmacı kalfalarından Nu'mân nâm kimesne ustası Ali Usta'nın kârhânesinde dülbendci esnâfı mâlından i'mâl için emânet eşyâdan ma'lûmu'l-mikdâr mücessem işlenmiş ve işlenmemiş eşyâyı ahz ve itlâf eylediği meclis-i şer' de ikrârıyla sâbit olmakla sâ'ire ibret için esnâf-ı mezkûre istid'âlarına binâ'en merkûmun Selanik'e nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu müderrisîn-i kirâmdan Haremeyn Müftîsi Mevlânâ es-Seyyid Mehemed Zekî zîde ilmuhû i'lâm etmekle i'lâmı mücebince sâdir olan emr-i şerîfimle merkûm Selanik'e nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsında sefil ve ser-gerdân ve harekât-ı sâbıkâsına nâdim ve pişmân olduğu ve iyâl u evlâdı dahi bu tarafda bî-kes kaldıkları beyânıyla merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun vâlidesi bâ-arzuhâl istid'â etmekle husûs-ı mezbûr Haremeyn Müftüsü mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe havâle olundukta basmahânenin ustabaşları ve dülbendci esnâfının kethüdâları Dervîş Mehemed ve ma'lûmu'l-esâmî sâ'ir dülbendci ustalarıyla basmacılar esnâfının kethüdâları Mehemed Usta'dan lede'l-istifsâr merkûm Nu'mân ba'd-ezîn basmahâne-i mezkûreye vaz'-ı kadem etmemek ve esnâf-ı mezkûra muzır hareketde bulunmamak şartıyla iyâl u evlâdına merhameten afv ve itlâkı husûsu re'y-i ? menût eylediğini i'lâm etmekle i'lâmı mücebince merkûm ba'd-ezîn Üsküdâr'da mücessem basmahânesine ayak basmamak şartıyla iyâl u evlâd ve vâlidesine merhameten cürmü afv olunmağla merkûmun itlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr ile merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsı afv ve itlâk olduğu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı itlâkını merkûma tenbîh ve te'kid ile tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 228.

[33/s.102-2 M.] İstanköy Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Sipâh Pazarı'nda Otrakçı Mehemed nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete ictisârı tahkîk olduğuna binâ'en ocakdan mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise [de] merkûm menfâsında ve iyâl u evlâdı Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve sezâ-vâr-ı merhamet ve inâyete şâyân oldukları beyânıyla merkûmun afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûmun zevcesi Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâliyle istid'â veistirhâm etmekden nâşî husûs-ı mezbûrun Rikâb-ı müstetâbında Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemed dâme mecduhûya havâle olundukta merkûm bir daha hilâf-ı rızâ vaz' ve hareketde bulunur ise vech-i âhar ile te'dîb olunmak şartı kavî kefile rabt olduğundan bahsle iyâl u evlâdına merhameten bu def'a cürmü afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu i'lâm etmekle i'lâmı mücebince bundan sonra hilâf-ı rızâ idüğü vaz' ve hareketde bulunur ise âhar vechle te'dîb olunmak şartıyla cürmü afv ve itlâk olduğu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı itlâkı merkûmun gûş-ı hûşuna tenbîh ve tefhîm ile kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 28.

[33/s.103-1 M.] Batnoz Cezîresi ve Aynaroz Cezîresi Nâ'îblerine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Batnoz Cezîresi'nde kâ'in Aya Pali?...? Manastırı râhiblerinden ...?...? nâm râhib kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekâta ictisâr ile beyne'l- ra'iyet ikâ'-yı fitne ve fesâddan hâlî olmayup sezâ-vâr-ı te'dîb olduğu ihbâr olduğu beyânıyla râhib-i mezkûr manastır-ı mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vakı' Hulyandar Manastırı Kulesine vaz' ve kulle-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâllerleriyleistirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeleriyle mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve manastırda kulle-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Batnoz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru ahz ve

ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr kulesine vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkına ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 1228.

[33/s.103-2 M.] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Turgud Bey Karyesi'nde sâkin Selâtîn-i Cengiziyye'den Maksûd Giray Sultân zîde ulüvvuhûnun hilâf-ı rızâ harekete ictisârına binâ'en bundan akdemce irsâl olan emr-i şerîfimle Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş ise de mûmâ-ileyh harekât-ı sâbıkâsına nâdim ve pişmân olduğundan afv ve ıtlâk husûsu bâ-tahrîrât inhâ olunduğu beyânıyla Sultân-ı mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâk bâbında emr-i şerîfim sudûru Subaşı Karyesi'nde sâkin Selâtîn-i Cengiziyye'den Selîm Girây Sultân dâme uluvvuhûnun bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtında derc ve istid'â etmiş olmağla istid'âsı mücebince mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi Sultân-ı mûmâ-ileyhin istid'â ve iltimâsına binâ'en mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vu safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 228.

[33/s.103-3 M.] Sekbânbaşı Ağa'ya ve Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İspirici Hâcî Hâfız dimekle [arîf] kimesne bundan akdem ocağ-ı âmirem turnâcılarında iken merkûmun sârik olduğu tahkîk olunmağla turnâcılığı ref' ve ocağ-ı âmiremden tard olunmuş iken yine başına kalafat eksâsıyla? bu esnâda ordu-yı hümâyûnuma varup turnâcılık ünvanıyla biraz geşt ü güzâr ve keyfiyeti ordu-yı hümâyûnumda ba'de't-tebyîn firâren Der-sa'âdetime gelüp neşr-i erâcîf ve ekâzîb ile dürlü dürlü hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylediği, sen ki Sekbânbaşı mûmâ-ileyhsin, tarafından bâ-takrîr ifâde olunmağla merkûm ocağ-ı âmirem tarafından mübâşir ma'rifetiyle Limni Kal'ası'na kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmu

ahz ve ocağ-ı âmiremden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhû ile Limni Kal'ası'na irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı mûmâ-ileyhsin, merkûm ocağ-ı âmirem tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ol tarafa vüsûlünde kal'a-yı merkûmeye vaz' ve muhkem habs ve kal'a-bend eyleyüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkından hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle ki, [s.104] tama'-ı hâma tebe'iyet ve hâtır u gönüle ri'âyetle mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsat misillü hareketle mes'ûl ve mu'âteb olmakdan be-gâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 28.

Î'lâm ve inhâsı bâbında sudûr iden emr-i âlî mektûbî defterinde mukayyedir.

[33/s.104-1] Rodos Nâ'îbine hüküm ki,

İdrîs Paşa mektûbcusu hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûnumdan Süleymân zîde mecduhûnun hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bundan akdemce Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş ise de mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzânî kılınmağla afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 228.

[33/s.104-2] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul sâkinlerinden Ermeni milletinden Begdesar? nâm zîmmi kendü hâlinde olmayup re'âyâdan ba'z-ı ehl-i ırz zimmîleri ifk ü iftirâyı mütezammın kelimât ile tekdîr ve ta'cîz ve ba'z-ı müfsidler ile yek-cihet olarak âyînlerine münâfî harekâta ictisâr olduğundan mesfûrun Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhib memhûr arzuhâliyle istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle zimmî-i mesfûr bundan akdemce kal'a-yı mezkûra nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de mesfûr fîmâ-ba'd,

âyînlerine münâfi hareket etmeyüp ve Der-sa'âdetime gelmeyüp ırz ve edebiyile mukayyed olacağına çend nefer zimmîler müte'ahhid ve mütekeffil oldukları beyânıyla mesfûr bundan böyle ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı rızâ hareket etmemek şartıyla mesfûrun bu def'alık afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını patrik-i mersûm Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâliyle istid'â ve istirhâm etmekle vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr üzere mesfûr Begdesar? zimmînin cerâ'im-i sâbıkâsı afv ve ıtlâk olunduğu, sen ki dizdâr-ı merkûmsun ma'lûmun oldukça şart-ı ıtlâk mesfûra gereği gibi tenbîh ve tefhîm ile kal'a-yı merkûmeden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 28.

[33/s.104-3] Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul sâkinlerinden Ermeni milletinden Begdesar? nâm zîmmi kendü hâlinde olmayup re'âyâdan ba'z-ı ehl-i ırz zimmîleri ifk ü iftirâyı mütezammın kelimât ile tekdîr ve ta'cîz ve ba'z-ı müfsidler ile yek-cihet olarak âyînlerine münâfi harekâta ictisâr olduğundan mesfûrun Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Evanis nâm râhip memhûr arzuhâliyle istid'â idüp ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle zimmî-i mesfûr bundan akdemce kal'a-yı mezkûra nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de mesfûr fimâ-ba'd âyînlerine münâfi hareket [etmeyüp] ve Der-sa'âdetime gelmeyüp ırz ve edebiyile mukayyed olacağına çend nefer zimmîler müte'ahhid ve mütekeffil oldukları beyânıyla mesfûr bundan böyle ırzıyla mukayyed olup hilâf-ı rızâ hareket etmemek şartıyla mesfûrun bu def'alık afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını patrik-i mersûm Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr arzuhâliyle istid'â ve istirhâm etmekle vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi şart-ı mezkûr üzere mesfûr Bagdesar? zimmînin cerâ'im-i sâbıkâsı afv ve ıtlâk olunduğu, sen ki dizdâr-ı merkûmsun ma'lûmun oldukça şart-ı ıtlâk mesfûra gereği gibi tenbîh ve tefhîm ile kal'a-yı merkûmeden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 228.

[33/s.105-1] Sirem ve Aynaroz Cezîreleri Nâ'îblerine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Sirem Adasında kâ'in İlyaz? Manastırı râhiplerinden Likoryos? ve Matulyos? nâm râhipler kendü hâllerinde olmayup vazîfelerinden hâric umûr ve âyînlerine münâfi harekât ve hâlâta ictisâr eyledikleri ihbâ[r] olunduğu beyânıyla râhip-i mesfûrlar manastır-ı mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunurlar ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vakı' Lavra Manastırı Kulesine vaz' ve kulle-bend olunup ıtlâkları husûsu yine memhûr arzuhâllerleriyle isti'lâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olmasından olmağla mesfûrlar buldukları mahalde yasakçı mübâşeretiyle [ahz] ve cezîre-i merkûmede kulle-bend olunmak fermânım [olmağın], imdi sen ki Sirem Adası Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûrları ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâline mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde mesfûrları manastır-ı mezkûr kulesine vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir tarafa firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 228.

[33/s.105-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Rodos Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Der-sa'âdetimde kâ'in Şehzâde Sultân Mehemed Hân hazretlerinin imâreti eşkıncilerinden Mi'mâr Kâsım Medresesi'nde sâkin Darcemiş? dimekle arîf şahs kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup bu esnâda Şehzâde Câmi'i havâlîsine fâhişe avretten birini celb ile ef'âl-i şeni'aya ictisâr eylediğinden ahz ve habs olunmak lâzıme iken bir takrîb firâr ve bir uç? günden sonra alet-i harb ile gelüp câmi'-i şerîf hademesi üzerlerine hücum eyledikte der-akab ahz ve habs olunmuş olduğu ve merkûmun şerr ve mefâsidinden câmi'-i şerîf hademesi ve medrese-i mezkûrda sâkin bi'l-cümle talebe meslûbü'r-râh oldukları beyânıyla merkûmun nefy

ve te'dîbi husûsunu hademe ve medrese-i mezkûrda sâkin talebe bâ-arzuhâl istid'â etmeleriyle merkûmun li-ecli't-te'dîb Rodos Cezîresi'nde kal'a-bend olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle cezîre-i mezkûrede kal'a-bend olunması fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan kal'a-yı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu Rodos Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre dikkat ve bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesiyle vehâmetini ...?den mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 28.

Vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu nâtik Rodos Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı alî şerh verildi.

Fî 21 B Sene 28.

[33/s.105-3] Rikâb-ı hümâyûnum bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhû ve İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Rumili kuzâtından kapukethüdâsı Zeyne'l-Â'bidîn'in irtikâb ve irtişâ'sı sebebiyle kuzât ve nüvvâbı dürlü dürlü bahâne ile rencide ve tekdîr ve ba'z-ı kazâların dahi ihtilâlîne bâ'is ve bâdî olduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ve tagrîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhin çavuş mübâşeretiyle nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan İstanköy Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki İstanköy Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, merkûm[u] ol tarafa vüsûlünde cezîre-i mezkûra menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkından hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle

ki, tama'-ı hâma tebe'iyet ve hâtır u gönüle ri'âyetle mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsat misillü hareket vukû'uyla mes'ûl ve mu'âteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 6 C Sene 8.

Battâlî C Sene 8 tobrasındadır.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 8.

[33/s.106-1] Kocaili ve Hüdâvendigâr Sancakları mutasarrıfı vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa iclâlühüye hüküm ki,

Bursa â'yânı sâbık Hâcî Ali'nin oğlu Hulûsî nâm kimesne ile İncirci-oğlu Hâcî Sâlih'in ba'z-ı sû'âl ve cevâb ve rü'yet-i hesâb maddesi zımnında Der-sa'âdetimde ahz ve mahbûsen ve mukayyeden, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafına gönderilmeleri husûsu tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunduğuna binâ'en, tahrîr ve iltimâsın vechiyle merkûmân bu tarafda ahz ve çavuş ve harbeci mübâşeretiyle mukayyeden ve mahbûsen tarafına gönderilmeleri fermânım olmağın, imdi merkûm Hâcî Ali'nin oğlu Hulûsî ile İncirci-oğlu Hâcî Sâlih Der-sa'âdetimde ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) zîde kadruhû ve ma'iyetlerine terfik olunan harbeci ile mukayyeden ve mahbûsen tarafına irsâl olundukları ma'lûmun oldukça ber-vech-i muharrer amel ve harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 28.

Merkûmân mukayyeden müşârun-ileyhe vâsıl olduğunu nâtık müşârun-ileyhin vârid olan şukkâ mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

[33/s.106-2] İstanköy Nâ'îbine hüküm ki,

Rumili kuzâtından kapukethüdâsı Zeyne'l-Â'bidîn'in hilâf-ı rızâ-yı aliyem harekete ictisârı hasebiyle bundan akdemce bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle cezîre-i merkûmeye nefy ü iclâ olunmuş olup ancak mûmâ-ileyh te'dîb ve islâh-ı nefis etmiş olduğundan ve alîl mizâcından nâşî esîr-firâş eylediğinden bahsle cerâ'im-i sâbıkâsının afvı husûsunu mûmâ-ileyhin karındaşı bâ-arzuhâl istirhâm? idüp afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 28.

[33/s.106-3] Muğla Nâ'îbiyle Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Muğla Nâ'îbi sâbık Osmân'ın hilâf-ı rızâ-yı bârî sû-i harekâtı inhâ olunduğuna binâ'en azl olunup yerine âharı ta'yîn olunduğu beyânıyla merkûm Osmân'ın li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyile merkûmun nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Muğla Nâ'îbi lahik-i mûmâ-ileyhsin, merkûm Osmân'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Limni Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkdan ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise vehâmeti tarafına râci' olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 10 C Sene 228.

Battâlı C Sene 28 kat'ı tobrasındadır.

Bâ-işâret-i âlî itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 28.

[33/s.106-4] Semâdirek Nâ'îbine ve Limni Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitinin Rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Semâdirek Adası mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Şişman Nikolodin? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâffî harekâta ictisâr etmekte olduklarından bi'd-defa'ât mesfûra pend ü nush olunmuş ise de mütenebbih ve mütenassih olmayup sezâ-vâr-ı te'dîb idüğü ihbâr olunduğu beyânıyla mesfûr Semâdirek ve havâlîsin[de] ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Limni Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve Limni'de kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Semâdirek Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve ta'yîn **[s.107]** olunan yasakçı-i merkûma terfikan Limni Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mesfûru Limni Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 28.

[33/s.107-1] Suzebolu Nâ'ibiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Suzebolu'da mütemekkin Rûm tâ'ifesinden Pruntois? nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-hem-vâra ictisâr etmekde olduğundan bi'l-vücûh sezâ-vâr-ı te'dîb idüğü ihbâr olduğu beyânıyla keşîş-i mesfûr Suzebolu ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istihâm olmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz ve Aynaroz Manastırı'nda kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Suzebolu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâkı ve bir tarafa firârına ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 28.

[33/s.107-2] Ber-vech-i muhassılık Bolu ve Virânşehir Sancakları mutasarrıfı vezîrim Abbâs Paşa iclâluhûya ve Bolu Kazâsı Nâ'ibine ve Ankara Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından yirmi altı bölüğün atık alemdârlarından Bolu Kazâsı sâkinlerinden Ma'arcı?-oğlu Mustafa dimekle arîf şahs kendü hâlinde ırz ve edebiyle mukayyed olmayup kânûn ve kâ'ide-i ocağa mugâyir harekât-ı nâ-hem-vâra ibtidâr etmekde olduğundan merkûm pend ü nush olunmuş ise de bir vechle mütenebbih ve mütenassih olmayup harekât-ı sâbıkâsında ısrâr etmekde olduğu ihbâr olduğundan ve merkûmun te'dîb ve emsâllerinin terhîbi lâzımeden idüğünden bahsle ocakdan çavuş mübâşeretiyle merkûmun li-ecli't-te'dîb Ankara Kal'ası'na nefy ve kal'a-bendi fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve Nâ'ib-i mûmâ-ileyhimâsız, vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm Mustafa'yı ahz ve ocağ-ı

âmirem çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Ankara Kal'ası'na nefy ve irsâle dikkat ve avk ve te'hîrinden mubâ'adet eyleyesiz. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu kal'a-yı mezkûra vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğu[nu] çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eyleyesiz deyü Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemmed dâme mecduhû tarafından mührlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâsıt-ı C Sene 28.

[33/s.108-1] Rikâb-ı hümâyûnumda çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Bilecik Kādîsına hüküm ki,

Galata sâkinlerinden ve Kalyoncu neferâtından bilâ-veled fevt olan Azdar?-oğlu Mustafa'nın bi'l-cümle eşyâsı beytü'l-mâl emîni muvâcehesinde askerî kassâmı ma'rifetiyle tahrîr-i defter olunup Tersâne-i âmire tarafından tahrîr olunmuş iken Galata mahkemesi küttâbından Küçük Ahmed nâm şahs kemâl-i irtikâbından nâşî der-akab bir kimesneyi vasî nasb ve hod-be-hod mührü fekk ile eşyâyı mahkemeye nakl ve istedikleri gibi fûruhta ictisâr ...? eylediği bâ-takrîr inhâ olunmağla kâtib-i merkûm li-ecli't-te'dîb Bilecik Kazâsı'na nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince kâtib-i merkûm çavuş mübâşeretiyle Bilecik Kazâsı'na nefy ü iclâ olunmak bâbında fermânım olmağın, imdi sen ki çavuş-ı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan kazâ-yı mezbûra nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeye tahrîre müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle râ'iyet iderek merkûmu bilâ-

ıtlâk salıverilmek ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat virilmek misillü harekete cesâretine mes'ûl ve mu'âteb olmakdan ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 27 C Sene 28³³⁵.

Merkûmun ıtlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il³³⁶-i B Sene 228.

[33/s.108-2] Midillü Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Yaldızlı Hân'da mütemekkin Bağdad tüccârlarından Abdunnebî ve David nâm yahûdîlerin hilâf-ı rızâ hareketlerine mebnî bundan akdem li-ecli't-te'dîb bâ-fermân-ı âlî Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de mersûmân nefy olalıdan berü sefil ve ser-gerdân ve perîşân ve hâlleri diğêr-gûn olduklarından bahsle merhameten afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-arzuhâl istid'â etmeleriyle mersûmları fîmâ-ba'd, hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla afv ve ıtlâkları fermânım olmağın, imdi mersûman fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla bu def'alık cürmleri afv ve ıtlâk olduğu ma'lûmun oldukça ber-vech-i muharrer mersûmânın şürût-ı ıtlâklarını gûş-ı hûşlarına ilkâ iderek kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlleri tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 228.

[33/s.108-3] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Mîr Ali dâme mecduhûya ve Magosa Nâ'îbime hüküm ki,

³³⁵ Metinde "27" olarak yazılmış.

³³⁶ Burada "Evâsıt" fakat ıtlâk hükmünde "Evâ'il" olduğu için değiştirilmiştir.

Der-sa'âdetimde Boğaziçi'nde vâkı' Yeniköy mütemekkinlerinden Enseti? nâm zimmî kendü hâlinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmadığından başka üzerine lâzım olmayan karye-i merkûm umûruna müdâhale ile ihtilâl-i karyeye sebep olur husûsâta sülûk eylediğinden mesfûrdan ahâlî-i karye teneffür etmeleriyle fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime gelmemek üzere bilâd-ı ba'îdeye nefy ü iclâsına irâde-i hümayûnum müte'allik olduğu beyânıyla ol babda emr-i şerîfim sudûrunu hâssam bostancıbaşısı Abdullâh dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle mesfûrun bilâd-ı ba'îdeye nefy olunması husûsuna irâde-i kerâmet-i ifâde-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâ'en fîmâ-ba'd, ıtlâk olunmamak ve firârından mücânebet olunmak ve ...? kaydıyla mukayyed olmak şartıyla Magosa'ya nefy ve cezîre-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mîr-i mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümayûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan kayd-ı eydi? ile Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru mü'ebbeden ol tarafda meks ve ikâmet itdirüp ıtlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî mesfûrun bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1228.

[33/s.108-4] Ankara ve Bolu Nâ'îblerine hüküm ki,

Ankara vücûhundan ve eşrâf-ı kuzâtdan Sarı Kādî-zâde dimekle ma'rûf kimesnenin hilâf-ı rızâ harekete ictisâr eylediği tahkîk olduğundan nâşî li-ecli't-te'dîb Bolu Kazâsına nefy ve tagrîb olunmak bâbında hatt-ı hümayûn-ı muhabbet?-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağla ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûm çavuş mübâşeretiyile Bolu Kazâsı'na nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Ankara Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, mezbûru ahz ve Dîvân-ı [s.109³³⁷] hümayûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde

³³⁷ Defterin analiz kısmında değinildiği üzere bu hükmün devamı 109.sayfada olması gerekirken nedeni bilinmeyen bir karışıklıkla 79. sayfada devam ettiği tespit edilmiştir. Konu bütünlüğü dağılmaması adına hükmün bu iki yarım parçası birleştirilmiştir.

kadrühûye terfîkan li-ecli't-te'dîb Bolu Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu kazâ-i mezbûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp, bilâ-fermân itlâk ve firârından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle merkûmu bilâ-itlâk salıverilmek ve yâhûd imrârına irâ'et-i ruhsat olunmak misillü hâlâta cesâret ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 1228.

[33/s.109-1] Mora Cezîresi'nde zikr-i âtî manastırın tâbi' olduğu kazânın Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâlinde fi'l-asl Mora Cezîresi'nde vâkı' Esilyos? Manastır keşîşlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde serserî geşt ü güzâr üzere olan Tuiftos? nâm keşîş kendü hâlinde ırz ve edebîyle olmayup vazîfesinden hâric umûr ve âyînlerine münâfî etvâr-ı nâ-hem-vâra ictisâr etmekde olup bu makûle serserî geşt ü güzâr üzere olan mechûlü'l-ahvâl keşîşlerin mü'eddâ?-yı kadîmlerine i'âde ve irsâlleri kâ'idelerinden olduğuna binâ'en müfsid-i mesfûr İstanbul ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Mora Cezîresi'nde kâ'in kadîmden râhibi olduğu marrü'z-zikr Esilyos? Manastırına menfiyyen irsâl olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istihâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla bulunduğu mahalde yasakçı mübâşeretiyle ahz ve zikr olunan manastıra nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi keşîş-i mesfûr bu tarafda bulunduğu mahalden ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan manastır-ı mezkûra nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûra irsâl ve menfiyyen anda meks ve temekkün itdirdüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-1 Za Sene 28.

[33/s.109-2] Tırhala Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimde Boğaziçi'nde mukîm Maktûl Hançerli-oğlunun oğlu Algu? nâm Bey-zâde bundan akdemce hilâf-ı rızâ harekât-ı nâ-hem-vâra ve âyînlerine münâfî etvâra ictisâr eylediğine mebnî mersûmun Tırhala Kazâsı'na tâbi' Kalambaka nâm karyede kâ'in Rûm Manastırı'na nefy ve manastır-bend olunması bâbında Rum patriği inhâsıyla bir kıt'â emr-i şerîfim şeref-sudûr etmiş ise de mersûm ıslâh-ı nefis idüp fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr etmeyeceğine ve harekât-ı sâbıkâsında ısrâr ider ise âhar vechle te'dîb olunmasına ba'z-ı kesân müte'ahhid o[ldu]kları beyânıyla şart-ı mezkûr ile mersûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla fîmâ-ba'd, bu misillü hareketden mücânebet eylemek üzere mersûmun cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı ıtlâkını mersûma tenbîh ve tefhîm ile kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 228.

Tekrâr nefyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 29.

[33/s.109-3] Kütahya Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdem Kütahya Kazâsı'na nefy olunan Kapan Nâ'îbi sâbık müderrisinden Abdullâh Efendi-zâde Süleymân Muhyiddîn zîde ilmuhûnun cerâ'im-i güzeştesi afv ile dârü's-saltanatü's-seniyyemde ikâmet ve du'â-yı devâm-ı ömr-i devlet-i şâhâneme müvâzabet eylemek üzere şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i hümayûn-ı itâ'at-makrûn-ı şâhânem mücebince ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü

te‘âlâ fazâ‘ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerâ‘im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i şâhânem erzânî kılındığı, sen ki Nâ‘ib-i mûmâ-ileyhsin, ma‘lûmun oldukta mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 28.

[33/s.110-1] Midillü Nâ‘ibine hüküm ki,

Havâss-ı refi‘a Kazâsına tâbi‘ Terkos nâhiyesine muzâfe Ormanlı Subaşısı hasekiyândan Ali nâm kimesnenin hilâf- ı rızâ harekete ve kömür maddesine virilen nizâmın inhilâlüne ibrâz? eylediği beyânıyla merkûmun nefy ü iclâsı husûsu Hâsslar Kādîsı tarafından bâ-i‘lâm inhâ olunup ol bâbda sudûr iden emr-i şerîfimle Midillü'ye nefy olunmuş ise de merkûm menfâsında sefil ve ser-gerdân ve ıslâh-ı nefis etmiş olduğundan afvı husûsu kerîmesi bâ-arzuhâl istid‘â ve fimâ-ba‘d hilâf-ı emr ü rızâ vaz‘ ve hareketde bulunur ise ocağından tard ve ihrâc olunmak şartıyla ıtlâkını hâssam bostancıbaşısı iltimâs etmiş olduğundan bahsle, merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Hâsslar Kādîsı mevlânâ es-Seyyid Mehemmed zîdet fezâ‘iluhû i‘lâm etmekle mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûm fimâ-ba‘d hilâf-ı rızâ vaz‘ ve hareketde bulunur ise ocağından tard ve ihrâc olunmak şartıyla merkûmun cerâ‘im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki Nâ‘ib-i mûmâ-ileyhsin, ma‘lûmun oldukta şürût-ı ıtlâkını merkûma etrâfıyla tenbîh ve te‘kîd-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ‘il-i Z Sene 228.

[33/s.110-2] Ankara Nâ‘ibine hüküm ki,

Eflak Voyvodası sâbık[ın] baş kapukethüdâsı olup nâ-be-câ harekâta ictisârına mebnî şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem mücebince bundan akdemce Ankara'ya nefy ü iclâ olunan Belyiko?'nun cerâ‘im-i sâbıkâsı afv ile ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i hümayûnum erzânî kılınup ol bâbda şeref-rîz-i sudûr

iden hatt-ı şerîf-i azîz-i ...?-i mülükânem mücebine afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mersûmun cerâ'im-i güzeştesine kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta mersûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 228.

[33/s.110-3] Tekfurdağı Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Bezzâzlar Kethüdâsı Mehemed Sâdık nâm kimesnenin hilâf-ı emr ü rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Tekfurdağı'na nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak merkûm nefy olalıdan berü sefil ve ser-gerdân ve şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı âtifet olduğundan bahsle merhameten afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iyâl u evlâdları bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmeleriyle fîmâ-ba'd, hilâf-ı rızâ vaz' ve hareketde bulunmamak şartıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdlarına merhameten cürmü afv olunmağla merkûmun afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun şürût-ı muharrere-i mezkûre ile cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı mülükânem keşîde kılındığı ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

[33/s.111-1] Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından İğneli? Hâcî Mehemed ve İzmirli diğêr Hâcî Mehemed nâm kimesneler hilâf-ı emr ü rızâ harekete cesâretlerine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuşlar idi. Ancak merkûmlar nefy olunalıdan berü kendüleri ol tarafda ve iyâl u evlâdları bu tarafda sefil ve ser-gerdân olup her vechle şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı âtifet olduklarından bahsle afv ve ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iyâl u evlâdları bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmeleriyle fîmâ-ba'd çavuşân zümresine girmemek ve kendü ırz ve edebleriyle olup hilâf-ı emr ü rızâ ednâ bir işde bulunmamak şartıyla

eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve iyâl u evlâdlarına merhameten mezbûr İzmirli Hâcî Mehemed ve diğêr Hâcî Mehemed'in bu def'alık cürmleri afv olunmağla merkûmların ıtlâkları fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmânın cerâ'im-i sâbıkâları afv ol[un]duğı ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîllerin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 228.

[33/s.111-2] Tire ve Akhisar-ı Saruhan Kazâları Nâ'iblerine hüküm ki,

Şeref-yâfte-i sudûr olan emr ü irâde-i şâhânem üzere bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî arpalığı olan Tire Kazâsı'nda menfiyyen mütekâ'id olan Anadolu Kadî-askeri esbak Köstendilli Tâhir Efendi'den Tire ahâlîsi şikâyet-birle menfâsının mahall-i âhara sarf ve tahvîl kılınması[nı] ahâlî-i merkûme Rikâb-ı kamer-tâb-ı tâc-dârâneme takdîm eyledikleri arzuhâllerleriyle istid'â etmeleriyle mûmâ-ileyhin menfâsı Akhisar-ı Saruhan'a tebdîl olunmak bâbında şeref-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince Tire'den hareket ve Akhisar-ı Saruhan'da ikâmeti bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrîzâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş mübâşeretiyile Akhisar'a nefy ve tekâ'üden ikâmeti fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyile Akhisar-ı Saruhan Kazâsı'na irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Akhisar-ı Saruhan Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi kazâ-yı mezbûrede tekâ'üden meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i âlî ıtlâkından mücânebet ve vüsûl ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene 228.

[33/s.111-3] İstanköy Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Sâbıkâ Rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmı olup bundan akdem İstanköy Cezîresi'nde ikâmete me'mûr kılınan Ahmed Şâkir Paşa dâmet me'âliyhûnun baş

tebdîli? olan Halîl'in mugâyir-i rızâ hareketine binâ'en mukaddemâ İnöz'e nefy ü iclâ olunmuş ve ba'dehû merkûmun perîşânlık hâlinden bahsle afv ve ıtlâkı İnöz ahâlîsi taraflarından bâ-i'lâm istirhâm kılınmış olduğuna binâ'en merkûm İstanbul'a gelmeyüp paşa-ı müşârun-ileyhin ikâmete me'mûr olduğu İstanköy Cezîresi'ne varup anda ikâmet eylemek üzere afv ve ıtlâkı bâbında şeref-sudûr iden emr-i şerîfîm mûcebince merkûm İstanköy Cezîresi'ne azîmet eylemiş ise de müşârun-ileyhin mevki'-i ikâmeti sonradan Gelibolu'ya sarf ve tahvîl olduğundan merkûm dahi Gelibolu'ya müşârun-ileyhin yanına azîmet murâd eyledikde azîmetine muhâlefet olduğunu merkûmun zevcesi bâ-arzuhâl inhâ ve ol bâbda inâyet istid'â etmekden nâşî merkûmun Gelibolu'ya müşârun-ileyh yanına azîmetine muhâlefet olunmaması sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, merkûm kâ'im-makâmdan bâ-tahrîrât sana tenbîh olunmuş idi. Merkûmun zevcesi Şerîf Fâtîma hâtûnun Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde zevci merkûm Halîl'in mahallinde ve kendüsünün Der-sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân olduklarından bahsle evlâdına merhameten zevci merkûmun afv ve ıtlâkı husûsu derc ve istid'â olunmuş olup husûs-ı mezbur atâbe-i ulyâ-yı tâc-dârâneme arz ve istîzân olundukta manzûrum olmuştur. Eşine? tarafından muhâlefet olunmamak için tahrîr olunmuş, şimdiye kadar merkûm Gelibolu'ya varmışdır iyâl u evlâdı varsun yanına gitsün deyü hatt-ı hümayûn-ı sevk-et-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla merkûm Halîl şimdiye kadar ol tarafdân hareket etmemiş ise müşârun-ileyhin mevki'-i ikâmeti olan Gelibolu'da ikâmet etmek üzere merkûm Halîl'in ol tarafdân hareket ve azîmetine muhâlefet olunmamak fermânım olmağın, imdi Rikâb-ı hümayûnum kâ'im-makâmı müşârun-ileyh tarafından mukaddemâ yazılan mektûb mûcebince merkûm henüz İstanköy'den hareket etmemiş ise müşârun-ileyhin mevki'-i ikâmeti olan Gelibolu'da ikâmet etmek üzere İstanköy'den hareket ve Gelibolu'ya azîmetine muhâlefet olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

Bâ-hatt-ı hümayûn ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

[33/s.112-1] Kuşadası Nâ'ibine hüküm ki,

Tire Kazâsı ahâlîsinden sâbık Alay Beyi-oğlu İbrâhim Bey dimekle meşhûr kimesne hilâf-ı emr ü rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî li-ecli't-te'dîb Kuşadası'na nefy ü iclâ olunmuş idi. Ancak merkûm nefy olunalıdan berü sefil ve ser-gerdân olup her vechle şâyeste-i merhamet ve sezâ-vâr-ı âtîfet olduğundan bahsle afv ve itlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-i'lâm istid'â olunmuş olmağla fîmâ-ba'd, hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merhameten şimdilik cürmü afv olunmağla itlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, [şart-ı] mezkûr ile merkûmun cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden itlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 28.

[33/s.112-2] Rikâb-ı müstetâbında bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Bursa Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetim sekenelerinden ...? nâm sârik avret bu esnâda Der-sa'âdetimde ba'z-ı kesânın hânesinden ma'lûmu'l-mikdâr emvâl ve eşya sirkat etmiş idüğünden ahz ve habs olunarak emvâl-i mesrûk ihrâc itdirilmiş ve mezbûrenin te'dîbi lâzım gelmiş olduğu bâ-takrîr ifâde olmağla mezbûrenin vech-i âhar ile te'dîbi lâzımeden ise de Bursa'ya nefy ü iclâsı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik olduğundan? mezbûrenin li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyile Bursa'ya nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mezbûreyi ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Bursa'ya nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mezbûreyi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve ikâme itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, mezbûrenin bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 228.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtk vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 12 M Sene 29.

[33/s.112-3] İzmir Nâ'ibine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri³³⁸ ortalarından birinci bölüm tekâ'üdlerinden Serturnâyî Ahmed nâm şahsın sene-i mâziyelerde ba'z-ı cünhâ-i kerîheye ibtidârî hasebiyle pend ü nush olunmuş ve min-kable'r-rahman? te'dîb kılınmış ise de mütenassih olmayup zamîr-i hıyânet-i ...? merkûz-ı cibilliyeti asliyesini icrâ dâ'iyesiyle bundan akdemce Balıkpazarı kurbunda kahvehâne güşâdıyla erâzil ve eşhâs makûlelerini celb iderek envâ' erâcîf ve fesâdât ikâ'ına ibtidâr etmekde olduğu beyânıyla fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime ayak basmamak ve afv ve itlâk olunmamak ve bir mahalden ricâ ve şefâ'at olunur ise ihfâ olunmamak şartıyla emr-i şerîfim sudûrunu Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemed dâme mecduhû tarafından bâ-takrîr ifâde olunmağla vech-i meşrûh üzere şeref-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfimle merkûm Ahmed İzmir'e nefy ü iclâ olunmuş ve merkûm medîne-i İzmir'de menfiyyen ikâmet itdirilmiş ise de bir kâr ve kesbe teşebbüs idemediğinden mağdûru'l-hâl olduğundan bahsle merkûm yine medîne-i İzmir'de ...? idüp kâr ve kesbe ...? olmak ve Der-sa'âdetime gelmemek şartıyla tahliye-i sebîline mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Sekbânbaşı mûmâ-ileyh bu def'a bâ-takrîr istid'â etmekle bundan akdem Der-aliyyemden bâ-fermân-ı âlî İzmir'e nefy olunup fîmâ-ba'd Âsitâne-i aliyyeme ayak basmamak ve Âsitânedden dâ'imâ menfi olmak şartıyla menfâsından sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm Ahmed ol tarafda kâr ve kesb ile mesgûl olup şart-ı menfâsı üzere fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime gelmeyüp dâ'imâ Der-sa'âdetimden menfi olmak şartıyla fakat? tahliye-i sebîline müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta keyfiyyeti merkûmun gûş-ı hûşuna tefhîm-birle fîmâ-ba'd dahi Der-sa'âdetime salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 228.

³³⁸ Metinde "yeniçerilerinden" olarak yazılmıştır.

[33/s.112-4] Lefkoşa Nâ'îbine ve Kudüs-i Şerîf Mütesellimi ( ) zîde mecduhûya hüküm ki,

Kudüs-i Şerîf Kādîsı Divriğili Musannif Osmân Efendi tenfîz ve icrâ-yı emr ü irâdede hilâf-ı rızâ harekât-ı nâ-sezâyâ ictisâr eylediğine binâ'en, şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı şerîf-ı mehâbet-redîf-i şâhânem mücebince bin iki yüz yirmi sekiz senesi Evâhir-i Şevvâl'inde mansıb olan kazâ-i mezbûr üzerinden ref' olunmağla li-eclî't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ve tagrîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fî'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Kudüs-i Şerîf mütesellimi mûmâ-ileyhsin, Kudüs Kādîsı sâbık mûmâ-ileyhi Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan Kıbrıs'a nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrden mubâ'adet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 28.

Bâ-işâret-i âlî vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtk vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 13 R Sene 29.

Gelibolu'da ikâmetiyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 29.

[33/s.113-1] Gelibolu Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdemce mehâbet-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ve şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfim mücebince Gelibolu'ya nefy ü iclâ olunmuş olan

Sekbânbaşı-i sâbık Seyyid Mustafa zîde mecduhû menfâsında ve iyâl u evlâdı Der-
sa'âdetimde sefil ve ser-gerdân ve merhamete ve âtıfete şâyân olduklarından bahsle
mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu kâyn-vâlidesi Rikâb-ı
taleb-me'âb-ı tâc-dârâneme sunduğu arzuhâliyle istid'â ve istirhâm idüp bu bâbda
inâyet-rîz-i sudûr iden emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem mücebince
mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerâ'im-i
sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-
ileyhsin, ma'lûmun oldukta mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline
mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 228.

[33/s.113-2] Hanya Muhâfızı vezîrim ( ) Paşa iclâluhûya ve Cezîre-i Mora'da
vâkı' Trapoliçe Kādîsına hüküm ki,

Hanya'da sâkin Bosna Mevleviyyeti pâyesi olan Mustafa Emîn nâm şahs bir
müddetden berü tama'-ı hâma tebe'iyet ile eşkiyâ gürûhuna ruhsat ve ehl-i ırz [ve]
zu'afâ makûleleri mazhar-ı envâ'-ı cevri ve hasâr olup külli ihtilâl-i beldeye bâdî
hâlâta cesâret eylediği vâsıl-ı sâmi'a-yı şehri-yârânem olmakdan nâşî li-ecli't-te'dîb
çavuş mübâşeretiyle Trapoliçe'ye nefy ve tagrîb olunmak bâbında şeref-yâfte-i sudûr
olan hatt-ı hümâyûnun mücebince emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve
Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ
fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebine merkûmun çavuş mübâşeretiyle
Trapoliçe'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin,
merkûmu ahz ve ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde
kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Trapoliçe'ye nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin.
Ve sen ki Trapoliçe Kādîsı mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu kazâ-yı mezbûrda
menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve firârından hazer ve mücânebet
ve vüsûl ve ikâmetini çavuş-ı merkûm ile Der-alıyyeme tahrîre müsâra'at eyleyesin.
Şöyle ki, tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle ri'âyet ile merkûmu bilâ-ıtlâk salıverilmek
ve yâhûd firârına irâ'et-i ruhsat ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan ittikâ ve mücânebet
eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 28.

Merkûmun Der-aliyyeye ihzârıyçün emr-i şerîf yazılıp Mühime Defteri'nde mukayyedir.

Merkûmun muhalefâtı cânib-i mîrîden zabtına dâ'ir yazılan emr mektûbu defterde mukayyedir.

[33/s.113-3] Elbistan Kazâsı Nâ'îbiyle Ayntab civârında vâkı' Kızılhisar Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Hâlâ Elbistan müftîsi el-Hâc Ömer-zâde es-Seyyid el-Hâc Mehemmed Abdullâh'ın sû-i harekâtı inhâ olunduğuna binâ'en şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûnum mûcebince li-ecli't-te'dîb Kızılhisar Kazâsı'na nefy ve tagrîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince çavuş mübâşeretiyle merkûm Ayntab civârında kâ'in Kızılhisar'a nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Elbistan Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, müftî-i merkûmu ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb zikr olunan Kızılhisar Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrden mücânebet eylesin. Ve sen ki Ayntab civârında kâ'in Kızılhisar Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu kazâ-yı mezkûrda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk mahall-i âhara salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L Sene 1228.

Merkûm mübâşirine terfikan Kızılhisâr'a irsâl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini nâtik Ayntab Nâ'îbinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 29 M Sene 229.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

[33/s.114-1] Bozcaada Nâ'ibine hüküm ki,

Sadr-ı Rumili mahfil-i şer'ıyyâtda kaydiyye hizmetinde olan müderrisînden Feyzullâh-zâde Mehemmed Celâleddîn Bey hilâf- rızâ harekete ibtidârına mebnî bâ- işâret-i Şeyhü'l-islâmî bundan akdemce Bozcaada'ya nefy olunmuş ise de mûmâ-ileyh menfâsında sefil ve ser-gerdân ve merhamete şâyân olduğundan afv ve ıtlâkına birâderi bâ-arzuhâl istid'â idüp merkûmun afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşide kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 229.

[33/s.114-2] Haleb Vâlîsi vezîrim Mehemmed Celâleddîn Paşa iclâluhûya ve Haleb Mollâsına ve Sivas Nâ'ibine hüküm ki,

Bir müddetden berü Haleb ve havâlîsinde ser-dâde-i zuhûr olup ihtilâl-i memlekete mücâseret iden erbâb-ı mefsedet ve şekânın ahz ve izâleleri irâde-i seniyyem muktezâsından olup o makûle hevâne, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından ahz ve izâle olunmakda ise de eşkıyâ-yı merkûmeden Kuran?-oğlu Bekur? nâm şakî meşâyhiden sâbıkâ Mar'aş Müftîsi Mahmûd Efendi'ye dehâlet etmiş ve afvını şeyh-i mûmâ-ileyh ricâ ile irsâl eylediği du'â-nâmesi bu vak'a? tarafından Der-sa'âdetime gönderilmiş ve şakî-i merkûm meşâhîr-i eşkıyâdan olup ifsâda kâdir olduğuna binâ'en afvı irâde olduğu hâlde bir mahalle nefy ü iclâsı lâzıme-i maslahatdan idüğü tarafından der-bâr-ı saltanatıma tevârüd iden tahrîrâtdan ma'lûm-ı hümâyûnum olup merkûmun evlâd u iyâliyle Sivas'a nefy ü iclâsına irâde-i şâhânem ta'alluk idüp bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince merkûmun evlâd u iyâliyle Sivas'a nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve Haleb

Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, merkûm Kuran-oğlu Bekur?'ı iyâl u evlâdıyla ol tarafdán ahz ve esnâ-yı râhta esbâb-ı hıfz ve hırâsetiyle Sivas'a nefy ve irsâle mübâderet eylesesiz. Ve sen ki Sivas Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûm Kuran-oğlu iyâl u evlâdıyla Sivas'a lede'l-vüsül menfiyyen Sivas'da meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsül ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini Der-sa'âdetime tahrîr ve inhâya dikkat eylesesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket ve muhâfaza ve muhâresesine kemâliyle ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 29.

Şâm-ı Şerîf'de ikâmetiyçün mu'ahharen emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 229.

[33/s.114-3] Galos Mukâta'ası dâhilinde zikr-i âtî firârî zimmînin bulunduğu mahallin kâdîsıyla Eğriboz Nâ'îbi zîde fazluhûmâya ve Galos Voyvodası'na hüküm ki,

Hemşîre-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Galos mukâta'ası re'âyâsından Galos Nâhiyesi Kocabaşlarından Acı Ananosti Pidvante nâm zimmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup envâ'-ı hîle ile re'âyâyı tekdîr idüp mâl-ı mukâta'anın adem-i tahsîline ve şîrâze-i nizâmının ihtilâline bâ'is ve bâdî olduğun, mukaddemâ lede'l-inhâ mesfûrun te'dîb ve emsâlinin terhîbi zımında ıslâh-ı nefis idinceye değin çavuş mübâşeretiyle Eğriboz'a nefy ü iclâsını Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı sâbık ricâl-i Devlet-i aliyyemden Seyyid Mehemmed dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere mesfûrun li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle Eğriboz'a nefy ü iclâsı bâbında sene-i sâbık Evâsıt-ı Zi'l-hiccesinde emr-i şerîfim sâdır olmuş iken mesfûr mahall-i menfâsına varmaksızın bir takrîb firâr idüp el-yevm ol havâlîde serserî geşt ü güzâr üzere olduğundan mukâta'a-yı mezkûr kurâsına dühül ider ise re'âyâ-yı mesfûre perâkende ve perîşân olacaklarını , sen ki Galos Nâ'îbi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, tarafından Rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında ve mukâta'a-yı

mezbûr re'âyâsının Rûmiyü'l-ibâre mahzarlarında derc ve inbâ olunmuş olduğu beyânıyla Kocabaşı-i mesfûr mukâta'a-yı mezbûrenin hâvî olduğu kurâsına dühûl ider ise ahz ve menfâsına irsâl olunmak bâbında te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu mütehâyizân-ı ricâl-i Devlet-i aliyyemden olup Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan Mehemmed Emîn dâme mecdühû bu def'a bâ-takrîr ifâde etmekle sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim muktezâsı üzerine amel olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mesfûrun mukâta'a-yı mezkûr dâhilinde bulunduğu mahallin kâdîsı mevlânâ ve voyvoda-yı mûmâ-ileyhimâsız, kocabaşı-i mesfûru mukâta'a-i mezbûre kurâsı dâhilinde bulunduğu mahallde ma'rifetiniz ile ahz ve esnâ-yı râhda muhâfazası esbâbı istihsâl olunarak Eğriboz'a nefy ü iclâsına mübâderet eyleyesiz. Ve sen ki Eğriboz Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde kocabaşı-i mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma meyl ve rağbetle mesfûrun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 229.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N Sene 29.

[33/s.115-1] Edirne Mollâsına ve Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Edirne mütemekkinlerinden Rûm tâ'ifesinden Kostandî veled-i Angli? nâm zimmî bir müddetden berü aklına hiffet tarî olmak hasebiyle âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-sezâyâ ibrâz? etmekte olduğundan bir mahalle nefy ü iclâsı lâzımeden idüğü beyânıyla mesfûr Edirne ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretleriyle ahz ve aklına berû'-i tâm gelinceye kadar Aynaroz Cezîresi'nde vâkı' Eksropu? Manastırı kullesine kule-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhûr

arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere mersûm bulunduğ u mahalde yasakçı mübâşeretiyile ahz ve kulle-bend olunması fermânım olmağın, imdi sen ki Edirne Kādîsı mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr kulesine vaz' ve kulle-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i (...) Sene 29.

[33/s.115-2] Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaş ılarından Erzurum gümrükcülüğ üyle ma'rûf Es'ad dâme mecduhûnün hilâf-ı rızâ-i şâhânem harekete cesâretine binâ'en ol bâbda mehâbet-rîz-i sudûr iden hatt-ı hümâyûnum mücebince bundan akdem Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de mûmâ-ileyh vâkı' olan isyânına tâ'ib ve müstağfir olarak afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılınmasını bâ-arzuhâl istirhâm etmekden nâşî, mûmâ-ileyhin cürmünün afvıyla ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i mülükânem erzânî kılınup ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı mülükânem mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşîde kılındığı sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukta mûmâ-ileyhi kal'a-yı merkûmeden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1229.

[33/s.115-3] Anadolu'da Sulak? Karyesi'nin tâbi' olduğu kazânın kādîsına hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuna takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde fi'l-ısl Anadolu'da vâkı' Sulak? Karyesi mütemekkinlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde olan sarrâf tâ'ifesinden Bani? nâm zimmînin bu esnâda aklına hiffet târî olduğuna mebnî hilâf-ı rızâ harekâta ve âyînlerine münâfî etvâra cesâret etmekde olduğundan mersûmun aklına berû'-i tâm gelinceye kadar vatan-ı aslîsinde iyâl u evlâdı yanında kendüye timâr olunmak için sâlifü'z-zikr Sulak? Karyesi'ne nefy ve irsâl olunmasını Der-sa'âdetimde mütemekkin mersûmun ta'allükât ve hem-şehrîleri istid'â eyledikleri beyânıyla mersûm İstanbul ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde olur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve ber-minvâl-i muharrer vatan-ı aslîsi olan karye-i merkûmeye nefy ü iclâ olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyleistirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahalde ahz [s.116] ve vech-i meşrûh üzere nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki kâdî-i mûmâ-ileyhsin, mersûm ahz ve aklına berû'-i tâm gelinceye kadar vatan-ı aslîsi olan Sulak? Karyesi'nde iyâl u evlâdı yanında temekkün etmek üzere mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan sâlifü'z-zikr Sulak? Karyesi'ne nefy ve irsâl olunmuş olmağla vüsûlünde mesfûru karye-i merkûmede menfiyyen meks ve temekkün itdirdüp bilâ-fermân itlâk ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve temekkün itdirildiğini yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 229.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 29.

[33/s.116-1] İstanköy Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde Şehzâdebaşı nâm mahalde sâkin Dikimcibaşı el-Hâc Osmân nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hilâf-ı şer' ve mugâyir-i rızâ hareketine binâ'en li-ecli't-te'dîb bâ-fermân-ı âlî ocakdan mübâşir ma'rifetiyle cezîre-i merkûmeye nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun zevcesi ( ) nâm hâtûnun Rikâb-ı

hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm müsinn ve ihtiyâr olup hâli diğergün olduğun inhâ ve cürmü afv olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr etmemek üzere merhameten cürmü afv olunmağla itlâk olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 229.

[33/s.116-2] Terkîn.

Erzurum Vâlisi ve Şark Cânibi Ser-askeri sadr-ı esbak vezîrim Ahmed Paşa iclâluhûya ve Magosa Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Erzurum Nâ'ibi Cehennem-zâde Râgıb'ın hilâf-ı şer'-i şerîf hareketi ve re'âyâ ve fukarânın terk-i evtân ile perâkende ve perîşân olacakları hâlâta sülûku ihbâr olduğu beyânıyla li-ecli't-te'dîb Magosa'da kal'a-bend ol[un]ması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle Magosa'da kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, merkûm Râgıb'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Magosa Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde merkûmu Magosa Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olduğunun mübâşiri çavuş ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer idüğünden şübhe? olmamağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

İşâretleri mücebince işbu kayd u fermân terkîn olunup Harperut'da meks ve ikâmetiyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî 3 Ra Sene 29.

Battâli M Sene 29 kat'ı torbasındadır.

[33/s.116-3] Rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l Sekbânbaşı olan Şerîf Mehemmed dâme mecduhûya ve Debre Nâ'îbine hüküm ki,

Der-sa'âdetimde habbâzân esnâfından elli bir bölüğün serdengeçdi agavâtından Mehemmed ve yirmibeş cemâ'atin İslâm nâm iki nefer Arnavud etmeciler kendü hâllerinde olmayup rızâ-yı mülükâneme ve ihtilâl-i nizâm-ı esnâfî mûcib olur vaz'a cesâret eylediklerinden Der-sa'âdetimden tard ve teb'îdleri lâzımeden olmağla fîmâ-ba'd, Der-sa'âdetime [ayak] basmamak şartıyla vatan-ı aslîleri olan Debre Kazâsı'na nefy ü iclâ olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Sekbânbaşı-i mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere vâkı' olan cünhâlarına binâ'en fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime ayak basmamak şartıyla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle vatanlarına nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi merkûmân Mehemmed ve İslâm'ı ahz ve fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime gitmemek şartıyla ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan vatan-ı aslîleri olan Debre Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmları vatan-ı aslîleri olan Debre Kazâsı'nda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir tarafa firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiklerini mübâşirleri ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî merkûmların bilâ-fermân salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 29.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 9 B Sene 29.

Merkûmlar fîmâ-ba'd Der-alıyyeme ayak basmamak şartı derûn-ı emr-i âlîde mezkûrdur.

İtlâklarınıçün emr-i âlî yazılmıştır.

[33/s.117-1] Arkadya Kazâsı Nâ'îbiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Mora Cezîresi'nde Arkadya Kazâsı'nda kâ'in Vehalos? Manastırı keşîşlerinden Amhos? nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekâta ibtidâr etmeğın idüğü ihbâr olduğı beyânıyla keşîş-i mesfûr manastır-ı mezkûr ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretıyla ahz ve Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Hulyandar Manastırı Kal'ası'na kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâllerıyla istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla mersûm bulunduğı mahalde yasakçı mübâşeretıyla ahz ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Arkadya Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, keşîş-i mesfûru ol tarafda bulunduğı mahalde ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 229.

[33/s.117-2] İzmir Nâ'îbiyle Tırhala Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İzmir mütemekkinlerinden Şerbetci ...? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-hem-vâra ibtidâr etmekde idüğü ihbâr olunduğı beyânıyla zimmî-i mesfûr İzmir ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretıyla ahz ve Tırhala Kazâsı'na tâbi' Kalambaka nâm karyede kâ'in Varlam Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâllerıyla istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak

bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla, mersûm yasakçı mübâşeretiyle bulunduğu mahallde ahz ve manastır-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki İzmir Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ol tarafda bulunduğu mahallden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan manastır-ı mezkûra nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Tırhala Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûra irsâl ve manastır-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet ve vüsûl ve manastır-bend olunduğu[nu] mübâşiri yasakçı-i merkûm ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 229.

[33/s.117-3] Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Rikâb-ı hümayûnuma takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde fi'l-asl Sakız Cezîresi'nde kâ'in Ayamuti? Manastır keşîşlerinden olup el-yevm Der-sa'âdetimde geşt ü güzâr üzere olan Damaskinos? nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-hem-vâra cesâret etmekde idüğü ihbâr olunduğu beyânıyla mesfûr İstanbul ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in İviron Manastır Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyile istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla, mersûm bulunduğu mahallde yasakçı mübâşeretiyle ahz ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi keşîş-i mesfûr bu tarafdandan ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan li-ecli't-te'dîb manastır-ı mezkûra nefy ve irsâl olunmuş olmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 229.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

[33/s.117-4] Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Karesi Sancağı Musarrıfı'na ve Ayazmend Kazâsı Nâ'ibiyle Limni Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

Ayazmend Kazâsı'na tâbi' İmroz? Adası â'yânı İsmâ'il nâm şahsda dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Kirmanlı Süleymân Bey dâme mecdühûnun ma'lûmü'l-mikdâr matlûbu olduğundan merkûm İsmâ'il Balıkesri'ye ihzâr ve kapucubaşı mûmâ-ileyhin vekîl-i şer'ile terâfu' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında şeref-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfim mücebince Karesi Sancağı Mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı kirâmdan Mehemed Nurullâh dâme ikbâluhû tarafından buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuş ise de â'yân-ı merkûm adem-i itâ'at ve bagıyâne hareket-birle bermüceb-i emr-i âlî Balıkesri'ye gelmekden imtinâ' eylediğinden başka bu esnâda dahi Kemer-i Edremid sâkinlerinden Kādî-oğlu Mustafa nâm kimesnenin beş bin guruş kıymetlü zeytûn işcârını fuzûlî zabt-birle hilâf-ı rızâ envâ'-ı harekât-ı nâ-ber-câya ibtidâr etmiş olduğundan merkûmun te'dîb ve emsâlinin terhîbi lâzımeden idüğü beyânıyla merkûmun nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Karesi Sancağı Mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş'âr olunmuş olup mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin vikâye-i nüfûzu lâzımeden olup â'yân-ı merkûmun o makûle harekât-ı nâ-sezâyâ ibtidârı bi'l-vücûh? mugâyir-i rızâ olmağla li-ecli't-te'dîb â'yân-ı merkûm çavuş mübâşeretiyile Limni'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mîr-i mîrân ve Ayazmend Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, â'yân-ı merkûm İsmâ'il ahz ve Divân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadrühûye terfikan Limni'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesiniz. Ve sen ki Limni Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu Limni Cezîresi'nde menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa saliverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra Sene 29.

[33/s.118-1] Güzelhisâr Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Hemşîre-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın kapu çukadârlık hizmetinde olan Hâfız Mehemed Emîn'in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ictisârına mebnî ol bâbda cihân?-rîz-i sudûr iden emr-i hümâyûnum fermân-i âlî Güzelhisâr'a nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm müddet-i medîdeden berü iyâl u evlâdından dûr ve mahcûr ve me'mûriyetinde? sefil ve ser-gerdân olup merhamete şâyân olduğundan bahsle cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkına müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınmasını merkûm bâ-arzuhâl istid'â ve istirhâm idüp merkûmun afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i cihân-dârânem müte'allik olup ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden emr-i hümâyûnum mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkına müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta ber-vech-i meşrûh merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhîr-i M Sene 229.

Der-zemân-ı sadr-ı sudûr-ü'l-vüzerâ hazret-i Ahmed Hûrşîd Paşa yessarallâhu mâ yürîd ve mâ yeşâ ve fi eyyân-ı Re'îsü'l-küttâb Hüseyin Hüsnî Efendi nâle mâ bi-temennâhu fî Evâhîr-i şehri Muharremü'l-harâm sene tis'a ve işrîn ve mieteyn ve elf.

[33/s.118-2] Rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Kayseriyye Nâ'îbine hüküm ki,

Rûm tâ'ifesinden ve Mora re'âyâsından Der-sa'âdetimde Fenâr Kapusu hâricinde mütemekkin ...? ...? nâm zimmî kendü hâlinde ırz ve edebiyale olmayup hevâdârları

olan ba'z-ı müfsidler ile bi'l-ittifâk gâh vâliden ve gâh Mora tercemânıyla kocabaşılardan Rikâb-ı hümâyûnuma arzuhâller takdîmiyle ref'-i ruk'a-yı iştikâ ve ol vechle Mora Cezîresi'nin ihtilâl-i şîrâze-i nizâmiyesini ve ahâlîsinin istilâb-ı emn üistirâhâtlarını mücib harekâta ictirâ etmekde olduklarından mersûmun nefy ü iclâları Mora Vâlîsi ve ahâlî tarafından bâ-tahrîrât ve mahzar inhâ olunduğu beyânıyla Mora Vâlîsi tarafından bâ-arz ve ahâlî-i cezîre cânibinden bâ-mahzar istid'â olunmadıkca itlâklarına müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâl-i Devlet-i aliyyemden Mora nizâmı vikâyesine me'mûr Ahmed Azmî dâme mecduhû ifâde ve inhâ etmekle vech-i meşrûh üzere çavuş mübâşeretiyile li-ecli't-te'dîb Kayseriyye'ye nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mesfûr ...? ...? zimmîyi ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Kayseriyye'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma dikkat eylesin. Şöyle ki, mersûmun³³⁹ bilâ-fermân itlâk [ve] bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer idüğünde şübhe olmamağla ana göre harekete mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene 28.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 29 M Sene 29.

Tashîh olunduğu vechle tebdîl oluştı.

Mektûbât tahrîr olunmağla bu mahalle tahrîr? olunmuştı ve battâlı Fî Evâhir-i M Sene 29 tarihinde tobrasında mukayyedir.

[33/s.118-3] Bir sûreti

³³⁹ Metinde "mersûmânın" olarak yazılmış.

Yine çavuşbaşıya ve Limni Cezîresi Nâ'îbine. Mora re'âyâsından Der-sa'âdetimde Odun Kapsu hâricinde Tuzcular içinde mütemekkin Bağcı ...? nâm zimmînin güzerân Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâsıyçün aslı gibi.

[33/s.119-1] Bir sûreti

Yine çavuşbaşıya ve Midillü Nâ'îbine. Mora re'âyâsından Der-sa'âdetimde serserî geşt ü güzâr üzere olan Prastosli Ananotus zimmînin Midillü'ye nefy ü iclâsıyçün. Bir siyâk

[33/s.119-2] Bir sûreti

Yine çavuşbaşıya ve İstanköy Cezîresi Nâ'îbine. Mora re'âyâsından el-yevm Der-sa'âdetimde serserî geşt ü güzâr üzere olan Gastonlu? Kostandi zimmînin İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsıyçün. Bir siyâk.

[33/s.119-3] Amasya Nâ'îbine hüküm ki,

Fi'l-asl Amasya sükkânından olup öteden berü Der-sa'âdetimde ikâmet üzere olan Arzuhâlcî Seyyid Abdullâh nâm şahs hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hod-be-hod sahte i'lâm tahrîr ve tatbîk-i mühr temhîrine cesâret eylediği tahkîk olduğuna binâ'en merkûm li-ecli't-te'dîb bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyile Amasya'ya nefy ü iclâ olunmuş olup ancak merkûm harekât-ı sâbıkâsına tâ'ib ve müstağfir olup hâli diğer-gün olduğundan bahsle cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkûm tarafından Rikâb-ı hümayûnuma takdîm olunan arzuhâlde inhâ ve istid'â etmiş olmağla fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ-yı aliyyem hareketde bulunmamak ve bu makûle ...?-i mekrûha cesâret etmemek şartıyla cürmü afv ve ıtlâk olunmağla sebîl-i tahliye olunmak olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, şürût-ı mezkûre ile merkûmun cürmü afv olduğu ma'lûmun oldukta kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 229.

[33/s.119-4] Terkîn

Sivas Vâlîsi vezîrim Pehlivân Seyyid İbrâhim Paşa iclâluhûya ve Sivas ve Bolu Nâ'iblerine hüküm ki,

Sivas mütesellimi sâbık Zaralı-zâde Lütfullâh Bey müddet-i vefîreden berü Sivas Vâlîlerine istinâd ve bir takrîb mütesellimlik tahsîl ile mâl-ı fukarâyı ekl ü bel' etmek adet-i kadîmesi olduğuna binâ'en, sen ki vezîr-i müşâr-un-ileyhsin, müktezâ-yı me'mûriyetin üzere Sivas'dan hareketinde tarafından kethüdân Mîr Eyüp zîde mecduhûyu eyâlet-i Sivas'a mütesellim nasb ile merkûm Zaralı-zâdeyi bi'l-istishâb Akçadağ'a götürüp bir iki mâh tevkîften sonra yine Sivas'a göndermiş olduğundan mîr-i merkûm Sivas'a vüsûlünde müktezâ-yı cibiliyet-i reddiyesi üzere Nakîbü'l-eşrâfi istemiyorlar deyü ehl-i sükun dükkânların kapadup Sivas Kazâsı'nın ihtilâl-i şîrâze-i nizâmına bâ'is ve bâdî olmuş olduğundan nizâm-ı memleketi halelden vikâyeten ibreten li's-sâ'irîn merkûm Zaralı-oğlu Lütfullâh Bey'in çavuş mübâşeretiyile mesâfe-i ba'ideye nefy ve te'dîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûru bu def'a tarafından der-bâr-ı saltanatıma tevârüd iden tahrîrâtдан müstebân olup tahrîrât-ı mezkûren Rikâb-ı taleb?-me'âb-ı tâc-dârâneme arz ve takdîm oldundukda merkûm Zaralı-oğlu Lütfullâh Bey'in Bolu'ya nefy ü iclâ olunması husûsuna irâde-i hümâyûnum müte'allik idüp ol bâbda hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn-ı mülükânem mehâbet-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûnum mücebince merkûm çavuş mübâşeretiyile Bolu'ya nefy u iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve Sivas Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, merkûm Zaralı-oğlu'nu ol tarafdan ahz ve Divân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan Bolu'ya nefy ve irsâle mübâderet ve avk ve te'hîrinden mübâ'adet eyleyesiz. Ve sen ki Bolu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûm Zaralı-oğlu'nu Bolu'da menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, hâtır ve tama'a mebnî menfî-i merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmet ve nedâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket ve muhâfazasına dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 29.

İşbu emr-i âlî mektûmen tahrîr olunduğundan sonra bu mahalle yazılmıştır.

Kapucubaşı mûmâ-ileyhin Bolu'ya nefyi bâbında eşbu emr-i âlî sudûr etmiş ise de müşârûn-ileyh kapucubaşı mûmâ-ileyhi bâ-buyruldu Divriği'ye irsâl etmiş ve kapucubaşı mûmâ-ileyh vesvese ile dönüp sonra Der-aliyyeye firâren gelmiş olduğu husûsu Rikâb-ı hümâyûna lede'l-arz mâ-dâmki âhar mahalle gitmeyüp bu tarafa gelmiş tekrâr nefyi lâyük değil. Mukaddem virilen emrin kaydı terkîn olunup bu tarafda hizmetde olsun deyü mübârek Hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn şeref-rîz-i sudûr itmekle ber-mûceb-i hatt-ı hümâyun işbu kaydı terkîn olunup hatlı Rikâb-ı hümâyûn takrîri devletlü Re'îs Efendi tarafından mahfûzdur.

[33/s.120-1] Lefkoşa Nâ'îbine hüküm ki,

Uşak Kazâsı'nda sâbıkâ Ahî Baba olan Hâcî Mehemmed hilâf-ı rızâ harekete ve ahâlî-i memleketi rencîde ve ızrâra ibtidâr etmekde olduğu inhâ olunduğuna binâ'en bundan akdem şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfimle li-ecli't-te'dîb Lefkoşa'ya nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefis idüp şâyân-ı merhamet ve sezâ-vâr-ı âtîfet olduğundan bahsle cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını bâ-arzuhâl istirhâm etmekle fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak ve fukarâyı rencîde ve tekdîr etmemek şartıyla cürmü afv ve itlâk olunmağla sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak ve fukarâyı rencîde etmemek şartıyla cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzâmî kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta şart-ı itlâkını merkûma tenbîh ve tefhîm ile kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 229.

Tekrâr Midillü'ye nefyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L Sene 33.

[33/s.120-2] Gemlik Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimde Boğaziçi'nde Tarabya nâm mahallde mütemekkin Rûm milletinden Bağçe-bân Vasil zimmînin kızı Marivera? nâm nasrâniyye kendü hâlinde olmayup âyînlerine münâfi etvâra mütecâsir olduğundan bahsle nasrâniyye-i mersûme Tarabya ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Gemlik Kazâsı'nda kâ'in Kızlar Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsunu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim ısdârını derc ve isitd'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi nasrâniyye-i mersûme bu tarafda bulunduğu mahallden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i mersûma terfikan ol tarafa nefy ve irsâl olunmağla, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mersûmeyi manastır-ı mezkûra vaz' ve manastır-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa salıverilmesine ruhsatdan mücânebet ve vüsûl [ve] manastır-bend olduğunu yasakçı-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 29.

[33/s.120-3] Santaron Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Der-sa'âdetimden Boğaziçi'nde Arnavudköyü nâm mahall mütemekkinlerinden Kantiko? nâm nasrâniyye kendü hâlinde olmayup ba'z-ı harekât-ı ...? cesâret etmekte olduğu beyânıyla nasrâniyye-i mersûme Arnavudköyü ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve Santaron Cezîresi'nde kâ'in Kızlar Manastırı'na manastır-bend olunup itlâkı husûsuna memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu derc ve istid'â etmiş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi nasrâniyye-i mersûme bu tarafda bulunduğu mahallden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan cezîre-i merkûmeye nefy ve irsâl olunmuş olmağla, sen ki mevlânâ-yı Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde nasrâniyye-i mersûmeyi cezîre-i merkûmede kâ'in sâlifü'z-zikr Kızlar Manastırı'na manastır-bend itdirüp bilâ-fermân

ıtlâkından ve bir tarafa salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 29.

[33/s.120-4] Bi'l-fi'l Dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası olan el-Hâc Mehemmed Ağa dâme uluvvuhûya ve Gelibolu Nâ'ibine hüküm ki,

Sekbân-başı-i esbak Sa'adullâh kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayup vazîfesinden hâric umûra dest-dirâz ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete mütecâsir olup Der-sa'âdetimden tard ve teb'îdi lâzımeden olduğu beyânıyla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Gelibolu'ya nefy ü iclâsı bâbında, sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim sudûrunu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhi ahz ve ocağ-ı âmiremden mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan Gelibolu'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Gelibolu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 29.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 3 Ra Sene 29.

İtlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca Sene 9.

[33/s.121-1] Bağdad Mollâsı'na ve Bağdad Kal'ası Dizdârı ( ) zîde hıfzuhûya hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Ermeni Patriği Abraham? nâm râhibin Südde-i sa'âdetime takdîm eylediği memhûr arzuhâlinde Ermeni milletinden Evadid? Bey nâm karabaşı

zimmî Üç Kilise ta'bir olunur mahalde mütemekkin Ermeni fukarâsı için Anadolu'nun ba'z-ı mahallinde mütemekkin Ermeni milletinden âyînleri üzere tasarrufât düşürüp ta'yîn olunan mahalle teslîme milletleri tarafından me'mûr kılınmış olduğundan, zimmî-i mesfûr sâlifü'z-zikr ba'z-ı mahalde mütemekkin Ermeni milletinden düşürdüğü tasarrufât akçesini ta'yîn olunan mahalle i'tâ etmeyüp ekl ü bel' dâ'iyesiyle Bağdad'a gidüp el-hâletü hâzihî Bağdad'da temekkün etmiş idüğü ihbâr olunduğu ve Bağdad'da mütemekkin yine Ermeni milletinden Takdis? Kohas? nâm zimmî patrik-i mersûm tarafından tevkîl kılındığı beyânıyla vekîl-i mersûm Kohas? zimmî ile terâfu' ve mesfûr karabaşın hesâbı rü'yet ve zimmetinde tasarrufât akçesi lâzimesi? bi'l-vekâle mersûm Kohas? zimmîye alıverildikten sonra mesfûr karabaş Evadid? Bey zimmî li-ecli't-te'dîb Bağdad Kal'ası'na kal'a-bend olunup itlâkı husûsunu patrik-i mersûm memhûr arzuhâliyle istirhâm eylemedikçe müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûr karabaşın mahallinde ma'rifet-i şer'le hesâbı rü'yet ve mesfûrun zimmetinde sâbit ve muhakkak olan akçe ba'de'l-hâsıl bi'l-vekâle mersûm Kohas? zimmîye itdirmeye mübâderet eylesin. Ve sen ki Bağdad Kal'ası dizdârı merkûmsun, mesfûr karabaş Evadid? Bey zimmînin ma'rifet-i şer'le der-zimmeti tahsîl olunduktan sonra ibreten-li's-sâ'irîn mesfûru Bağdad Kal'ası'na kal'a-bend eyleyüp bilâ-fermân itlâkıdan mücânebet ve kal'a-bend olunduğunu Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

Mu'ahharen Segedin? Kal'ası'na kal'a-bendiyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 9.

[33/s.121-2] Mora Cezîresi'nde Arkadya Kazâsı Nâ'ibiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'ibine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Arkadya Kazâsı kocabaşlarından Basfori Papa Konoblo? nâm zimmî kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra müdâhale ve ızrâr-ı re'âyâyı mûcib olur harekete

ibtidâr etmekde olduğu mahallinden bâ-mahzar inhâ olduğu beyânıyla, zimmî-i mesfûr Arkadya Kazâsı ve havâlîsinde ve sâ'ir her ne mahalde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Hulyandar Manastırı Kullesine kulle-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Arkadya Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, zimmî-i mesfûru ol tarafdân ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru Hulyandar Manastırı Kal'asına kulle-bend itdirüp bilâ-fermân itlâk ve bir tarafa firârına³⁴⁰ irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

Itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S Sene 30.

[33/s.121-3] İnöz Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde İnöz Kazâsı'nda vâkı' Çavuş Manastırı demekle ma'rûf manastır keşîşlerinden Papa Vakdam? nâm râhibin Der-sa'âdetimde kâ'in keşîşhâne akçesinden vâkı' olan ahz ve i'tâsının hesâbı rü'yet olunmak için râhib-i mersûmun Der-sa'âdetime celb ve ihzârı lâzımeden idüğü beyânıyla, râhib-i mersûm manastır-ı mezkûr ve havâlîsinde ve sâ'ir bulunduğu mahalde yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime celb ve ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, râhib-i mesfûru ol tarafdân ahz ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli'l-muhâsebe Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâra mübâderet ve adem-i irsâlini mûcib olur vaz'ı tecvîzden mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

³⁴⁰ Metinde "firârından" olarak yazılmıştır.

[33/s.121-4] Bosna Mollâsına hüküm ki,

Sâbıkâ Bosna Kādîsı Şeyh-zâde Mehemed Sa'îd Efendi Bosna Kazâsı'nda mukîm olup ba'z-ı harekât-ı nâ-şâyestesi zuhûr eylediğine binâ'en kazâ-yı mezbûrdan bir an evvel hareket ve dârü's-saltanatü's-seniyyemde ikâmet eylemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Şeyh-zâde'yi dârü's-saltanatü's-seniyyemde ikâmet etmek üzere Bosna'dan tahrîran ve serî'an Der-sa'âdetime i'zâm ve irsâl eylemen irâde-i şâhânem müktezâsından idüğü ve avk ve te'hîr misillü vaz'a rızâ-yı seniyyem olmadığı, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukça ber-vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve hilâfı vaz'a ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 29.

[33/s.122-1] Tırhala Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Rûm tâ'ifesinden Yenişehir-i Fenâr Kazâsı mütemekkinlerinden Haberci? Acı Benako? veled Acı Penayot? nâm zimmînin hilâf-ı rızâ harekete ibtidârına binâ'en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle mesfûr bundan akdemce Tırhala Kazâsı'na tâbi' Kalambaka nâm karyede kâ'in Varlam Manastırı'na nefy ve manastır-bend olunmuş ise de mesfûr ıslâh-ı nefis idüp mütesebbib olduğu harekât-ı sâbıkâdan keff-i yed-birle fimâ-ba'd ırzıyla mukayyed olacağına ta'ahhüd olunduğu beyânıyla mesfûr ba'd-ezîn harekât-ı sâbıkâsında ısrâr ider ise te'dîb-i ekîd ile te'dîb olunmak şartıyla cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere ıtlâkı fermânım olmağın, imdi ba'd-ezîn harekât-ı sâbıkâsında [ısrâr] ider ise te'dîb-i ekîd ile te'dîb olunmak şartıyla mesfûrun bu def'a cürmü afv ve ıtlâk olunduğu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin,

ma'lûmun oldukta şart-ı ıtlâkını mesfûra tenbîh ve tefhîm-birle manastır-ı mezkûrdan ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

[33/s.122-2] İnöz Nâ'îbine hüküm ki,

Hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en bundan akdem ordu-yı hümayûnum tarafından bâ-fermân-ı âlî İnöz'e nefy olunan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Cingâne İskeleli Emîn dâme mecduhû fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak ...? semtinde olan çiftliğine gitmeyüp doğru Der-sa'âdetime gelüp ikâmet eylemek şartıyla afv ve ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmekle vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhin şürût-ı mezkûre ile cürmü afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı ma'lûmun oldukta şürût-ı ıtlâkını mûmâ-ileyhin gûş-ı hûşuna gereği gibi ilkâ ve tefhîm-birle kayd-ı nefyden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 229.

[33/s.122-3] Zikr-i âtî menfînin esnâ-yı râhda bulunduğu mahallin kâdîsıyla Harperut Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Erzurum Nâ'îbi sâbık Cehennem-zâde Râgıb'ın hilâf-ı şer'-i şerîf hareketi ve re'âyâ ve fukarânın terk-i evtân ile perâkende ve perîşân olacakları hâlâta sülûku ihbâr olunduğu beyânıyla çavuş mübâşeretıyla merkûm Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak bâbında bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle menfâsına azîmet etmek üzere Erzurum'dan hareket etmiş ise de merkûm alîlü'l-mizâc olup ...? adem-i iktidârı cihetiyle marhameten merkûmun menfâsı Harperut Kazâsı'na sarf ve tahvîl olunmasına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını hâlâ Diyarbekir Vâlisı düstûr vezîrim Mehemed Emîn Paşa iclâluhû bâ-tahrîrât iltimâs idüp müşârun-ileyhin iltimâsı üzere mukaddemâ sâdır olan emrin kaydı terkîn-birle Harperut'ta meks ve ikâmetiyeçün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü

te‘âlâ fazâ’ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi müşârun-ileyhin iltimâsı vechiyle merkûmun menfâsı Harperut Kazâsı'na sarf ve tahvîl kılınup Magosa Kal‘ası'na kal‘a-bendi bâbında mukaddemâ sudûr iden emrin kaydı ref‘ ve terkîn olunmuş olduğu, sen ki merkûmun esnâ-yı râhda bulunduğu mahallin kâdîsı mûmâ-ileyhsin, ma‘lûmun oldukta merkûm Râgıb'ı taht-ı hükûmetinde bulunduğu mahallden menfâsına îsâle me‘mûr mübâşiri çavuş-ı merkûm ma‘rifetiyle Harperut Kazâsı'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Harperut Nâ‘ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûm Ragıb'ı kazâsında menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkına ve mahall-i âhara hareketine irâ‘et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş ile Der-sa‘âdetime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ‘il-i Ra Sene 229.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C Sene 29.

[33/s.123-1] Dîvân-ı hümâyûnumda bi‘l-fi‘l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Limni Cezîresi Nâ‘ibine hüküm ki,

Der-sa‘âdetim Kebe?ciler Hânı'nda Hamidlülerden Eğirdirli Bağlıkcı? İbrâhim ve Yorlulu? ...?-oğlu Süleymân ve Yarleli? Hâcî Kâdî dimekle arîf kimesneler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle olmayup Hamid ahâlîsinden Der-sa‘âdetimde olan müfsid ve müzevvir makûlelerini tahrîk ve ifsâd ile Uluborlu? Kazâsı ahâlîsinden ehl-i ırz ve mazlûm makûlelerine icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet dâ‘iyesiyle ba‘z-ı mevâdd isnâdıyla hilâf-ı vâkı‘ ref‘-i ruk‘a-ı iştikâ iderek emr-i âlî ısdâr ve mübâşir ta‘yîniyle aceze makûlelerini tecrîm ve tekdîr ve memleketin şîrâze-i nizâmını ihtilâl kâsında olduklarını Uluborlu? ahâlîsi mahallinde ihbâr ve ifâde etmiş oldukları beyânıyla merkûmların hilâf-ı inhâ vâkı‘ olan iştikâlarına havâle-i sem‘-i i‘tibâr olunmayarak merkûmların li-ecli‘t-te‘dîb nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûru Hamid Sancağı Mutasarrıfı düstûr vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa iclâluhû tarafından bu def‘a Der-sa‘âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş‘âr olunmuş olmağla merkûm Eğirdirli Bağlıkcı İbrâhim ve Süleymân ve Yarleli? Hâcî Kâdî nâm müfsidlerin çavuş mübâşeretiyile li-ecli‘t-te‘dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâları

fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmları ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfîkan li-ecli't-te'dîb Limni'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Limni Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmları Limni'de menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve bir tarafa firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsul ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, tama' ve hâtıra mebnî bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 29.

Ta'yîn olunan çavuş menfî-i mezkûrları mahalline îsâl ve ikâmet itdirildiklerini nâtik Limni Nâ'îbi Efendi tarafından virilen i'lâm ahz ve avded-birle Der-aliyyeye gelür iken bahrda gark olunmuş olmağla keyfiyyet nefy ü iclâları bâbında sudûr iden emr-i âlînin kaydı bâlâsına virilmesini izzetlü çavuşbaşı ağa bâ-takrîr ifâde etmekle mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 27 Ra Sene 29.

İbrâhim ve Hâcî Kâdî'nin itlâklarının emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 29.

[33/s.123-2] Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya ve Midillü Nâ'îbine hüküm ki,

Sâbıkâ Boğdan Voyvodası kapukethüdâlarından Kula? İstifnaki? nâm zimmî kendü hâlinde ırz ve edebîyle mukayyed olmayup ifsâd ve ihtilâl-i umûru mûcib mefsedete ictisâr etmekde olduğu tahkîk-kerde-i şehri-yârânem olup ol bâbda beyâz üzerine mehâbet-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince ibreten-li's-sâ'irîn çavuş mübâşeretiyle Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mesfûru ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle cezîre-i mezkûreye nefy ü iclâyâ müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân

itlâkından mubâ'adet eylesin. Şöyle ki, mesfûr bir takrîb firâr itdirilmek lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağıın muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve vüsûlünü mübâşir ile Der-aliyyeme i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene 1229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 15 Ra Sene 29.

Bâ-hatt-ı hümâyûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 230.

[33/s.123-3] Dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası el-Hâc Mehemmed Ağa dâme ulüvvühûye ve Midillü Nâ'ibine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri orta yazıcılarından sâbıkâ Kudüs? Kâtibi Cizye-dâr Ahmed Yazıcı kitâbet-i mezkûre hizmetinde iken vâkı' olan hıyâneti şimdilerde zâhir çıkmış ise de yine hizmet-i mezkûrda istihdâm dâ'iyesiyle hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr etmekden hâlî olmadığı beyânıyla tarîki hakk ve Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Ağa-yı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle merkûmun tarîki hakk ve li-ecli't-te'dîb ocakdan mübâşir ta'yîniyle Midillü Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi merkûmun tarîkini hakk-birle ahz ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan Midillü Cezîresi'ne nefy ve irsâle müsâra'at eylesin. Ve sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde [merkûmu] menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mubâ'adet eylesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre hareket ve vüsûlünü mübâşiriyle Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 25 Ra Sene 29.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R Sene 29.

[33/s.124-1] Silistire Vâlisi ve İnöz Nâ'îbine hüküm ki,

Babadağı Kazâsı'nda sâkin Kassâbköylü Osmân nâm kimesne kendü hâlinde olmayup â'yânlık tahsîli dâ'iyesiyle hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete cesâret eylediği bi'l-ihbâr tahkîk olunup bu makûle müfsid-pîşelerin icrâ-yı te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzıme olduğuna binâ'en merkûm Osmân'ın li-ecli't-te'dîb çavuş mübâşeretiyle İnöz'e nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, merkûm Osmân'ı ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan İnöz'e nefy ü iclâyâ mübâderet eyleyesin. Ve sen ki İnöz Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûmu ol tarafa vüsûlünde menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-ı âhara imrârına irâ'et-i ruhsat misillü hareket vukû'uyla mes'ûl ve mu'âteb olunmaktan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i S Sene 29.

İşbu emr-i âlî mübâşiri yediyle Babadağı mahkemesine lede'l-vürûd merkûm Kassâbköylü Osmân nâm kimesne mübâşiri vürûdundan üç gün mukaddem Bey Dâvud karyesine gidüp karye-i mezkûrede dergâh? olmağla firâr idüp bulunmadı? ve ahâlî-i kasaba ...?...? etrâf u eknâfi gereği gibi taharrî ve tecessüs idüp ne tarafa firâr itdiği ma'lûm olmayup firârı husûsunu mübeyyin Babadağı Nâ'îb'inin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 22 R Sene 229.

Ba'z-ı şürût ile itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 9.

[33/s.124-2] Gümülcine Kazâsı Nâ'îbine hüküm ki,

Sultânyeri â'yânı Maktûl Mahmud'un avânesinden ve Gümülcine Kazâsı'na tâbî' Eğricedere Karyesi sâkinlerinden Deli Ömer nâm kimesne Gümülcine Kazâsı'nın ihtilâlini mûcib harekete mütecâsir olduğundan merkûm Limni'ye nefy ü iclâ olunmuş ise de bir takrîb firâr ile Sultânyeri Kazâsı'na gelmiş olduğundan ve merkûm yine Gümülcine'ye gelüp fukarâ-yı ra'îyyet ve sükkân-ı memlekete rahne ve tasallutdan hâlî olmayacağı âşikâr idüğünden bahsle merkûm fimâ-ba'd, Gümülcine Kazâsı'na ayak basdırılmayarak nizâm-ı memleketi ihtilâlden ve ahâlî ve fukarâ-yı ra'îyyetin ızrârdan vikâyeleri bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, tarafından Der-sa'âdetime takdîm olunan i'lâmda derc ve iş'âr olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere merkûm kazâ-yı mezbûra ayak basdırılmamak fermânım olmağın, imdi merkûm Deli Ömer'in fimâ-ba'd kazâ-yı mezbûra ayak basdırılmaması esbâbının istihsâliyle nizâm-ı memleketi ihtilâl ve fukarâ-yı ra'îyyeti ızrârdan vikâyeye dikkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 229.

Merkûm Deli Ömer mübâşiri olan çavuşa terfîkan menfâsına irsâl olunmuş ise de cezâire-i mezkûrede birkaç mâh ikâmetinden sonra bir takrîb firâr idüp Sultanyeri Kazâsı'nda Gümülcine â'yânı esbak Maktûl Mahmud'un birâderi Mestan'ın hânesine gelüp ârâm üzere iken mîr-i mûmâ-ileyh Gümülcine'den çıkup Siroz'a azîmetinde hemân ol günlerde Sultanyeri'nden kalkup Eğricedere Nâhiyesine gelüp bilâ-ıtlâk hânesinde ku'ûd etmiş ve merkûmun ıtlâkına dâ'ir emr-i âlî sudûr itmiş olduğundan ve mütegalibeded idüğünden merkûmun hânesinde ku'ûdu kesr-i nüfûza bâdî ve sâ'ir ehl-i fesâdın dahi yüz bulmasını mü'eddî olduğunu me'mûriyyetle Gümülcine cânibinde olan Dergâh-ı âlî Kapucubaşularından Lağımçıbaşı Kavanos-zâde Hüseyin Bey'in tahrîrâtı hülâsâsı bâlâsına ve merkûmun ıtlâkı istid'â olunur ise şifâhen istîzân olunmadıkca kaydı der-kenâr olunmamak üzere mazmûnu kaydı bâlâsına şerh verilmesi bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince şerh verildi.

Fî 23 R Sene 32.

[33/s.124-3] Kartal Kazâsı Nâ'îbiyle Aynaroz Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-aliyyemde mukîm cemâ'at-ı metropolitânın Südde-i sa'âdetime takdîm eyledikleri memhûr arzuhâllerinde Kartal Kazâsı'na tâbi' Heybeliada'da vâkı' Camlı Manastır keşişlerinden Samunil nâm keşiş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine muhâlefet [ve] harekât-ı nâ-ber-câya ibtidâr ile sezâ-vâr-ı te'dîb idüğü ihbâr olunduğu bâbında, keşiş-i mesfûr Heybeliada ve havâlisinde ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı ma'rifetiyle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye kadar Aynaroz Cezîresi'nde kâ'in Lavra Manastırı Kulesine kulle-bend olunup ıtlâkı husûsu yine memhur arzuhâleriyle istid'â veistirhâm olunmadıkca ıtlâkına müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve istid'â olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Kartal Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, keşiş-i mesfûru ol tarafda bulunduğtu mahallden ahz ve ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfikan Aynaroz Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr kulesine kulle-bend itdirdüp bilâ-emr-i şerîf ıtlâkından ve bir takrîb mahall-i âhara firârına irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 229.

[33/s.125-1] Tire Nâ'îbiyle İstanköy Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Hâlâ Anadolu Vâlisi vezîrim Şâkir Ahmed Paşa iclâluhûnun uhdesinde olan Tire mukâta'ası bir müddetden berü bir mütegalibeden? tahlîs ile ahâlîsi hasârından vikâye kılınarak hamiyet ve sıyânet olundukda Tire ahâlîsinden Hâcî Reşîd nâm kimesne mukâta'a-i mezkûr kazâ ve kurâ ve ahâlîyi ...? dâ'iyesiyle tecrîm etmekte olduğı beyânıyla merkûmun bilâd-ı ba'ide nefy ü iclâsıyla mukâta'a-yı mezbûr nizâmının halelden vikâyesine mübâderet olunmak husûsu müşârun-ileyh tarafından bu def'a Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtda derc ve iş'âr olunmuş olmağla, çavuş mübâşeretiiyle merkûmun li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi sen ki Tire Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûm Hâcî Reşîd'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb İstanköy Cezîresi'ne nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve

sen ki İstanköy Cezîresi Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâkından ve bir tarafa firârına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyüp şöyle ki, merkûmun bilâ-itlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 1229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 24 R Sene 29.

Der-aliyyede ikâmetiçün? itlâkıçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 29.

[33/s.125-2] ...? Kazâsı Nâ'îbiyle Bozcaada Nâ'îbine hüküm ki,

...? Kazâsı sâkinlerinden zümre-i yeniçeriyândan Kapusuz Mustafa ve Bostancıoğlu dimekle ma'rûf kimesneler kendü hâllerinde olmayup kazâ-yı mezbûr muhtârı olan İsmâ'il zîde kadruhûya menfûr-ı ahâlidir istemeyüz deyü ba'z-ı kesânı tahrîk ile kazâ-yı mezbûrun ihtilâline bâ'is oldukları bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'-i şehri-yârânem olup bu makûle ihtilâl-i memleketi mü'eddî harekete cesâret iden eşhâsin te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden oldukdan nâşî merkûmân li-ecli't-te'dîb ocağ-ı amîremden mübâşir ma'rifetiyle Bozcaada'ya nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki ...? Kazâsı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmân Mustafa ve Bostancıoğlu'nu ahz ve ocağ-ı amîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan Bozcaada'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Boz[ca]ada Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı cezîre-i mezbûrede menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve firârlarından hazer ve mücânebet ve tama'-ı hâma ve hâtır u gönüle ri'âyet ile merkûmân bilâ-itlâk salıverilmek ve yâhûd firârlarına ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağı muhakkak olmağla ana göre amel ve hareket ve

hilâfından hazer ve mücânebet ve vüsûl ve ikâmetlerini mübâşir-i merkûm ile Der-
sa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene 1229.

Âhar vechle emr yazılup mektûm defterinde mukayyedir.

[33/s.125-3] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Hemşîre-i muhteremem Esmâ Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i
mülükâne uhdesinde olan Kemer Edremid Kazâsı ahâlîsinden Hâcî Mollâ dimekle
meşhûr şahsın hilâf-ı rızâ harekete ictisârına ³⁴¹ mebnî li-ecli't-te'dîb Rodos
Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm alîl ve ihtiyâr olup kendüsü
menfâsında ve iyâl u evlâdı kazâ-yı mezbûrda sefîl ve ser-gerdân oldukları beyânıyla
merkûmun afv ve itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınması kazâ-yı mezbûr
tarafından bâ-i'lâm inhâ olunduğu beyânıyla ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu Sultân-
ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı ricâl-i devlet-i aliyyemden Mehemed Emîn dâme
mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ vaz' ve hareketde
bulunmamak şartıyla cürmü afv olunmağla afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi
fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merkûmun cürmü afv ve itlâk
olunduğu sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta merkûmu itlâk ve tahliye-
i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene 229.

[33/s.126-1] Larende Kādîsına ve Kayseriyye Nâ'îbine hüküm ki,

Kayseriyye ahâlîsinden Mehemed Zârî nâm kimesne bundan akdem tahsîl-i ulûm
niyetiyle Larende Kazâsı'na varup ikâmet üzere ise de merkûm kendü hâlinde ırz ve
edebiyile mukayyed olmayup iddeti münkaziye olmayan bir hâtûnu hilâf-ı şerî'at-ı
garrâ kendüye tezvîc dâ'iyesiyle fesâdı mü'eddî olur harekete ibtidâr eyledikte bu
makûle hilâf-ı şerî'at-ı garrâ vaz' ve hareketden mubâ'adet eylemesini taraf-ı şer'den
kendüye tenbîh olunmuş ise dahi merkûm bir vechle mütenebbih olmayup îkâz-ı

³⁴¹ Metinde "ictisârıyla" olarak yazılmıştır.

fitneye cesâreti nümâyân olduğuna binâ'en bâ-mürâsele-i şer'iyeye kazâ-yı mezbûrdan tard ve ihrâc olundukta merkûm fesâdını tervîc için tekrâr kazâ-yı mezbûra duhûl dâ'iyesiyle hevâsına tâbi' eşhâs makûlelerini başına celb ve cem'-birle hîlesini setr için envâ'-gûne kizb ve dürûğu ihtiyârile ihtibârıyla icrâ-yı mefâsid kâsında olduğundan bahsle merkûm ba'd-ezîn Larende Kazâsı'na duhûl etmemesi bâbında emr-i şerîfim sudûru sen ki kâdî-i mûmâ-ileyhsin, tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden i'lâm ve ahâlînin mahzarlarından müstebân olduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfim mücebince merkûmun fimâ-ba'd kazâ-yı mezbûra duhûl etmemesi ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle kendüye tenbîh olundukta merkûm harekât-ı sâbıkâsından keff-i yed itmeyüp el-yevm kazâ-yı mezbûr civârında ikâmet ve tahrîk-i fitne ve fesâd ile ihtilâl-i nizâm-ı memleketi mü'eddî olur harekete ictisâr etmekde³⁴² olduğu beyânıyla merkûm mübâşir ma'rifetiyle ahz ve vatan-ı aslîsi olan Kayseriyye'[ye] nefy ü iclâ olunarak şerr ve mazarratının fukarâ-yı ra'iyet ve sükkân-ı memleket üzerlerinden men' ve def' olunmak husûsu bu def'a tarafından bâ-i'lâm inhâ olunup vech-i meşrûh üzere merkûm Kayseriye'ye nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrîzâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince çavuş mübâşeretiyle merkûmun Kayseriyye'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın, imdi merkûm Mehemed Zârî'yi Larende Kazâsı'nın hâvî olduğu kazâsında bulunduğu mahallden ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan vatan-ı aslîsi olan Kayseriyye'ye nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Kayseriyye Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, merkûm Mehemed Zârî'yi Kayseriyye'de menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i şerîf itlâkından ve mahall-i âhara salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, tama'-ı hâm-ı vehâmet-encâma ve hâtır u gönüle ri'âyet ile merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa firâr itdirilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre amel ve harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene 229.

³⁴² Metinde "etmeğın" olarak yazılmıştır.

Bâ-işâret-i aliyye ıtlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene 29.

[33/s.126-2] Limni Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Ayazmend Kazâsı'na tâbi' İmroz? Adası â'yânı İsmâ'il nâm kimesnenin mugâyir-i emr ü rızâ harekete cesâretine mebnî bundan akdem bâ-fermân-ı âlî çavuş mübâşeretiyle li-ecli't-te'dîb Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmuş idi. El-hâletü hâzihî, merkûmun oğlu İsmâ'il nâm kimesnenin südde-i sa'âdetime takdîm eylediği arzuhâlinde merkûm mahall-i menfâsında sefil ve ser-gerdân olup hâli diğere-gûn olduğundan bahsle cürmü afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle merkûmun afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmun cürmü afv olunduğu ma'lûmun oldukça kayd-ı nefyden ıtlâkı ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene 229.

[33/s.126-3] Rodos Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Hâcegân-ı Dîvân-ı hümâyûnumdan Kassâbbaşı-yı esbak Mehemmed Emîn zîde mecduhûnun hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete ibtidârına binâ'en mehâbet-rîz-i sudûr olan emr-i hümâyûnum mücebince bâ-fermân-ı âlî Rodos'a nefy ü iclâ olunmuş ise de mûmâ-ileyh nefy ü iclâ olunalı hayli müddet olduğundan iyâl ve evlâdı Dersa'âdetimde ve mûmâ-ileyh menfâsında sefil ve ser-gerdân ve inâyet ve âtıfete şâyân olduklarından bahsle mûmâ-ileyhin cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mûmâ-ileyhin iyâl u evlâdı bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmeleriyle mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i şehin-şâhânem erzânî kılınup bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı mülükânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin cerîde-i cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü sahf-ı şâhânem keşîde kılındığı, sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukça mûmâ-ileyhi kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 229.

[33/s.126-4] Bi'l-fi'l Dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası olan Şerîf Mehemmed dâme ulüvvühûye ve Seddü'l-bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Zümre-i yeniçeriyândan Der-sa'âdetimde kâ'in Etmekci Hasan nâm şahs nân-ı azîzi vezninden noksan olarak tabh ve i'mâl ile ibâdullâha bey'e ictisâr etmekde olduğundan merkûm ahz ve habs olunmuş ise de bu makûlelerin nefy ve te'dîbleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla merkûm Etmekçi Hasan ocakdan mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmu ocağ-ı amîrem tarafından mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki dizdâr-ı merkûmsun, vüsûlünde mezbûr Hasan'ı kal'a-yı merkûma vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından ve hatve-i vâhîde mahall-ı âhara hareketine irâ't-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu mübâşiri merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bir takrîb firârı ve yâhûd bilâ-fermân mahall-i âhara salıverilmesi vukû'a gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî Selh-i R Sene 29.

Ba'z-ı şürût-ı muharrere ile itlâkıçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra Sene 29.

[33/s.127-1] İstendil Cezîresi Nâ'îbine hüküm ki,

Darbhâne-i amîremden zabt ve idâre olunan maktu'âtdan İstendil Cezîresi Kocabaşısı sâbık Karanciko Yorgandvilo ve İstebyon'un oğlu Yani nâm zimmîlerin hilâf-ı rızâ

harekete ibtidârları inhâ olunduğuna binâ'en mesfûrların Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mersûmlar adem-i itâ'at ve bir takım re'âyâ ile geşt ü güzâr iderek menfâlarına gitmedikleri ihbâr olduğundan mersûmlar menfâlarına irsâl olunmak ve eğer muhâlefet iderler ise bi-eyyi-vech-kân hayyen ve meyyiten ahz ve girift olunarak menfâlarına irsâl olunmak bâbında sonradan bir kıt'a dahi emr-i şerîfim sâdır olmuş ve mersûm KarancikoYorgandvilo nâm zimmî bundan akdem cezîre-i mezkûrenin ba'z-ı maslahatın rü'yetiçün Der-sa'âdetime irsâl kılınmış ve ba'dehû cezîre-i mezkûrenin rü'yet olunmuş hisâbları tanzîmiçün cezîre-i merkûme re'âyâsı tarafından me'zûn cezîre-i merkûmenin külliyyetlü ahz ve i'tâsı eline geçmiş olduğundan başka cezîre-i mezkûrenin rü'yet olunmuş birkaç senelik hisâbı yedinde iken hisâb-ı mezkûrun defterini kable't-teslîm mersûmun nefy ü iclâsı bâbında mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfim mücebince Koron Kapudanlarından İskenderiyyeli Ali Kapudan süvâr olduğu Koron? ile cezîre-i mezkûra vürûdunda mersûm kemâl-i havfından nâşî firâr eylediğinden cezîre-i mezkûre ahâlîsinde kalmış ahz ve i'tâsının hisâbı ale'l-izn terk olduğundan gayrı mersûmun iyâl u evlâdı dahi üç seneden berü sefil ve ser-gerdân ve merâhim ve eşfâka şâyân oldukları beyânıyla mersûm Karanciko Yorgandvilo'nun afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını bu def'a cezîre-i mezkûre re'âyâsı tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden rûmiyü'l-ibâre bir kıt'a arzuhâlde derc ve istid'â olunmuş ve mersûm bu esnâda Der-sa'âdetime gelüp fîmâ-ba'd cezîre-i mezkûrede hilâf-ı tavr-ı ra'iiyyet ve mugâyir-i rızâ hareketde bulunmayacağını beyân-birle hâline ve iyâl u evlâdlarına merhameten cerâ'im-i sâbıkâsının afvını istid'â etmiş olduğundan bahsle mersûm Karanciko Yorgandvilo fîmâ-ba'd cezîre-i mezbûrede kocabaşı olmamak ve umûr-ı re'âyâ ve cezîreye ve kocabaşılık maslahatına vechen mine'l-vücûh müdâhale etmemek ve â'yânın kendüden taleb ve iddi'â eyledikleri her ne ise bilâ-cevr ü ezâ tamâmen edâ ve tebriye-i zimmet idüp re'âyâ-yı sâ'ire misillü kendü hânesinde ve kâr u kisbinde ırz ve edebiyle mukayyed olmak ve hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylememek şartıyla Rum Patriği ma'rifetiyle kavî ta'ahhüd ve kefile rabt olduğuna patrik tarafından inhâ itdirilerek mersûmun afvı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i Devlet-i aliyyemden darbhâne-i amîrem nâzırı es-Seyyid İbrâhim Sârim dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle husûs-ı mezbûr Der-sa'âdetimde mukîm Rûm Patriğine havâle olundukta patrik-i mersûm, mesfûr KarancikoYorgandvilo zimmîyi celb-birle cezîre-i mezbûre re'âyâsının mesfûrun zimmetinde bir gûne matlûbları var ise li-ecli'l-

muhâsebe cezîre-i mezkûre re'âyâsından vürûdu lâzım gelen zimmîler vârid oluncaya kadar mersûmun Der-sa'âdetimde ikâmet ideceğine tüccâr tâ'ifesinden Dimitri Rali nâm tâcîr muvakkaten kefil olduğunu patrik-i mersûm inhâ etmekle şürût-ı mezkûre üzere itlâkı fermânım olmağın, imdi mersûm Karanciko Yorgandvilo fîmâ-ba'd cezîre-i mezkûrede kocabaşı olmamak ve umûr-ı re'âyâ ve memleket maslahatına ve kocabaşılık umûruna karışmamak ve re'âyânın kendüden taleb ve iddi'â eyledikleri her ne ise bilâ-cevr edâ eylemek ve re'âyâ-i sâ'ire misillü kendü hânesinde ve kâr u kisbinde ırz ve edebiyetle mukayyed olmak ve hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylememek şartıyla vâkı' olan ta'ahhüd mücebince cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla itlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta mersûmun hakkında mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i aliyyeye mebnî nefy ve kal'a-bend teklîfiyle mersûm Karanciko Yorgandvilo zimmîye kimesne tarafından bî-vech dahl u ta'arruz itdirilmemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 229.

[33/s.128-1] Midillü Nâ'ibine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri oda tazıcılarından fodula kâtîbi sâbık Cizyedâr Ahmed Yazıcı'nın hilâf-ı rızâ hareketine binâ'en tarîki hakk olunarak Midillü'ye nefy ü iclâsı husûsunu dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası sâbık bâ-takrîr inhâ eylediğine binâ'en, ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfimle Midillü'ye nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm tarîkinde ibkâ olunarak afv ve itlâkını iyâl u evlâdı Rikâb-ı kamer-tâb-ı tâc-dârâneme takdîm eyledikleri arzuhâllerinde istid'â ve istirhâm eylediklerinden keyfiyyet ocağ-ı amîrem tarafından lede'l-isti'lâm tazıcıların gedüklü ve ber-karâr ve sâ'irlerini kâ'ide-i ocak üzere kul kethüdâsı nezdine celb ve su'âl olundukta merkûm her vechle ta'zîr ve tekdîre müstahıkk ise de tarîkinden tard ve teb'îd olunacak kusûru olmayup cümlesi hoş-nûd oldukları ihbâr eyledikleri bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası olan Şerîf Mehemmed dâme uluvvuhû tarafından bâ-takrîr ifâde olunup mûmâ-ileyh şâyân-ı merhamet idüğü me'âl-i takrîrden müstebân olmağla afv ve itlâkı fermânım olmağın, imdi merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsına kalem-i afv vü safh-ı şâhânem keşide kılındığı, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta merkûmu kayd-ı nefyden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 29.

[33/s.128-2] Gelibolu Nâ'ibine hüküm ki,

Hâlâ Anadolu Vâlîsi düstûr vezîrim Ahmed Şâkir Paşa iclâluhûnun mukaddemâ Rikâb-ı hümâyûnum kâ'im-makâmlığında baş tebdîllik? hidmetinde olan Halil'in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketine mebnî İstanköy Cezîresi'ne nefy ü iclâ ve sonradan menfâsı Gelibolu'ya sarf ve tahvîl olunmasına irâde-i hümâyûnum ta'alluk idüp ol bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mücebince merkûmun menfâsı bâ-fermân-ı âlî Gelibolu'ya tahvîl olunmuş ise de merkûmun nefy ü iclâsı iki seneye tecâvüz idüp her vechle ıslâh-ı nefis etmiş olduğu beyânıyla merkûmun cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Anadolu Vâlîsi müşârun-ileyh bu def'a bâ-tahrîr iltimâs eylediğine binâ'en merkûmun afv ve ıtlâkına müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınup ol bâbda şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı mülükânem mücebince afv ve ıtlâkı fermânım olmağın, imdi merkûm Halil'in cerâ'im-i sâbıkâsının afvıyla ıtlâkına müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılındığı, sen ki Nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukta merkûmu kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 229.

Hattı Rikâb takrîri devletlü Re'îs Efendimiz defterinde mahfûzdur.

[33/s.128-3] Lefkoşa Cezîresiyle Gelibolu Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki,

Hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bundan akdem sâdır olan hatt-ı şerîf-i mehâbet-redîfim mantûkı üzere bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî ve bâ-fermân-ı âlî Lefkoşa Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunan sâbıkâ Kudüs-i Şerîf Kādîsı Divriğili Musannif Osmân zîdet fezâ'iluhû alîlü'l-mizâc olmağla Der-aliyyeme karîb olan mahalle nakline ruhsat-ı hümâyûnum erzânî kılınmış olduğu beyânıyla mûmâ-ileyh bulunduğu mahallden hareket ve medîne-i Gelibolu'da ikâmet eylemek üzere afv ve ıtlâkıyçün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'iluhû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi mûmâ-ileyhin afv ve ıtlâkıyla Gelibolu'da ikâmeti husûsuna

müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki Lefkoşa Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukça kendüsüne ifâde-birle ol taraftan tahliye-i sebîline mübâderet eylesin. Ve sen ki Gelibolu Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mûmâ-ileyhi Gelibolu'da ikâmet itdirüp keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 229.

Bâ-hatt-ı hümayûn itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M Sene 230.

[33/s.128-4] Mardin Kādîsına hüküm ki,

Medîne-i Diyarbekir sâkinlerinden Adulhamîd Efendi dimekle ma'rûf kimesne Diyarbekir Vâlisi sâbık müteveffa Şeyh-zâde İbrâhim Paşa'ya hulûl ve müşârun-ileyhin iltimâsıyla Diyarbekir müftülüğünü tahsîl ve ahâliden ba'zılarını bilâ-mûcib tekdîr etmiş ve ba'zılarını dahi müteveffâ-yı müşârun-ileyhe sevk ile tecrîm itdirmiş ve sâ'ir envâ' fesâdı irtikâb ile Şeyh-zâde nizâm-ı beldeyi muhtell ve müşevves olduğundan bundan akdem [s.129] umûr-ı fetvâdan hacr olunup ancak merkûm yine kendü hâlinde olmadığından hâlâ Diyarbekir Vâlisi düstûr vezîrim Mehemed Emîn Paşa iclâlühü merkûmu tarafına celb ile her ne kadar nush u pend olunmuş ise de bir vechle mukayyed olmayup yine ahâlî beynine fesâd ilkâsıyla cümleyi meslûbü'l arâm etmekden nâşî merkûm müşârun-ileyh tarafından Mardin'e nefy ü iclâ kılınmış olduğu beyânıyla Mardin'de ikâmeti bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Diyarbekir'de sâkin ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir kâffe-i ahâlî niyâz ve istirhâm eyledikleri Diyarbekir Nâ'ibinin bu def'a Der-sa'âdetime vârid olan i'lâmında derc ve testîr olunmuş olmakdan nâşî, Mardin'de ikâmeti bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun mahall-i mezkûrda ikâmeti fermânım olmağın, imdi sen ki Mardin Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer merkûmu Mardîn'de meks ve ikâmet itdirüp bilâ-emr-i âlî itlâkıdan ve hatve-i vâhîde mahall-ı âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 229.

Bâ-işâret-i aliyye itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 29.

[33/s.129-1] Seddü'l-bahr Kal'ası Dizdârına hüküm ki,

Etmekçi Hasan nâm kimesne nân-ı azîzi vezninden noksân tabh ve i'mâl eylediğinden li-ecli't-te'dîb bundan akdemce Seddü'l-bahr Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefis idüp fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayacağı beyânıyla afv ve itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasın bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm etmekle fimâ-ba'd, hilâf-ı rızâ vaz' ve hareketde bulunur ise bilâ-imhâl hakkından gelinmek şartıyla bu def'alık cürmü afv olunmağla itlâkı fermânım olmağın, imdi fimâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunur ise bilâ-imhâl hakkından gelinmek şartıyla bu def'alık afvıyla itlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılındığı, sen ki dizdâr-ı merkûmsun, ma'lûmun oldukta şart-ı itlâkını merkûma tefhîm ve te'kid-birle kal'a-yı merkûmeden itlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında.

Evâhir-i Ra Sene 29³⁴³.

[33/s.129-2] Boğazkesen Kal'ası'yla Midillü Kal'a Dizdârlarına hüküm ki,

Sultân Selîm Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrânın câmi'-i şerîfi imâretinin Kemerbaşısı Hâfız Abdullâh kendü hâlinde olmayup sû-i ef'âl üzere olduğu Rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsrevâneme bâ-arzuhâl inhâ ve hakkında ...? olduğundan Boğazkesen Kal'ası'na kal'a-bend olunmuş ise de Midillü Kal'ası'nda müddet-i medîde kal'a-bend olmasıyçün nutk-ı hümâyûnum şeref-sudûr eylediğine binâ'en merkûm li-ecli't-te'dîb Midillü Kal'ası'na kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-

³⁴³ Metinde "Fî Evâ'il-i Ca Sene 28" tarihi düşülmüş. Fakat bu tarih suçu işleme tarihinden önceki bir tarih olduğu için düşülen bu tarihin doğru olması mümkün değildir. Bu sebeble suç hükmünün itlak derkenarına düşülen "Evâhir-i Ra Sene 29" tarihi doğru kabul edilip bu minval üzere değiştirilmiştir.

fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde Mevlânâ es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Boğazkesen Kal'ası dizdârı merkümsun, Kemerbaşı merküm Hâfız Abdullâh'ı bu def'a mübâşir ta'yîn olunan zîde kadruhûya terfikan Midillü Kal'ası'na irsâle mübâderet eylesesin. Ve sen ki Midillü Kal'ası dizdârı merkümsun, vüsûlünde Kemerbaşı-i merkümü Midillü Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân itlâkından [ve] hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve kal'a-bend olunduğunu mübâşiri ile Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eylesesin. Şöyle ki, menfî-i merkümün bilâ-ıtlâk mahall-i âhara salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtik Midillü Nâ'ibinin vârid olan i'lâmı bâ-fermân şerh verildi.

Fî 5 Ca Sene 29.

Battâlı Fî Ca Sene 29 kat'ı tobrasındadır

[33/s.130-1] Ladik Kādîsıyla Tokad Kazâsı Nâ'ibine ve Hâssam Silahşörlerimden Amasya Mütesellimi Şerîf zîde mecduhûya hüküm ki,

Bîcân Sultân dâmet ismetühâ ve zâdet iffetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Amasya mukâta'asına tâbi' Ladik Kazâsı ahâlîsinden Seyyid Abdulşükür? nâm şahs kendü hâlinde olmayup ...? ...? olup garaz kasdını icrâ ve irtikâb ve irtişâsını îfâ ve ulemâ ve sulehâ ve fukarâya ifk ü iftirâ etmekte olduğundan merküm, sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, ma'rifetinle ahz ve ıslâh-ı nefis idinceye değın, Tokad'a nefy ü iclâ olunmak husûsu Amasya ve Ladik ahâlîsi taraflarından bâ-i'lâm inhâ olduğü beyânıyla ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu umde-i ricâl-i Devlet-i aliyyemden Sultân-ı müşârun-ileyhânın kethüdâsı olan Ahmed Azmî dâme mecduhû bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere Tokad'a [nefy] ve iclâsı fermânım olmağın, imdi siz ki Ladik Kādîsı ve Amasya Mütesellimi mûmâ-ileyhimâsız, ma'rifetiniz ile merküm Seyyid Abdul...? ahz ve esnâ-yı râhda firârından muhâfazası

esbâbın istihsâliyle li-ecli't-te'dîb Tokad'a nefy ve irsâle mübâderet eyleyesiz. Ve sen ki Tokad Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 29.

İtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za Sene 229.

[33/s.130-2] İzmir Mollâsı'na ve Dîvân-ı hümâyûnumda bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Abdulkâdir dâme mecduhûya hüküm ki,

Beyşehri Kazâsı'na tâbi' Tamağana? Karyesi ahâlîsinden Hasan ve Fesnigan? Karyesi ahâlîsinden Manav? Sarı Süleymân nâm müfsidler kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle olmayup â'yânlık tahsîl dâ'iyesiyle Der-alıyyeme gelüp hilâf-ı vâkı' iştikâ ve ol vechle kazâ-yı mezbûrun ihtilâl-i şîrâze-i nizâmına ictirâ etmekde olduklarından bu makûle müfsidlerin nefy ve [tagrîbiyle] emsâllerinin terhîbi lâzımeden olduğuna binâ'en çavuş mübâşeretiyile merkûmân İzmir'e nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, merkûmân Hasan ve Manav? Sarı Süleymân'ı Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb İzmir'e nefy ve irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki İzmir Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde merkûmânı İzmir'de menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mübâ'adet ve vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet itdirildiğini çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmânın bilâ-fermân mahall-i âhara salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağın ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca Sene 229.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'âm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 12 C Sene 29.

Afv ve itlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L Sene 9.

[33/s.130-3] Sakız ve Aynaroz Cezîreleri Nâ'iblerine hüküm ki,

İstanbul ve tevâbi'i Rûm patriği ve Der-sa'âdetimde mukîm cemâ'at-ı metropolidânın Südde-i sa'âdetime takdîm eylediği memhûr arzuhâllerinde Sakız Cezîresi'nde kâ'in Aya Mavni? Manastırı keşîşlerinden Rûm tâ'ifesinden İkoryos? nâm keşîş kendü hâlinde olmayup vazîfesinden hâric umûra ve âyînlerine münâfi harekât-ı nâ-be-câya ictisâr eylediği ihbâr olunduğu beyânıyla keşîş-i mesfûr Sakız ve havâlîsi[nde] ve sâ'ir her ne mahallde bulunur ise yasakçı mübâşeretiyle ahz ve li-ecli't-te'dîb Aynaroz Cezîresi'nde vâkı' Hulyandar Manastırı Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunup itlâkı husûsu yine memhûr arzuhâlleriyle istirhâm olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru derc ve iş'âr olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Sakız Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, keşîş-i mesfûr İkoryos? zimmîyi habs ve mübâşir ta'yîn olunan yasakçı-i merkûma terfîkan li-ecli't-te'dîb manastır-ı merkûma nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Aynaroz Cezîresi Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde mesfûru manastır-ı mezkûr Kal'ası'na kal'a-bend itdirüp bilâ-fermân itlâkıdan ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene 229.

[33/s.131-1] Sofya Kādîsına hüküm ki,

Sofya sâkinlerinden mütesellim kethüdâsı Arnavud Osmân nâm şahs müfsid ve muharrik makûlesinden olup ihtilâl-i memleketi mûcib harekât-ı nâ-hem-vâra ibtidâr etmekte olduğu ihbâr ve tahkîk olunup bu makûlelerin tard ve teb'idleriyle

memleketin istihsâl-i şîrâze-i nizâmına dikkat lâzımeden olduğuna binâ'en merkûm Osmân vilâyeti olan Arnavudluk'a gidüp anda ikâmet eylemesi husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmeğın, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu bi-eyyi-vech-kân Sofya Kazâsı'ndan ihrâc ve vilâyeti olan Arnavudluk'a irsâl ile anda temekkün ve ikâmet itdirilmesi husûsuna müsâ'ade eylemen fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Osmân bi-eyyi-vech-kân Sofya'dan ihrâc-birle vilâyeti olan Arnavudluk cânibine irsâle müsâra'at ve irsâl olunduğunu Der-sa'âdetime i'lâma dikkat ve avk ve te'hîri mûcib olur vaz'a irâ'et-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 29.

Merkûm Osmân vilâyeti tarafına varup mukayyed olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 27 Ca Sene 29.

Bâttalı Fî Evâhir-i Ca Sene 29 kat'ı tobrasındadır.

[33/s.131-2] Sofya Kādîsına ve Eğridere Palankası'nın tâbi' olduğu kazânın Nâ'ibine hüküm ki,

Sofya'da vâkı' câmi'-i kebîr imâmı Abdul...? ve Sâbık Serdâr Seyyid Hasan nâm şahslar kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle olmayup müfsid ve muharrik gürûhundan olduklarından kazâ-yı mezbûrun ihtilâlini mü'eddî olur harekete ictisâr etmekde oldukları istihbâr ve tahkîk olup bu makûlelerin te'dîb ve terbiyeleriyle emsâllerinin terhîbi lâzımeden olmağla merkûmların mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Eğridere Palankası'na nefy ü iclâları fermânım olmağın, imdi sen ki Sofya Kādîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, merkûmân Abdul...? ile sâbık Serdâr Seyyid Hasan'ı ahz ve mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Eğridere Palankası'na nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Eğridere Palankası'nın tâbi' olduğu mahallin Nâ'ibi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmânı Eğridere Palankası'nda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâklarından ve hatve-i vâhîde mahall-ı âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl

ve ikâmet itdirildiklerini mübâşir-i merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eylesin. Şöyle ki, merkûmânın bilâ-ıtlâk bir tarafa salıverilmeleri lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 29.

Merkûmlar vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiklerini nâtk vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 27 Ca Sene 29.

Bâttalı Fî Evâhir-i Ca Sene 29 kat'ı tobrâsında mukayyedir.

[33/s.131-3] Selânik Mutasarrıfı Ebubekir Paşa iclâluhûya ve Magosa Nâ'ibine hüküm ki,

Selânik Sancağı'nda vâkı Karakarye Kazâsı sükkânından Rumili kuzâtından Dervîş Ali kendü hâlinde olmayup bir müddetden berü kazâ-yı mezbûru Selânik mutasarrıflarının zîr-i zâbitasından ihrâc ile ızrâr-ı fukarâyâ ibtidâr üzere olduğuna binâ'en mukaddema li-ecli't-te'dîb bir def'a cerîde-i kazâdan yeri hakk ve bi'd-defe'ât nefy olunmuşken mütenassih olmayup bir takrîb tashîh-i tarîk ile kazâ-yı mezbûrda teferrüd ve serdâr-ı beldeyi ele alarak ve â'yânlık umûrunu kendüye hasr iderek katı vâfir meblağ defter-i tevzî'e idhâl ve tahsîl-birle envâ'-ı ta'addîyâta ictisâr eylediğini, sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, lede't-tahkîk ma'rifet-i şer'le huzûrunda hisâbının rü'yetiçün gelmesini matlûb etmiş isen de merkûm başına sekbân neferâtı cem'iyile sûret-i tuğyân ve fesâda sülûk etmiş olduğundan kazâ-yı mezbûr Nâ'ibi ve Voyvodası olan hazinedârın ma'rifetleriyle Selânik'e ihzâr olunup hisâbı rü'yet olunmakta idüğü ve ber-mûceb defter-i tevzî'e kendü nefsiçün idhâl etmiş olduğu fâhiş mevâddan mâ'adâ fukarâdan tahsîl eylediği mubâyâ'a ve mühimme bedeli ve hâric-ez-defter açıkda şimdiye kadar tahkîk olunan yüz yirmi bin guruşu tecâvüz ile bundan sonra dahi vâfir nesne zuhûru muhtemel olduğu ve fimâ-ba'd umûr-ı kazâyâ karışmak lâzım gelür ise ihtilâl ve fesâd zuhûruyla fukarâ perîşân olacağı beyânıyla merkûmun cerîde-i kazâdan yeri hakk ve hesâbı ba'de'r-rü'ye zimmeti olan emvâl-i mîriyye ve hukûk-ı fukarâ tahsîl ve ba'd-ezîn kazâ-yı mezbûra ayak basmamak üzere Magosa'ya nefy ü iclâ olunması husûsu bu def'a tarafından Der-sa'âdetime tevârüd

iden tahrîrât ve kazâ-yı mezbûr Nâ'îbi mûmâ-ileyhin i'lâmında derc ve iş'âr kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer yeri hakk ve Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle çavuş mübâşeretiyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi vech-i meşrûh üzere merkûmun hisâbını ba'de'r-rû'ye [s.132] zimmeti olan emvâl-i mâriyye ve hukûk-ı fukarâyı tahsîl-birle kendüsünü ta'yîn olunan Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ( ) çavuş zîde kadruhû mübâşeretiyle Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâk ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve şöyle ki bir takrîb firârî lâzım gelir ise mes'ûl ve mu'âteb olacağını bilüp ana göre amel ve hareket ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene 29.

Bâtta Fî Evâhir-i Ca Sene 29 kat'ı tobrâsında mukayyedir.

[33/s.132-1] Birûnabâd Nâ'îbiyle Magosa Nâ'îbine hüküm ki,

Bundan akdemce Birûnbâd mukâta'ası dâhilinde Hâcîlar karyesinde zuhûr iden kalbazan? zimmîler mukâta'a-yı mezkûr Voyvodasının me'keli olur ...? zimmî-i mesfûrların keyfiyyetleri İzmir'de hükkâm ve zâbitâna ihbâr ile mesfûrların te'dîbi ve gûş-mâlları İzmir Nâ'îbi tarafından bâ-i'lâm Der-sa'âdetime inhâ olduğundan Voyvoda-yı merkûm Birûnabâd Nâ'îbi sâbık Seyyid Mehemmed'i tahrîk ile Nâ'îb-i merkûm Der-sa'âdetime gelüp hilâf-ı vâkı' inhâ ve iştikâya ibtidâr eylediği ihbâr olunmağla Nâ'îb-i sâbık Seyyid Mehemmed'in çavuş mübâşeretiyle Magosa'ya nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki Birûnabâd Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, Nâ'îb-i sâbık merkûm Seyyid Mehemmed'i ahz ve Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından ta'yîn olunan ( ) çavuş zîde kadruhûya terfikan li-ecli't-te'dîb Magosa'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Magosa Nâ'îbi

mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde Nâ'ib-i sâbık merkûm Seyyid Mehemmed'i ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara salıverilmesine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûlünü çavuş-ı merkûm ile Der-sa'âdetime i'lâma mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmun bilâ-fermân mahall-i âhara salıverilmesi lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 7 B Sene 229.

Bâttalı Fî Ca Sene 29 mühimme tobrasındadır.

Bâ-işâret-i aliyye ıtlâkıyçün emr-i âlî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 29.

[33/s.132-2] **Bu dahi.** Silistre Vâlisi vezîrim Ahmed Paşa iclâluhûya ve Edirne Mollâsına hüküm ki,

Mukaddemâ Anadolu cânibinden Silistire'ye varup Yayık ve Satı-oğullarının terbiye? ile Silistire'ye ik'âd? ve Silistire Nâ'ibiyle ikâmet üzere olan Seyyid Mehemmed nâm şahs fesâda mâ'il olup Der-sa'âdetimden niyâbet ile Silistire'ye kendileri bilâ-mûcib niyâbetten azl itdirderek Yayık-zâde ve Satioğlu ...? teşebbüs ile dâ'imâ Silistire ve nevâhîsinin ihtilâl-i şîrâze-i nizâmını mûcib harekete ictisâr etmekte olduğu ihbâr olunduğundan ahz ve habs olunmuş ise de merkûm Silistire'yi ifsâddan hâlî olmayacağı aşikâr idüğü beyânıyla merkûmun iyâl u evlâdıyla Silistire'den mahall-i âhara nefy ü iclâ olunmaları icâb-ı maslahattan idüğü, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrâtta derc ve iş'âr olunmuş olmağla mahmiyye-i Edirne'de iskân olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühû işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi merkûm Seyyid Mehemmed iyâl u evlâdıyla

Silistire'den ihrâc ve yanına âdemler terfikiyle li-ecli'l-iskân Edirne'ye irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vüsûllerinde Edirne'de meks ve münâsib mahalde iskân itdirdüp bilâ-fermân mahall-i âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve vüsûl ve iskân olunduklarını Der-sa'âdetime i'lâma dikkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

Vüsûl ve menfiyyen meks ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm bâ-fermân şerh verildi.

Fî 12 C Sene 29.

Ba'z-ı şürût-ı muharrere ile itlâk olunmuştur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 29.

[33/s.132-3] Bu dahi. Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası Şerîf Mehmed Ağa dâme ulüvvühûya ve Kastamonu Nâ'îbine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından yirmi yedi bölüğün neferâtından Tanebaşı-oğlu Sâlih Alemdâr ve Küçük Mehmed ve Şekerci Alemdâr ve Emîr Hüseyin ve gümrük hammâlî Pehlivân Mustafa nâm beş nefer kimesneler kendü hâllerinde olmayup ba'z-ı ehl-i ırz gürûhuna tasallutları ihbâr olduğuna binâ'en merkûmların haklarında âhar vechle mu'âmele olunmak musammem iken mücerred eyyâm-ı mübârekeye hürmeten [s.133] fîmâ-ba'd Der-sa'âdetime ayak basmamak ve eğer bir takrîb ayak basmaları lâzım gelir ise bilâ-imhâl haklarında musammem olan mu'âmele icrâ olunmak şartıyla bu def'alık icrâ-yı mücâzâtlarından iğmaz olunarak ocakdan mübâşir ma'rifetiyle vatan-ı asliyyeleri olan Kastamonu'ya nefy ü iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin, bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmların ocakdan mübâşir ma'rifetiyle Kastamonu'ya nefy ü iclâ olunmaları fermânım olmağın, imdi merkûmları ocakdan mübâşir ta'yîn olunan ( ) zîde kadruhûya terfîkan vatan-ı asliyyeleri olan Kastamonu'ya nefy ve irsâle mübâderet eylesin. Ve sen ki Nâ'îb-i mûmâ-ileyhsin, merkûmları Kastamonu'da menfiyyen meks ve ikâmet itdirüp bilâ-fermân itlâk ve hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareketlerine irâ'et-i ruhsatdan tehâşî ve mücânebet ve vüsûl ve

ikâmetlerini mübâşiri merkûm ile Der-aliyyeme tahrîre müsâra'at ve iğmaz ve nesâ-yı muharrerden ittikâ ve mubâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

[33/s.133-1] **Bu dahi.** Kavala Kal'ası Dizdârı'na hüküm ki,

Uzuncaabâd-ı Hasköy Müftîsi Hasan ve karındaşı Feyzullâh kendü hâllerinde olmayup dürûğ-amîz kelimât ile kazâ-yı mezbûr ahâlîsinden ba'z-ı bî-magz ve müfsid makûlelerini celb ve tahrîk ile ihtilâl-i nizâm-ı memleketi ve ızrâr-ı fukarâyı mûcib olur harekât-ı nâ-hem-vâra ictirâ eyledikleri mîr-i mîrân-ı kirâmdan Çirmen Sancağı mutasarrıfı el-Hâc Ebûbekir dâme ikbâluhûnun ma'lûmu oldukta def'-i fesâd ve ihtilâl zımında müftî-i merkûm ile karındaşı Feyzullâh'ı Kavala Kal'ası'na nefy ve irsâl etmiş olduğu beyânıyla merkûm Hasan umûr-ı kazâdan hacr olunarak karındaşı ile Kavala Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûru, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrât ve i'lâm ve ahâlînin mahzarlarında derc ve iş'âr olunup vech-i meşrûh üzere merkûmân Kavala'ya nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müftî'l-enâm olan Mevlânâ Dürrî-zâde es-Seyyid Abdullâh edâm'allâhü te'âlâ fazâ'ilühü işâret etmeleriyle işâretleri mücebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun, merkûmân Hasan ile karındaşı Feyzullah'ı Kal'a-yı merkûmeye vaz' ve kal'a-bend idüp bilâ-fermân ıtlâklarından ve bir takrîb hatve-i vâhide mahall-ı âhara hareket ve firârlarına irâ'et-i ruhsatdan mücânebet ve kal'a-bend olundukları[nı] Der-sa'âdetime tahrîre mübâderet eyleyesin. Şöyle ki, merkûmânın bilâ-fermân bir tarafa salıverilmeleri ve bir takrîb firârları lâzım gelür ise hakkında vehâmeti mukarrer olmağla ana göre harekete dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 29.

[33/s.133-2] **Bu dahi.** Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Edirne Bostancıbaşı Dağdeviren-zâde Mehemed dâme mecduhûya ve Malkara Kādîsıyla Tekfurdağı Nâ'ibine hüküm ki,

Malkara â'yânı sâbık Osmân'ın mukaddemâ meştâ-yı ordû-yı hümâyûnumda Malkara Kazâsı ahâlîsiyle hesâbları görölüp def'ü'n-nizâ'? merkûm Osmân, sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, ma'yyetinle Belgrad'a göndermiş ve ba'de'l-i'âde Edirne'ye ledel'l-vürûd fîmâ-ba'd ırz ve edebiyle ikâmet eylemesi tenbîh olunarak merkûm çiftliğine gönderilmiş ise de bu esnâda merkûm Osmân yine kendü hâlinde olmayup Malkara Kazâsı'nın ihtilâlini mûcib ve re'âyânın perîşânlığını ve umûr-ı mühimmenin te'hîrini mûcib olur hâlâta ictisâr eylediği kazâ-yı mezbûr tarafından bâ-i'lâm ve mahzar inhâ olunduğu beyânıyla fîmâ-ba'd, Malkara Kazâsı'na ayak basmamak üzere civarda vâkı' Tekfurdağı'nda ikâmet itdirilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûru bu def'a tarafından Der-sa'âdetime tevârüd iden tahrîrât ve kazâ-yı mezbûr tarafından takdîm olunan i'lâm ve mahzarda derc veistirhâm olunmuş olmağla merkûm fîmâ-ba'd Malkara'ya ayak basmamak üzere Tekfurdağı'nda ikâmesi fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim sudûr ve ( ) ile irsâl olunmuştur. İmdi merkûm Osmân fîmâ-ba'd Malkara Kazâsı'na ayak basmamak üzere Tekfurdağı'nda ikâmet itdirilmesi irâde-i şâhânem muktezâsından idüğü ma'lûmun oldukta merkûm Malkara Kazâsı'nda buldukları mahalden tahrîk ve ihrâc ve Tekfurdağı'na irsâl-birle anda ikâmet itdirüp [s.134] hilâfı vaz' vukû'a gelmemesine dikkat eyleyesin. Ve sen ki Malkara Kâdîsı mûmâ-ileyhsin, merkûm Osmân'[1] fîmâ-ba'd kazâ-yı mezbûra ayak basmamak üzere li-ecli'l-ikâme Tekfurdağı'na irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki Tekfurdağı Nâ'îbi mûmâ-ileyhsin, vüsûlünde merkûmu Tekfurdağı'nda ikâmet itdirüp vüsûl ve ikâmet itdirildiğini Der-sa'âdetime i'lâma dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı R Sene 29.

Vüsûl ve ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân şerh verildi.

Fî 27 C Sene 29.

Ba'z-ı şürût-ı muharrere ile merkûmun cürmü afv olunmağla itlâkıyün emr-i âlî yazılmıştır. Fî Evâ'il-i B Sene 9.

SONUÇ

Yaptığımız çalışma neticesinde; incelediğimiz defterin kapsamındaki yıl aralığında tüm Osmanlı mülkünde ne tür suçlar işlendiği, bu suçlara toplumun hangi tabakalarından hangi kişilerin bulaşmış olduğu, ceza türü olarak hangilerinin tercih edildiği, ceza yerleri olarak hangi mahallerin daha revaçta olduğu, suçların en çok veya en az hangi bölgelerde işlendiği, suçluların hangi din, millet veya cinsiyetten olduğu ve ortalama ne kadar süre ceza çektikleri gibi birçok müstesna bilgiye ulaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında toplumun düşük veya yüksek her mertebesinden kişilerin bir takım suçlar işlediği görülmüştür. Ancak yine de en büyük suç oranı reaya sınıfı arasında tezahür etmiştir. İlmiye mensubu olan özellikle kadı, naib gibi halk ile iç içe ve yetki bağlamında elleri kuvvetli olan şahıslar da halka zulüm veya kendi hesaplarına çalışmak gibi çeşitli suistimaller göstermişlerdir. Aynı şekilde seyfiye sınıfı içerisinde de çeşitli mütegalibenin yetki suistimleri ve halka zulüm bağlamında birçok suç işledikleri yine hükümlerden tespit edilmiştir. Bu elbette dönem bazlı incelenmesi gereken bir mevzudur. Özellikle 17.yüzyıl itibarıyla bozulan asayiş merkezden kopuk taşra eşkıyası ve buna çanak tutan taşra yöneticisi tiplmesini ortaya çıkartmıştır. Bunun neticesinde de taşrada halka zulmeden yöneticilerin, kendi hesabına para toplayan, salmalar salan yetki sahiplerinin ve sefere gitmeyen eli silahlı zorba takımının suç oranı artmıştır. Yine bu dönemin karakteristik özelliği olarak merkez ordusu askerlerinin –ki özellikle zorbalıkları ve tasallutları neticesinde pek yakında yok edilecek olan yeniçeriler- de esnaflık gibi birçok ekstra işle uğraşmaları ve bu uğraşlarında yaptıkları hile ve hud‘aları sıklıkla

suç tanımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında hırsızlık, rüşvet, tecavüz, yalancı şahitlik gibi klasik suç tanımları da yaygın olarak karşılaşılan suçlardır.

Dikkat çeken bir diğer husus ise suçların büyük bir çoğunluğunun İstanbul'da işlenmiş olmasıdır. İstanbul cazibe merkezi özelliği ile inşa edildiği tarihten bu yana insanoğlunun iştahını kabartan bir şehir olmuştur. Devirler boyunca İstanbul bu özelliğini korumuş ve nüfusu gittikçe daha fazla artmıştır. Bu durum Osmanlılar döneminde mürur tezkiresi gibi birçok uygulamayı beraberinde getirmiştir. Böylesine büyük ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu “fırsatlar şehrinde” her çeşit suç ve suçlu çeşitlemesi de tabiatıyla fazla olmuştur.

Yaptığımız hüküm incelemelerinde ortaya çıkan bir diğer husus da işlenen suç-ceza türü-ceza süresi denkleminde bir standardın yakalanamamış olmasıdır. Aynı suçu işleyen iki şahsın farklı cezalar aldıkları veya aynı cezayı alan şahısların farklı sürelerle cezalar çektikleri görülmüştür. Bu noktada dini aidiyetlerin de etkili olduğu söylenebilir. Bir hükümde aynı suçu işleyen iki şahıstan M olan Nefy Cezası alırken GM olan (Yahudi) Kürek Cezası almıştır. Süre meselesinde de paralel bir durum bulunmaktadır. Aynı suçu işleyen iki Ms şahsın farklı sürelerde cezalar aldığı görülmekle birlikte sadece GM şahıslara verilen cezaların da diğer ceza türlerine oranla daha fazla sürelerde olduğu gözlemlenmiştir. Elbette ceza süresi meselesinde başka parametreler de mevcuttur. Hasta olmak, yaşlı olmak, ailenin durumunun kötü olması gibi birçok saik mahkûmların mahkûmiyet sürelerini sonlandırmıştır. Bunun dışında devlet ricalinden iltimas alabilen mahkûmların da diğer mahkûmlara göre daha az süre hüküm giydikleri söylenebilir. Bu noktada GM şahısların ceza sürelerinin daha uzun olmasında muhtemelen devlete veya ricaline ulaşma noktasındaki noksanlıklar söz konusu olmalıdır. Devletin mahkûmların lehine yapılan istekler, iltimaslar neticesinde mahkûmiyete son vermesi, ceza konusunda müsamahalı olma ve yeni mağduriyetler yaratmama bakış açısından olsa gerektir. Bu anlamda verilen cezalar genel olarak yapılanın diyetini ödetmek şeklinde değil, daha çok şahsın edeplenip yola gelmesini sağlamak şeklinde tezahür etmektedir.

Suçluların dinî ve cinsî aidiyetlerine baktığımızda ceza hükümlerinden ortaya çıkan tüm mahkûm sayısı 317'dir. Bu 317 mahkûm içerisinde yalnızca 6 şahıs kadın mahkûmdur. Elbette bu durum oransal olarak büyük bir uçurumu ortaya koymaktadır. Kadınların daha az suça bulaştığı kesin olsa da sayısının bu denli az

olması ancak devletin kadınlar için daha müsamahalı olduğu görüşü ile açıklanabilir. Nitekim en ağır cezalar olarak görülebilecek Kalebend, Kürek gibi cezalar hiçbir kadın için verilmemiştir. Bunun dışında ceza alan 317 mahkûm içerisinde 224'ü Ms şahıslar iken 93'ü GM şahıslar olmuştur.

Suç dağılımına sınıfsal olarak bakıldığında ise reayadan sonra en çok suça bulaşan grupların seyfiye ve ilmiye mensupları arasından çıktığı görülmüştür. Bu noktada hem yetki suistimali hem de merkezî otorite noksanlığı pek rahat telaffuz edilebilir. Ancak devletin verdiği görevleri yerine getirmeyen veya görevini kötüye kullanan yetki sahiplerinin uzun süreli cezalar aldıkları da hükümlerden tespit edilmiştir. Devletin bu tarz yetki sahiplerine müsamaha göstermemeye çalıştığı, ağır ve uzun cezalar ile bu yola tevessül edenlerin önünü kesmeyi amaçladığı söylenebilir. Burada önemli olan bir diğer husus da Kalemiye mensuplarının suç oranındaki düşüklüktür. Tüm sınıflar içerisinde Kalemiye mensupları en az suça bulaşan grup olmuştur.

Hülâsa, Osmanlı İmparatorluğu kendi şahsı ile münhasır bir hukuk sistemi kurmuş ve bu sistemi günün şartlarına, olayların durumuna göre farklı şekillerde uygulamıştır. Bunu uygularken mağduriyeti gidermek esas amaç olmuş, ancak verilen cezalarla yeni mağduriyetlerin de yaratılmaması için çaba gösterilmiştir. Yine de farklı şartlar altında da olsa aynı suçu işleyen kişilere cezaların farklı türde/sürede uygulandığı da bir gerçeklik olarak ifadeye muhtaçtır.

EKLER

EK-A

Handwritten manuscript in Arabic script on two pages. The text is densely packed with cursive script. The right page features a prominent heading at the top center, followed by several paragraphs. The left page contains a large, bold heading at the top, with text below it. Marginal notes are present on both pages, written in smaller script. The paper shows signs of age, with some discoloration and wear.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

BOA, A.DVNS.KLB.d.,nr. 33

Araştırma Kaynakları

AKGÜNDÜZ Ahmet, *Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:6, Diyarbakır, 1986.

ARIKAN Zeki, “Midilli-İstanbul Arasında Zeytinyağı Ticareti” , Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2006.

BARDAKOĞLU Ali, “Had”, *DİA*, C.14, 1996.

BAŞOĞLU Tuncay, “Ta‘zir”, *DİA*, C.40, 2011.

Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul*,1.kitap,2.cilt, haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, İstanbul, 2017.

Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*,8.kitap,1.cilt, haz. Seyit Ali Kahraman, İstanbul, 2017.

ÇETİN Cemal, “Kamu Düzenine Alternatif Bir Yöntem: Nezir”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.8 S.36, 2015.

DAĞCI Şamil, “Kıyas”, *DİA*, C.25, 2002.

DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 2010.

ERİM Neşe, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Kalebendlik Cezası ve Suçluların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme”, *Osmanlı Araştırmaları*, sy.4, 1984.

EYİCE Semavi, “Aynaroz”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.4, 1991.

İNALCIK Halil, “Osmanlı Hukukuna Giriş Örfi-Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları” , *Siyasi İlimler ve Hukuk*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 1958.

İNALCIK Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, Çev. Ruşen Sezer, İstanbul, 2016.

İŞBİLİR Ömer, "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devletinde Limni Kalebentleri", *Zindanlar ve Mahkûmlar*, İstanbul, 2006.

İŞBİLİR Ömer,"Kalebend", *DİA*, Ek-2, 2016.

KOCA Uğur, "17 Numaralı Kalebend Defterine Göre Hicri 1182-1188 (M.1768-1774) Yılları Arasında Osmanlı Devletinde Suç, Suçlu, Hapishaneler Ve Cezalar" yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1983.

Şemseddin Sami, *Kāmûs -ı Türkî*, İstanbul, 2015.

SEZEN Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No:26, Ankara, 2017.

TOPRAK Zafer, "Nüfus," *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*", cilt 6, 1994.

ULUSKAN Murat, "Divan-ı Hümayun çavuşbaşılığı (XVI-XVII. yüzyıllar)" yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1998.

UZ Ramazan, "24 Numaralı Kalebend Defterine (H. 1203 – 1205 /M. 1788 – 1790) Göre Osmanlı Devleti'nde Suçlar, Suçlular Ve Cezalar (Değerlendirme Ve Metin)" yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

ÜNAL Mehmet Ali, *Osmanlı Tarihi Sözlüğü*, İstanbul, 2011.

Y. İhsan Genç, Mustafa Küçük, Raşit Gündoğdu, Sinan Satar, İbrahim Karaca, H. Osman Yıldırım, Nazım Yılmaz, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Ankara, 2010.

ÖZGEÇMİŞ

1993 yılında İstanbul'un Fatih semtinde doğdu. İlköğrenimini Aksoy İlköğretim Okulu, Ortaöğrenimini ise Bahçelievler Erkan Avcı Anadolu ve Teknik Lisesi'nde tamamladı. 2011 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarih bölümünde lisans eğitimine başladı. 2015 yılında lisans eğitimini tamamlayıp aynı yıl yine aynı üniversitede yüksek lisans eğitimine başladı. 15 Ocak 2017 ile 27 Nisan 2018 tarihleri arasında geçici bir proje istihdamı ile T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı'nda çalıştı. 30 Mayıs 2018 tarihinden itibaren 19 Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.

